ŠTEVILKA 15 - LETNIK VIII ISSN 2712-4479

SUPERNOVA

REVIJA ZA SPEKULATIVNO FIKCIJO

Znanstvena fantastika - Fantazija - Nadnaravni horor

Krononavti in alieni so med nami

Proza, poezija, eseji, scena
Intervju z Julijo Lukovnjak

Supernova

Revija za spekulativno fikcijo

Številka 15/2023 Letnik 8 ISSN - 2712-4479

Glavni urednik in odgovorni urednik

Bojan Ekselenski

Pomočnik glavnega urednika

Dominik Lenarčič

Lektoriranje

Lenka Krajnc

Prevodi

Bojan Ekselenski (HR-SRB-ČG)
Matej Krajnc (SRB)

Prelom in oblikovanje naslovnice

Bojan Ekselenski

Foto na naslovnici

Bojan Ekselenski

Naslov uredništva

Celjsko literarno društvo,
Gledališki trg 4, 3000 Celje
celjsko.literarno@outlook.com
http://cld.si

Izdajatelj

Celjsko literarno društvo
Transakcijski račun:
05100-8010642929

ISSN tiskane izdaje: 2464-0387

Izdajo so omogočili:

Jskd
JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

MESTNA OBČINA CELJE

UVODNIK (5)

Bojan Ekselenski
Za pest fantastike - 5

INTERVJU (8)

Julija Lukovnjak - 8

ESEJ (18)

Andrej Ivanuša
Mala pravljična ljudstva - 15

PROZA (25)

Andrej Ivanuša
Zoološki vrt Homo Sapiens - 26

Dominik Lenarčič
Gozd- 30
Heaven Express -31

Majda Arhnauer Šubašič
Ammo Raa - 32

Matic Smerdu
Vampirska zabava - 36

Matjaž Marinček
Barantač - 45

Primož Jenko
Oldtajmer - 49

Stojan Knez
Isobel - 62

PREVEDENA PROZA (64)

Dragan Popadić (Črna gora)
Leteči zmaj - 64

Mirko Karas (Hrvaška)
Pod hladno zvezdo - 66

MEDNARODNI RAZPIS: KRONONAVT (77)

Prišel je iz prihodnosti, da bi opazoval - 78

Andrej Ivanuša
Kava - 1 evro - 78

Bojan Ekselenski
Virus večne mladosti - 80

Dominik Lenarčič
Obisk knjigarne - 96

Majda Arhnauer Subašič
Skrivnostni Gospod Dot - 98

Bojan Ekselenski
Dogodkovni uvodnik - 94

FANFESTOV RAZPIS: PRVI STIK –V CELJU (107)

Prvostični uvod - 108

Barbara Ribič Jelen
Prvi stik (zgodbe iz medgalaktičnih kronik) - 109

Bojan Ekselenski
Prvi in zadnji stik - 122

Domen Mohorič
Monolit - 145

Majda Arhnauer Subašič
Prvi stik v Celju - 148

Matej Krajnc
SEDEL JE MOŽ V KINO METROPOL - 157

Matic Smerdu
Blatni prvi stik - 158
Sreča-nje v Celju - 168

Tihomir Jovanović Tika
Deževni večer v Kulturnici - 171

Nada Tržan-Herman
SLAŠČIČARKA - 174

POEZIJA (85)

Matej Krajnc
BLAŽENI ZRAKEC IN VAKUUMA - 176
Stojan Knez
LEBDIM - 178

SITHOVSKA AKADEMIJA (179)

Fantastična akademija: Zadnji gost, Zgodba zadnjega zapisnika - 181

DOGODKI IN ODMEVI (183)

Bojan Ekselenski
Dogodkovni uvodnik - 184
10. (fizični) NMN v Ljubljani - 185
45. Sferakon v Zagrebu - 188
21. festival fantazijske književnosti Pazin - 192
11. Refesticon v Bijelem Polju - 195
FANTAZIJSKA KNJIGARNA - 198
NOVO NA SLOVENSKEM FANTASTIČNEM NEBU - 198

OBVESTILA IN RAZPISI (207)

Splošni razpis za Supernovo - 208
Fanfestov razpis 1: Alternativna zgodovina - 209
Fanfestov razpis 2: Časovna past- 210
Fanfestov razpis 3: Distopija - pekel na zemlji - 211
Razpis za Vsesledje - 212
Po časovni osi Celjskega literarnega društva - 213

*****

Antik
knjigarna in antikvariat

Za pest fantastike

Petnajsta številka je polnomastna doza fantastike in fantastičnih novic. Zaradi obsega, posledice dveh razpisov, smo nekaj vsebin prestavili na pomladno številko, ki je tradicionalno manj obsežna.

> UREDNIŠTVO NE ODGOVARJA ZA MOREBITNE POVIŠANE RAVNI DOBREGA POČUTJA, LITERARNEGA SLADKORJA IN POETIČNEGA HOLESTEROLA.

S to pol-jubilejno številko uvajamo drobno novost, ki ima samo en namen – dvigniti kakovost pisanja fantazijske proze. Revija je med nami že od leta 2016 in v tem času je slovenska avtorska scena napredovala in se razširila. Zadovoljni smo z napredkom in prehojeno potjo od »daljnega« 2016 do danes. Supernova je začela na 40 straneh, zdaj že nekaj številk nikoli ni pod stotimi. Revija je še bolj kot v Sloveniji poznana v tujini. Mnogo tujih avtorjev in avtoric je prvi slovenski prevod doživelo ravno v Supernovi. Z objavami pokrivamo Evropo od Ukrajine do Združenega kraljestva, od Poljske do Severne Makedonije. Razmišljamo tudi o širjenju uredniške ekipe, kar bi še dodatno doprineslo h kakovosti vsebin. Večglavi zmaj je pametnejši od dvoglavega. Vsekakor je čas za naslednji korak, za mentorsko vlogo pri pisanju fantastike.

Na uredništvo pride tudi nekaj del, ki imajo potencial, a jim do odličnosti nekaj (z)manjka. Tudi najboljšim se to dogaja, saj nihče ni sposoben vedno pripraviti vrhunske gurmanske literarne pojedine. Mnenja uredništva naj bodo le še dodatna motivacija za pisateljski razvoj. V posebni rubriki »Fantastična akademija« bomo podali samo povzetek pripovedi z mnenjem uredništva, kako do objavljivosti v Supernovi. Fantastika ima določene specifične zakonitosti, ki izhajajo iz narave žanra. Te vsebine so dosegljive na spletni strani Celjskega literarnega društva (cld.si) Nekaj že precej izkušenih avtorjev/-ic s precej objavami in tudi izdanimi knjigami se želi preizkusiti še v fantastiki. Nekateri so ugotovili, da je to precej drugačno početje.

Fantastika tudi v slovenskem literarnem prostoru pridobiva svoj prostor pod literarnim soncem. Počasi in zanesljivo.

Mnogi mentorji na regionalnih literarnih srečanjih za odrasle, V zavetju besede, ki je pod okriljem JSKD, poudarjajo pomen žanrske proze, med njimi tudi fantastike.

Kaj pa poezija? Čakaj, Polde, tudi to bo, ko bomo zagotovili primerno krutega in kompetentnega ocenjevalca prispelih del. Tudi fantazijska poezija ima svojo specifiko.

Zdaj pa se potopimo v kalne vode literarnih razpisov ...

Na lanskem Fanfestu smo objavili razpis »Prvi stik v Celju«. Seveda ne gre za katerikoli prvi stik, temveč za »ta« prvi stik, srečanje z nezemeljskim življenjem. Če bi kdo napisal prvi stik z osnovno šolo ali prvi stik s svojim psom, ne bi prišel v zbirko. No, Fanfest na srečo obiskujejo in spremljajo ljudje, ki natanko vedo, kakšen prvi stik smo imeli v mislih.

Tematike se je dotaknil tudi prof. dr. Zoran Živković pri svojem lanskem predavanju o Odiseji 2001.

V slogu Top Shop pa dodajam – to še ni vse!

Že leta 2021 smo se na Fanfestu 5 dogovorili za mednarodni razpis s temo »Krononavt«. Razpisni pogoji so bili precej natančni.

V naš čas pride nekdo iz prihodnosti, ki želi proučevati otroštvo nekoga iz naše regije, ki je dosegel nekaj, kar je spremenilo našo civilizacijo. Ta krononavt ne more z ničimer vplivati na naš čas, niti naš čas ne more vplivati nanj in nam je neviden.

Omejitev dolžine zgodb za razpis je bila 7500 besed, kolikor je obseg kratke zgodbe za nagrado Hugo in velja v znatnem delu literarno razvitega sveta za nekakšen obči standard. To pomeni, prevedeno v običajni jezik slovenskih razpisov, za slovenske razmere astronomskih 45.000 znakov s presledki. Zakaj smo glede obsega besedil postali tako radodarni? Avtorji/-ice imajo s tem več ustvarjalne svobode, saj se na tridesetih standardnih straneh lažje razvije kompleksnejšo idejo kot na petih ali desetih. Seveda to ne pomeni, da iz čistega mira toleriramo gostobesednost in plaz opisovanja vsakega obcestnega kamna, ob katerega se spotakne od zastrupljene krvi pijani vampir.

O ne, uredništvo ni in ne bo toleriralo nobenih pozerskih besednih eskapad.

Po dolgem času smo znova oživili intervju. Tokrat smo poklepetali z mlado slovensko pisateljico Julijo Lukovnjak, ki je s pomočjo založb Sanje in Goga spravila v svet prva dva dela mladinske fantazijske sage o Edgarju Kaosu. Prvi del, »Imaginarni svetovi Edgarja Kaosa«, je izšel leta 2021 pri Založbi Sanje, »Svet je senca (Edgarja Kaosa)« pa letos (2023) pri založbi Goga. Oba dela pa sta profesionalna knjižna izdelka s konkretno vsebino.

Imamo tudi esej, ki ga je tokrat prispeval Andrej Ivanuša in nas poduči o palčkih in škratih. Poučno ...

Običajna rubrika PROZA vsebuje nekaj zanimivih proznih sadežev. Andrej Ivanuša, Dominik Lenarčič, Majda Arhnauer Subašič, Matjaž Marinček, Primož Jenko in Stojan Knez imajo samo eno skupno stvar – gre za fantastiko, drugače pa gre za pripovedno mavrico.

Prevedena proza tokrat gosti dve zgodbi, eno krajšo in eno daljšo. Mislili smo, da bodo štiri zgodbe, a smo dve zaradi rekordnega obsega te številke prihranili za pomladansko številko.

Mednarodni razpis Krononavt tokrat prinaša samo slovenski del prispevkov. Prispevali so uveljavljeni slovenski avtorji oziroma avtorice fantastike.

Andrej Ivanuša, Bojan Ekselenski, Dominik Lenarčič in Majda Arhauer Subašič so se poigrali s časom in potnikom v njem. Preberite, ne bo vam žal. Dve zgodbi sta malce daljši, a dve sta kratka zalogajčka.

Fanfestov razpis Prvi stik v Celju je prinesel tudi eno zgodbo iz tujine, konkretno iz Srbije, v naslednji številki pa bo še kakšna »iz uvoza«. Da bi zagotovili maksimalno pisanost, je v paketu tudi poezija, konkretno pesem Mateja Krajnca, ki je znan po svojem iskrem jeziku. Za drug poetični kos potice je poskrbela Nada Tržan-Herman.

Prvostično prozo so prispevali Barbara Ribič Jelen, Bojan Ekselenski, Domen Mohorič, Majda Arhnauer Subašič, Matic Smerdu kar dve in Tihomir Jovanović Tika. Tudi na tem razpisu so daljše zgodbe nastali izpod prstov Barbare, Majde in Bojana.

Seveda ima Supernova tudi kotiček za poezijo. Slovenci naj bi bili narod pesnikov in literarna revija brez poezije je kot svinjska šunka brez svinjine.

Pesniški prispevek sta poslala Matej Krajnc in Stojan Knez.

V nadaljevanju sledijo informativne zadeve. Seznam novih in tik pred zdajci knjižnih objav je boleče nepopoln, saj založbe in celo samozaložniki pri nas (še) nimajo navade, da o svojih fantazijskih izdajah obvestijo edino revijo za fantazijsko književnost.

Rubrika Dogodki na kratko povzema dogajanje v svetu fantazije. Seveda ne gre za reportaže o konvencijah z drugega konca sveta, temveč se posvečamo predstavitvi dogodkov, ki jih je uredništvo obiskalo kot vabljeni gost ali zgolj kot prodajalec zijal.

Ko tole pišem, živim v upanju, da bo revija zunaj tik pred Grossmannovim festivalom stripa in fantastike v Ormožu, o njem bomo razkošno poročali v pomladanski številki.

Bojan Ekselenski, urednik.

INTERVJU: JULIJA LUKOVNJAK

Tokratno številko smo obogatili z intervjujem z mlado slovensko avtorico Julijo Lukovnjak, ki se je, vsaj za zdaj, zapisala epski mladinski fantaziji, ki jo lahko v roke vzamejo tudi starejši. Eden od njih je Bojan Ekselenski, z vsem dobrim razvajeni spraševalec tega intervjuja.

Preden se boste zagrizli v intervju, je tu kratek bio mlade avtorice, ki je, kako pripravno, na spletni strani založbe Goga.

Julija Lukovnjak (r. 2000) je leta 2015 pričela obiskovati Drugo gimnazijo v Mariboru, ki jo je dokončala kot zlata maturantka. Leta 2019 je pričela študirati na Filozofski fakulteti v Ljubljani (Primerjalna književnost in literarna teorija ter Filozofija). Edgar Kaos, človeški fant, ki je edini odrešitelj Inkrematere in bitij, ki ga skrivoma prezirajo, se ji je utrnil pri rosnih enajstih letih, njegova zgodba pa se je v petih letih razvila v magično epiko na skoraj štiristotih straneh. Prvi del, Imaginarni svetovi Edgarja Kaosa (Sanje, 2021), je bil le uvod v veliko, nevarno in razburljivo čarobno popotovanje.

O drugem delu sage z naslovom **Svet je senca (Edgarja Kaosa)** pa berite pri knjižnih novostih na str. 199.

Uvod:

Poskušal bom ne ponavljati tega, kar so te spraševali v drugih intervjujih in kar si tam povedala. Morebiti se bom česa samo malce dotaknil. Šele v zadnjih 3 letih se je pojavilo nekaj avtorjev/-ic pri resnih založbah - Sanje, Goga in zlasti Primusu.

Naj podam malce zgodovine.

V času pred korono se spomnim samo dveh fantazijskih projektov v režiji resne založbe: Goginega poskusa s Samom Petančičem Anor Kath: Pota magov iz leta 2007 in ambiciozno zastavljenega projekta Mladinske knjige - Varuhi skrivnosti Marget Belani nekaj let kasneje (2011 - bila je bučna medijska akcija, spletna stran, razglašalo se je, da gre za prvi slovenski fantazijski projekt, ipd.). Oba projekta sta, vsaj s stališča založb Goga in Mladinska knjiga, nedokončana legla k počitku. Resnici na ljubo je Samo Petančič zaključil trilogijo, a brez resne založbe. Drugi del je izšel kot samozaložniško delo, tretji pa je izdala Črna luknja, ki ni založba v našem pomenu besede, temveč trgovina z igrami. Marget Belani pa sploh ni dokončala trilogije in kmalu je ugasnilo vse okoli projekta. Torej se spodobna fantazija ne more napisati z levo roko, kot nekateri mislijo.

Za MMC si dejala, da pri nas ni veliko domače konkurence. Verjetno si mislila na izdaje resnih založb pri podpori slovenskim avtorskim poskusom na minskem polju fantastike, saj je samozaložniških in sorodnih projektov kar nekaj, tudi končanih, in so zelo raznovrstni (Varuhi – 4 knjige, Uslužbenka – 3 knjige, Ptujska trilogija – 3 knjige, Vitezi in Čarovniki – 9 knjig, 2 še prideta, ipd.). Po prej omenjenih poskusih (2007 in 2011) se je resneje premaknilo šele v zadnjih dveh, treh letih. Kot bi bila korona neka čarobna prelomnica.

***

Zakaj se resne založbe do pred kratkim niso resno ukvarjale z domačimi avtorji/-icami?

Tako je, ko sem rekla, da ni veliko konkurence, sem mislila predvsem na fantazijske knjige, ki izhajajo pri uveljavljenih založbah. Publika, ki se zanima za fantazijo, pri nas ni tako velika kot v tujini, zato dobiček, ki ga dobijo založbe z izdajo izvirne fantazije, zagotovo ni primerljiv s tistim, ki ga založbam prenesejo nežanrski romani oz. žanrski, ki imajo stalno publiko. Prav tako pri fantaziji ni toliko uhojenih poti do ciljne publike, kar za založbe spet predstavlja dodaten trud, čas, stroške. Vsake toliko časa kakšna založba da priložnost fantazijski knjigi, nato pa ne poskrbi za dovolj promocije oz. ni vztrajna in potrpežljiva, da bi žanru lahko uspelo. Morda se je peščica slovenskih fantazijskih knjig glede prodaje in odzivov obnesla nekoliko bolje kot knjige prejšnjih generacij, zato se je pričelo plesti nekakšno tiho zaupanje med založniki in žanrom, vseeno pa je uveljavljanje žanra na tako majhnem

trgu, kot je naš, dolgotrajen proces, ki bo zahteval veliko odprtosti bralcev, volje založnikov in avtorjev, kompromisov, sodelovanja z mediji. Slovenija je lep primer tega, kako se v kapitalizmu literarna raznolikost krči, kako dela med sabo postajajo zelo podobna, komercialna in prilagojena potrebam trga, ki zahteva neko normo, pričakovanost, gotovost. Posledično iz programov odpadajo celi žanri, zvrsti.

Če sem prav zasledil, študiraš primerjalno književnost, kar je odlična osnova za pisateljske poskuse. Pa se podajva malce v vode literarne zgodovine. Si mogoče zasledila, da je verjetno prvo slovensko fantazijsko povest z naslovom Mikromega spisal Simon Jenko davnega leta 1851 in da je izšla v dijaškem glasilu Slavija? Objavljeno je bilo tudi v Supernovi, dvojni koronski številki 9+10.

Potem je tu Ivan Tavčar s svojim antiutopičnim romanom 4000 iz davnega 1891.

Torej slovenska fantastika le ni neko novo dete, ki se je rodilo pred nekaj leti. Kasneje, časovno bližje, imamo lep primer mladinske fantazije od dr. Vida Pečjaka (Drejček in trije marsovčki). Na strani odrasle fantazije imamo dela Mihe Remca in dr. Eda Rodoška in še nekatere. Koliko poznaš slovenske avtorje/-ice?

V bistvu zelo malo, za prva omenjena naslova sem od vas slišala prvič, pa čeprav gre za izredno odmevna avtorja. Spremljala sem nekoliko novejše slovenske fantazijske avtorje, na primer Marget Belani, Niko Maj, Jakoba Kondo, Davorko Štefanec, vem tudi za nekaj drugih, a se nikoli nisem pobližje srečala z njihovimi deli, najbrž zato, ker so knjižnice vedno bolj izpostavljale oz. bile založene s tujimi fantazijskimi uspešnicami, skratka informacijski tokovi so poskrbeli, da sem bila več v stiku s tujo fantazijsko literaturo kot domačo – tako kot najbrž večina (mlajših) bralcev.

Slovenska scena fantazijske književnosti je po svoje precej konfuzna, saj se včasih zdi, da aktivni akterji delujejo/-mo en mimo drugega. Pojavijo se projekti, ki poskušajo na spletu nekako združiti slovensko literarno sceno, a vedno gre za muhe enodnevnice, v najboljšem primeru »nekajmesečnice«, in potem ugasnejo. Nimamo nekega trajnega spletnega portala, v uredništvu edine revije za fantastiko moramo »guglati« za domačimi deli, čeprav bi v normalnem svetu pričakoval, da bi o projektih avtorji/-ice ali založbe sami obveščali uredništvo edine tovrstne revije.

Se ti zdi, da bi bilo potrebno imeti neko osrednje spletno mesto brez vrtičkarskih ograj za srečevanje domačih avtoric/-jev in bralk/-cev?

Ja, vsekakor, v ta namen bi bilo fino imeti močno spletno platformo, do katere bi se dalo dostopati tudi preko vseh novejših socialnih omrežij. Zraven Supernove in

podcasta O. B. O. D. ni prav veliko stičišč med posameznimi fantazijskimi oz. znanstvenofantastičnimi zadevami, ki vznikajo pri nas, vsaj mislim, da ne, obstajajo pa močne platforme v tujini, zato večina slovenskih ljubiteljev žanrov informacije najde tam, in jih dobi tudi dovolj, da nas sploh več ne išče novih informacij.

Če pogledamo k sosednjim državam, je tam precej ljubiteljskih društev, ki povezujejo ljubiteljsko sceno z domačo avtorsko sceno. Tu je od bližnjih držav verjetno ravno Hrvaška najmočnejša, saj serijsko dobivajo evropske nagrade v različnih kategorijah (letos so prejeli dve nagradi) in na njihovih konvencijah se domača avtorska scena podrobno predstavlja. Celo slovenski avtorji/-ice imamo tam več možnosti predstavitve kot na domačih dogodkih.

Tega pri nas (še) ni, ker pač nimamo konvencije v slogu Wordcona. V Sloveniji kaj takšnega ni bilo že od osamosvojitve in se je prijel slog Comic-cona (NMN). To je bilo samo za info.

Zanima pa me, če si mogoče kje zasledila, da obstaja ESFS – Evropean Science Fiction Society (https://www.esfs.info/), ki vsakoletno organizira evropsko konvencijo Eurocon, ki se seli med evropskimi državami? Bi te zanimalo sodelovanje na takšni konvenciji? (op. Slovenija je aktivno sodelovala leta 2012, leta 1983 je bil Eurocon v Cankarjevem domu).

Doslej še nisem slišala zanjo, bi pa sodelovala, ker bi bila ta izkušnja nekaj novega in drugačnega. Spomnila sem se na slovensko konvencijo Na meji nevidnega, ki v zadnjih letih razvija precej zanimiv literarni izziv, na katerem udeleženci pišejo kratke znanstvenofantastične zgodbe, prav tako pa je na vsakoletni konvenciji vsaj nekaj literarnih dogodkov in predstavitev ter prodajalcev knjig. Kar se tiče nagrad, pa žal res nimamo ničesar.

Postavljam še eno kruto vprašanje. Si že prebrala kakšno slovensko fantazijsko delo novejšega datuma ali imaš to namen, da ti ne bom nabijal slabe vesti? Upam, da ne sodiš med množico tistih, ki trdijo, da je slovenščina čudna za fantastiko .

Sem, lani sem prebrala oba dela Skrivnost srži Jakoba Konde, ki sta izšli leta 2021, in ju toplo priporočam vsem ljubiteljem slovenske mitologije in fantazije nasploh. Slovenščina je krasen jezik za fantastiko, je igriva in gibčna, dokaj neporabljena v te namene in prikladna za oblikovanje novih besed, ki delujejo nekoliko mistično, fantazijsko.

Pustiva zdaj domačo sceno in se posvetiva tvojemu pisanju. Na COBISS-u sem našel 5 zapisov s tvojim imenom. Raziskovalna naloga in oba dela romana o

Edgarju Kaosu. Zanima me, če si že kje objavila (ali poskusila to) krajšo prozo oziroma se ti kje na disku valja kaj takšnega?

Še nisem in ne, ne pišem krajše proze, kot je razvidno, imam raje dolge formate, saj v njih lažje razvijem fantazijski prostor in like, rada se s projekti ukvarjam dlje časa oziroma ideje raje povezujem v eno celoto. Dolgi formati so veliko prikladnejši za pisanje fantazije, pisanje kratke fantazijske oz. znanstvenofantastične proze od pisca zahteva veliko spretnosti in posebna znanja.

Da se delno navežem na prejšnje vprašanje - G. R. R. Martin je začel s kratkimi zgodbami, kar se vidi v strukturi Pesmi ledu in ognja. Tudi mnogi drugi znani avtorji/-ice so začeli s krajšimi deli. Ti si za prvenec predse postavila kar velik izziv. Zakaj si se najprej lotila nekaj tako obsežnega, kot je mladinska fantazijska saga, in ne mogoče česa bolj obvladljivega?

(Seveda nisi edina z obsežnim prvencem - Moram se posipati s pepelom, tudi sam sem prvo delo leta 2007 objavil v knjižni obliki kot del večje fantazijske sage, a je to bilo v čisto drugih časih, ko sem bil osamljeni čudak, ki piše fantazijo v slovenščini.)

Kot rečeno, ideja je nekako našla mene in ne jaz nje, zelo dolgo sem razmišljala o zgodbi in njenih likih, ki so v moji glavi oživeli, nabralo se mi je toliko materiala, da mi je bilo preprosto jasno, da bo šlo za knjigo. Mislim, da je pisanje obsežne fantazijske sage tako zanimivo ravno zato, ker je na meji obvladljivosti.

Edgar Kaos je uvrščen v mladinsko fantazijo in v knjižnici je na mladinskem oddelku. Je bila ta umestitev tvoj cilj ali je bila to strategija založnika?

Glede ciljne publike nisem imela posebnih ciljev, se mi pa zdi, da je primerna tako za najstnike kakor za odrasle. Za klasifikacijo knjig običajno poskrbijo bibliotekarji, v Mestni knjižnici Ljubljana se nahajata na oddelku za starejšo mladino, s čimer se deloma strinjam, bi pa rekla, da druga knjiga že meji na odrasli oddelek. V obeh knjigah je nekaj grafične vsebine in težjih tem, čeprav so glavni liki mladi.

Edgar Kaos je obširen kos literarne pogače. Kje in kako si dobila ideje za fantazijski svet? Si se podala na kakšna resnejša proučevanja vsebin, ki so skoraj nujne za tvorbo logičnega in podrobno razdelanega izmišljenega sveta?

Knjigo so navdihnili mnogi fantazijski klasiki, navdihnili so tako njene motive kot tudi specifično atmosfero fantazije. Navdih nenehno črpam od povsod. Iz knjig, filmov, svojega življenja, narave, glasbe. Vsekakor sem se nekoliko podala tudi v teorijo pisanja nasploh in teorijo fantazije, prebrala sem veliko mnenj bralcev o drugih fantazijskih knjigah, o tem, kaj jih pogosto zmoti, katere »napake« določenih knjig jim pokvarijo bralsko izkušnjo itn. Nisem pa zares doktorirala iz teorije o

fantaziji, fino je poznati neka pravila oz. načela in razumeti, ni pa nujno, da se jih pri pisanju popolnoma držiš.

Zgodba precej sledi žanrskim smernicam mladinske epske fantazije (kot vsakdo pričakuje od plinske peči, da kuri plin). Še eno vprašanje, ki se najbrž malce navezuje na prejšnje. Od kod si črpala ideje, oziroma njihovo prepletanje? Zakaj je glavni protagonist petnajstletnik brez spomina?

Velikokrat sploh ne vem, od kod pridejo ideje, včasih kaki navdihujoči kosci kar pridejo do mene in jaz jih predelam v dejansko idejo, včasih pa ideje preprosto potrebujem, strmim v računalnik, in se jih spomnim. Zdi se mi, da vsakemu avtorju pri tem najbolj pomaga splošna razgledanost, več kot ima znanja o npr. zgodovini, politiki, znanosti, psihologiji, o čemer koli, bolj se mu ideje ponujajo same od sebe. Glavni lik je tak kot je, ker se mi je zdelo, da ga bom najbolje razumela, če bo podoben meni; pisati sem začela kot najstnica, ne vem pa, od kod točno ideja o izbrisu spomina. Namen tega motiva je bil predvsem to, da poglobi protagonistovo skeptičnost, nezaupanje, tesnobo, samoto.

Kakšno je sporočilo sage v enem samem stavku (no ja, lahko sta dva, ker smo danes radodarni).

No, ne vem, ali ima sploh kakšno sporočilo. To bom videla, ko pridem do konca zadnjega dela. :)

V Sloveniji imamo od leta 2016 Supernovo (sofinancerja – JSKD in MO Celje), revijo za fantazijsko književnost, ki je namenjena razvoju domače kratke fantazijske proze in poezije. Revija prvenstveno cilja na odraslo bralstvo. Poglejva malce preko tvojega trenutnega projekta. Imaš v »pacu« ideje za kratko prozo? Si kdaj pomislila na razvoj ideje v kratki formi?

Nikoli nisem zares razmišljala o tem, ampak vsekakor bi bilo koristno zame, če bi se preizkusila tudi v pisanju drugih formatov.

Zakaj v Sloveniji »pogrne« vsak poskus nagrad za fantazijsko književnost?

Sploh nisem vedela, da so poskusi kdaj bili, torej, ne bi vedela, da je kdo kdaj poskusil uvesti kakšno nagrado za znanstvenofantastično oziroma fantazijsko literaturo. Kar se tiče splošnih nagrad, pa jih fantazija najbrž ni dobila tudi zato, ker o njej obstajajo predsodki, ampak predvsem zato, ker njena literarna plat velikokrat ni tako dodelana kot je v nežanrskih romanih, glavni kriteriji za osvojitev nagrade pa so vedno osredotočeni na to plat literarnega dela.

Imam še nabor res klišejskih vprašanj. Kdaj si začela s svojim pisanjem? Kdo te je navdušil in /ali usmerjal? Kdo so tvoji vzorniki/-ice in zakaj?

Začela sem pri petnajstih, navdušila sem se sama in tudi usmerjala sem se sama. Moji vzorniki so vsi avtorji z bogato domišljijo, ki me presenečajo in ki so predani svojemu fantazijskemu svetu.

Tole je malce občutljivo vprašanje in ga ne bom objavil, če ne želiš (bo ostalo samo zame, ker me zanima). Zakaj je prva knjiga izšla pri Založbi Sanje, a druga pri Gogi?

Goga je za drugo knjigo pokazala več zanimanja kot Sanje in bolj zgodaj, zanimalo me je delo z drugo založbo, ki sicer nima toliko fantazije kot Sanje, ima pa več slovenskih avtorjev in posledično tudi drugačen način dela. Odločitve nisem naredila čez noč, dobro sem pretehtala možnosti. Moj glavni cilj je bil prevod mojih knjig, in Goga je s tem bolj sovpadala, zato sem se odločila zanjo.

Za zaključek pa še nekaj Kaosa ... Če bi bila priložnost izbire, koga bi izbrala za režiserja filma po knjigah? Kdo bi lahko oblekel filmsko kožo naslovnega junaka?

No, če bi lahko izbrala kogarkoli in si lahko privoščim malo sanjariti, potem najbrž koga z izkušnjami s fantazijo, na misel mi padejo Peter Jackson, Denis Villeneuve, mogoče celo kak Tim Burton, ker imajo knjige malce srhljivo atmosfero. Kar se tiče igralcev, pa res ne vem.

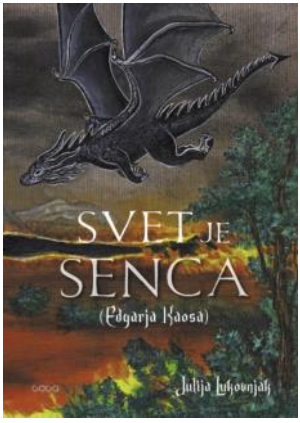
Za konec še bolj butasto vprašanje ... Zakaj si se odpovedala klišeju trilogije?

Že od začetka sem vedela, da imam materiala preveč za samo tri knjige.

Želim ti obilje lepih besed, ki naj se prelijejo v knjižno obliko.

Hvala za vse in enako.

ESEJ

Andrej Ivanuša

Mala pravljična ljudstva

(Vir: Pixabay.com-free licence)

V pravljicah velikokrat nastopajo majhna pravljična ljudstva (latinsko: paulum fabellas populum), torej palčki, škrati, gnomi, enci, smrkci, itn. Morda o katerem od teh ljudstev sploh še niste nikoli ničesar slišali ali prebrali. Vsekakor pa so pomembna, saj pravljica je pripoved, ki govori »prav« (PRAV-ljica), torej resnico.

V slovenski Wikipediji sta pojma palček (latinsko: nanum) in škrat (latinsko: pumilion) izenačena. Tudi sicer mnogi Slovenci ti dve ljudstvi enačita. O ostalih vrstah malih pravljičnih ljudstev pa ni nobenih resnih omemb. Roko na srce, tudi v drugih jezikovnih verzijah niso kaj preveč natančni. Sicer na tem področju vlada dokaj velika zmeda in slabo poznavanje tematike. Tako skuša ta zapis to vsaj malo popraviti.

***

Opisi in domneve

Žal zapisov izpred časov Rimskega imperija ni na voljo in je težko ugotoviti izvor teh ljudstev. Tako se moramo opreti na razne sage, epske pesnitve, visoke pesmi, pravljice in podobno. Te so se zapisale nekje v zgodnjem srednjem veku. Pred tem pa so se prenašala s pripovedovanjem ob večernih ognjih. Zaradi ustnega prenosa

izročila so se lahko besedila popačila in postala tudi zelo nezanesljiva.

Vsekakor je najprej potrebno povedati, da kljub temu, da hodijo po dveh okončinah, da imajo par rok in glavo, torej sestavo podobno ljudem, ne sodijo v ljudski rod (latinsko: homo). To niso pomanjšani ljudje, spački ali kaj podobnega. To je poseben rod, ki ga poimenujemo gnomi (latinsko: gnomes). Zelo so povezani tudi z vilinci (latinsko: dryadales) in z elementali (latinsko: elementales). Obstaja velika verjetnost, da imajo vsi skupnega prednika.

V vsakem pogledu so otroci matere Narave, ne glede na to, kako jo imenujemo: Mokoš, Noreja, Izida, Pachamama, Čomolugma, Tlazolteotl, Atabey, Ninsun, Ašerah, Cybela, Juno, Dano, Umai, ali še kako drugače. Njihovo delovanje je povezano z določenimi naravnimi pojavi tako na nebu kot na zemlji ali pod njo. Na Zemlji bivajo od pradavnine, verjetno so starejši od ljudskega rodu.

***

Škratje (latinsko: Pumiliones)

Tipičen škrat (nemško: elf, angleško: dwarf, nizozemsko: kabouter) je moškemu podobno majhno bitje, ki je močnejše postave in ima brado. Njegovo srce je relativno veliko, koronarne žile so široke in odlične kakovosti, količina krožeče krvi in prostornina možganov sta večji kot pri človeku, pljuča so velika in globoka, vezno tkivo je skrajno suho in trdo, lasje zgoraj posivijo, žolčnih kamnov ne pozna, konice prstov so občutljive kakor pri slepem človeku, zenica je zelo prožna in njegov bobnič v ušesu je vedno čist in mu omogoča neverjetno oster sluh.

Slika1: Škratje (Vir: Wikipedija)

Nosijo koničaste kape, srajce, hlače z naramnicami, usnjen pas, na nogah imajo obute polstene škornje, čevlje iz brezove skorje ali lesene cokle. Vsak odrasel škrat

ima gosto brado, rahlo privihan nos in rdeča lička. Poleg škratov obstajajo tudi škratinje, škratice, škratke, ki pa so redke, nekako v sorazmerju 10 škratov na eno škratinjo. Morda je to sorazmerje celo večje.

Včasih so bili škratje v vsej Evropi, predvsem v Rusiji in v Sibiriji, splošno priznani člani človeške družbe. Ljudje so ta bitja mraka in noči redno videvali. Škratje pa so ljudi nagrajevali ali kaznovali, jim pomagali ali jih ovirali, kar je bilo odvisno od odnosa ljudi do teh »naravnih« sil. Spadajo med demonska, htonska, podzemna bitja.

Med najstarejše zapise sodijo severnjaške ali nordijske sage Vikingov (Norsev, Varjagov, Rosov), ki govorijo o tem, da obstajata dve vrsti škratov. To so škratje svetlobe imenovani Álfar in škratje teme imenovani Nidavelir. Prvi živijo v eni izmed nebesnih dežel Ljosalfar (Ljósálfarheimr), drugi pa v podzemeljski deželi Svartal (Svartálheimr). Opozoriti moram, da škrate svetlobe v legendah istovetijo z vilinci! Med vsemi so najbolj znani škratje iz filma in iz knjige J. R. R.Tolkiena z naslovom Hobit. Pisatelj je navdih za njih jemal prav iz teh starih nordijskih sag.

Slovenska beseda škrat (tudi škratelj, škratec) izvira iz staroindijskega jezika sanskrt, kjer so ga imenovali »skrat«, pomeni pa »gozdni demon«.

Na Goriškem so ga včasih imenovali kapič zaradi koničaste kape, v Terski dolini škarifič, škrat ali fantič v Nadiški dolini, Valvasor omenja berkmandeljce v idrijskem rudniku, kar prihaja iz nemške besed »bergmann«, torej »rudar«. Ponekod so mu zaradi sive barve las rekli dimek. Če je bil drevesni škrat, so ga imenovali lesnik. Na Dolenjskem verjamejo, da se škrat ziba (guglje) na drevesu in so mu rekli gugljaj. Hišnemu škratu ponekod pravijo gospodarček ali šetek. Pri nas pogosto škrate zamenjujejo s palčki. Je pa med njimi bistvena razlika v rasti in še v drugih lastnostih.

Načeloma smo ljudje vedno sodelovali s škrati. V kolikor pa smo si bili nasprotniki, pa je potrebno vedeti, da ga je potrebno ubiti z enim udarcem, kajti z naslednjim spet oživi! Včasih je veljalo, da se škratje prikazujejo povsod – v gorah, gozdovih, rudnikih, močvirjih, celo ob domačem ognjišču. V tistih časih skorajda ni bilo človeka, ki ne bi srečal vsaj enega škrata, nekateri pa naj bi jih celo udomačili in jih napravili za svoje pomočnike. Nekateri so jim po pripovedovanjih pomagali celo obogateti. Sicer pa slovanski narodi poznamo veliko različnih vrst škratov.

Gozdni škrati (Pumiliones silvisae) čuvajo gozdove, drevesa, divjad in gozdne zaklade. Planinski škrati (Pumiliones montibus) velikokrat prestrašijo in presenetijo pastirje, ki pasejo živino v gorah. Ti škratje so tudi odlični poznavalci zdravilnih rastlin. Med nje sodijo gorski pritlikavci (Pumiliones montibus paulum), ki jim pravijo tudi berkmandeljci ali perkmandeljni (Idrija). V Rožu in na Koroškem pa jim pravijo škuberli. Škrati te vrste so odlični rudarji in poznavalci rovov ter gorskih zakladov. Ljudem občasno celo pokažejo pot do njih. Če so bili rudarji nesramni, so

jih škratje kaznovali tako, da jim niso hoteli pokazati nobene rudne žile več. To pa je vodilo v zaprtje rudnika.

Hišni škrati (Pumiliones domumae) ali hišni duhovi veljajo za dobre duhove domačega ognjišča. Med njimi je najbolj znan kanih, ki živi v bližini človeških domačij. Je majhen možic, velik kot šestletni deček, kar pa le prikriva njegovo resnično moč. Ta naj bi človeka napeljeval k dobremu, vendar pa je tiste, ki so ga razdražili ali se norčevali iz njega, kaznoval.

Škratje so poznani po tem, da človeku nagajajo in ga strašijo, še posebej v starih gradovih, odmaknjenih gozdovih ali v gorskih votlinah. V Nadiški dolini so znane pripovedi o škratih, ki so prikazani kot zlobna bitja, ki človeku povzročajo le škodo ali se iz njega norčujejo. So pričevanja, ki pravijo, da se včasih škrati obnašajo kot divji možje. Vendar ne delajo samo slabih stvari, temveč so ljudi naučili tudi marsikaj koristnega, kot so na primer veščine kovaštva, obdelave kovin in dragih kamnov, zdravilstva, peke in podobno. Nekateri so celo prinašali denar in materialne dobrine.

Naj omenim na kratko še nekaj bolj znanih domačih škratov. Škrat Bolfenk je znan predvsem prebivalcem Pohorja. Je znana tečnoba in škrato-, ljudo-, vsega-mrznež, ob tem pa znan po svojem neposrednem in brezsramnem govorjenju. Malik je tisti škrat, ki ukrade odmev. Podlegaj je škrat, ki človeka spotakne ali mu skoči na hrbet. Tiskarski škrat novinarjem večkrat zameša besedila ali v revijah strani.

Ena najbolj znanih zgodb o sedmih škratih, ki so napačno poimenovani palčki, je Sneguljčica in sedem palčkov (torej škratov).

Slika 2: Najbolj znani »risankasti« škratje so iz Disneyeve risanke Sneguljčica in sedem palčkov (škratov) – (Vir: www.pngegg.com – free images)

V zgodbi je škratov sedem zato, ker so včasih poznali sedem mineralov. Tako je bil vsak izmed škratov zadolžen za svojo rudo. Ob tem so poznali še sedem nebesnih teles. Tako so kovine in nebesna telesa povezali med seboj. Sonce je bilo povezano z zlatom, Luna s srebrom, Merkur je povezan z živim srebrom, Venera z bakrom, Mars z železom, Jupiter s kositrom in Saturn s svincem.

V originalni zgodbi, ki sta jo zapisala brata Grimm, škratje nimajo imen. Prvič so jih poimenovali v eni izmed Broadwayskih veseloiger v oktobru leta 1912 (Blick, Flick, Glick, Plick, Quee, Snick, Whick) in nato v Disneyevi risanki iz leta 1937 (Doc, Grumpy, Happy, Sleepy, Bashful, Sneezy, Dopey). Sledilo je še nekaj njihovih različnih poimenovanj v več kakor dvajsetih filmih, šovih, knjigah, itn. Tudi v slovenskem jeziku imamo več poimenovanj: Nosko, Vseznalček, Hihitavček, Jecljavček, Godrnjavček, Sramežljivček, Zaspanček ali Tonček, Tinček, Lonček, Linček, Bonček, Binček, Benjaminček ali Glavko, Srečko, Kihec, Pikec, Godrnjavko, Tepko in Zaspanko, itn.

Iz svetovne literature so znani še vilinski škrati, v angleškem govornem področju jim pravijo tudi goblini. Najbolj znani so Gringoti iz filmov o Harry Potterju, ki so prikazani kot bankirji čarovniškega sveta.

Naj ta del zaključim še s pesmico Romane Kranjčan – Enkrat.

***

Enkrat, enkrat, enkrat je bil en majhen škrat.
Enkrat, enkrat, enkrat je bil en škrat.
Imel je dolgo bradico, vsa siva je bila.
Na hrbtu nosil krošnjico, v njej polno je zlata.
Pomagal rad je vsem ljudem, ki dobri so bili.
Hudobneže preziral je, za njih ni imel oči.
Ti praviš, da ga ni bilo, dokazov res še ni.
V pravljici pa živel bo, zato zapojmo vsi:
Enkrat, enkrat, enkrat je bil en majhen škrat.
Enkrat, enkrat, enkrat je bil en škrat.

***

Palčki (Latinsko: Nanumes)

Palčki (nemško: zwerg, angleško: elf, norveško: dverg) so manjši od škratov in so izredni samotarji. Večinoma so prijazni do ljudi in jim mnogokrat pomagajo iz težav. So bližnji sorodniki škratov in jih zato mogoče tudi enačijo.

Pri nas poznamo različna imena zanj, kot so palček, palečnjak, ninek, nendljek, na Pohorju pa mu pravijo tudi rabas. Palčki se od škratov ločijo predvsem po prijaznejšem značaju in pa po tem, da radi pomagajo ljudem v stiski in pri delu.

Sem spadajo predvsem dela kot so šivanje oblek ali čevljev. Pomagajo pa jim tudi pri iskanju in obdelovanju dragih kamnov in kovin.

Slika 3: Irski palček ali leprechaun (Vir: Clipart World - free clips)

Med svetovno najbolj znane palčke sodijo irski palčki ali leprechauni (irsko: leipreachán). Prikazujejo jih kot majhne bradate možičke, oblečene v zelen plašč in na glavi nosijo cilindru podoben klobuk. Radi sodelujejo pri raznih potegavščinah, sicer pa se preživljajo z izdelovanjem in popravljanjem čevljev. Težko prislužene zlatnike spravljajo v lonce in jih zakopljejo pod stik mavrice s tlemi. Če človek kakšnega ujame, mu v zameno za prostost izpolnijo tri želje. Pri tem moramo biti zelo previdni, saj želje izpolnijo »dobesedno«. Kakor Irske vile in vilinci so tudi leprechauni prvič omenjeni v starem irskem epu Tuatha Dé Danann in jih v njihovih pravljicah ne najdemo.

Najbolj znan filmski hišni palček je Trapets iz Harryja Potterja.

Slika 4: Filmski hišni palček Trapets (Vir: Wikimedia.commons)

A nedaleč od njega so po TV slovesu še Smrkci (hrvaško: Štrumpfovi, francosko: les Schtroumpfs, angleško: the Smurfs). Imajo kožo modre barve in živijo v gobjih hišah. Imajo vodjo Atasmrka in le eno samičko plavolaso Smrketo.

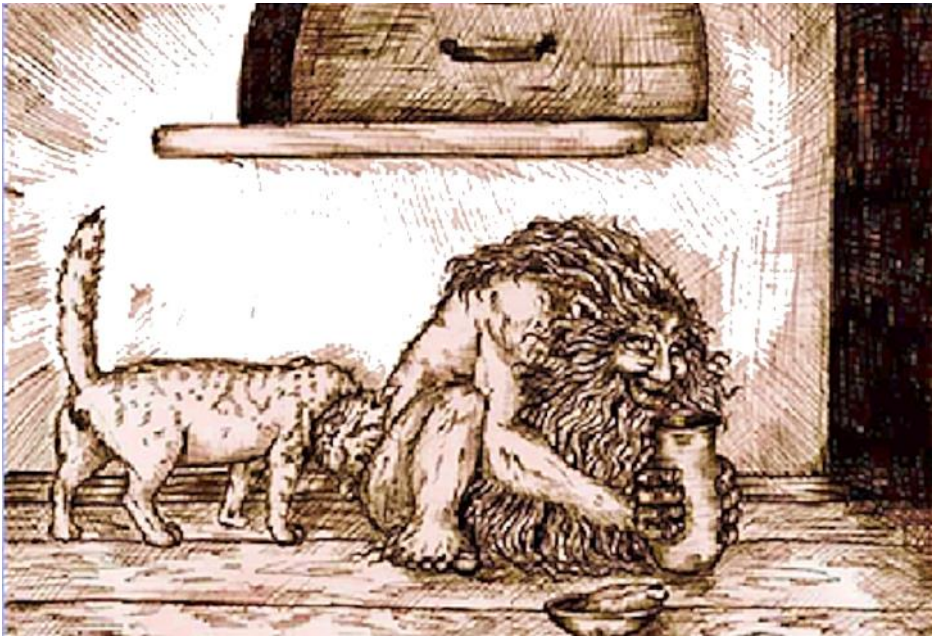

Slika 5:– Smrkci (Vir: freepngimg.com)

***

Hišni duhovi

Teh je nekaj različnih vrst. Toda med njimi je najbolje opisan domovoj, hišni duh. Največkrat so ga ljudje izdelali v obliki goloba narejenega iz majhnih lesenih deščic. Obesili so ga nad mizo in z vrvico povezali z vrati, da je nihal gor in dol, ko so se vrata odpirala in zapirala. Ob prihodu krščanstva so ga poistovetili s sv. Duhom.

Slika 6: Hišni duh ali domovoj (vir: Wikipedija)

Ostali Slovani so se iz vraževernosti izogibali njegovemu imenu in so ga klicali »stari oče«, »gospodar hiše« ali celo »on«. Prikazoval naj bi se v podobi drobnega starca z dolgo brado in poraščenega po vsem telesu z mehkimi dlakami. Včasih je imel rogove ali rep, ponekod se je prikazoval celo v podobi domače živali ali kopice sena. Le težko ga je bilo videti, zato pa je bil njegov glas prisoten in zaznaven, predvsem kot stokanje in dušeče ječanje. To je bilo zato, ker je domovoj tako ljubil hišo, v kateri je bival, da je nasprotoval selitvi.

Prebivalce hiše je vedno posvaril pred težavami, ki jih bodo doletele. Pred smrtjo katerega izmed članov družine je jokal, ženo je povlekel za lase, da bi jo opozoril pred moževim nasilnim obnašanjem, itn.

***

Enci (latinsko: Unamcompagnem)

Opisujejo ga kot svetlega duha, škrata ali palčka, ki se prikazuje predvsem ponoči in se zadržuje v človeških bivališčih. Od opisane malih ljudstev so najbolj skrivnostni in najbolj neopazni. Zato je o njih zelo malo opisanega v razpoložljivi literaturi. Znani so predvsem po tem, da radi nagajajo ljudem. Na primer! Ko z roko porinemo polno skodelico vroče kave do roba mize, nam jo enc nagajivo še malo premakne in tako skodelica razbita konča na tleh.

Slika 7: Tipični angleški enc (gremlin) (Vir: seekpng.com – free images)

Za konec pa še otroška izštevanka, ki govori o encih:

Enci benci na kamenci
štiri miši, v uh me piši,
vija vaja ven.

*****

KLIŠEJSKA PODOBA PALČKOV
DOC
GRUMPY
HAPPY
SNEEZY
DOPEY
BASHFUL
SLEEPY

PROZA

Andrej Ivanuša

Zoološki vrt Homo Sapiens

Jasno. Včasih je vse skupaj zelo naporno. Za nas, za ljudi, torej za tista bitja, ki so jih strokovnjaki v enem od prejšnjih stoletij imenovali Homo Sapiens. Menda je to bilo tam nekje ob koncu mračnega srednjega veka in na začetku obdobja, ki so mu rekli renesansa. Takrat so vsa živa bitja dobila latinska imena in so bila klasificirana.

***

Skozi moje možgane je šinili telepatski klic:

–ANA312 poglej, tam je človek! Zares je človek!¬–

–Ja, to je človek,– je mirno odgovoril drug glas. Sam nisem mogel razbrati iz telepatskega govora, kdo govori. Skozi moje možgane so samo letele besede in stavki. Ja, tako pač je s temi nadljudmi, s temi Homo Superior.

–Kaj pa dela?– je sledilo vprašanje.

–Vozi kolo.–

–Zakaj pa potrebuje kolo?–

–Uh, kako naj ti pojasnim. Čakaj, vklopim morfogenetsko vibracijsko polje. Takoj ti bo vse jasno.–

Potem sem zaznal vibracije in nekakšen zvok, ki je še najbolj spominjal na let čebeljega roja. Eh, ti nadljudje. Vklopijo se v polje in so povezani z vsem in z vsakim. Ne potrebujejo koles, saj lebdijo. Samo polje morajo vklopiti. Hop in so že na drugem koncu Zemlje. Ali pa na Marsu in morda še kje, o čemer nimam pojma. Morda v kakšni drugi dimenziji. Le kako bi lahko jaz, običajen človek to vedel?

Moja naloga je, da sem razstavni eksponat v zoološkem vrtu Homo Sapiens. Tu, v srcu Evrope, na sončni stran Alp sem se rodil in bom živel življenje atraktivnega »živalskega« primerka. Za bruhanje!

Kmalu sem se pomiril in nadaljeval z vožnjo s kolesom. Vsaj to je užitek, ki ga ne želim kar tako izgubiti. No, dokler mi bodo mišice in organi služili.

***

Ustavil sem se dvajset kilometrov in eno uro vožnje kasneje v gostilni ob cesti.

»Kava se mi bo res prilegla!« sem glasno vzdihnil in sestopil s kolesa.

Sedel sem za mizo na gostinskem vrtu.

»Kavo in vodo, prosim!« sem rekel natakarju, ko je pristopil.

»Takoj bo!« je odvrnil. »A moram vas opozoriti, da je ta predel Slovenije pod nadzorom. Eden od teh nadljudi pripravlja neko novo raziskavo. Menda!«

»Kaj ne vedo že vsega?« sem vprašal. »Saj veste, priključijo se v morfogenetsko vibracijsko polje in že dobijo novo dozo biološke ali tehnične nadgradnje. Po želji pač!«

»Ja, res je!« se je vmešal v razgovor moški, ki je sedel ob sosednji mizi in pil pivo. Natakar je skomignil z rameni in stopil proti točilni mizi, da izpolni moje naročilo.

Obrnil sem se k sosedu in ga vprašal:

»Veste kaj več o tem?«

»Res … morda. Vendar, veste, da smo mi tukaj samo …«

»Ja, tukaj smo, da nas hodijo nadljudje gledati, kaj počnemo in kako je bil pred časom videti človeški rod. Na svetu so samo še trije zoološki vrtovi, kjer imajo razstavljene nas, Homo Sapiens.«

»No, vsaj del dežele, ki so ji rekli Slovenija, no, njen del, Štajersko, so ohranili. Kar me veseli,« je zadovoljno pokimal. »Oprostite, nisem se vam predstavil! Janez Potočnik iz Celja, me veseli!« Stegnil je roko.

Rokovala sva se in sam sem rekel:

»Andrej Ivanuša, kolesar in Mariborčan.«

»Kot je rekel natakar, opazuje nas BNQ566. Menda raziskuje genetske povezave. To pa zato, da se ne bi preveč mešali, če smo bližnji sorodniki,« je rekel Janez.

»Kaj? Zakaj pa to? Kaj nimajo teh podatkov v kvantnem računalniku, v kolektivnem tehno-razumu?« sem presenečeno pogledal Janeza.

Preden je odgovoril, naju je zmotil natakar, ki mi je prinesel kavo. Sogovornik je počakal, da je odšel in potem je nadaljeval:

»Ja, seveda imajo. A stvari očitno niso tako enostavne.«

Srknil sem požirek iz skodelice. Poslušal sem, kaj mi pripoveduje.

»Vse skupaj gre vedno bolj v smer kolektivizacije uma. A to pomeni, da nadljudje vedno bolj postajajo podobni čebelam.«

»Čebelam?«

»Saj veste. V čebeljem panju je matica, nekaj trotov in ogromno delavk. Vse skrbijo za preživetje rodu in s tem seveda za čim bolj zdravo in plodno matico. Torej se na določen način podrejajo. A to ima tam smisel. Tukaj pa se dogaja, da se vodilni um vse bolj koncentrira v eni osebi. Reciva ji ″nadoseba″. Energija gre skozi vibrirajoči eter, povezujejo se vedno bolj s superračunalniki. Tako nastaja inteligenca roja. A v tem primeru ni več jasno, kdo usmerja roj.« Janez je zastal z govorom in spil požirek piva.

Odkimal sem z glavo:

»Ta ″nadoseba″ mi ni preveč všeč. Spominja me na diktaturo iz časov Homo Sapiensa.«

»Res je,« je potrdil Janez in znova naredil požirek piva.

»A še vedno mi ni jasno, čemu BNQ566 raziskuje genetske povezave?« sem vprašal.

»Saj veste, da je v Ameriki več vrst nadljudi androidnega tipa, Homo

Androsuperior?«

Pokimal sem:

»Seveda vem. Torej so tam nekateri spoznali, da kolektivizacija in gradnja nad-uma ne bosta prinesla dobrih rezultatov?«

»Tako nekako. Ti iščejo še tretjo možnost, razvoj civilizacije in vrste Homo Superior v popolno tehnološko smer. A ta prinaša s seboj izgubo genetskega materiala, biologije in pretvorbo oseb povezanih v morfogenetsko polje v kovinske super-človeške robote, v neke vrste kovinske nad-ljudi, torej v Homo Metallum.«

Vzdihnil sem:

»Eh, pa smo spet poizkusni kunci!«

»Res je!« se je strinjal Janez.

Naredil sem še zadnji požirek kave in spil vodo do konca. Potem sem pripomnil:

»Sicer pa smo razstavni eksponati v zoološkem vrtu!«

Janez se je zasmejal:

»No, vsaj dobro skrbijo za nas. Le kako bi lahko novim rodovom prikazali kako je nekoč bila videti človeška vrsta, če nas izgubijo?«

»Ja, res je. Ne moreš vse prikazati le virtualno. Tudi kaj realnega je nujno, da lahko spoznaš življenje na Zemlji.«

Najin razgovor je prekinila skupina nadljudi, ki je lebdela mimo in se ustavila, da bi nas opazovala, kaj počnemo v gostilni. Brnenje morfogenetskega polja je prenehalo in skozi možgane nam je šinil njihov telepatski razgovor. Saj, polovice in več vsega, kar so govorili, nisem razumel. Njihovo razglabljanje je za nas, ljudi, preveč zahtevno in na previsokem nivoju. Možno je razumeti, ko so zraven na novo ustvarjeni biološki modeli. V naših časih bi jim rekli otroci. Ti pač sprašujejo enostavno in brez zadrege. Potem pa jih priklopijo v polje in izobrazijo v nekaj trenutkih. Kako to gre, niti ne vem prav, saj nas ne pustijo iz zoološkega vrta. Sicer pa, kako bi lahko razumeli vso to tehnologijo. To je tako, kot bi kamenodobnemu človeku pokazali avtomobil. Saj ne bi nič razumel. Na srečo nas niso dolgo opazovali. Eden za drugim so počasi odleteli naprej.

***

»Kako lahko lebdijo?« sem na glas vprašal. To me je ves čas mučilo.

Janez je odložil kozarec s pivom in rekel:

»Saj tudi sam nisem najbolj seznanjen s tem. To bi naj bila ena od značilnosti energetskega polja, ki jih obkroža, da lahko sploh delujejo.«

»Biološka superiorna človeška bitja, ki uporabljajo polje za gibanje in še za kaj,« sem rekel in se cinično nasmehnil.

»Ja, kaj naj. Mi imamo kolesa, avtomobile. Včasih so bila še letala. Zdaj pa imajo tole. Pa menda lahko skačejo skozi prostor na druge planete. Čas je sicer še vedno nepremagljiv, a vsaj skozi vesolje jim ni treba potovati z raketami in drugimi

vesoljskimi plovili,« je Janez resno in strokovno pojasnil.

»Kaj pa na tuje vesoljske civilizacije so že naleteli?« sem vprašal.

»To gibanje je omejeno, kolikor je meni znano. Prostorski skoki zahtevajo ogromno energije, zato kar trajajo nekaj časa in tudi doseg ni daljši od deset svetlobnih let. V tem delu vesolja menda še niso naleteli niti na ostanke kakšne civilizacije ali inteligentne vrste,« je rekel in pomignil natakarju, naj mu prinese še en vrček piva.

***

Tudi sam sem naročil pivo in vprašal:

»Vem, da nas opazujejo, ko hodijo skozi zoološki vrt. Zdaj ste rekli, da nas opazuje še ena entiteta tako, da niti ne vidimo tega. Opazujejo še kako drugače?«

Pokimal je:

»Seveda. Skrbniki zoološkega vrta nas imajo stalno pod nadzorom. A imamo to srečo, da se pogovarjamo z glasom in ne po telepatski poti. Glasovne komunikacije niso vešči in potem potrebujejo vmesnik, ki to pretvarja v telepatske misli.«

Pomislil sem za trenutek:

»Vendar verjetno to ni neka težava za njih.«

»Pravzaprav ne, vendar so kot nadljudje precej nečimrni in zaverovani v svojo superiornost. Menijo, da pomagal ne potrebujejo. Drugače je to pri ameriških androidnih nadljudeh. Njim je bolj všeč uporaba tehničnih pomagal in te si kar naprej vgrajujejo v lastna telesa. Tako imajo tam vse mogoče verzije androidnih nadljudi,« me je podučil.

Umolknila sva in se zatopila vsak v svoje misli. Čez nekaj časa sem ga vprašal:

»Kako pa vi vse to poznate?«

»Hm, veste, nekoč pred veliko časa sem se tudi sam na fakulteti ukvarjal s temi zadevami. Kot študent sem sodeloval v svetovni ekipi razvijalcev bioloških inovacij na ljudeh. A potem so nas prehiteli. Jasno, Kitajska in ZDA sta imeli več potenciala in tudi kapitala. Eh, tako je to bilo pred več kakor sto leti,« je zavzdihnil.

Pokimal sem:

»Tako pač je. Sam sem deloval na drugem področju, v gradbeništvu. A zdaj sva oba v zoološkem vrtu Homo Sapiens. Svet pa se vrti po svoje.«

Janez je zmignil z rameni in se obrnil proti gozdu na drugi strani ceste.

***

Proti večeru in še po enem popitem pivu sem sedel na kolo in nadaljeval vožnjo nazaj proti domu. Dva vrčka piva sta bila še primerna, da sem lahko brez težav kolesaril.

Res je, življenje v zoološkem vrtu Homo Sapiens Štajerska ni preveč zahtevno. Spominjal sem se časov, ko sem hodil v šolo in svoje prve zaposlitve. To je bilo, menda, pred več kakor stopetdesetimi leti. Potem se je hitro vse obrnilo, ko so se na

Kitajskem pojavili prvi umetno ustvarjeni nadljudje. Američani so na to odgovorili z androidno tehnologijo. Zdaj je svet razdeljen na dva dela. A kot je rekel Janez, prihaja še tretja generacija transhumanoidov, nekakšna mehanska, kovinska inteligentna bitja. Nekakšna mrežna organizacija, ki jo nadzira posameznik, nekakšna super matica čebeljega roja. Le kam bo to pripeljalo Zemljo in civilizacijo Homo?

Po napornem dnevu sem se doma okopal, najedel in legel k počitku. Ne vem, zakaj, a sanjal sem prav nenavadne sanje! Tudi sam sem se pričel spreminjati v … nekaj.

Zgodba je prišla v izbor festivalske zbirke Transhumanizem v okviru 11. Refesticona v Bijelem Polju v Črni gori.

*****

Dominik Lenarčič

Gozd

»Ti loviš!«

Deklica se zahihita in pobegne v bližnji gozd. Gaber steče za njo. Na robu travnika pa se ustavi. Veter boža krošnje, vitke zelene roke dreves se lenobno zibajo sem ter tja. Gabru se zdi, da mu mahajo, da ga gozd vabi v svoje temno drobovje.

»Jelka!«

Deček ne bi rad šel v gozd. Muhast veter ga udarja po ušesih. Pa še temni se.

»Jelka, daj no!«

Ni odgovora. Ne preostane mu drugega, kot da sprejme povabilo dreves in gre za njo. Proti gozdu stopa previdno, z lahnimi koraki. Občutek ima, da če bo stopal hitreje in odločneje, se bo tema v gozdu prebudila in ga sama povlekla vanj. Stopa počasi, dolgo traja, da se znajde na robu.

Naposled stopi v gozd. Za njim je zid odhajajoče sončne svetlobe, pred njim pa mračna globel, v katero je izginila njegova sestra. Nedaleč stran zauka sova.

»Jelka!«

Gaber stopa naprej. Strah, da ga bo tema zgrabila, še zdaleč ni izginil. Veter z votlim udarcem napade krošnje. Listje se strese od presenečenja. Gaber se ustavi. Zdi se mu, da je med šelestenjem slišal polomljeno vejo.

»Jelka!«

Nekje pred njim se pod stopali drobijo kamenčki.

»Jelka?«

Takrat se zgodi. Po zraku potuje krik. Dekličin krik, zvonek in predirljiv. Gaber se požene v dir. Iz gozda izgine zadnji drobec svetlobe. Tema se je prebudila. Veje so

zdaj luskaste lesene roke, ki grabijo po dečku. Podrast so pasti, ki ga skušajo potegniti v tla. Temno zeleni odtenki se zlivajo v eno veliko črno gmoto.

Deček ne pazi, kam hodi. Spotakne se in še preden pade, se začne pobirati. Pred sabo zapazi kotanjo, v kateri leži majhna postava. Njene roke in noge ležijo ob mirnem telesu. Barvita obleka je pomazana s prstjo in nečim rdečim. Gaber vstane. Trda roka se mu ovije okoli vratu. Gaber se zvija in vpije, žameten glas vetra pa mu medtem šepeta na uho: Ne tuli. Ne upiraj se.

In deček se ne upira več.

****

Heaven Express

A ne gre hitreje?

Na vlaku je, če odštejem konstantno brnenje in zadušeno jekleno stokanje stroja, smrtna tišina. Potniki nemo zrejo predse z odsotnimi ali zaskrbljenimi pogledi. Njihov odhod očitno ni bil tako gladek kot moj. Ali pa se niso sami odločiti, kdaj so odšli. Vedno nam govorijo, da ne moremo, da celo ne smemo sami izbrati časa, kdaj se bomo odpravili. Klinc, pa taka pravila. Tapkam po mizi, da bo vsaj kak zvok v kupeju. Da se bo vlak že enkrat podvizal in nas dostavil na našo končno destinacijo. Mater, a res ne gre hitreje?

»Vse v redu?«

Starec pri sosednjem sedežu me zaspano opazuje. Pa saj nisem bil tako glasen, ali pač?

»Ja, ja, vse je v redu,« mu odvrnem. »Samo malo sem živčen.«

Starec poznavalsko pokima: »Saj smo vsi.«

Živčen, pa kaj še. Če bi vedel, da bo pot trajala celo večnost, bi s sabo vzel knjigo. Odločim se, da ne bom več skušal s prsti pošiljati sporočil v Morsejevi abecedi in da bom raje počel, kar na potovanju z vlakom počnejo vsi: gledal bom skozi okno. Ko bi bilo vsaj kaj za gledat. Tema, tema in oblaki. Nobene luči, ki bi razbila monotonost. Nobenih kažipotov, ki bi kazali, koliko je še do cilja. Fak, a se bo res tako vleklo?!

»Hej.«

Spet on. S pogledom ošine dlan, ki mi stisnjena v pest počiva na mizi. Sploh se nisem zavedal.

»Aja, oprostite. Res ne vem, kaj se me loteva.«

Starec me še naprej motri s pogledom. Kot da ni zadovoljen z mojim odzivom. Pospravim roko in ga kar direktno vprašam: »A mogoče veste, koliko je še do tam?«

»Kaj se ti tako mudi?«

»No … samo zanima me. Veste, jaz sem že dolgo čakal, da se odpravim. Vedno so mi pravili, da bo tam bolje kot prej. Bolj mirno. Rad bi imel mir. Ne morem več

čakati.«

Starec me pogleda, najprej strogo, potem pa njegov obraz prekrije žalost. Obrne se stran in po daljšem premoru izreče bistvo: »Odšel si samovoljno. Pa tako mlad si še.«

V žalosti je skrit očitek. Moj odgovor mu ni všeč in jaz tega ne prenesem.

»Je kaj mogoče narobe s tem?« ga nagovorim, bolj napadalno, kot bi si želel. »Se ne smemo sami odločati? Vi me ne poznate. Ne veste, kaj sem dal skozi, tako da me nimate pravice obsojati!«

Starec ne reče ničesar. Moja napadalnost izpuhti ob pogledu na njegov žalostni obraz. Zdaj odvrnem pogled še jaz. Po mizi ne tapkam več. Želim si samo, da bi končno prispeli.

****

Majda Arhnauer Subašič

Ammo Raa

»Ammo raa, ammo raa, ammo …« je neartikuliran krik, prihajajoč iz grla čokatega in zaraščenega bitja, zadonel po pustinji. V strahu razprti očesni reži, umeščeni pod nizkim čelom, sta nepomično zrli v nebo, od koder je prihajala zaslepljujoča svetloba. Bila je povsem drugačna od tiste žareče krogle, ki se je redno pojavljala na enem koncu njemu znanega sveta in izginjala na drugem. Te je bilo vajeno, čeprav se ga je ob njenem zatonu v daljavi vedno polotil rahel nemir. Balo se je nevarnosti, ki jo je prinašala njena odsotnost. Bolj čutilo kot zavedalo se je, da je v temi nemočno in mnogo bolj izpostavljeno bitjem drugačnih oblik. Hitrejšim, okretnejšim, močnejšim. Že kmalu, ko se je znana krogla začela spuščati in njena svetloba jenjati, je s sebi enakimi bitji začel iskati zatočišče v gostem grmičevju ali pod redkimi drevesi. Iz nagona se je oblikovalo zavedanje, da so skupaj močnejša in varnejša. Mrmrajoči glasovi, prihajajoči iz njihovih grl, ki so izražali prvinsko stisko, so s čutenjem bližine drug drugega polagoma utihnili.

Tokratna svetloba pa se je pojavila iznenada. Sprva drobna pika nekje na nebu se je naglo večala in dobivala jasnejše obrise. Poplesavala je nad glavami bitij, ki so kot uročena zrla vanjo. Spremljalo jo je brnenje, ki ga uho ni bilo vajeno. Možgani bitja so situacijo hipoma prepoznali kot nevarno in izdali ukaz popolne pripravljenosti. Srce je podivjalo v bojnem ritmu in kri zaplala po ožilju. Vsa vlakna so se napela v pričakovanju naslednjega ukaza, ki naj bi ga izdali možgani. Zapleten organski računalniški sistem, varno skrit pod lobanjskimi kostmi, je moral v hipu analizirati množico na videz nepovezanih informacij in podati rešitev, od katere je zavisel obstoj bitja. Boj ali beg?

Močno izstopajoča čeljust se je od presenečenja najprej povesila in se nato razprla v režeči grožnji, ki je pokazala vrsto močnih zob. Računalnik je izbral boj in ukaz je bil izdan: prestrašiti dotlej neznanega sovražnika. Mu pokazati svojo moč. Ga pognati v beg. Tako je bil organizem naučen skozi tisočletja. Metoda se je v veliki meri izkazala za uspešno in se prenašala iz generacije v generacijo.

Opletajoče telo poraščenega bitja je še zakrililo z rokami in trenutek zatem kot pokošeno padlo na tla. Ni zdržalo pritiska lastne moči. Izdal ga je motor, ki je poganjal kri po ožilju in s tem vzdrževal biološke procese v njem, ki so ga ohranjali pri življenju. Ostali človečnjaki so se, iščoč zavetje v visoki travi savane, porazgubili po okolici. Z mešanico prvinskega presenečenja in strahu v glasu so vzklikali: »Ammo raa, ammo raa …«.

»Ammo raa, ammo raa,« je z nasmehom ponovil Signum-1, medtem ko se je pripravljal na zadnjo fazo pristajalnega manevra. Glasovi, ki so jih zaznali senzorji, so v modul prinesli prve slišne vtise življenja na planetu, ki mu je bilo namenjeno, da vstopi v orbito vrtoglavega razvoja. Tisočletja dolgo opazovanje in proučevanje vrste, ki se je razvijala najhitreje od vseh, ki so ga naseljevale, je dalo ugodne rezultate tudi glede dotlej znanih bioloških značilnosti teh bitij. Primeren material, ki mu gre dati priložnost, da z nekaj dobro usmerjenimi pospeški pohitri svoj napredek.

»Zanimivo poimenovanje neznanega in nedoumljivega. Stavim, da ta besedna zveza utegne preiti v zgodovinski spomin teh primerkov. Generacije, ki si bodo sledile, jo bodo prenašale druga na drugo, čeprav se bo njen prvotni pomen že izgubil. Nekega dne nas bodo slavili, ne da bi se zavedali naše prave vloge. Resničnost in fantazija se bosta prepletli v mešanico strahospoštovanja in občudovanja, ki utegne preiti celo v čaščenje. Prav nič me ne bi začudilo, če bi tako poimenovali božanstvo, ki si ga bodo ustvarili v svoji zavesti kot spomin na nerazumljen dogodek, ki je presekal njihov rutinski vsakdan, kakor se je to zgodilo že na planetu 3ZAPY10.«

»Se strinjam,« je prikimal Signum-2 in nadaljeval:

»Gre za dokaj predvidljiv potek dogodkov, v različicah zabeležen že večkrat.«

Svojo pozornost je preusmeril na natančno določen postopek zmanjševanja pristajalne hitrosti in temu ustrezno pojemanje moči energetskih akceleratorjev. Mala močno svetleča gmota s posadko treh mož, katerih poslanstvo bo predrugačilo planet, se je ob vse tišjem brnenju zaustavila tik nad tlemi in tam obstala v lebdečem stanju. Dve postavi sta se v tesno oprijetih oblačilih, ki so bila posebna izvedba termalno-vakuumske komore, neslišno spustili do tal. Prvi stik s površino planeta je v njiju izzval občutek spoštovanja in hvaležnosti, da jima je dano zasejati seme nadaljnjega razvoja. In tudi kančka tesnobe, ki je izvirala iz odgovornosti, ki sta se je dobro zavedala.

Signum-1 je ob sestopu zamišljeno izjavil:

»Naše poseganje v naravni razvoj življenja na planetu zna biti dvorezen meč. Lahko vodi tudi v pogubo, kar se je že izkazalo. Od katastrofe z 2ZAP3.0 dalje sem vselej nekoliko v dvomih, ali je naše vmešavanje sploh smiselno in etično opravičljivo.«

»Zaupajmo v najboljši izid. Sicer pa se bomo vračali in jih opazovali ter po potrebi korigirali. Prvih milijon let je najtežje. Ko presežejo tehnološko stopnjo razvoja, v kateri se začnejo zavedati morebitnih posledic nekontrolirane uporabe svojega znanja, običajno znajo ukrotiti varljivi občutek lastne premoči. Takrat se moralne vrednote dokončno zasidrajo v njihovo kolektivno zavest,« je bil Signum-2 bolj optimističen.

Molče sta se napotila do bitja, ki je nedaleč stran nebogljeno ležalo v travi. Vsa njegova bit se je vrtinčila v strahu in s smrtno grozo je opazoval nenavadni bitji, ki sta se mu približevali. Konec je z njim. Nič več se ne bo premikal, gledal, se oglašal. Kot je videl druge, ki so jih napadla drugačna bitja. Ampak tista druga - velika, močna in hitra, ki vate zasadijo ostre zobe - je poznal. Včasih si jim lahko celo utekel, se skril pred njimi. Teh belih, nekoliko celo podobnih njemu in njegovim, pa še nikoli ni videl. Nagonsko je otrpnil. In čakal, da se zgodi, dokler ni s pomočjo usmerjevalnika možganskih valov zaplaval v svet omame.

Tretji član posadke se je prvima dvema pridružil šele v končni fazi operacije. Prav njemu je bilo zaupano, da opravi ključno dejanje, ki bo tok življenja na planetu obrnilo v novo smer.

Bioskenizator je pričakovano potrdil predhodno zbrane podatke. Primerek je veljal za najvišje razvito obliko življenja v tem delu vesolja. Po predvidevanjih naj bi imel genetske zasnove, ki bi se jih dalo z implementacijo popolnejšega genoma drastično izboljšati. Analiza in situ, ki jo je izvedel Signum-3, je to tudi potrdila. Le droben vbod in izsesana kaplja rdeče tekočine je ponudila več odgovorov. Biospektralni analizator je potreboval le nekaj stotink sekund, da je določil optimalno kombinacijo peptidnih verig, ki naj bi bile komplementarne z vzorčnimi. Simulacije so bile opravljene že večkrat, a tokrat prvič v živo. Trojica je ob pogledu na virtualne monitorje, kjer so potekale analize posameznih komponent, občutila vznemirjenje.

»V takšnih trenutkih, ko spreminjamo tok evolucije nekega planeta, se vselej sprašujem, ali je prav, da se igramo stvarnika. Nam je v imenu znanosti in napredka res dovoljeno vmešavanje v naravni potek dogodkov?« so se tudi v Signumu-3 prebudili dvomi.

Čeprav je vprašanje zvenelo retorično, mu je Signum-2 odgovoril:

»Ah, čemu večni dvomi? Superiornost, ki nam je dana, od nas terja, da utiramo pot drugim. Z našo pomočjo nam bodo sledili. In nekoč jih bo razvoj pripeljal do stopnje, ko bodo sposobni početi enako kot mi. Ustvarjati nova življenja. Pomagati kreirati biodiverziteto celotnega vesolja. Naša vloga je le, da vse skupaj pospešimo.«

Molče so se strinjali.

Pritisk na točko zaslona je sprožil program. Skrbno načrtovana priprava sinteze posameznih peptidnih verig obeh vzorcev se je pričela. Proces je stekel. Potrebna bo le še implementacija novonastale strukture v telo prejemnika. Rutinski postopek, ki bo zaenkrat primitivno bitje popeljal v nove dimenzije razvoja. S tem mu bo dana moč, da preseže samega sebe, si podredi manj uspešne vrste in se približa svojemu idealu stvarnika. Podal se bo v vrtinec napredka, ki ga bo silil višje in višje. Pospešila se bo rast in razcvet vrste, ki ji je bilo usojeno, da se vrtoglavo dvigne nad ostale in si podredi planet. Dolgo časa bo potrebno, da se bo ovedel, da moč in superiornost zahtevata tudi odgovornost. Do sebe, planeta, celo vesolja, ko se bo razgledal širše in ugotovil, da ni krona stvarstva, temveč le delček živega sistema, utripajočega v brezčasju večnosti.

Tudi ponovni vbod, nekoliko globlji, ni pustil sledi. Povzročil je le nekaj drobnih trzljajev, znakov, da omama popušča. Prsni koš se je znova pričel dvigati in spuščati, izstopajoča žila na vratu utripati. Iz ust so pričeli prihajati grleni zvoki in se zlivati v zaporedje glasov, v katerih je bilo zaznati zametke melodije. Kdo ve, po kakšni poti so ti zvoki našli pot v kolektivni spomin in se ohranili tisočletja v obredih šamanov.

Signum-1 se je skoraj ljubeče ozrl na zaraščeno kreaturo. Čutil je potrebo, da izreče besede:

»Nate prelagam usodo planeta, ki mu boš nekoč zavladal s svojim razumom. Uporabi vso svojo modrost, ki ti je v tem trenutku podarjena, da moči, ki bo izhajala iz nje, ne obrneš proti sebi. Tvoja poguba je lahko poguba planeta in poguba planeta je tvoja zanesljiva poguba. Še bomo prihajali, da bomo spremljali in beležili tvoj napredek, te usmerjali in – če bo skrajna sila – tudi izbrisali tvoje gene z obličja planeta.«

Zvenelo je kot zakletev. Ali pa morda molitev. Nekaj, kar naj bi se zasidralo v zavest vsakega posameznika, katerega genska zasnova bo izhajala iz bitja, ki mu je bila v jedro vsake celice njegovega telesa zasejana dodatna peptidna vijačnica.

Vedoč, da je opravila še eno veliko delo na svoji misiji, se je trojica napotila proti modulu, ki jo bo ponesel proti matični ladji, s katero bodo še naprej osvajali nova prostranstva vesolja.

»Si predstavljata, da smo temu ubogemu divjaku, ki je šele nedavno prvič poizkusil zanetiti ogenj, položili v roke dar, s katerim bo nekoč razcepil jedro atoma in sčasoma prodrl v skrivnost bozona. Na krilih energije valovanja najmanjših delcev bo – kot mi – potoval po prostranstvih vesolja in s svojo zavestjo širil meje znanega. Dano mu bo spoznati svoj ustroj do zadnje molekule v zapleteni verigi genov, ki jo bo prenašal iz roda v rod. Prežet z zavedanjem, da se je povzpel na najvišjo stopnico, bo tudi on posegel po vlogi stvarnika,« je svoje misli razpredal Signum-1.

»Da bi se le zavedal, da je moč ne le blagoslov, ampak lahko prinaša tudi prekletstvo,« ga je dopolnim Signum-3.

Kvantni pospeševalnik je komaj slišno zavibriral in modul se je premaknil. Počasi, kot bi se želela posloviti, se je žareča krogla dvigala proti nebu.

»Počasi se bo vzravnal ter odvrgel večino dlak. V čelnem režnju se mu bodo kopičili nevroni in se mu vzpostavile milijarde sinaptičnih povezav. Omamljen od zavedanja lastne moči in zaverovan v svojo veličino bo segal višje in višje in zaradi nje včasih ogrozil svoj obstoj, dokler ne bo nekoč odstrl tančice skrivnosti svojega izvora,« je glasno razmišljal Signum-2.

»… in se zavedel vseskozi prisotne sile, ki spremlja njegov razvoj ter vselej pravočasno usmeri tok dogodkov v pravo smer,« je njegovo misel zaključil Signum-1.

Človečnjaki so se ponovno prikazali iz zavetij in z mrmrajočim začudenjem zrli v svetlečo kroglo, ki je izginjala za obzorjem. Z nekaj skromno artikuliranimi glasovi in gibi bodo svojim mladičem pripovedovali o nenavadnem pojavu, ki so mu bili priča. In oni svojim. Skozi tisočletja bo dogodek potoval skozi čas in prešel v legendo, v kateri se bo resničnost prepletla z mistiko.

Tekom stoletij so se množili in iskali boljše pogoje življenja ter se zato selili. Neprijazno pustinjo so zamenjali za rodovitnejše obrežje velike reke. Vsaka generacija je bila iznajdljivejša, njen jezik bogatejši. Pridobljeno znanje je postalo njihova moč in temelj vse hitrejšega napredka. Vsak rod je dodal nekaj svojega in z besedo, kasneje pa tudi z zapisom, prenašal na potomce. Prenašal pa se je tudi pradavni spomin na kot sonce žarečo kroglo, iz katere so se izluščila, sprva očem nevidna, nenavadna bitja z nadnaravno močjo. Bolj slutili kot vedeli so, da se imajo prav njim zahvaliti za marsikaj, kar jim je dano. Vzklik prestrašenega človečnjaka *Ammo Raa* je v zavesti ljudstva postalo ime bitja, ki so ga začeli slaviti kot boga. Amon Ra – kot oče, Vsemogočni, različno poimenovan v vseh jezikih sveta, ki ljubeče, a odločno vodi otroka in ga varuje na vseh njegovih poteh, upajoč, da bo nekoč dosegel zrelost in s tem uresničil svoje poslanstvo.

*****

Matic Smerdu

Vampirska zabava

Hopla, vampirji so imeli spet divjo zabavo. V hiši na obrobju mestnega centra. Samo, da jim tokrat sploh ni prišlo na misel, da bi pospravili za sabo. To bomo pač morali storiti mi. Posebna čistilna in dekontaminacijska enota. Še kaj bi lahko rekel, pa raje ne bom. Enota za magične intervencije se uradno imenujemo. S kratico EMI. Škoda, da ni EMU, sem že večkrat pomislil. Kot tisti brezkrili ptič v Avstraliji. No ja, krila ima, a vseeno ne leti, če se prav spomnim.

Poklicali so me sredi dopoldneva, ker sem pač trenutno vodja enote. Sporočilo je

bilo kratko. Čimprej naj skličem enoto, ker se mudi. Človeška policija ne sme ničesar izvedeti. No ja, saj nikoli ne sme. Poklical sem vse trenutno registrirane člane enote, po posebnem zavarovanem komunikacijskem kanalu, seveda.

Ko sem se približal hiši, sem obstal in pazljivo opazoval. Seveda ne samo z očmi. Še zdaleč ne. Zavohal sem smrad. No ja, »zavohal« ni čisto pravi izraz. A ne bomo komplicirali.

»Huh, kako smrdi,« sem rekel sodelavcu, ki je prav tedaj prišel do mene. On je prijavil incident. »Na sto kilometrov bi lahko zavohal.«

No ja, malo sem pretiraval.

»A ljudje itak ne bodo nič opazili. Človek bi lahko šel mimo, pa ne bi ničesar opazil. Hm,« sem se zamislil. »Človek bi lahko vstopil, se spotaknil ob truplo, pa še tedaj ne bi ničesar opazil.«

»Se ti ne zdi, da malo pretiravaš?« je ugovarjal sodelavec."

»Ja, itak,« sem se otožno nasmehnil. »No, lotimo se dela.«

Ekipa me je pričakala pri vhodu, pa smo kar vstopili.

Ko pa smo vstopili, smo šele videli. Vrsta omar v široki predsobi je bila čisto raztreščena. Trske in kosi desk so ležali vsepovsod. Tiho sem stopal po predsobi in poskušal začutiti prostor, bolj z nekim notranjim čutom kot z očmi. »Hudiča, so se mar tepli s pohištvom?« sem se spraševal. A še hujši kaos je bilo čutiti nekje na energijskem nivoju. Saj ne vem, kako bi to razložil, ko pa najbrž sploh ni prave besede v jeziku ljudi. Morda energijska svinjarija. To bo najteže počistiti. Kolega mi je že pričel razlagati svoj plan s posebnim sesalcem z vodnim filtrom in še z dodatnimi filtri in napravo za sterilizacijo zračnega toka.

Naprej pa nisem poslušal. »Ah, ne seri,« sem ga prekinil. »Uporabili bomo standardni postopek in standardno opremo.«

»Ampak kje bomo dobili dovolj energije za to?« je ugovarjal.

»Ni panike.« Stopil sem skozi vrata v manjšo sobo. Zdela se je nenavadno čista. V energijskem smislu. Zelo zanimivo. Tole stvar bi bilo vredno raziskati. Ampak ne zdajle. Zdaj se mudi. Narediti moramo, še preden prihrumi policija. Torej sem počepnil, se tiho skoncentriral na nevidno jedro, potem pa sem aktiviral šifriran komunikacijski kanal.

Oglasil se je dežurni skladiščnik. Precej zaspan glas me je ogovoril: »A že spet?« Očitno je že vedel.

»Ja, že spet. Potrebovali bomo agregat. Ta močnejšega. 10 KW.«

»Saj veš, da je samo 5 in 15 KW,« me je osorno zavrnil.

»Ja. No, ne kompliciraj. 15 KW bo čisto v redu.« A nisem se mogel zadržati. »5,5 KW ima šibkejši model, če že moraš picajzlati.«

Skladiščnik se ni zmenil za neumno pripombo. Nekaj hipov je razmišljal. »Malo bo trajalo. Veliko dela imamo te dni.«

»No, prav,« sem vzdihnil. »Povej samo, kdaj ga lahko pošlješ.«

Spet se je zaslišal vzdih. Pa spet daljši premolk. »No, prav. Ker se mudi ... Jutri ob devetih zvečer.«

»A se hecaš? Policija bo tu že veliko prej. Do takrat mora biti vse tip-top. Jutri zvečer je toliko kot nikoli.«

Zaslišal sem nekakšno godrnjanje. Skoraj kot bi godrnjal razjarjen medved. Pa se nisem menil.

»No, prav,« se je vdal nazadnje, »čez eno uro.«

»Ne seri ga no,« sem vzdihnil vsega naveličan. »A res ne zastopiš, da se mudi? Hudičevo mudi!«

Spet se je zaslišal dolg mučeniški vzdih. Na srečo tega ni komentiral, sicer bi lahko videl hudiča namalanega, kajti resnično sem imel že dovolj tega za-vla-če-va-nja. »Prav, čez eno do dve minuti. Samo da pripravim transportni kanal.«

»Prav. Jaz sem pripravljen.« Nisem bil, a njemu tega ni treba vedeti. Zaprl sem komunikacijo, nato pa hitro stekel k steni sobe, sedel na tla v telesno in duševno pripravljenost ter čakal, s pogledom uperjenim v prazen pod sredi sobe.

Čez natanko dve minuti se je zrak zgostil v počasen vrtinec nežno lila barve. Svetleč oblak je postal prosojen in v njem sem zagledal prenosni agregat, ob njem pa veliko plastično škatlo z ročajem na vrhu. Kabli, podaljški, razdelilci in še druga oprema. Rožnat oblak se je razpršil. Tedaj je vstopil asistent. »Ali je ...?« je vprašal, nato pa zagledal opremo sredi sobe. »Aha, je že,« si je oddahnil.

»Pojdiva torej,« sem mu pokimal, vstal, pobral težek agregat, on pa je prijel škatlo z dodatno opremo in stopila sva ven na hodnik in v veliko dnevno sobo v pritličju. Tam sem odložil agregat in se ozrl okoli sebe.

O, hudiča! Pogled mi je obstal na okrvavljenem truplu bolj na oni strani, blizu stene. Telo je bilo prav prešpikano s tankimi ostrimi trskami, da se je zdelo kot kak pobezljan nadrealistični morski ježek.

»Ali so razstrelili omaro ali kaj?« sem vprašal. In res, za hrbtom trupla, bolj proti steni, je bil precej razmetan kup trsk in kosov desk. Še veliko pa sem jih videl povsod po sobi. A začuda so bile vse druge omare videti cele in ne-do-tak-nje-ne. Pa razumi, če moreš! Mimogrede, tudi velika masivna jedilna miza sredi sobe je bila videti nedotaknjena.

No, prav, lotimo se dela.

Tehnik se je že lotil kablov in podaljškov. Še več tehnikov je priskočilo in napeljevali so jih po vsem pritličju in še gor v nadstropje. Ampak takole ne bo šlo, sem pomislil. Vzdihnil sem, zopet vzdignil presneto težko kišto agregata in jo nesel nazaj v tisto malo sobo, ki je vsaj spodobno čista, da ne bo motila delovanja agregata. Pozabil sem omeniti, da agregat jemlje energijo seveda direktno iz večnega toka in ne iz človeških vtičnic. Zato bi lahko vsaka hujša energijska zmeda okoli njega

motila delovanje. Saj navsezadnje se da tudi to očistiti z dodatnimi filtri, a zakaj bi kompliciral, če ni treba.

Tehniki so opravili, vodja je privlekel v sobico glavni zbirni vod in priključil sem ga v agregat. Vse je bilo nared. Pritisnil sem na velik gumb z napisom Start.

Črn kvadraten ekran na vrhu škatle je zasvetil. Pojavil se je velik rdeč trikotnik z belim klicajem na sredi, kot kak alarm, pa brž spet izginil. A to je bil zgolj test. Nato se je pojavil napis Test, sekundo zatem OK in nazadnje običajen uporabniški vmesnik. S pritiskom na tipko Zagon sem zagnal agregat in pojavili so se običajni podatki. Napetost 230V, frekvenca 50Hz in tako dalje.

»Pa pričnimo.«

Stopil sem spet v veliko dnevno sobo. Kot ikebana našpikano truplo so k sreči medtem že odnesli. Tudi vse trske in kose desk so pometli na kup ob steni, kjer je bila včasih cela in ponosna omara. Usedel sem se precej na sredi sobe. Zamižal sem in se počasi potopil v tisto tiho morje umirjenosti in uravnoteženosti, ki mu ne vem imena. Nato sem počasi širi zavest na vso hišo.

Nato sem zagledal, prav pred seboj. Velika preproga sredi druge polovice sobe. Sredi nje je stala masivna miza, a preproga je segala kar daleč okoli mize. Tok energije sem usmeril v preprogo.

Za razliko od drugih jaz za te namene raje uporabljam energijo direktno iz večnega toka. Še sam ne vem, zakaj. Če bi me kdo vprašal, ne bi znal najti smiselne razlage. Tako pač je. Pa zakaj bi po nepotrebnem obremenjeval agregat, si mislim in pač opravim, kot se meni zdi najbolj prav. Tako sem tudi zdaj energijo zgostil in z njo prepojil preprogo. Pokazalo se je ravno to, kar sem že slutil. Prav pod mizo je nekaj velikih lis zažarelo v rdečevijolični svetlobi. Kri, seveda. Prav res jim nocoj niti na misel ni prišlo, da bi vsaj malo pazili, kaj delajo.

»No ja, tole preprogo boste morali temeljito očistiti,« sem poročal enemu od tehnikov, ki je tedaj stopil v sobo. »Ali pa jo zaradi mene kar sežgite.«

»Raje ne,« se je ustrašil tehnik. »Policaji bodo takoj opazili, če bo manjkala.«

»Ah, ja, saj res.«

Spet sem sedel in skušal dokončati sliko hiše v duhu. Ja, seveda. Najhujše je prihajalo od zgoraj.

»Oprosti, ampak jaz moram gor,« sem pojasnil. »Saj bi vam rad pomagal, a tole čiščenje preproge je naravnost malenkost v primerjavi s tem, kar me čaka zgoraj.«

Nihče ni ugovarjal, pa sem stopil v vežo in po širokih lesenih stopnicah gor. Saj res, me je prešinilo na poti gor. V dnevni sobi je bila krvava preproga menda edina sled za razgrajanjem vampirjev. No ja, pa raztreščena omara, sem se brž popravil. Ampak vse ostalo pohištvo je bilo celo in nepoškodovano. Spoznanje me je zadelo, kot bi z glavo treščil v zid. Kako, da tega nisem takoj opazil? Morda zato, ker je bilo vse tako prepojeno z energijskim smradom. Vseeno sem se obrnil in se vrnil v dnevno sobo.

Trije tehniki so že stali okoli masivne lesene mize, težke kot hudič, da bi jo vzdignili in prestavili na drugo stran. Da bi prišli do preproge, seveda. Zdaj so se začudeno obrnili proti meni. »Si kaj pozabil?« me je začudeno in malce zafrkljivo ogovoril eden.

Ni se mi ljubilo zafrkavati. »Ja,« sem kratko odvrnil.

Nato sem se ozrl okoli.

Tehniki so sledili mojemu pogledu, a še niso pogruntali, kaj iščem. Nato pa se je enemu le posvetilo. »Pohištvo, madonca! Zakaj tu ni nič razbito? Razen omare seveda.«

»Ja, točno tako,« sem pokimal. »V predsobi je razbito čisto vse. No, zdajle ne bom nič pametnega pogruntal.« Pa sem se pognal nazaj v vežo in gor.

Zgoraj je bilo že nekaj tehnikov. A vsi so bili v sobi naprej. Tale soba, v katero sem stopil, je bil nekak predprostor, čeprav precej velik. Na tleh zvita preproga. Nekaj srhljivega sem slutil v tej preprogi, a nisem takoj pogruntal, kaj. Obstal sem, se potopil v tisto stanje, ki bi mu ljudje najbrž rekli meditativno. Meni se zdi ta izraz veliko preohlapen. Ma nima veze. Saj itak niti sam ne vem, kateri izraz bi bil bolj primeren. Torej sem se potopil v to, karkoli že je, in poslal svojo duhovno energijo ... Pardon, energijo večnega toka seveda, v to kot palačinka zvito preprogo.

Nič nisem analiziral, kar sem videl. Kar stopil sem proti preprogi, pazljivo potegnil za vogal, da se je sama počasi razvila proti nasprotni steni. Sredi preproge je ležal človek, nezavesten, morda mrtev.

Pokleknil sem k njemu, počasi iztegnil roki nad njega, z dlanmi navzdol in z dlanmi počasi drsel nad njim. V duhu se mi je počasi iz nekakega meglenega oblaka groze izoblikovala jasna slika. Močan udarec v glavo, pretres možganov. Možak je nezavesten, ampak živ. Še vrsto udarcem sem zaznal po prsih in trebuhu, a ti niso nevarni. Posvetil sem se glavi.

Nadaljnjega postopka ne znam opisati z besedami. Nikoli nisem niti poskušal. Morda pa dejansko Bog zdravi skozi moje roke, kot sem dostikrat po-mis-lil pozneje zvečer, ko sem doma v postelji razmišljal o vsem skupaj. Energija se je pričela pretakati iz večnega toka skozi moje roke v telo poškodovanega človeka, v njegovo glavo. To sem čutil in tudi videl. Možganska oteklina je počasi izginjala. Energijski tokovi v njegovi glavi in tudi v vsem telesu so se počasi uravnotežili. Možgansko valovanje je počasi zavzelo običajno stanje. Globoko spanje, bi temu rekli.

Nato sem se posvetil modricam po vsem telesu. Ne bi bilo treba, ker sem že prej videl, da nobena ni posebej resna, a vseeno, če sem že tukaj.

In kot se večkrat rado zgodi, sem tudi tokrat opazil še nekaj, kar sem prej očitno spregledal. Močno rumeno-oker svetleča lisa okoli njegovih bokov. Očitno se je možak polulal v hlače, ko so ga pretepali ali karkoli so že storili. Nič, tudi to lahko storim. Energijski val se je razlil v njegovo mednožje. Tam sem prav lahko videl, še

posebej pa nad njim, nekak modrikast plamen, ki je seval navzgor in s seboj odnašal vse soli, izločene iz urina, ki je že prej izhlapel, pa tudi neizhlapel urin. Vse je šlo navzgor v moder dim, bi lahko rekli simbolično. Lisa, ki je svetila v dovedeni energiji, se je manjšala in nazadnje povsem izginila.

Tiho sem sedel in si oddihoval od napora. Saj tegale nazadnje mi sploh ne bi bilo treba narediti. A če sem že tukaj, lahko pač naredim do konca. Nerad pustim stvari na pol narejene.

Nato sem vstal, se pretegnil in stopil v sosednjo sobo. Tu so bili štirje tehniki. Sklanjali so se nad na tleh ležečimi telesi. Očitno je bila tu glavna orgija in ne v pritličju.

Zdaj sem se dosti hitreje potopil v tisto meditativno stanje. Počasi sem pokleknil k prvemu človeku, ležečemu na tleh, malo stran od gruče, s katero so se ukvarjali reševalci. Tiho, zelo tiho je bilo, ko sem se sklonil k ležečemu na tleh. Tu nisem imel kaj. Mrtev. »Mrtev,« sem ponovil na glas. Pogled mi je pritegnil še eden zraven. Pokleknil sem k njemu. Ista tihota in spokojnost. Samo še telo je ležalo ob meni. Mrtev seveda.

Vstal sem in vzdihnil. Saj sem menda že dovolj videl, a vseeno. A se ti presneti vampirji res niso mogli vsaj malo zadržati? Saj ni treba, da ravno pobijejo vse, kar jim pride pod čekane. No ja, saj niso vseh pobili, a zdajle nekako nisem bil razpoložen za pravičniško cepljenje dlak. Vsaka žrtev je pač ena žrtev preveč.

Vseeno sem razširil svoj celovit pogled in seveda zagledal. Preproga sredi sobe, ravno tako kot spodaj. Tudi tu je stala miza na njej. Čeprav tule samo nizka klubska mizica. Na preprogi so jasno zažarele majhne okrogle rdečevijolične packe. »Kri,« sem rekel resignirano.

»Ampak to smo že očistili,« je ugovarjal tehnik. »Po hitrem postopku.«

»Očitno je bil prehiter. Bo treba še enkrat.«

»Ampak,« je ugovarjal tehnik, a sem ga prekinil.

»Mizo bo treba prestaviti. Zoprno. Vem.«

Reševalci so se nejevoljno vzdignili. Pa saj ni bilo več kaj storiti. Vsi trije so bili mrtvi. Počasi so vzdignili mizo in jo prestavili ob steno. Nato je eden počasi zvil preprogo. Energijo sem razlil čez parket in prišel je trenutek resnice, kot bi lahko rekli. Tehniki in reševalci so osuplo zijali v nekaj jasno žarečih rdečih križev z ostrimi konicami. »O, ti sranje!« je enemu ušel vzklik.

»Parket, seveda,« sem pokimal. »Parket je zajeban. Kri, se pravi tekočina, zleze v špranje, od tam pa jo presneto težko očistiš. Vseeno bo treba. Ko pride policija, ne sme biti ničesar več.«

Pokleknili so in oblikovali krog okoli skupine rdečih križev, da bi pričeli s postopkom.

»Samo trenutek,« sem jih prekinil. »Samo toliko, da se prepričam, da nisem česa izpustil.«

Pokleknil sem in spet razširil energijski val na vso hišo. Tiho sem sledil valu in pred menoj se je počasi spet strnila podoba cele hiše.

In res! Prav spodaj v kleti je bilo nekaj. Bolje rečeno, nekdo je bil. Nujno sem moral dol. »Oprostite, fantje, ampak v kleti je nekdo morda še živ,« sem se opravičil in jo odkuril. V veliki dnevni sobi v pritličju je bilo nekaj tehnikov. Uravnavali so delo energijskih filtrov in počasi, a uspešno vedno bolj čistili prostor. V predsobi sem videl, da so polomljeni kosi pohištva izginili. »Zunaj jih mojster poskuša sestaviti nazaj v celoto,« mi je skozi odprta vrata zaklical tehnik.

»Vso srečo mu želim,« sem zaklical nazaj in stekel proti kamnitim stopnicam v klet. Poznam mojstra za obnavljanje. Presneto težkega posla se je lotil, a njemu bo uspelo.

Počasi sem se potopil v mrak podzemlja. Ko sem stopil skozi velik obokan vhod, pa je okoli mene vse potonilo v temo. Vseeno sem videl. Okoli mene se je razširila mehka topla razpršena svetloba. Videl sem pač v nekem drugem energijskem spektru. Stopal sem iz ene temačne obokane dvorane v drugo. Čisto na koncu sem prišel v majhno sobo, ki je bila najbrž včasih drvarnica. Še zdaj je bilo na tleh precej trsk in lesnega drobirja. In tam v lesnem drobirju je prav ob steni nekako čudno skrčen sam vase ležal ... »Moj, Bog, otrok!« sem osupnil.

Naglo sem pokleknil k njemu. A takole razburjen mu seveda ne morem pomagati. Pričel sem dihati počasi in enakomerno in počasi sem se uspel spet pogrezniti v tisto tiho mehko toplo notranjost sveta. Sedaj sem lahko videl. Z dlanmi sem previdno drsel nad nemočnim telesom. Precej udarcev in modric po vsem telesu. Ampak od kod so? Nekako se niso zdeli pristni. Zakaj ne? Počasi sem se umiril in razširil zavest. Tedaj sem zaznal bistvo težave. Močan udarec v glavo. Ali morda več udarcev. Pretres možganov. Kar hud. »Že spet!« sem vzdihnil. Tedaj se mi je posvetilo. Deček je bežal pred vampirji. Tekel je in se ni oziral na nič. Najbrž je večkrat treščil ob stene ali pohištvo, a se ni menil za to. Ob teku po stopnicah v klet je najbrž padel, pa se spet pobral in tekel naprej. Tule v tejle čumnati pa je najbrž močno treščil z glavo v zid in omedlel. »Le zakaj ga niso zasledovali do sem?« sem se vprašal. Očitno so ga, sem pomislil, ko sem si ogledal celoto, a nekaj jih je odvrnilo, pa so se vrnili v pritličje. Ali morda v nadstropje.

Zbral sem se in pričel s postopkom. Počasi sem zbiral vedno več energije iz večnega toka in jo zgoščal v oblak okoli dečkovega telesa. Mehko svetleč življenje vračajoč oblak se je počasi zgoščal. Vedno močneje je žarel. Pod njegovo dobrohotno vladavino je pričelo žareti tudi nedolžno telesce. Možganski edem je počasi popuščal in nazadnje izginil. Možganski valovi so se uravnovesili, prav kot pri tistem možaku zgoraj. Sledovi udarcev po telesu so se topili in izginjali.

Hvala Bogu, živel bo.

Seveda mi ni ostala prikrita drobna nenavadnost. Nobenega sledu ugriza na

dečkovem vratu. Očitno je vendarle dovolj hitro tekel. A kaj jih je zadržalo, da niso planili nanj, ko je obležal nezavesten? Tega najbrž ne bom nikoli izvedel. Kaprice podivjanih in docela pijanih vampirjev pač. Pa saj ni važno. Važno je, da je fant živ. Nezavesten še vedno. Tegale tu se pač ne bo mogel spomniti. Pa kaj potem. Nič takega se ni zgodilo, česar bi se želel spomniti.

Nekaj minut sem sedel in gledal dečka, kako tiho spi. Nato sem ga vzdignil v naročje in stopil skozi labirint obokanih dvoran proti stopnicam.

V pritličju me je že čakal tehnik. Pardon, zdravilec. »Rešilci čakajo zunaj,« mi je pokimal in švignil proti veliki dnevni sobi v pritličju. »Pridi potem takoj sem,« mi je še zaklical čez ramo.

Stopil sem skozi vrata. Tam me je čakal reševalec v kanarčkasto rumeno oranžnem jopiču. Pazljivo sem mu predal dečka. »Res bi rad vedel, če mu gre dobro,« sem še uspel reči, tik preden je reševalec z njim izginil skozi široka zadnja vrata rešilca.

»Ni problema. Te bom obvestil takoj, ko bo jasno,« se mi je nasmehnil čez ramo. Nato je kolega zaprl vrata za njim, stekel k voznikovim vratom in vstopil. Nisem čakal, da bo odpeljal. V hiši so me rabili. Stekel sem skozi širok dvokrilni vhod noter. Saj res, dvokrilni vhod. Ampak odprto je bilo samo desno krilo. Najbrž levega nikoli ne odpirajo.

V dnevni sobi me je čakala cela ekipa. »Vse je že fertig,« je poročal član. »Samo nekaj podrobnosti moramo še pošlihtati povsod po hiši. Ozračje se tudi čisti, No, gremo,« je pokimal zbranim. Vsi so se počasi razšli, večina po stopnicah navzgor. »Tale čajnik tukaj je zate. Jaz grem v špajzo pocelit polomljeno polico.« Vstal je in stopil proti vratom špajze.

Na mizi sem zagledal čajnik iz belega porcelana, poslikanega z rdečimi cvetovi. Cvetove sem seveda lahko samo slutil v tem pisanem kupu črepinj na mizi. Ne da bi jih štel, sem vedel, da so tukaj vsi koščki sestavljanke. »Malenkost za mojstra,« sem se posmehnil sam sebi. A tudi to je treba narediti.

Ponovno sem se potopil v tisto meditativno stanje, zbral energijo iz večnega toka in jo zgostil okoli črepinj na mizi. Oblak rožnate svetlobe se je počasi zgostil. Kosci čajnika so se počasi sestavljali v celoto. Celota je zažarela v nežni lila svetlobi. Svetloba se je počasi zgoščala. Nato je počasi zbledela in izginila. Pred menoj je stal čajnik, popolnoma cel, kot nov. Še oprati ga ne bo treba, pa čeprav je bilo prej v njem precej usedlin od ne vem koliko čajev, kolikor so jih pač skuhali v vseh letih, odkar je čajnik pri hiši. »Zdaj bo lahko uspešno kuhal čaj še veliko let,« sem pomislil. Močno sem se pretegnil in zazehal. Nato sem stopil v predsobo. Tu so bile tri dolge temnorjave omare, vse popolnoma cele, kot nove. Ni jim bilo videti, da bi jih kdaj kdo polomil. »Krasno,« sem pomislil in se vrnil v dnevno sobo, kjer bom na kavču počakal ekipo. Saj ne bo dolgo. Vsi imajo samo še take malenkosti kot tale čajnik.

Nato se lahko cela ekipa poslovi in se vrne domov. K zasluženemu počitku. Do naslednjega alarma seveda.

»Saj res, poročilo,« sem se tedaj z grozo spomnil. Za višje šefe moram napisati natančno poročilo. Ojoj! Ampak saj mi tega menda ni treba narediti takoj. Če bodo dobili poročilo šele čez nekaj dni, se tudi ne bo svet podrl. Tako lahko še kak dan počivam ali raje dva.

Na poti domov me je spremljal eden od tehnikov, pravzaprav zdravilec. Sva imela pač nekaj časa skupno pot. Precej zamišljen je bil videti kolega. Kot da se v mislih ukvarja s težkim problemom. Zamišljeno je gubal čelo, nazadnje pa me je vprašal: »Pa ti vampirji, ki so naredili to štalo? Jih bomo kdaj našli? Jih bomo sploh iskali?« Očitno se je bal, da bodo tisti zgoraj kar pomedli pod preprogo. Morda bi bilo to celo pričakovano zdaj, ko je šlo tako očitno čez vse meje. Obmolknil je in me vprašujoče pogledal.

Kaj zaboga naj odgovorim na to? Jih bomo kdaj našli? Imamo sploh kaj možnosti, da jih najdemo? To bi vendar morala storiti policija. Ampak oni tako očitno ne verjamejo v vampirje, da sploh nima smisla, da jim karkoli razlagam. Najbrž bi me prej vtaknili v norišnico, kot pa pomagali.

Zato sem v odgovor samo skomignil. Ker pa je prijatelj še vedno upajoče zrl vame, sem nekako obotavljivo nadaljeval: »Kdo bi vedel. Pa kako naj jih sploh najdemo? Kje naj iščemo? Gotovo so uporabili močne energijske finte, da bi zabrisali sledi.«

»Aja?« se je posmehnil prijatelj. »Da bi zabrisali sledi? Ko so delali štalo, pa jim ni prišlo na misel, da bi kaj zabrisali za sabo.«

Moral sem se smejati. Ni bilo druge. Ko pa je bilo tako smešno in obenem tako bridko res. Tolpa, ki ji je malo mar, koliko krvi in celo trupel pusti za sabo, skrbno pazi, da zabriše vse sledi na poti v njihova bivališča. Čeprav sem kar slutil, kje bi jih bilo vredno iskati. Vse na enem kupu, seveda. Daleč nekje v obrobju Celjske kotline, morda celo nekje gor na pobočju, je menda vhod v veliko podzemno jamo. Tako si vsaj šušljajo Celjani med seboj. Če je kaj od tega res, lahko samo ugibamo. Če je tam sploh kaka votlina.

Prijatelju sem moral priznati: »Bojim se, da jih ne bomo nikoli našli.« Za hip sem pomolčal in nato nadaljeval: »Če bi le lahko policijo prepričali, da bi pokukala ven iz svojih mentalnih plank. Veliko bi nam lahko pomagali. Kar nekaj izkušenih kriminalistov imajo. Če bi nam ti pomagali,« sem vzdihnil. »Pa nam samo dopovedujejo, da vampirji ne obstajajo. Pa mi povej, kako lahko uniči kompleten inventar hiše nekdo, ki ne obstaja,« sem se obrnil k prijatelju. »No, ne vsega inventarja,« sem se brž popravil, ko sem videl njegove privzdignjene obrvi, »pač pa velik del.«

Prijatelj je zamišljeno pokimal. Molče je nekaj tuhtal, nato je spet tiho pokimal, bolj sam sebi.

Nato sva skupaj molčala do moje hiše. Ob vratih sva se poslovila molče, samo s sočutnim kimanjem. Nato sem postal pred vrati in gledal prijatelja, kako se oddaljuje. Ni šel daleč. Samo kakih dvajset metrov. Tam je torej stanoval, čisto blizu, pa do zdaj sploh nisem vedel. Videl sem, kako je poniknil v ustje vhoda, nato pa sem se še jaz odlepil od ograje okoli ozkega vrta pred vhodom in stopil not v varen dom. Kjer ni nobenih vampirjev in sploh nobenih pošasti, kakršnih bi se moral bati.

*****

Matjaž Marinček

Barantač

»Devet trilijonov izmenjajev. Zadnja ponudba.«

»Sem povedal, da ne dam izmenjajev več kot štiri.« Barantanje je imel v krvi, veljal je za enega boljših v Medgalaktični uniji.

»Ne bo šlo. Devet.«

Počasi je odlebdel in odprl zadnje oko.

»Počakaj!«

Oblebdel je na mestu in se sam pri sebi namuznil. To je bila igra potrpljenja in vztrajnosti.

»Ja?« Niti obrnil se ni.

»Popustim na osem in pol.«

Skomignil je z rameni in izginil. Pamtel je kmalu pozelenel. V sporočilu je pisalo sedem. Ni se zmenil. Kasneje šest in pol. Spet se ni odzval. Čakal je, prepričan vase. Nikamor se mu ni mudilo.

»Prav, šest,« je čez dva dni pisalo v sporočilu. To je bil trenutek za popuščanje in odgovoril je s štiri in pol.

Našla sta se pri pet. Vrnil se je, podpisal dokumente, izklopil vso komunikacijo in si vzel prosto. Zaslužil si je.

Zaprl se je v vilo. Na vsakem od spodobno bogatih sestavov je imel kakšno. Medgalaktične raziskave najbogatejših so ga uvrščale na sedmo mesto. Vseeno mu je bilo, kako visoko rangira, saj je prekupčeval iz golega užitka. Malokomu je dano, da obogati od uživanja.

Tretjega dne se je že dolgočasil in spet vklopil komunikacije. Ponudbe so bile piškave, razen ene. Ta je bila za devetnajst trilijonov. Napravil je običajen risrč, ki je pokazal, da bi mu projekt lahko navrgel od devetindvajset do devetinpetdeset odstotkov dobička. V izračunu je bilo upoštevano bliskovito in zato pregrešno drago

potovanje v sosednjo jato galaksij.

Po pristanku ga je čakalo presenečenje. Pričakala ga je mlada in samozavestna Ųģŕrāŵka. Ni imel prav dosti časa, da bi si ogledal njenih pet rok, posejanih s škrgami, in tri pare netopirskim podobnih kril, ker je takoj prešla k stvari.

»Ne zgubljajva dragocenega časa. Ponudba je bila jasna. Imate kakšno dodatno vprašanje?«

»Ne kupujem mačka v žaklju. Hočem si ogledati gradbišče.«

Prisedel je v njen kvagras in kmalu sta krožila nad ogromnim kompleksom, na katerem je mrgolelo robotov in 5D-tiskalnikov, kakršnih še ni videl.

»Pristaneva?« ga je pogledala. Zamišljeno je prikimal. V živo je zadeva zgledala precej večja od pričakovane in takšen bi lahko bil tudi izplen.

»Zakaj prodajate?«

»Ne uživam več, zraslo mi je čez glavo. Od prodaje lahko sama in še pet naslednjih generacij živimo, ne da bi nam bilo treba s krilom migniti.«

Zlezel je iz kvagrasa in se sprehodil med nekaj objekti. Dovršena arhitektura, vrhunsko izdelano. Poškilil je, ali ga gleda, in pričel zmajevati z glavo.

»Škoda, da sem zastonj naredil tako dolgo pot.«

Priprla je oči in si ga prvič pošteno ogledala. Poskušala mu je prebrati misli, pa ji ni uspelo. Tega ni bila vajena.

»Je tukaj kaj drugače, kot je bilo predstavljeno v medmrežni ponudbi?« ga je poskušala pripraviti do tega, da položi karte.

»Gabariti so drugačni. Računati moram tudi na to, da bo dolgo trajalo, preden to spravim v promet.«

»Torej ste prekupčevalec?« je bila razočarana.

»Lahko bi tudi tako rekli. Dajte mi dvajset odstotkov popusta, pa zaključiva.«

»O ne!« je bila odločna. »To je petina vsote! Ni govora.«

»Odpeljite me do medgalaktičnega letališča.«

»Največ, kar lahko ponudim, sta dva odstotka.«

»Odpeljite me.«

Usedla sta se v kvagras in spustila je majceno količino feromonov. Zaščemelo ga je med nogami.

»Tri odstotke.« Podvojila je feromone. Pogledal jo je in za hip se mu je zazdela privlačna.

»Osemnajst.«

»Vaš let je šele zgodaj zjutraj. Ne boste menda celo noč tam? Vabim vas na večerjo.«

Vdal se je in odpeljala ga je domov. V ogromni pritlični hiši je bil en sam, nenavadno opremljen prostor. Kot bi hotel delovati minimalistično, pa bi si opremljevalec spotoma premislil.

Pomignila je s krilom in prostor je napolnila nežna, topla svetloba. Iz replikatorja je prinašala pladenj za pladnjem neznanih jedi in pijač. Vsak nov okus je bil nadgradnja prejšnjega in ni se mogel upreti uživanju. Ko je na koncu srkal že peto pijačo, je zaprl oči in se naslonil nazaj.

»Tri odstotke.« Prepričana je bila, da ga ima tam, kjer ga hoče imeti.

Zdrznil se je, kot bi ga nekaj velikega lopnilo. To je imela torej za bregom … ampak izbrala je napačnega. Čeprav … malo bo pa moral popustiti.

»Sedemnajst in pol.«

Očitno ga še ni dovolj omehčala. Ko je spet zaprl oči, mu je v pijačo nakapljala močan barbiturat. Uspavalo bo razorožilo njegovo razsodnost.

Ni vedela, da se je pretvarjal. Skozi tanko režo vek je bil na preži in ko je spet šla do replikatorja, je zamenjal pijači.

»Tri in pol,« je poskušala zveneti popustljivo.

»Mislim, da počasi napredujeva,« ji je poskusil dahniti na dušo. »Nazdraviva na to?«

S svojimi tremi se je zazrla v njegov par sprednjih oči in dvignila kelih: »Nazdraviva.«

Prvi znaki utrujenosti so jo začudili. Od kod zdaj to? Pogled je sprehodila od mize prek obeh kelihov do njega. Nobenih znakov utrujenosti ni kazal. V hipu ji je bilo jasno, da se je ujela v lastno zanko. Trudila se je ostati budna, pa jo je na koncu vseeno zmanjkalo.

Zbudila se je zavita v lebdeč kokon. Besno je brskala po spominu, ki pa ni premogel podatka, kako se je znašla v njem. Njegovo maslo? Najbrž ne. Seveda pa čisto tudi ni mogla izključiti te možnosti.

Tri oči je poslala po prostoru in našle so ga, kako spokojno spi v udobnem ležalniku.

»Me lahko prosim spustite?«

Brez reakcije. Prošnjo je izgovorila glasneje in ga zbudila.

»Nimam pojma, kako.«

Očitno le ni bil on, ampak se je vklopila še ne v praksi preverjena avtomatska zaščita. Saj za to je v osnovi kupila kokon.

S konico krila je znotraj pritisnila gumb za sprostitev in kokon je počasi odlebdel na tla in jo izluščil iz varnega objema. Ker je bil multifunkcijski, jo je dotlej že očistil in osvežil.

»Vrniva se k bistvu,« ga je ošinila s pogledom in poskušala ugotoviti, ali je včerajšnja epizoda kakorkoli prizadela njena pogajalska izhodišča. »Predlagam štiri.«

»Sedemnajst.« Zamahnil je z roko: »To lahko počneva še zelo dolgo ali pa se stvari lotiva z drugega konca.«

»S katerega pa?« je priprla oči.

»Greva v skupni posel: deliva si prodajno provizijo.«

Šokirano in nezaupljivo ga je pogledala. Od kod zdaj to? Ravno nasprotno od tistega, kar je počel in ponujal doslej. Le kaj ima za bregom?

Računal je na njeno nezaupljivost in bil prepričan, da bo zavrnila predlog. Igra mačke z mišjo. Tako je vsaj on gledal na stvar.

Misli so ji švigale kot kometi. Kaj pa, če je to naredil namenoma? Ji dal preveč mamljivo ponudbo, da bi ji lahko zaupala? »Prav.«

Ko bi ji le uspelo posneti vso globino osuplosti na njegovem obrazu! Takoj je vedela, da ga je ujela na blefu, in se spraševala, kako se bo skušal izviti iz tega klobčiča.

Hitro se je obvladal in zbrisal šok in osuplost z obraza. Tokrat se je on ujel v lastno zanko. Jezen je bil sam nase, da jo je podcenjeval. »V razmerju 20 proti 80.«

»80 zame in 20 za vas?« se je prisiljeno nasmehnila.

Prvič v življenju je začel dobivati občutek, da mu tisto, za kar je mislil, da lahko upravlja s konico mezinca, ne deluje čisto tako, kot bi si želel. Res je že kdaj naletel na kakšnega spretnega pogajalca, ampak ona je prekašala dotlej znane in videne.

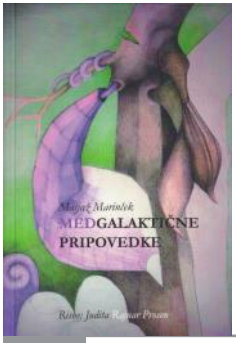
»Greva pol na pol, če pristanete, da odslej združiva moči v tem, kar počnem. Očitno bi mi pomočnica, ki zna razmišljati zunaj škatle, prišla prav. Bi vas zanimalo?«

Ponudba se ji je zazdela zanimiva, celo mamljiva. Dosedanji potek dogodkov ji je dal misliti, da je uspešen v tem, kar počne. Vseeno je o njem na hitro pobrskala po medgalaktičnem medmrežju in zadovoljno ugotovila, da ji lahko kvečjemu pade sekira v med.

Pripravila sta vsak svoj predlog pogodbe in potem prepustila podatkovnemu modulu, da ju je unileviral. Tokratno nazdravljanje je bilo veliko bolj sproščeno in celo za »dej mi petko« sta se spomnila prav sproščujočega protokola.

Zgodba je objavljena v zbirki Medgalaktične pripovedke, ki je izšla 2023.

*****

Primož Jenko

Oldatjmer

Zamišljeno je zrl v brošuro pred seboj.

Premikajoče, barvite podobe so se spajale, hitele mimo, v levo in desno, nekatere izmed njih so izginjajoč v globino drsele v neko navidezno brezčasje, v oddaljeno točko, prostorje interaktivnega papirja, vse dokler niso bile več vidne njegovemu očesu, naj je še tako napenjal mišice in ožil zenici.

Slednjič so podobe popolnoma izginile, a so se istočasno pojavile nove in nove in nove.

In nove.

V podobah premikajoči se papir, s kakršno koli vsebino, je bil izjemno utrujajoč za spremljanje, četudi je bilo moč hitrost podob spremeniti s klikom … pomežikom očesa v primeru manjkajočega ustreznega komunikacijskega orodja.

Globoko je zajel sapo.

Na svojo veliko srečo si je zjutraj privoščil pravo kavo, brez sladkorja, z nekaj mleka, dve debeli rezini kruha z maslom in marmelado prejšnjega poletja iz omamno dišečih, sočnih kutin. Odličen zajtrk!

Nekoliko trpek okus kutin se mu je še vedno valjal med zobmi, četudi jih je dodobra spral z mentolovo zobno pasto.

Je za zajtrk užival mentolove rezine?

Jutri si bo privoščil marmelado iz gorskih malin.

Če so nekateri zbirali znamke, drugi kartice mobilnih telefonov in spet tretji stripe, časopise, revije … je on zbiral kozarce marmelade.

Polne kozarce marmelade!

Lesene police v shrambi so se predajale njihovi teži. Oči, vstopajoč v prenapolnjeni prostor z eno žarnico, barvitosti. Tlesk jezika pomisleku ob dotiku vsebine, namišljeni paleti okusov.

Za hip mu je pogled odneslo skozi stransko okno potniške kabine, k mestnem vrvežu, njegovi gneči, nepreglednim množicam ljudi in pločevine, ki si je utirala pot skozi betonsko, na videz neprehodno urbano divjino.

Izgledalo je, kakor da se pločevina nenehno bojuje za svoj obstoj, da je v neprestani interakciji s še bolj nepreglednimi, agresivnimi množicami ljudi, ki si jo želijo osvojiti, podrediti, prehiteti.

Izjemno težko je bilo presojati o zmagovalcu.

Enakovredno dogajanju na premikajočem v podobah se papirju se je tako spajalo in drselo v mimobežju, dogajanje izven potniške kabine mestnega taksija.

Občutek težko razločiti obe realnosti je bil popolnoma na mestu.

Neizpolnjena želja je tako ostajala spočiti si um ob pogledu na vrvež zunaj.

Slednjič je nadvse utrujen zaprl črn usnjen kovček in ga položil zraven sebe, ne ozirajoč se na novi pisk.

Prispel je še en katalog. Ni ga več zanimalo. Dovolj je bilo premikajočih se oglasov.

Pretegnil se je. Kolona pred njima je postala.

Voznik je nekaj zabrundal.

»Se vam zelo, zelo mudi, gospod?« je vprašal s še vedno opazno hrumečim tonom glasu.

»Niti ne.«

»Kakšen avtomobil vi vozite, če smem vprašati?« je bil vljuden do taksista.

»Nimam avtomobila, gospod. Zelo, zelo potratna dobrina.«

Obnemel je ob odgovoru. V grobem resnica, a njemu nuja.

Avtomobil, namreč.

»Kaj res?« je vprašal s ponovnim začudenjem v glasu.

»Tale,« je pojasnil taksist in ponosno pobobnal po krmilu, »je last firme. Doma imamo bicikle, če gre k'šna stvar narobe, gremo vsi na bus. Žena in mulca,« je pojasnil z rohnečim glasom, ki je znova razkril ponavljajočo intonacijo, podobno oglašanju razjarjenega medveda.

Vse dopoldne je rohnel z istim tonom.

Ponovno sta, kakor bi se jima resnično nikamor ne mudilo, speljala v koloni pločevine, nenehno vojskujoči se z množicami peščev, kolesarjev in motoristov, v prav vsakem križišču, prav sleherni ulici.

Boj ljudi in strojev.

Vsak dan.

Nenehno.

»A denimo, da bi si zaželeli avtomobila? Na kaj bi pazili pri izbiri?« ga je zanimalo.

Slednjič se je primaknil nekoliko bliže sredini sprednjih sedežev in napeto čakal na odgovor.

Elektronske številke so, tihotno, v matematičnem zaporedju, štele prevožene kilometre. Vozila sta se že vse dopoldne, vendar ga je možak vselej potrpežljivo počakal, medtem ko si je on sam natančno ogledoval jeklene konjičke v avtosalonih mesta.

Od kratic vseh varnostnih sistemov vgrajenih v avtomobilih se mu je že bledlo.

Taksistu je na obrazu zaigral nasmeh.

»Zajedli bi ga. Zelo, zelo. Pekli na žaru. No, hrano, ne avta, gospod.«

»Niste me razumeli,« je bil nekoliko očitajoč.

»Jah … Na znamko, vendar. Dodatno opremo. Zelo, zelo. Prostornino motorja.«

»Dodatno opremo?« je povzel.

»Ja. In širino pnevmatik, temna stekla in sfriziran motor, spuščeno podvozje, pokromane odbijače. Takšna krama, saj veste. Samo, da bi letelo, ko hudič! Zelo, zelo!«

Zdrznil se je.

Zdramil.

Stresel.

Srh je hitel po telesu, od prstov na nogah, podoben šoku elektrike, po mečih, stegnih, v hrbtenjačo, kakor bi bila le-ta strelovod, proti vratu, izstopajoč skozi sršenje las in ježenje kože pod njimi.

Nemara bi, če bi občutje trajalo zadosti dolgo, znal prešteti sleherni las, občutiti sleherno poro na glavi.

Vedel je, kaj pomeni leteti s strojem, ki je izdelan, da se drži črnine asfalta in na tleh reže ostrino zraka. In ne obračajoč se v istem mediju, dobrih petnajst metrov v sivino dne, kakor topovska granata, ki slednjič trešči v grmovje.

Grozljiv občutek!

Grozljiv.

Počasi se je, kakor iz neke do tedaj najbolj podoživete nočne more, vrnil v kabino taksija, v mimobežje dogodkov.

»In vi, gospod? Kaj od avta pričakujete vi?« je vprašal možak.

Zavila sta v dolgo ravno, slepo ulico. Zdaj sta bila že skoraj na cilju. Še ena prodajalna izjemno luksuznih in sodobnih avtomobilov, zadnja tistega dne, naj bi ju pričakala.

A tam je samevala zgolj neokusno urejena starina, glomazno stavbišče že dolgo preživeto, malodane porušeno in pozabljeno.

Lastnikom objekta bi lahko ponudil svoje usluge. Nemara obnovo, prenovo, urejanje, izris, načrt.

Kdo sploh prodaja avtomobile v tako zanikrni bajti?

Na steni nad vhodom se je bohotil napis, vsebujoč zgolj: -Prodaja- in nič več. Vse naslednje črke, kolikor jih je nekoč sploh obstajalo, so odpadle.

»Na varnost. Najprej varnost, nato udobje, potem šele konji! Varnostni sistemi. Navigacija. Satelitsko vodenje. Avtopilot. Predvidevanje trka. A.I. Jeklena kletka za potnike. Nemara celo katapultni mehanizmi ob izračunu A.I. za primer popolnega uničenja vozila. Višek tehnologije!« je pojasnil kmalu za tem.

»Preveč drago. Zelo, zelo. Kdaj si popolnoma varen? Nikoli!«

»Ste že kdaj leteli po zraku?«

»Še ne,« je odvrnil taksist.

»Jaz sem. In povem vam, če ne bi imel res odličnega avtomobila, danes midva ne bi govorila. Ker bi bil mrtev!«

»Zelo, zelo! Mrtev. Oprostite,« se je hitel opravičevati taksist v neki zadregi.

Kdo ve, kaj je razmišljal, ko je bleknil svoje besede. A kljub temu so le-te imele svojo težo.

»Popolnoma prav imate! Poračunajva vožnjo, prosim.«

»Vso srečo pri izbiri, gospod!« mu je kmalu za tem zaželel taksist skozi priprto okno, nakar je speljal po ozki ulici, medtem ko je sam ostal pred vhodom v razpadajočo bajto, s kovčkom v roki.

Med vožnjo je prispelo še več oglasov.

Neznani, v glasu občutno ostareli možak, ga je, kakor bi vedel, včeraj poklical po telefonu in vprašal, ali bi ga zanimali jekleni konjički.

Tisti pravi, je omenjal. Gosposki. Uglajeni. Preverjeno varni. Kakor to opravijo izkušeni prodajalci, ki po telefonu, ne preko spletnih medijev ali na podobah premikajočega se umetnega papirja, ponujajo svoje cenjene izdelke.

Po ulici je na ramenih rahlega vetrca vel nek čuden vonj po zatohlem. Nek smrad, ki mu je bilo nemogoče določiti mesto izvora, je napolnjeval vso njeno ožino, objemajočo jo s starinami razpadajočih stavb.

Nemara so smrad širili slabo zaprti smetnjaki nedaleč stran. Prodajalna se je krasila zgolj z dvema izložbenima oknoma, razkrivajočimi, da krpe že dolgo niso polzele po njiju.

Kljuka vrat mu je skoraj ostala v dlani, ko je vstopil skozi razpadajoča, lesena, umetniško izrezljana in okrancljana starinska vrata, v velik prostor.

In obnemel.

Kaj prodajajo tukaj?

Gosposki. Uglajeni. Preverjeno varni.

Avtomobili?

Potolažil se je vsaj s prijetno urejenim, svetlim prostorom, brez na prvi pogled opaznih smeti, svinjarije ali podobne nesnage. Presenetljivo lep, čist in izjemno prostoren razstavni salon.

Ampak kaj prodajajo tukaj?

Obrnil se je na mestu, nagonsko stisnil kovček v dlani, da bi se urno odpravil proti vratom in nemudoma izginil v ozki ulici, še preden ga kdo uzre in mu ponudi …

Avtomobil iz salona.

Predpotopno kripo!

»Prijeten dan, uglajeni mladi gospodič!« se je zaslišalo za njegovim hrbtom.

Zmrazilo ga je po hrbtišču.

»Dober dan, spoštovani gospod,« je odvrnil, obračajoč se nazaj proti glasu, medtem ko je srh počasi izginjal iz hrbtenjače.

Osiveli možakar ga je dobrodušno pogledoval izpod košatih sivih obrvi, opirajoč se na leseno palico, in se mu prijazno smehljal. Izpod odpetega, oguljenega suknjiča,

se je vela po izgledu zlata verižica, izginjajoča v desni žep.

Žepna ura.

Ponošeni, a zloščeni čevlji, bela srajca in rjave hlače so mu odevali skrušeno, že dodobra sklonjeno postavo.

»Včeraj sva govorila, mladi gospodič, je tako?« je vprašal starec.

Mladi gospodič?

Kar v jezik bi se ugriznil, da bi ubežal komentarju.

Čemu ni zahteval na papirju v podobah premikajočega se oglasa?

Telefonska prodaja, brez gibljivih slik.

Vabljivi maček v žaklju.

»Sva,« je bil odrezav, a še vedno uglajen v tonu glasu. »Izvolite, oglejte si naše lepotce,« ga je povabil starec, z desnico in dlanjo obrnjeno navzgor, počasi obsegajoč sleherni starinski avtomobil v salonu.

Ponovni pogled je razkril mnogo večji prostor, saj je starec s tleskom prstov prižgal tudi luči v drugem delu zgradbe, kjer je še malo prej zijala neka čudna praznina, neka črnina, nekaj skrivnostnega.

Široko je razprl oči.

V salonu je moralo biti vsaj sto avtomobilov in ni jim bilo videti konca.

Obvladovanje prostorja mu je dalo slutiti, da je celotna ulica ena sama zgradba, eno samo … pokopališče zgodovine.

»Kdo ste vi?« je sledilo vprašanje starcu.

Osiveli možak ga je znova dobrodušno pogledal, a rekel ni ničesar.

»Od kod vam moja telefonska številka?« je bilo drugo vprašanje.

Starec ni odgovoril, temveč je ubral dokaj lahkoten korak skozi prostorje salona, opirajoč se na tisto leseno palico.

Odložil je kovček na oguljeni stol v kotu. In ni preostalo drugega kakor, da mu sledi.

»Sami lepotci,« je pričel razlagati starec, znova med hojo, objemajoč jih z drsenjem navzgor obrnjene dlani, navidezno preko vseh.

»Koliko so stari?«

»Okvirno noben od njih ni mlajši od šestdeset let, mladi gospodič.«

Ugriznil se je v jezik, siknil od bolečine, a je ni pokazal.

»Šestdeset let? Kupujem sodoben, varen avtomobil,« je komaj pojasnil in sledil starcu.

»Sodoben avtomobil, pravite? Mladi avtomobil mu pravim jaz in vsi, ki sodelujejo z menoj. Mladi avtomobil.«

»Ne razumem, o čem govorite? Kdo je mi? Mladi avtomobil?«

Postala sta za hip ob enem od njih.

Nekaj v njem je govorilo, naj počaka in si ga vendarle ogleda.

Zloščena karoserija predpotopne ladje se je bohotila v vsej svoji razkošnosti, v sijaju kroma, usnja v notranjosti, lesenih dodatkih, okroglih merilnih instrumentih, belih in črno prepletajočih se barv na pnevmatikah, rebrastem volanskem obroču, okroglini luči spredaj, enormnim rdečim mačjim očem, lučem zadaj, spominjajoč vse skupaj na zgodovinske premikajoče se slike, na starodobne filme.

»Izjemno lep primerek, mladi gospodič! Varen. Sodoben. Udoben. In radio ima,« je hitel razlagati starec, pogledujoč ga izpod sivih, košatih obrvi, nakar je nadaljeval: »Leseni dodatki iz mahagonija. Nekaj cedrovine, oreha in hrasta. Vse s certifikatom. Naravi prijazno posekano. Naravovarstveno popolnoma nesporno. Pogozditev poseke. Nobenega izkoriščanja delovne sile!«

»Sedeži?« je vprašal.

»Pravo kozje usnje.«

Ga je avtomobil ravno pričel zanimati?

Nemogoče.

»Varnostni sistemi?« je nadaljeval.

Medtem je starec že odprl sovoznikova vrata ter mu nakazal, naj sede v potniško kabino. On sam je stopil na drugo stran.

»Veste, mladi gospodič, ti avtomobili niso za vsakogar. To so uglajeni starodobni gospodje.«

Priznati si je moral, da je bil izdelek res izjemno lep, udoben, spominjajoč ga na dedkov starodobnik, a neprimerno bolj gosposki.

Bilo je, kakor bi sedela v dvorani razkošnega dvorca, kakršne si je ogledoval med službenimi potovanji po tujini, raziskujoč arhitekturo in statiko zgodovinskih obeležij.

Iz sleherne pore je vel pridih preteklosti, prav vsem slehernikom že davno pozabljenega časa.

»Imajo dušo,« je tihotno razložil starec. Z dlanjo si je obrisal očitno solzno oko.

»Oprostite, gospod,« se je opravičil in dodal: »kaj ima slednje opraviti z varnostjo? Niti enega sodobnega varnostnega sistema nima ta starodobnik. Ni tako?«

Zdaj sta zadela bistvo vsega, trčila sta ob čer, nasedla v sipini, iz katere se avtomobili v salonu, naj so bili še tako impozantni, ne bodo izvlekli.

Zgodba o nenadni privlačnosti o vsej tej, sicer dragoceni pločevini, se je izjemno hitro, nenadno, a pričakovano, hitela zaključevati.

Vsaj zanj.

Za starca in njegovo sentimentalnost zagotovo ne.

Ti avtomobili sploh za na cesto niso bili. Sodili so v muzej, v razstavni prostor, podoben temu, da bi si jih ogledale oči nadobudnežev, kakršen je bil prijetni, uglajeni starček. Popolnoma domače bi se tu počutil tudi prenekateri ljubitelj starinskih prevoznih sredstev.

On sam je iskal sodobno, varno, tehnološko napredno vozilo, kakršna so pohajkovala po črnini asfalta v tistem času, ne pred pol stoletja in več.

Starec se ni dal zmesti.

S par tleski po starodobni okrogli števílčnici se je pred njima iznenada, popolnoma nepričakovano, odstrl del armature in spodaj je zazijala …

Zdrznil se je.

»Kaj je to?« je začudeno vprašal ostarelega gospoda, nakar mu je v ustih pošla vsa slina in jezik se mu je zaustavil.

Ta je med tem časom s prsti vneto tleskal po armaturni plošči, kakršne še svoj živi dan ni videl.

Prepletanje barv, simbolov, drobnih lučk in znakov, je spominjalo na plovilo iz znanstvenofantastičnih filmov.

»To je njegova duša,« je med tleskanjem prstov razložil starec.

»Kdo ste vi?« je vprašal in tisti zlovešči srh je znova hitel od nog navzgor, izstopajoč v obliki električnega šoka skozi lase.

Grozljiv občutek!

»Vsi varnostni sistemi so ponastavljeni, mladi gospodič.«

»Varnostni sistemi? Ponastavljeni?«

»Na vas, osebno. Avtomobil mora biti pred prevzemom ponastavljen na voznika.«

»Saj ne bom ničesar kupil,« se je branil.

»Ti avtomobili niso naprodaj. Pozabil sem vam povedati, mladi gospodič. Zgolj najamete ga lahko,« je razložil starec.

»Ponastavljeni, pravite. Kdo ga je vozil pred menoj?«

»Ste za praktični preizkus?« je vprašal prodajalec vneto, ne da bi mu odgovoril.

Prikimal je. Kaj naj bi storil?

Medtem časom se starec ponovno ni dal motiti, temveč je s tleskom prstov odprl neka druga vrata in še preden je lahko ugotovil njegovo naslednjo namero, sta se znašla v ulici, po kateri se je smrad širil iz napol zaprtih smetnjakov, puhajoč ob njiju, vse dokler ni starec zaprl stekla v svojih vratih.

Dobesedno zdrsela sta po asfaltni prevleki, kakor bi se vozila po vodi in to ne s starino, starodobnikom, temveč avtomobilom iz nekega drugega časovnega obdobja, neke druge, neznane prihodnosti.

A od kod?

»Veste, naši avtomobili nimajo veliko varnostnih sistemov. Imajo enega samega. Ključ do vsega so pravilne nastavitve.«

»Kaj res?« mu je uspelo izustiti.

»Sistemi zahtevajo nastavitve v četrto dimenzijo. Veste kaj je četrta dimenzija, mladi gospodič?«

Ni okleval. Toliko fizike in zakonitosti vesolja je poznal, da mu ni bilo treba opravičevati svojega nepoznavanja.

»Čas? Prostor-čas?«

»Natanko tako. Izjemno zahtevne nastavitve edinega varnostnega sistema, mladi gospodič. Izjemno!«

Lahkotno sta rezala zrak skozi sivino mesta, prepletajočo se z vrvežem, nepreglednimi množicami svetleče kovine, bojujočimi se s trumami ljudi, v nenehni tekmi za prostor.

»Najbrž ga sam ne bi zmogel ponastaviti? Če ga … uničim? Pomotoma.«

»Nimate dostopa do njega.«

»Tista čudna nadzorna plošča pod leseno armaturo?«

Starec je prikimal.

»Njegova duša. Duša avtomobila,« je razložil ponovno, z občutno mero sentimentalnosti v raskavem glasu.

»Nek napreden računalniški sistem?« ga je zanimalo.

Starec je odkimal in dodal: »Neprimerno več. O tem bi lahko razpravljala ure, dneve.«

Nenadoma sta se ustavila.

»Zdaj vam bom na kratko razložil predstavitev varnostnega sistema v praksi,« je svoj govor pričel starec in s prsti v nekem čudnem zaporedju tlesknil po leseni armaturi, da se je znova prikazala duša avtomobila.

»Ne trudite si zapomniti zaporedja tleskov. Reagira na mojo DNK,« se je nasmehnil starec, kakor bi ga želel namerno užaliti ali mu dokazati, da armature sam ne bo odprl.

Brez poškodb, seveda. S sekiro, kladivom ali čim podobnim bi jo sicer takoj razbil.

Tega nikakor ni imel v mislih, niti v sanjah ne.

»Varnostni sistem se poveže z vašim DNK. Avto je … kot spužva. Česarkoli se dotaknete, prebere strukturo vaše celice. S tem vas prepozna.«

»Ne morem verjeti,« mu je ušlo izpod ustnic.

»Brez skrbi. Vsi podatki so hranjeni v duši avtomobila,« ga je pomiril starec, kakor bi vedel, da bo slednje sprejel z visoko mero skepticizma.

»Aha,« je izdahnil.

»Zdaj bi preizkusila naš varnostni sistem. Ste za?« je vprašal starec nadobudno, nenadoma spominjajoč na majhnega otroka, ki si takoj želi pokazati svoj veličastni dosežek, neko novo igračo.

Starcu so se oči vidno zasvetile, zalesketale. Očitno je bil v nezmotljivost varnostnega sistema popolnoma prepričan.

»Stopnja zanesljivosti?« je vprašal možaka med bobnanjem, tleskanjem prstov,

ob usnje oblazinjenih vrat.

»Nezmotljiv. Stoodstotna. Vedno.«

»Nemogoče!«

»Bi mu želeli oporekati? Več sto milijonom ur, vtkanih v njegovo izdelavo? Deset tisočim raziskovalcem? Na petih kontinentih Zemlje in osmih postojankah Marsa. Stoletje in pol razvoja? A bi?«

»Prosim,« je izdavil. »Marsa? Kdo za vraga ste vi!?«

Znova tista energija v hrbtenjači, a švigajoča skozi vse živčevje, hiteča navzven skozi roke in glavo.

»Izvolite, mladi gospodič. Oporekajte!«

»Kdo ste vi?« je ponovil s še večjo vnemo, še večjim začudenjem, srhom, strahom, nejevero.

O čem je starec pravzaprav blebetal?

»Mi smo … je pomembno?« se je branil starec.

»Zelo!«

»Torej, mi smo … Lažje vam bom razložil, ker razumete komponento prostor-čas. V redu?«

Le prikimati je zmogel.

»V našem času ni več potreb po prevoznih sredstvih. Premikanje ljudi rešujemo drugače. Ne bom vam razlagal, kako. Avtomobili, ki jih ponujamo v najem, so resnično muzejski primerki. Predelani. Z dušo. Z našim edinim varnostnim sistemom.

Razvit je bil v času, ko smo z njimi še premagovali razdalje.

Od tedaj smo na vsej Zemlji zabeležili dve, tri nesreče letno. Z našimi avtomobili, seveda! Pustiva druge ponaredke. Vedno so bili krivi neposlušni vozniki. Vedno.«

»Se hecate, ne?«

Starec je odkimal.

»V moji realnosti ljudje popolnoma obvladujemo prostor-čas, ljubi mladenič.«

»Se hecate, ne?« je ponovil zaprepadeno.

Začudenje je bilo tolikšno, da srh sedaj ni več švignil skozi njegovo hrbtenjačo.

Ni ga več zmogel.

Začutiti.

Poustvariti.

Doživeti.

Srh.

»Ne,« je odsekal neznani mož.

»Aha.«

»Torej, vi … vi prihajate iz neke oddaljene prihodnosti?«

Starec je prikimal, opazujoč ga izpod košatih sivih obrvi, popolnoma resen v mimiki obraza in svojih dejanjih.

Naslednje vprašanje, ki se mu je takoj in po vsej logiki pojavilo, nekako ni zmoglo k jeziku, da bi postavil besedo.

A mu jo je.

»Najemnina? S čim bom plačal? Z denarjem najbrž ne?«

»Ne. Z uporabo avtomobila, dragi gospodič!«

»Se pravi, če pravilno razumem, bom …«

»Reklama,« je odsekavo dodal starec.

»Se hecate?«

»Ne. Utrjevali boste naš položaj, status naše firme, v oddaljeni prihodnosti, mladenič.«

»To bo vse?«

»Status, ugled, je v prihodnosti izjemno pomemben. Celo tako, da smo se odločili naše usluge ponuditi v preteklosti, v vaš čas. Ko so avtomobili še vozili po cestah.«

»Se hecate?« je znova ponovil.

»V oddaljeni prihodnosti ima vse prostorsko-časovno komponento, mladenič. Ne bi razumeli. Denar ne pomeni nič. Ugled pomeni popolnoma vse!«

»Kaj res? Tudi igranje z življenji ljudi v preteklosti?« ga je zanimalo.

»Tu ni nobenega igračkanja. Govoriva o zadnji verziji varnostnega sistema pred opustitvijo vozil za premikanje ljudi na Zemlji.«

»Sedaj ste me pomirili,« je bil odsekav in imelo ga je, da bi izstopil iz vozila, odšel do prve avtobusne postaje, ter se namenil domov.

»Deset sekund. Naš edini varnostni sistem!« je končno razložil starec, četudi mu s temi svojimi bedastimi besedami ni pojasnil popolnoma ničesar.

Ničesar.

Nič.

Nič!

»Kakšnih deset sekund, za vraga, no!?«

»Pomirite se. Najbolje, da preizkusiva sistem,« je razlagal starec in že vneto šaril po spodnji, skriti armaturi, duši avtomobila.

Med tem sta zapeljala do roba križišča v neki ulici, ustavila avtomobil sredi belega dne, medtem ko se je mimo njiju trlo pločevine, ljudi peš, s kolesi, na motorjih, skirojih in podobnih prevoznih sredstvih.

Počakala sta nekaj trenutkov.

»Odštevava, gospodič. Deset, devet …«

Se mu je zgolj zazdelo ali so sedeži nekako oživeli? Nekaj je začutil.

»… šest, pet, štiri, tri, dva, ena.«

V istem hipu, ko je starec izustil zadnjo številko, je v križišču pred njima silovito počilo, nakar se je priklopnik z dvema kontejnerjema neke neznane družbe zaletel v drog javne razsvetljave, pometel z njim kot zobotrebcem, nato nič manj hitro zdrsel v

obzidje bližnje zgradbe, ga prebil ter svojo pot zaključil na dvorišču le te, tam pometel s še nekaj vozili in končno obstal.

»Oglejte si drog, mladenič. In poglejte sem,« je starec s prstom pokazal proti ekranu.

Končno so se na futuristični armaturni plošči prikazale razumljive slike. Uzrl je njuno vozilo, ki je čakalo v istem križišču, ob drogu javne razsvetljave, nakar je vanju treščil priklopnik ter ju pomečkal kot škatlico vžigalic, odnašajoč ju s seboj v obzidje in naprej na dvorišče.

Šlo mu je na bruhanje.

»Ste v redu, mladenič? Bi vodo? Duša avtomobila zaznava povišan krvni tlak, kortizol, sladkor in izjemen strah.«

»Mučite me! Mučite me!« je uspel izustiti. Zazdelo se mu je, da bo izgubil zavest, a je ni.

Starec je zavzdihnil.

»Mislil sem, da si želite ultimativno varen avtomobil, dragi mladenič? No, dobili ste ga, kajne?« se je namuzal. V njegovem glasu je bilo začutiti neko privoščljivost.

Prikimal je. Slabost ga je počasi zapuščala.

Postopoma se mu je zjasnil um, umirile so se misli, v času ko je množica ljudi hitela na prizorišče nesreče in so iz tovornjaka že izvlekli živega, okrvavljenega voznika. Obdajale so jih sirene reševalcev, gasilnih vozil in policije.

Speljala sta skozi križišče medtem, ko so se mu porajala nešteta vprašanja, na katera ni našel nobenega odgovora, niti v tistem hipu ni imel energije, da bi sploh karkoli vprašal.

Znova ju je objel smrad zakotne ulice, kjer se je že od daleč bohotil napis: »Prodaja«.

Avtomobil se je ustavil.

»Bi še kaj vprašali, mladenič?« je zanimalo starca.

»Servis? Gorivo? Najemna pogodba?«

»Za servis poskrbimo mi, seveda. V primeru okvare na cesti imate v mapi z najemno pogodbo številko avto vleke. 365/24. Kličete zgolj njih.«

»Kje se nahaja servis?«

Starec se je namuzal.

»V vašem času ne obstaja primerno orodje, niti usposobljeni servisni centri. Vozilo umaknemo v naš čas, ga servisiramo in vrnemo nazaj brezhibnega.«

»Se hecate? Vozilo … umaknete?«

»Prestavimo v prihodnost. Bolj razumljivo povedano, mladenič?«

Prikimal je.

»Običajno slednje poteka, ko vozila ne potrebujete. Ponoči, recimo.«

»Kam ga pripeljem?«

»Nikamor. Vozilo umaknemo v naš čas kadarkoli in od kjer koli na Zemlji.«

»Se hecate?« je dahnil.

Grozljivo.

»Umaknemo lahko zgolj kar je naše, kar sodi v naš čas. Ne bojte se,« je pomirjujoče razložil starec:« ne bomo vas ukradli!«

Iz njegovih kretenj je bilo opaziti, da je že nekoliko nervozen in se mu kar na enkrat nekam mudi.

»Gorivo?«

»Hladna fuzija. V duši avtomobila, mladenič. Boste najeli naše vozilo?«

»Kako ste me sploh našli?«

Starec je s palico pobobnal ob pod avtomobila.

»Že vse življenje sem trgovski potnik. Prodajalec avtomobilov. In …«

»V vašem času ima vse prostorsko-časovno komponento,« je skušal dokončati njegove besede.

Starec se je nasmehnil in prikimal ter dodal:« Hitro se učite! Bravo! Potujem skozi čas in iščem svoje stranke. Tako je.«

»In mi zaupate? Da ne bom prodal avtomobila? Ga razstavil?«

»Obveščeni smo še isti hip. In vozilo takoj umaknemo v naš čas. Nemudoma.«

Zavzdihnil je.

Vprašanja so nastajala hitreje, kot so jih bili njegovi možgani sposobni registrirati in postaviti čudnemu starcu. Porajala so se v njem kakor neke sanje, iz katerih se bo zdaj, zdaj prebudil.

»Najamete?« je še vprašal možak, zavijajoč z usti, opazujoč ga izpod košatih, sivih obrvi.

»Da.«

»Odlično. Navodila, pogodba o najemu za dobo petih let in priročnik so v sovoznikovem predalu. Tik ob vas. Ne pozabite, da morate ob prostorsko-časovnih znakih, da vam preti nesreča, varno ustaviti.«

»Sedeži? Oživijo?«

»Krmilo se trese. Sedeži komunicirajo. Zvočni signali v kabini se pojavijo, če še vedno ne ustavite. Avtomobil samodejno zavira pet sekund pred neizbežno nesrečo. Vseeno skušajte varno ustaviti čim prej. Nikoli, nikoli ne izstopite iz avtomobila! Nikoli!«

Prikimal je.

»Nikoli!« je odrezavo, z neko smrtno resnostjo potez obraza, ponovil prodajalec.

»Armatura? Pregled dogodkov?«

»Zgolj v predstavitvene namene, gospodič.«

Starec je tedaj že izstopil iz avtomobila v zakotni ulici. Na njegovo veliko presenečenje se sploh ni namenil v svojo prodajalno. Tedaj se je spomnil, da je v

izložbenem salonu pozabil svoj kovček.

»Moj kovček je v vaših prostorih, gospod.«

Starec je zavzdihnil, nakar sta skupaj stopila proti lesenim, lično izrezljanim in okrancljanim starinskim vratom.

Bila so odklenjena, kakor da tu že dolgo ne bi bival nihče. Starec si je očitno veliko upal, da je nemilosti morebitnih nepovabljenih prišlekov zaupal stotine starodobnikov.

Široko je razprl oči, ko sta vstopila v popolnoma opustel prostor, nič večji od malega zakotnega salona.

Napolnjevale so ga zgolj pajčevine, debeli kosmi prahu, svinjarija, odpadli omet.

Niti sledu o malo prej stotinah starodobnikov v njem.

»To je vaš salon?« je vprašal nejeverno in šele, ko je v kotu, na oguljenem stolu zagledal svoj črni kovček, je verjel, da sta prej res bila v tem prostoru.

Starec je nekaj tleskal po svoji leseni palici in v hipu se je prostor razstrl, da so se v njem zasvetile stotine lepotcev iz nekega drugega časa.

»To je naš salon. Realno vizijo gledava,« je razložil starec.

»Se hecate?« je vprašal in urno vzel svoj kovček, kakor bi se bal, da še ta ne bo izginil nekam v prihodnost.

»Sedaj me pričakuje še ena stranka,« je še pojasnil. Isti trenutek je vizija ugasnila in prostor se je skrčil, da je iz njega izginilo prav vse, kar ga je naredilo živega.

V naslednjem hipu je iz njegovega vidnega polja izginil tudi ostareli možakar, trgovec z avtomobili, ki je potoval skozi čas, v iskanju novih strank.

Skozi hrbtenjačo mu je nenadoma šinil signal, s kovčkom v roki poganjajoč ga iz prostora, kakor da se bo slednji zdaj zdaj porušil nanj, ali ga morda vsrkal ter ponesel v oddaljeno prihodnost.

Zagotovo je vse zgolj sanjal!

Starca, salon prelepih starodobnikov, uglajenih gospodov, gosposkih avtomobilov z zapleteno tehnologijo v njihovih dušah, kakor mu je razlagal čudni prišlek.

Sanjal po napornem, dolgem dnevu, ki je bil za njim.

Potovanje skozi čas?

Pa kaj še!

Sanjal je.

Še zadnjič se je ozrl po preperelem prostoru, nakar ga je s sklonjeno glavo zapustil, razmišljajoč, da mora še tistega dne obiskati vsaj en salon, sicer bo ostal brez prevoznega sredstva.

Kakšne sanje! Kako doživete!

Nekaj mu je velelo, da je zaprtih oči, kakor otrok, stopil skozi vrata na ulico, kjer se je že delal mrak in tihotno legal vanjo, razprostirajoč se čez vse mesto.

Nejeverno je slednjič počasi odprl oči.

Stal je tam, prelestni starodobnik, pred vrati salona, prav na mestu, kamor ga je parkiral ostareli prodajalec in potrpežljivo čakal, da sede vanj.

Neverjetno!

Zmogel je zgolj zadržati dih, solze in hlipanje, se s tresočo roko dotakniti hladne kovine kljuke, odpreti vrata in sesti vanj.

Tedaj je začutil njegovo dušo, ki je napolnjevala sleherni kotiček potniške kabine.

Občutje, ko se je avtomobil popolnoma povezal z njim, je bilo neopisljivo.

Oldtajmer je v hipu zagnal motor, da mu je komaj uspelo zapreti vrata, in speljala sta po ozki ulici proti domu.

*****

Stojan Knez

Isobel

Utrujeno prebujanje zavesti. Nekakšna nova priložnost, spoznanje, morda celo dojemanje; čustev življenja, tistih pravih, prvinskih. Občutek, dihanje, ki pomirja.

***

Škotska, tisoč petsto oseminšestdesetega leta. Nerazumljivo delovanje še bolj nerazumnih ljudi. Trenja, ki zaznamujejo moj konec. Pa le pomagati sem želel.

Slepota izstreli puščico, tik ob mojem srcu. Dvomi; zakaj, kdo, sploh niso pomembni, sprejmem. Tako ali drugače sem se že nekaj časa vdajal. Divjaki vse bolj postajajo divjaki. Poglavarji pa novodobni bogovi.

Dolgo sem spal. Predolgo.

***

Daleč stran, v globini gozda podoživljam podzavest. Položiš me na veje, obložene s praprotjo. Vem, da me težko vlečeš, a tega ne pokažeš, imaš izraz, ne znam razložiti, a me pomirja. V tvoji votlini se robustnost, s katero te označujejo, razblini. V milino čiste ljubezni.

Kuhaš mi zvarke, napitke, z vso nežnostjo polagaš zelišča na rano. Izgovarjaš nerazumljive, pomirjujoče zvoke, ki me kličejo v življenje, iz katerega sem že odšel. Nikoli se te nisem dotaknil z očmi, vendar … čutil sem to lepoto, hrepenenje, utripanje, dihanje. Vem, da dihaš tudi zame, morda celo samo to. Konice valujočih las me božajo, ko me neguješ, napol golo telo me greje v neprijaznih nočeh v ječanju neznanega. Večkrat odidem, preutrujen, da bi ostal. Vedno to začutiš, takrat spojiš najine ustnice in vame vdihneš dih življenja, novo življenje. Znova in znova. Popolnoma verjameš vame, ob vsakem novem rojstvu je povezava močnejša. Ne želim se zbuditi, preveriti, ali morda sanjam. Zaznavam petje, poplesavanje golote, varnosti, popolno objemanje sproščenosti. Hrepenim po dotiku obraza, dlani, ustnic,

tistih, ki mi dajejo upanje, izgubljeno življenje, novo priložnost.

Dolgo sem spal. Predolgo.

***

Odprem veke v neki čudni, neznani zaslepljenosti. Pred votlino ognjeni zublji, kriki izprijenosti, nezavedne potešitve bolnega uma vaščanov. Neznanje, nesprejemanje drugačnosti zaneti grmado.

Privezana na križ, sama, sredi grmade. Odhajaš brez besed, obsojanja, strahu. Žalostna, prizadeta, predvsem nepravično izdana. Veš, česar drugi ne, nisi čarovnica, prej čarobnica. Metanje gorečih vej v votlino me ne vznemirja, prav nasprotno; otopel sem. Sprejemajoč razočaranje nerazumevajoče resničnostnosti ne želim vstati, nočem. Ne bom odšel iz votline.

***

Začutim ustnice, tokrat brez vdiha.

Še se vrneva, zašepeta! Nekoč, nekje, kjer bova sprejeta, ljubljena.

***

Pridušeni zvoki moje podzavest mešajo preteklost, sedanjost; Aaron, Harris … sanjarjenje ali izpolnitev čustev preteklosti, izgubljenih v neki votlini na Škotskem. Isobel, moja čarobnica.

Počasi se zavem bolniške postelje, nesreče pri delu, rane blizu srca. Leto dva tisoč triindvajset. Odzvanjanje besed kirurga, ki me je že odpisal, a vseeno operiral. Začutim dotik dlani osebe, ki je ne vidim, pa vendar …

Poznam te!

Besede pojejo najlepšo melodijo ljubezni. Ne želim še odpreti oči, vpijam te drugače. Vztrajaš, da te končno pogledam, a sem pozoren na solze, ki božajo moje pričakovanje, stoletna iskanja, hrepenenja.

Isobel …, je moja prva beseda.

Harris, moje ime je Alisha …

Drobceni solzi v njenih očeh potrjujeta …

Nekoč, nekje, kjer bova sprejeta, ljubljena …

Danes sem te končno našel, tokrat te ne izpustim!

*****

Dragan Popadić (ČG)

Leteči zmaj

Ljudje so zmedeno gledali v nebo, kjer je lahkotno in hitro letel veliki sivi zmaj. Moški in žene so molčali, otroci pa so mu veselo mahali. Ljudstvo Han je bilo ponosno in molčeče. Svoja čustva so vešče skrivali. Tako so vzgajali tudi svoje otroke. Smeha in kričanja skoraj ni bilo. Tokrat je otroška radovednost premagala tradicionalno vzgojo. Otroci so tekli, kričali in mahali zmaju, ki je pristal na bližnjem travniku. Iz zmajevega gobca je prišel človek, ki se je počasi približeval množici. Kot na ukaz so vsi pokleknili na tla in se mu poklonili.

»Vstanite,« je rekel tujec v jeziku ljudstva Han, vendar s čudnim naglasom.

»Ste pametno in delavno ljudstvo, a nesrečni. Vsega imate v izobilju, a kljub temu niste srečni. Prišel sem vas naučit nekaj veščin in vam pomagat do sreče.«

»Kako postaneš srečen, o vzvišeni?« ga je vprašal Zhao Gao.

»Kako ti je ime?« je neznanec odgovoril z vprašanjem.

»Zhao Gao, o vzvišeni.«

»Ali si srečen?«

»Ne vem. Živim, delam, imam družino, ki jo ljubim. Ne bojim se smrti. Sem pa vedno slabe volje, nerazpoložen. Tako kot vsi z mano.«

»Sreča je stvar notranjega miru. Vse je povezano. Tako na zemlji kot v nebesih. Iskal si srečo v velikih stvareh. In ona je v šumenju reke, petju ptic ali dihu vetra. In našo povezanost z njimi. Zdaj pa vsi zaprite oči,« je rekel neznanec.

Ljudstvo Han je zaprl oči. Tudi otroci.

»Globoko vdihnite. Pa izdihnite. Predstavljajte si, da ste pri izviru in ležite na mehki travi. Zdaj pa molčite,« je dejal neznanec in vsi so utihnili.

Po desetih minutah je neznanec spregovoril:

»Povejte mi, kako se počutite.«

»Lepo. Mirno. Spokojno,« je odgovoril visok moški z značilno brado in brki.

»Kako ti je ime?« ga je vprašal neznanec.

»Li Shi, oh vzvišeni. In kako je tebi ime? « je vprašal Li Shi.

»Moje ime je nepomembno. Pomembno je, da vam želim pomagati,« je odgovoril neznanec.

»O vzvišeni, ali hočeš biti naš vladar? Smo ponosen, a razdeljen narod. Združi nas, o vzvišeni. Nauči nas sreče in zadovoljstva,« je rekel Li Shi in se priklonil pred neznancem. Vsi drugi so se priklonili za njim. Mali in veliki.

»Vstani! Jaz bom tvoj vladar, vas cesar. Klicali me boste Qin Shi Huangdi. Najprej vas bom naučil črk,« je rekel Qin Shi Huangdi, vzel palico in začel risati po tleh. Dolgo je razlagal, kaj pomenijo čudna znamenja. Hanci so sprva zmedeno poslušali,

a bolj ko jim je cesar razlagal, več so razumeli. Najbistrejši so v nekaj dneh uspeli napisati svoje ime.

Čas je minil. Qin Shi Huangdi je bil strog, a pravičen vladar. Začel je graditi obrambne utrdbe, ki so ščitile pred vdori sosednjih sovražnih narodov. Cesar je osebno nadzoroval dela. S svojim letečim zmajem je prepotoval ves imperij. Ukazal je zgraditi ceste po vsem cesarstvu. Med gradnjo je umrlo na tisoče ljudi. Začelo se je prvo godrnjanje. Ob neki priložnosti, ko je obiskoval gradbena dela na cesti, je nanj nenadoma skočil moški z mečem. Cesarska garda pod vodstvom generala Meng Tiana je začudeno opazovala. Cesar je hitro nekaj potegnil iz pasu in uperil v napadalca. Smrtni žarek prereže človeka na pol. Dve polovici tega,kar je bil človek, sta počasi padli na travo.

»Svetli cesar, pokončaj me, ker te nisem zaščitil. Nisem vreden živeti,« je zavpil general Meng Tian in klečal pred cesarjem.

Cesar ga je pobožal po laseh in mirno rekel:

»Znam poskrbeti zase. Ti si moj zvesti general. Vendar v prihodnje bodite previdni. Vedno so nehvaležni ljudje. Po vsem, kar sem naredil, obstajajo tisti, ki hočejo mojo smrt.«

»Svetli cesar! Naučil si nas brati in pisati, se zdraviti, meriti. Tvoje trdnjave so nas rešile pred sovražniki in tvoje ceste nas vodijo po vsem cesarstvu. Tudi to ni dovolj za bedake, ki hočejo smrt največjega med nami. Svetli cesar, dovoli mi, da kaznujem tiste, ki se upirajo. Predobri ste za nas, nehvaležneže. Naj bom neusmiljen do njih!« je zavpil general.

»Dovolim ti. Naj vsak odgovarja za svoja dejanja. Brez usmiljenja,« je rekel cesar in se z lahkimi koraki napotil svojemu zmaju naproti.

*****

Mirko Karas (HR)

Pod hladno zvezdo

Odprl sem oči in Nič mi je strmelo v dušo. Popolna je tema, z le s kakšno nakazano zvezdo.

Začel sem se boriti za spoznanje, da je praznina popolna. Niso obstajali ladja, gravitacija ... in jaz.

Ničelna simulacija. Brez parametrov okolja, brez virtualnosti, le goli senzorji, v mojem primeru samo vizualni. Od tega je bila slabša le še Analitična Ravnina; iz hudournika podatkov je bilo mogoče vzorec razbrati le s pomočjo umetne inteligence. »Pomežiknil« sem in pogled je zajel celotno sfero prostora okoli mene. Tema je bila vseobsegajoča, brez vidnih orientacijskih točk v bližini. Nisem mogel dobiti ničesar drugega, le sliko. Če bi imel ušesa, bi rekel, da je tišina oglušujoča. To bi bila sicer priročna, a popolnoma napačna govorna forma.

Našel sem komunikacijski kanal in previdno poslal vprašanje. Brodolom? Kakšna drugačna nesreča? Ne bi se smel zbuditi, dokler nismo imeli nečesa zanimivega za raziskovanje. Vrzeli med zvezdami me niso zanimale in zdaj sem bil sredi nje.

»Quyllur? Si buden?« frekvenčni vzorec mi ni bil znan. »Bil je že skrajni čas, tukaj smo že ...«

»Kaj se je zgodilo?« zdaj sem bil skoraj povsem v kriznem načinu delovanja. »Trenutno stanje? Daj mi opis kritičnega dogodka! Status Skupnosti?«

»Pomiri se. Vse je v redu,« vzorec poročila se je počasi moduliral v nekaj bolj znanega. »Pravkar smo med tvojo neaktivnostjo optimizirali resurse. Povezujemo vas v omrežje, počakajte trenutek, da uskladimo fazne pomike ...«

Vidno polje je bilo za trenutek popačeno. Potem je kliknilo in skozme je stekla poplava informacij. Ne samo vizualno, ampak vse drugo; zvoki, telemetrija, energije, ki so buhtele po prostoru okoli nas, šumenje množice v mreži ... Poplava vsega me je za nekaj trenutkov omamila, a sem se uspel zbrati in preobrniti ves tok okoli sebe.

To je bilo grše od Analitične ravni.

»Ste normalni?! To so čisti neobdelani podatki! Brez kakršnih koli pomožnih UI ...« moja podzavest je že oblikovala več filtrov za meni zanimive informacije in začela hitro brskati po toku. Pustil sem, da procesi v ozadju nadaljujejo svoje delo in se osredotočil na prisotnost ob sebi.

»Si zdaj z nami?« se je ponovilo vprašanje. Zvezdana! Kako je nisem prej prepoznal?

»Ja, sem v omrežju. Samo ... Kaj se je zgodilo? Ni simulacije, plujemo v neobdelanih podatkih, ne čutim nobenih UI-jev ...«

»Ni šlo za nesrečo. Omrežje deluje, ne ravno optimalno, vendar v okviru zadovoljivih parametrov. Morali smo jo prilagoditi. Vse ti bomo razložili, če že sam ne prefiltriraš, kaj se dogaja.«

Zvezdana si ni bila podobna. V njenih komunikacijskih vzorcih je nekaj odstopanj, vendar jih nisem mogel natančno določiti.

Informacija mi je skočila iz podzavesti. Opazoval sem jo in preverjal, a ni imela smisla. Prebivalstvo Skupnosti je štelo pol milijarde ljudi! Ni čudno, da je morala celotna simulacija potekati na tej primitivni ravni. Čudež je, da se je sploh lahko izvajala!

»Ja,« se je pridružil še nekdo, s povsem drugačnim frekvenčnim vzorcem od Zvezdaninega, »ko si spal, sva se ukvarjala z nekaterimi drugimi aspekti obstoja. To so bili nori časi. Popolna svoboda idej, eksperimenti ... Na koncu smo se v panju konvergirali v več tokov zavesti. Prav čudno je, koliko lahko človek napreduje s paralelnimi tokovi učenja in izkušenj.«

»Torej ... Vseeno ste to storili. Prepisovali ste se v neskončnost. A smo odločili smo, da to ni prava pot ...«

»Ti si odločil - Pojavilo se je nekaj novih vzorcev.« Stelar? In še nekaj drugih, ki so mi popolna neznanka, a spet, skoraj so identični Stelarju. »Potem si se dezaktiviral. Odločili smo se, da je to še vedno pot, ki jo je vredno preizkusiti. In prav smo imeli.«

»Prav? Bilo nas je štiristo dvajset! Z vsemi resursi, ki bi jih kdajkoli potrebovali! Zdaj nas je - preveril sem številko, ki je ves čas skakala za kakšnih tisoč gor ali dol - petsto en milijon! V tej Ravnini, ki je pekel. Ni simulacije, niti ni UI-ja ...«

»Nima nepotrebnosti. Simulacija telesa in prostora? Zastarelih organskih čutil človeka? Zakaj? Vse informacije, ki jih Skupnost ima ali prejema, prežemajo vsako celico. Celice same izvajajo vse naloge UI veliko učinkovitejše. Če potrebuješ nekaj takega, kopiraj svojo instanco in pusti, naj opravi svoje delo. Seveda moraš upoštevati končno omejitev populacije.«

»Seveda. Se zato prebivalstvo spreminja? Narediš kopije ljudi in jih potem ubiješ, ko niso potrebni, kajne?«

»Nihče ne umre. To je prednost Panja. Nekatere celice se včasih združijo z drugimi. Vendar jih je preprostejše izbrisati. Predvsem je pomembno - informacije, ki jih imajo, in njihovo znanje ... To ostane Panju.«

Pogrešal sem telo, ki bi razočarano izdihnilo. Panjski um je bil teoretično dobra ideja, odporen in prilagodljiv organizem, vendar sem čutil, da v svojem bistvu ni človeški.

»Poznamo tvojo antropocentričnost, Quyllur. Še vedno pogrešaš svoje telo, simulacijo. A vse, kar ti manjka, je le paket informacij. In te so tu. Okoli tebe.«

Znova torej ta ista stara zgodba. Dobri stari Quyllur. Če bi lahko, bi stalno živel v

organskem ohišju. Stelarju nisem nameraval znova razlagati razlike med vohanjem rože in branjem kemijske formule njenih feromonov. Vonj je zahteval simulacijo, ki je Skupnost ni mogla več izvajati. Ne s pol milijarde človeških umov, ki jih je treba vzdrževati.

»Torej ste obupali,« sem se predal. »Nismo več veliki raziskovalci vesolja, zdaj smo omejeni na svoje male zavesti in se igramo z njimi.«

»Moram reči, da si me razočaral, Quyllur. Ti si tisti, ki se je izklopil. Preskočil si ves ta čas, pa bi ga lahko porabil za učenje in odkrivanje novih parametrov samega sebe. Še prespal ga nisi.«

»Želim odkriti Vesolje! Vesolje in zvezde, Stelar. Veš, to praznino, ki nas obdaja in naravne reaktorje, ki jo poganjajo? Kaj lahko izvem o tem med Zvezdami? Nič! Zato sem se izključil do prihoda do naslednje Zvezde! In kje je?«

Informacija mi je skočila iz podzavesti. Zvezda je bila tu.

»Zakaj misliš, da smo te zbudili? Nekateri so mislili, da si nepomemben, relikt preteklosti. Ampak zaostal posameznik, kot si ti, je zanemarljiva poraba resursov.«

Bili smo se na cilju! V istem trenutku sem skoraj vso svojo pozornost namenil viharju surovih informacij, ki je rohnel okoli mene in začel filtrirati bistvene. Ampak če smo prispeli ...

»Lahko bi evuliral z nami, Quyllur. In še vedno bi lahko raziskoval svoje Zvezde.«

... Če smo prispeli, je bilo nekaj narobe. Gravitacija je trdila, da smo prispeli. Znašli smo se v zvezdnem sistemu s središčem in več planeti. Toda kje je zvezda? Ni bilo ne toplote in ne svetlobe, čeprav se v središču ni nahajala črna luknja.

»Dysonova krogla,« sem vprašal, »je zvezda znotraj neke strukture? Ali to pomeni, da je bila teorija manipulacije pravilna? Ali so bile fluktuacije in anomalije, ki smo jih zaznali, umetnega izvora? Smo našli novo civilizacijo?«

Stelar se ni odzval. Niti eden od Stelarjev. Kar se njih tiče, sem imel celo morje informacij, to, da se utapljam v njih, ni bila njihova težava.

»To ni krogla,« je rekla druga Zvezdana. Zdaj sem jih znal prepoznati. »Obstajajo sledi struktur, ki bi lahko bile ostanki Dysonove krogle, vendar je zvezda popolnoma razkrita.« Vrgla mi je paket informacij. Opazoval sem ga in poskušal razumeti.

»Vemo, kaj je,« se je pridružila še ena Zvezdana. »Hladno, temno telo, sestavljeno iz degenerirane snovi: črni pritlikavec. To, česar ne vemo ...«

»Kaj za vraga dela tukaj črni pritlikavec?!« Končal sem s praskanjem po njih za vsem, kar bi mi lahko dale.

»Točno!« Črni pritlikavci se ne bi smeli pojavljati še nekaj milijard let.«

***

Izkašljal sem aerogel iz pljuč in odprl oči. Gel se je sluzasto cedil z moje kože, ko se je ležišče zravnalo v polsedeč položaj. Počasi sem stopil z ležišča v nabito polno

sobo in se spotaknil na nestabilnih nogah. Edina stvar, ki me je rešila pred padcem, je bila moja grabljiva roka, ki je našla trdno oporo. Moral sem se navaditi na gravitacijsko zaviranje.

Osredotočil sem se na organsko ohišje, kamor sem bil naložen. Globok vdih ... Izdih ... To bo delovalo le, če avtomatiziram vse refleksne procese. Pustim podzavesti, da se poveže in prevzame vse podrobnosti ozadja organika, ter previdno spustil roko. Stal sem nekoliko negotovo, a naslednjih nekaj korakov v krogu mi je zagotovilo ravnotežje. Z jezikom sem strgal gel z zob in usta mi je preplavil vonj po ozonu. Preveril sem komunikacijske vmesnike ohišja in ...

»Kako gre, moja edina kopija?« je moj drugi jaz potrdil povezavo. »Nalaganje v organik je potekalo gladko. Vaši vitalni znaki so bili sprva povsod razpršeni, zdaj pa se normalizirajo.«

»Hvala ti, ker me spominjaš na shizofrenijo, ki jo imamo ob multipliciranju. Si mogoče kopija ti, glede na to, da sem jaz človek v resničnem vesolju?«

»Kokoš ali jajce?« je planil v smeh. »Raje si zapomni vse, kar se dogaja, za kasneje, ko se spet združiva. Zanima me ta nesimulirana izkušnja ...«

Zadušljiv kašelj za mojim hrbtom. Tudi drugi organik je stopil iz svojega ležišča in z rokami panično grabil po zraku. Preden sem ga uspel ujeti, je zgrmel mimo mene.

»Refleksi še niso kalibrirani, kot bi morali biti. Ampak se popravljaš,« me je obvestila moja digitalna kopija.

»Dobre novice. Kaj pravi Zvezdana, kako gre njeni celici?«

»Dobro mi gre, samo počakam, da se to ohišje stabilizira,« je zaječala s tal. Hotel sem ji pomagati vstati, a je elegantno poskočila in pogledala svoje telo:

»Sem že pozabila na te omejitve. Zanimivo, kako daleč smo napredovali v telesih, ki so bila primitivnejša od teh.«

Samozavestno je odkorakala teh nekaj metrov in vstopila v nadzorno sobo. Sledil sem ji z veliko bolj negotovim korakom.

»Če se počutiš nesposobnega, ne delaj tega. Ti si samostojen v svojem ohišju, ona svojega daljinsko upravlja. Nadzoruje vse podsisteme iz Skupnosti.«

»Daljinsko? Ali ni to proti pravilom? Ali ne bi ohišje moralo biti avtonomno?«

»Teoretično, ja. Toda ker je ona edina, ki je poleg mene ... nas... javila, da bo vodila ohišje po ladji, mislim, da nikogar več ne brigajo ta pravila. Kot tudi nikogar ne briga zvezda, ki krši fizikalne zakonitosti.«

Vstopil sem v nabito polno nadzorno sobo. Zvezdana je pregledovala dva robota, mehanski ohišji, ki ju je tudi upravljala. Pridružil sem se Zvezdanam in jim poskušal pomagati, čeprav sem se počutil odveč. Tako robota kot organiki so učinkovito hitro šli skozi vso mehansko diagnostiko, odčitali in potrdili nize zelenih diod, nato pa so se roboti odpravili v strojnico, za seboj pa pustili okus po olju in kovini. Zdaj je bilo

v sobi dovolj prostora za dve telesi.

»Torej nisi tukaj,« sem jo ob zvokih cmokljanja gela potrepljal po prsih, »so to torej droni?«

»Tako je precej enostavnejše,« je ujela moj pogled. »Dobro, dobro, *regule - pegule*. Glej, če se zgodi kaj dovolj velikega, da prekine povezavo, bomo imeli precej višje prioritete od te povezave z ohišjem. Avtomatski sistemi bodo poskrbeli za vse, kar lahko stori tudi ohišje.«

»To bi bilo res, če favela, v kar se je spremenila Skupnost, ne bi dezaktivirala vseh UI-jev. Si prepričana, da njihova 'optimizacija' ni implementirala tudi ladijske avtomatike?«

»Favela?« polsekundni premor je pomenil iskanje po slovarju. »Imaš res bizarne primerjave. Preverjam avtomatiko, vendar bo diagnostika trajala.«

»Tudi jaz, osnovni sistemi so aktivni, zapletenejši bodo potrebovali nekaj časa.«

»Tako dolgo? Predvidevam, da so dali prioriteto vzdrževanju vseh teh kopij. Hudiča,« sem šel z dlanjo čez gladko lasišče in si ostanke gela postrgal ob stegno, »obstaja razlog za pravilo o avtonomnih organikih in robotih pri izvajanju raziskovalnih misij. Mehanske težave, mikrometeoriti, tuja agresija ...«

»Tuja agresija? Ali res misliš, da bomo našli aktivno civilizacijo? In za povrh še agresivno?«

»Kaj pa vem. Ti mi povej. Imela si več časa za preučevanje podatkov, tod malo zaostajam za svojo tamkajšnjo verzijo,« sem neodločno odkimal z glavo.

»Odkrili smo ostanke umetnih stvaritev. Nekatere so planetarnih razsežnosti,« je Zvezdana stala kot kip. Manjkalo ji je gestikuliranje, zaradi česar je videti ... nenaravna. »Glede na to, kar lahko sklepamo, ne gre za Dysonovo sfero ali roj.«

»Toda sem smo prišli zaradi gravitacijskih in energijskih anomalij v fluktuaciji zvezde. Medtem se je tisto, kar bi moralo biti bela pritlikavka, ohladilo v črno pritlikavko. Govorimo o zvezdi s temperaturo 5 Kelvinov in je malenkost toplejši od sevanja ozadja vesolja. Ni naravnega scenarija, ki bi privedel do takega ohlajanja v vakuumu.«

»Prav,« Zvezdana se je obrnila proti upravljavskim foteljem. »Kar pomeni, da je tu obstajala civilizacija tipa II po Kardashevi lestvici.«

»Obstajajo takšni scenariji manipulacije z zvezdo, vendar zahtevajo ogromno energije in res mi ni jasno, zakaj bi kdo ustvarjal črne pritlikavke. Razen če gre za ultimativno orožje. Toda spet obstajajo preprostejši načini za izbris civilizacij.«

»Točno tako!« sem eksplodiral. »Vstopamo v območje, kjer lahko nekdo nadzoruje celotno energijo cele zvezde! Lahko jo prenese z enega mesta na drugega ali pa jo ugasne! Ali pa je na tistem območju nekdo, ki je te prve iztrebil. In ti me sprašuješ, ali me skrbi prvi stik s takšno civilizacijo?«

»Kje so?« me je mirno vprašala.

»Kako to misliš, kje so?«

»Dobro vprašanje. Sistem je ... mrtev. Ni aktivnosti, ni virov energije. In Quyllur? Napredni avtomatski varnostni sistemi ladje so okleščeni do samih meja varnosti. Lahko se spoprimem s preprostimi težavami, toda kombiniran, zapletenejši dogodek ...«

»*Super,«* sem se vrgel v prosti upravljavski fotelj. *»V tem primeru bi bilo morda bolje, da ne naletiš na nikogar. Začel bom pripravljati protokole za Prvi stik.«*

Za pripravo je bilo res dovolj časa. Zaviranje se je izvajalo počasi. Zelo počasi. Zunaj mreže Skupnosti časa ni bilo mogoče pospešiti ali upočasniti, zato sem se po pripravi prvega kontaktnega protokola posvetil branju neštetih instrumentov, svojih in Zvezdaninih analiz, in ko je to usahnilo, sem prebral vse ladijske priročnike za upravljanje in vzdrževanje, ki bi jih lahko dosegel.

Pojavila se je še ena pozabljena stvar. Žeja z lakoto. Organska ohišja so, tako kot človeška telesa v preteklosti, potrebovala svoje gorivo. Preveril sem podajalnik in iz njega iztisnil dve tubi hranilnega gela. Jedli smo v tišini, na tleh nadzorne sobe. Zvezdana ni potrebovala pogovora, to telo je bilo zanjo le še en prst v realnem prostoru, medtem ko je bila sama potopljena v Skupnost. Spraševal sem se, ali ne bi mogel tudi jaz zaobiti pravil na enak način. No, tudi dolgočasenje je nova izkušnja. Kot spanje, čeprav je trajalo štiriindvajseti del dnevnega ciklusa. Ko so se izmenjevali branje, hranjenje in spanje, sem se spraševal, ali so prvotni ljudje tretjino svojega življenja prespali zaradi izogibanja dolgčasu?«

Tedaj se je oglasil ladijski alarm.

»Imamo kontakt! Nekaj smo aktivirali! - Zvezdanino navdušenje se je odražalo le v njenem glasu, medtem ko je organik mirno in učinkovito opravil diagnostiko ladje. Uspelo mi je zatreti tresenje rok, ko so mi žleze poganjale adrenalin v žile.

»Šli smo skozi nekakšno senzorsko mrežo in jo aktivirali. Opažam eksponentno rast virov energije ... Uh, to je zanimivo. Sledijo nam in so hitri kot sam hudič. Takoj, ko izračunamo trajektorije, ti bom rezultate poslal sem in na zaslone.«

»Zakaj vsi kompleksni izračuni trajajo, mamico jim njihovo? Ali ne bi morala Skupnost poskrbeti za analizo? Odzivni načrt? Ne reci mi, da se s tem ukvarjamo samo mi štirje ... midva?«

»No, glede na to, da ima Skupnost trenutno pol milijarde zavestnih procesov, ne moreš pričakovati, da sploh obstaja prostor za kakšen večji pospešek. Zahteval sem takojšnjo deaktivacijo vseh nepotrebnih celic, a kot lahko pričakuješ, pogovori še potekajo.«

»Dezaktivirala sem prostovoljce, za druge sem priredila loterijo,« je rekla Zvezdana. »Po največ 843 ciklih bo aktivnih samo 6 celic, dve za vsako ohišje.«

Senzorji so pokazali nov val izbruhov energije ... Daleč pred nami. To je bilo nenavadno hitro, saj se so reakcijski časi v takih orbitah običajno merili v dnevnih

ciklih. Če obstaja kakšen načrt, je bil to zdaj zanj zadnji trenutek.

Oddajali smo sporočila na vseh frekvencah, a brez odziva. Zvezdana je celo šla ven z robotom in pošiljala svetlobne signale. Znova brez odziva. Nenadoma nas je ladja stresla in vrgla iz foteljev. Gravitacija se je začela počasi vrteti okoli osi ladje.

»Uh ... To je slabo ... Ne vem, kaj je bilo, ampak izgleda kot ... Protoni? Reaktorjem to sploh ni všeč!«

Kot potrditev so konzole preplavili novi alarmi. Reaktorji so sproščali dvakrat večjo količino energije od varnega maksimuma in jo še naprej linearno kopičili. Ladijski sistemi so podivjali, nekatere so ugasnile avtomatske varovalke, nekatere ...

Zlezel sem v fotelj in jih začel ročno izklapljati. Pravzaprav sem vsaj poskušal z izklapljati vse sisteme, ki so vstopali v rdeče območje. Mastno sem preklinjal. Verjetno gre za refleks na fizični stres. Zvezdanine in moje roke so letele po konzolah. Zakaj nimamo enega gumba, ki vse izklopi? In ja, reaktorji so obšli vse zaščite in zdaj živijo samostojno življenje.

Drugi potres je razmetal gravitacijo v vse smeri in nas premetaval po kontrolni sobi. Ko sem frčal preko konzole, sem ujel opozorilo, da nas bodo reaktorji vsak hip spremenili v mini supernovo.

»Nimamo nadzora! Izgubili smo dostop do vseh zunanjih sistemov! Izklopi vse in moli za ...«

Nisem vedel, da izparevanje v plazmo supernove povzroči eksplozivno migreno.

***

Odprl sem oči ali pa jih morda nisem. Tema okoli mene je bila kot slepota. V svoji glavi sem čutil samo topo pulziranje, ko so kriki bolečine z vsakim utripom odmevali po mojih možganih, a vsaj glavo sem še imel. Pravzaprav pretiha glava, razen bolečega utripanja, ki je odmevalo po moji lobanji. Stalen občutek prisotnosti, ki sem ga imel, ko sem bil povezan s Skupnostjo, je zdaj boleče manjkal. Nisem mogel ugotoviti, ali je šlo za napako v mojih vmesnikih ali Skupnosti. Počasi sem premikal okončine v breztežnem prostoru, dokler se nisem prepričal, da sem vsaj fizično nepoškodovan.

V temi sem tipal naokoli, dokler nisem zadel v neko trdo točko. Odrinil sem se stran od nje in trčil v ravno površino, ki sem jo prepoznala kot tla in nadaljeval s tipanjem v temi, dokler se nisem zvlekel v kontrolni fotelj. Zdaj sem vedel, kje sem. Tipkanje po konzolah je prineslo enako nikakršen rezultat kot trkanje po tleh, zato sem šel naprej.

Ko sem se spomnil priročnikov, prebranih v čudovitih časih dolgčasa, sem izbrskal svoj komplet za preživetje in našel kemično svetlečo palico. Precej dolgo sem potreboval za ugotovitev, da ladja ni razpadla, a reaktorji so mrtvi. Zvezdanino ohišje je lebdelo v kotu komandne sobe. Prazaprav je srce utripalo, a ni bilo uma, ki ga je poganjal. Karkoli je uničilo vse ladijske vire energije, je verjetno sesulo tudi

anorganske vsadke v najinih ohišjih. To je bil dovolj velik šok, da možgani tega niso prenesli. In medtem ko je bilo Zvezdanino ohišje samo dron, sem bil jaz povsem avtonomen organik. Trenutno to ni bila prednost. Poskušal sem doseči kateri koli vmesnik, vendar nisem čutil ničesar. Odločil sem se, da za zdaj ne bom razmišljal o usodi Skupnosti.

Druga palica je bila uporabljena za ugotovitev, da je bila baterija preostalega robota prazna. Tako kot vse baterije na ladji. Sončna energija bi zagotovo delovala, toda zvezda, ob kateri smo lebdeli, je mrtva kot ladja, kjer sem bil ujet.

Tri preostale palice sem potreboval, da sem razmetal strojnico in se dokopal do pomožnih termoelektričnih generatorjev, pravzaprav velikih jeklenk, polnih radioaktivnih izotopov. Zadnja palica je ugasnila, tik preden me je iz teme vrnila pomožna razsvetljava, ko sem nanjo priključil prvi generator. Ko sem reciklator zraka dovolj popravil, mi ga je uspelo zagnati z drugim generatorjem. Globoko sem vdihnil svež vonj recikliranega zraka, požrl tubo hranilnega gela in se sesedel ob razkopani vsebini reciklatorja.

Zbudil sem ves zakrčen, a živ. Zdaj sem lahko razmišljal o Skupnosti. Ko sem še bil pri zavesti, je delovala s polno paro, prav tako kot reaktorji, ki pa so zdaj hladni. Če je bila bliskovito ugasnjena, z minimalnimi varnostnimi sistemi ... V najboljšem primeru bi lahko znova zagnal dezaktivirane celice. To bi vključevalo vsaj Zvezdane.

Ponovno sem pregledal celo ladjo, tokrat sem imel dovolj časa. Zaloga hranilnega gela naj bi nama z Zvezdano zadostovale še za dvajset ciklov. Zdaj bi lahko ta čas raztegnil na dvakrat daljšo periodo in še več, če ga uporabljam samo za odžejanje. Preostalo organsko ohišje bo služilo za hrano. Do takrat si bom že kaj izmislil.

Potolažilo me je, da je zračna komora delovala. Ko mi ne bo preostalo nič drugega, bom lahko spokojno izstopil v vesolje. Tokrat sem izstopil napet, v zaščitni obleki. Zdelo se mi je, da vidim disk temnejšega odtenka na temnem ozadju, mrtvo zvezdo, zaradi katere smo prišli sem. In potem sem se obrnil in zagledal ... njih.

Bili so kot polži, ki vpijajo svetlobo in so prilepljeni na trup ladje. Komaj opazno je nekaj na njih utripalo s pomanjkanjem črnine. Začel sem samo s tem, kar sem lahko. Protokol za prvi stik. Vtipkal sem vrsto praštevil, matematično sporočilo, ki naj bi jih opozorilo na dejstvo, da je v bližini še ena inteligentna vrsta. Ko sem tonil v spanec, sem trkal po polžu, po ladijskem trupu, po ogrodju postelje.

Poskušal sem pritegniti njihovo pozornost tudi z drugim. S kroglico radioaktivnega izotopa iz toplotnega generatorja. S kislino, vrženo na utripajoče dele. Med polži sem zaplesal valček ... In nenehno, podnevi in ponoči, udarjal isto sporočilo po vsem, kar je lahko prenašalo tresljaje.

Sedmi dan so odgovorili. Odmev je odjeknil po vsej ladji.

Nadaljnjih dvajset dni smo porabili za sestavljanje slovarja. Da in ne. Osnovni pojmi, števila. Zdelo se mi je, da prehitro napredujejo, kot da bi imeli neki drugi vir

informacij. Ali pa sem samo upal, da je tako.

Uspelo jim je obnoviti energijo ladje, vendar stvari niso delovale pravilno. Večina elektronike je bila še mrtva. Skupnost je molčala. Replikator beljakovin je ustvaril gel, zaradi katerega sem izbruhal črevesje in odkril, zakaj je »sranje« psovka. Le reciklator zraka je veselo delal in počasi odstranil vonjave mojega trpljenja. Začel sem resno odmerjati preostali hranilni gel in ostanke telesa, privezanega na posteljo.

In potem so ugotovili, da nekateri moji vmesniki še vedno delujejo.

Mislil sem, da haluciniram od žeje. Videl sem Zvezdano, Stelara in druge. Bili so kot zvezde, sijajni in svetli, nato pa so zbledeli v mrtve temne krogle ... Toda to so bili le polži, ki so mi poslali informacije, prebrane iz ostankov Skupnosti. In spet sva začela sestavljati jezik.

***

 # zdaj vemo. niste nas napadli. naša napaka. želimo pomagati. podaljšati tvoj obstoj.

»Pomagajte mi zagnati moj Stroj. Lahko se naložijo v Simulacijo in obstajajo. Morda lahko tudi drugi člani.«

 # nemogoče. škoda je prevelika. prevelike neznanke.

»Potrebujem vodo,« verjetno sem si obliznil razpokane ustnice. »Hrana. Beljakovine in ogljikovi hidrati.«

 # nemogoče. naš sistem ne vsebuje organskega življenja. ko je zvezda postala bela pritlikavka, je bila vsa organska snov naložena v Skupnost. podobni tvoji.

»Ste del skupnosti?« sem se razveselil. Čeprav so organske oblike življenja različne, bi morala biti virtualna simulacija sorodnejša z lažjo premostitvijo ovir.

ne. mi smo ... čuvaji. UI. Skupnost nas je ustvarila. za preživetje.

»Torej varujete Skupnost? Ali lahko stopim v stik z njo?«

#Skupnost ne obstaja. Skupnost bo obstajala. trenutno ni dovolj podatkov za potrditev, da bo tvoj vzorec združljiv s Skupnostjo, ki bo.

»Kako to mislite, ne obstaja ... Kaj torej varujete?«

banka podatkov. Skupnost je zdaj neaktivna. Ob nastopu pravega trenutka, ko bo raven energije prava, se bo Skupnost aktivirala.

Z rokami sem si pokril obraz. Nismo našli nove civilizacije, le pokopališče. Ledene ostanke, ki jim je zmanjkalo energije ob smrti njihove zvezde. Kako se je to zgodilo? Nekdo se je moral rešiti, saj so bili, konec koncev, tip II. Seveda mi to ni pomagalo. Lahko bi vsaj potešil svojo radovednost in izvedel, kako se je tukaj pojavil črni pritlikavec.

 # črni pritlikavec ni anomalija. ustvarila ga je Skupnost. bil je trenutek Delitve.

»Delitev?« Začel sem bolj pozorno poslušati in se koncentrirati, da ne bi zamudil niti koščka informacij, ki so mi jih pošiljali.

Delitev je bila odločitev. del prebivalstva se je dvignil na višjo raven obstoja.

postopek prehoda je bil izveden z uporabo … # sledil je popolnoma nerazumljiv del, kup matematike, ki ji nisem mogel slediti. Mogoče bi lahko v simulaciji, s pomočjo specializirane UI, a tako, z golimi organskimi možgani, nisem imel nobene možnosti.

 # bolj preprosto # se me je polž usmilil, *# Delitev je napajala zvezdna snov. črpanje zvezdne snovi je pospešilo ohlajanje zvezde. ustvaril črnega pritlikavca. preostalo prebivalstvo, Skupnost, ki šele bo, se je dezaktiviralo.*

To se mi ni zdelo smiselno. Zakaj bi se nekdo dezaktiviral, če bi lahko prešel na višjo raven obstoja? Vnebovzetje? So zaradi nečesa doživeli neuspeh? Je šlo za kolektivni samomor ostanka civilizacije?

 # ni napaka. izbira. Skupnost, ki je bila, je izbrala za vnebovzetje. Skupnost, ki bo, je izbrala estivacijo.

Moje telo je še imelo moč za skok. Niso mrtvi! Čakali so! Iz spomina so se mi iztrgale neke stare teorije. Šlo je za temperaturo. Skupnost je bila simulacija, računalniški program. Število računskih operacij na enoto energije se poveča z znižanjem temperature. Če za hlajenje ni treba vložiti energije, lahko vso preostalo razpoložljivo energijo porabimo za računske operacije. Za takšno energetsko priložnost so morali samo počakati ... Kakšno kozmološko ero. Ko se bo vesolje dovolj ohladilo, bo njihova računalniška moč z energijo, ki so jo nekje shranili, ... Nisem se mogel spomniti imena števila s toliko ničlami.

 # in čakamo. stojimo na mestu. hladna zvezda nam omogoča minimalno porabo energije za veliko število operacij. in ko Skupnost bo, se bomo združili z njo. pospešiti število operacij.

Vrnil sem v sedanjost. Dolgoročni načrti trenutno niso bili nekaj, kar bi si lahko privoščil.

»Želite pomagati.«

 # želimo pomagati. podaljšati tvoj obstoj.

»Preučili ste mojo Skupnost ... Ostanke ... V njej so dezaktivirane Inteligence v mirovanju. Tako kot Skupnost, ki bo. Ali lahko vstopim v takšno stanje? Ali me lahko premestite, preden Poškodbe na organskem ohišju postanejo prevelike?«

 # trenutno ni dovolj podatkov za potrditev, da bo vaš vzorec združljiv s Skupnostjo, ki bo. ali z nami.

»Dezaktiviran bom, dokler Skupnost, ki bo, ne bo našla načina za prilagoditev mojega Vzorca,« sem poskušal ostati potrpežljiv. Ugotovil sem, da želja in potrpežljivost ne gresta skupaj. »Ali lahko proučite in prilagodite moj Vzorec?«

 # vsako opazovanje spremeni vzorec. ne moremo te preučiti brez škode. vendar v vaši Skupnosti obstaja primerno število ustreznih vzorcev z zadovoljivo majhnim spektrom razlik. iz njih lahko ekstrapoliramo vse, kar potrebujemo. in jih z analizo uničimo. ne moremo sprejeti take odločitve.

Zvezdane. Ne vem čemu, a bil sem prepričan, da gre za Zvezdane.

»To je ena multiplicirana Inteligenca. Lahko izolirate del Vzorcev in jih ne analizirate? To bi rešilo tako dezaktivirano Inteligenco kot mene.«

Tišina je trajala predolgo. Potem me je na kolena spravila zapletena matematika. Možnosti uspeha so mi utripale pred očmi.

 # to so tveganja # polž je okleval. *# odločitev je tvoja.*

Upal sem, da mi bo Zvezdana oprostila ... Zavoljo preostalih Zvezdan.

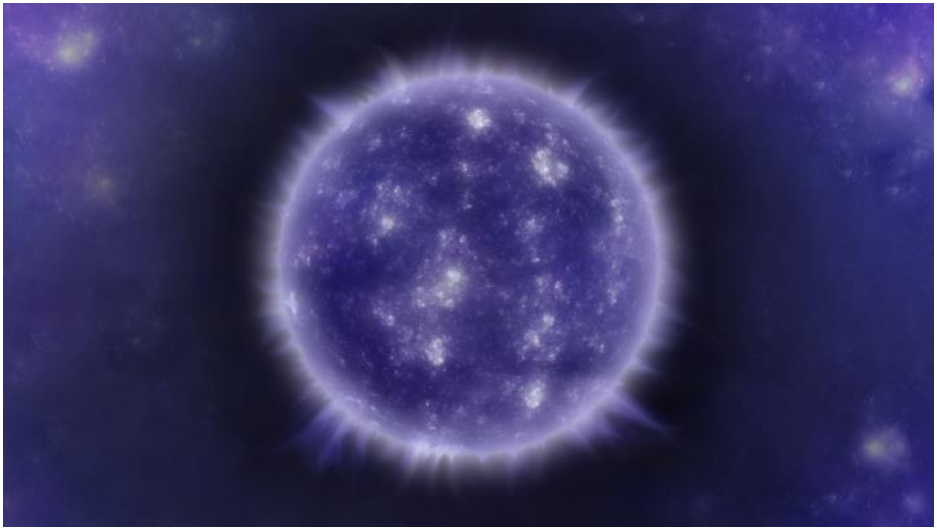
***

Odprl sem oči in Nič mi je strmelo v dušo. Popolna tema z nekaj nakazanih črnih lukenj.

Ob sebi sem čutil ... Zvezdano? In njih.

Pravzaprav sploh niso bili podobni polžem.

*****

KRONONAVT
PRIŠEL JE IZ PRIHODNOSTI,
DA BI OPAZOVAL.

Prišel je iz prihodnosti, da bi opazoval

Uvodnik v razpis

Na Fanfestu 5 v takrat še koronskem letu 2021 smo se odločili za izvedbo mednarodnega razpisa pod delovnim nazivom »Balkan ekspres«. Soglasni smo bili, da bi takšen razpis prav prišel, a se je zataknilo pri tematiki. Padale so razne ideje, a nas je iz zagate rešil prof. dr. Zoran Živković. Njegov predlog je bil izjemen v svoji enostavnosti:

»Naj gre za potnika iz prihodnosti, da bi proučeval mladost nekoga iz našega področja, ki je s svojim dosežkom popolnoma spremenil civilizacijo.«

Kako so krononavtično vajo opravili slovenski avtorice in avtorji?

*****

Andrej Ivanuša

Kava – 1 evro

»Kaj se greste?« sem vzrojil.

»Nič se ne gremo, gospod! Saj veste, da se vse draži. Inflacija je že od leta 2065 naprej zelo visoka …« je odvrnil natakar, ki je potrpežljivo čakal, da svojo vedino prislonim na plačilni senzor. (Opomba: VE-DI-NA - VEčnamenska DIgitalna NAprava, ki vse vidi in vse ve. Po terminologiji iz prejšnjega stoletja – mobilni telefon, GSM.)

»Saj vem! Ampak … to nikakor ni več normalno. Še včeraj je bila kava vredna osemdeset evrov, danes pa je že po sto evrov,« sem zagodrnjal.

Natakar je počakal na piskanje senzorja, da je bilo plačilo opravljeno. Spravil ga je v usnjen tok na pasu in rekel:

»Eh, bi pa včeraj prišli na kavo!« Potem se je obrnil in odhitel k sosednji mizi.

Moj prijatelj Bojan se je zasmejal:

»Andrej, najbolje bo, da narediva časovni stroj in se zapeljeva v čas, ko je bila kava še po en evro.«

»Res je,« sem se strinjal. »Če midva, ki delava v fizikalnem laboratoriju na fakulteti, tega nisva sposobna narediti, potem res ne vem, kdo lahko!«

Počasi sva se dvignila in zapustila gostinski vrt pri Vrčku.

***

Spet sva sedela na vrtu pri Vrčku. Počasi, premišljeno in vedrega obraza sva srkala kavo. Piše se leto 2015 in na ceniku piše, da je kava po en evro. Blaženo!

Neverjetno!

Prekinil sem tišino:

»Uspelo nama je! Sva prva človeka, ki potujeva skozi čas.«

Bojan je pokimal:

»Res je! Prva sva. Pijeva kavo, ki stane, saj ne boš verjel, le en evro!«

»Ha! En sam, samcat evro. A tudi priznati moram, da je kvalitetnejša od tiste slivove vode čez petdeset let, ki stane sto evrov!« sem zadovoljno poudaril.

»Imaš prav,« se je strinjal Bojan. »Vendar dobro veš, da ne bo dolgo, ko bodo tudi drugi prišli na podobno idejo in jim bo uspelo narediti časovni stroj. Če ne prej, pa v naslednjih sedmih letih.«

»Žal, tako je. Torej uživajva, dokler lahko!« sem odvrnil in naredil naslednji blažen požirek fantastične črne tekočine.

***

Sledili so neverjetni dnevi. Vsaj enkrat dnevno sva z Bojanom sedela na vrtu pri Vrčku in se pripuščala užitku ter srebala odlično kavo po en evro.

A po mesecu dni se je vse spremenilo.

Ko sva prišla na gostinski vrt pri Vrčku, je bila gostilna zaprta. Za eno izmed miz pa je sedel mišičasti fant v uradni uniformi. Takoj nama je bilo jasno, da so nastopile bolj ali manj pričakovane težave.

»Dober dan!« je vljudno pozdravil.

Odzdravila sva mu. Potem je nadaljeval:

»Žal mi je, a moram vaju obvestiti, da sta aretirana zaradi …«

Prekinil sem ga:

»Ja, seveda … tukaj niste za to, da bi spili kakšno skodelico kave. Ampak pomeni, da je še nekdo odkril, kako se potuje skozi čas. Še nekdo je naredil časovni stroj!«

»Ja, res je. A ne samo eden. Kar nekaj znanstvenikov je skonstruiralo svoj stroj. A to ne gre! Potovanje skozi čas …«

Bojan ga je prekinil:

»… povzroča vzročne težave. Dokler je le eden, ta ne vpliva na bodočnost. Sicer sproži določene dogodkovne valove in premike realnosti. A kot val na površini vode se počasi vse počasi umiri in dogodki se nadaljujejo, kakor da se ni nič spremenilo.«

»Tako je, gospod Bojan. Vendar je prav zaradi povečanja števila časovnih strojev prišlo do sprememb, ki so opazne. Svetovna vlada je zato leta 2073 sprejela zakon, ki prepoveduje potovanje skozi čas in izumljanje časovnih strojev,« je pojasnil vladni redar.

Nasmehnil sem se:

»Potem ne razumem, zakaj ste tukaj?«

Pogledal me je:

»Kako ne razumete! Aretirati vas moram, saj ste z izumom časovnega stroja pričeli s pravo revolucijo!«

»Ne morete naju aretirati!« sem ugovarjal. »Midva sva izumila stroj leta 2066. Zakon o prepovedi izumljanja časovnih strojev pa je bil sprejet sedem let kasneje. Menim, da bo tudi takrat veljalo, da ne moreš biti kaznovan za prekršek, ki si ga naredil prej, preden je bil zakon sprejet.«

Bojan je pokimal:

»Res je! Noben zakon ne velja retrogradno, torej za nazaj!«

Vladni redar se je nasmehnil:

»Saj vaju ne bom aretiral na podlagi tega zakona.«

»Ne! Na podlagi katerega pa? Edinega, ki se ga spomnim, je …« sem dejal in se globoko zamislil. Pogledal sem se z Bojanom in čez nekaj časa sva pokimala drug drugemu. Skomignila sva z rameni. Vse nama je bilo jasno.

Vladni redar se je dvignil s stola in počasi odvrnil:

»Aretirana sta na podlagi zakona o povzročanju splošne gospodarske krize. Ta je veljal že v času, ko sta izumila stroj in še pred tem. S tem, ko sta s pomočjo časovnega stroja potovala v preteklost, v čas, ko kava stane en evro, sta odprla vrata svetovni krizi. Vsi vajini posnemovalci so pričeli potovati skozi čas in kupovati izdelke po drastično nižjih cenah. Svetovno gospodarstvo se je v letih 2073 in 2074 popolnoma sesulo. Ljudi se odpušča, ker nihče nič več ne kupuje v sedanjosti, temveč samo v preteklosti. Svet sta pahnila v velikansko revščino. To je osnova na podlagi katere vaju lahko in moram aretirati.«

Tiho sva zrla drug v drugega.

Potem je vladni redar sklenil najini roki na hrbtu in nama nadel lisice.

*****

Bojan Ekselenski

Virus večne mladosti

V letu 531 p. a. je za ljudi obstajal le svet pod kupolami. Niso vedeli, kaj se je v resnici zgodilo ...

***

»Profesor, tukaj ste zaradi izredno pomembne naloge.«

Dr. Tim Glavač se je spogledal s sogovornikom, mladim asistentom Urošem Prahom in dvignil obrvi:

»Ne vem, kako naj sociolog zgodovine medicine pomaga vašemu inštitutu? S fiziko si nisem ravno na ti.«

»Profesor, zelo veliko lahko pomagate s svojimi akademskimi dosežki. Fizika v

vašem primeru skrbi samo za tehnični del projekta. Za vsebinski del pa ste vi najboljša možnost.«

»Nisem virolog, fizik ali zdravnik. Vsi moji akademski dosežki so vezani na zgodovino medicine in sociološke študije, ki so pripeljali do medicinskih dosežkov v zgodovini.«

»Inštitut za izvedbo načrtovane aplikacije potrebuje vaš strokovni profil. Želimo proučiti otroštvo spornega doktorja Janeza Viharnika.«

Profesor Glavač je razprl oči. Presenečenje ga je ustavilo sredi misli:

»Otroštvo doktorja Viharnika? Kako? Od apokalipse, ki jo je sprožil njegov virus, je minilo petsto let. Kaj vam bo njegovo otroštvo? Kaj ni o njem že vse znano?«

Mladenič je mehko odvrnil:

»Vsi vemo, da je apokalipso sprožila mutacija virusa, ki naj bi človeštvo rešil pred epidemijo debelosti. Danes si težko predstavljamo debelega človeka, a na začetku enaindvajsetega stoletja je bila to najbolj smrtonosna bolezen takratnega premožnega dela sveta. A kaj bi vam o tem predaval, saj je bila to vaša doktorska disertacija, ocenjena s *cum laude*. Glede njegovega otroštva in mladosti pa je še veliko neznank.«

Profesor je prikimal in zavzdihnil:

»Res je, a kako vam lahko pomagam pri proučevanju otroštva?«

Mladenič se je zarežal:

»Še kako lahko.«

»Kako?«

»Na licu mesta, s krononavtsko aplikacijo, ki jo je razvil naš inštitut.«

Napetost je legla na oba moža. Molk je razbil tihi profesorjev glas:

»Krononavtska aplikacija? Torej nekaj časovnega? Ker ste omenili Viharnikovo otroštvo se mi zdi, da govorite o nekakšnem časovnem potovanju. Nazaj in naprej po času? Sem prav razumel vašo fizikalno latovščino?«

Mladenič se je znova zarežal:

»Samo nazaj, v preteklost.«

»Sem podoben Lajki ali Hamu?« je resno vprašal.

Nasmešek ni izginil z mladeničevega obraza:

»Bodite brez skrbi, tja in spet nazaj smo poslali vse, kar se pošlje, preden je tehnologija dozorela za človeško posadko. Nobene psičke ali opice nismo žrtvovali za dobrobit znanosti.«

Profesorjev obraz se je kislo razpotegnil:

»Posadko? Kdo vraga bi hotel tja?« je povzdignil glas.

»Nameravamo poslati enočlansko posadko, da ne okolišam,« in ga je prebodel z jasnim pogledom, »konkretno vas.«

»Mene?«

Mladenič je prikimal. Profesorjev obraz je zamrznil:

»In kaj mislite, da bom počel v prazgodovini? Jemal spomine?«

»Ničesar ne boste mogli jemati. Lahko boste šli v to prazgodovino, kot ste se izrazili, vendar tam ne boste mogli vplivati na svet okoli sebe in vi boste varni pred vplivi od zunaj. Kronosfera je kot vesoljska ladja. Bivalna kapsula je časovno-prostorsko izolirano od zunanjosti. Opremljena je s sistemi za vzdrževanje življenja in opazovanje okolja. Lahko se boste neopazno gibali po zraku, se potapljali v globine in celo šli skozi živa bitja. Nevidni boste za vso tehnologijo tistega časa in nihče vas ne bo mogel videti, slišati ali kako drugače zaznati.«

Profesorjev pogled je padel v tla:

»Kaj ni za to nalogo primernejši kakšen drug strokovni profil? Jaz in tehnika se nimava rada, sva v neprekinjenem vojnem stanju. Od vaše krononavtike mi je že prvi »k« popolna španska vas, še preden so te vasi končale v učbenikih zgodovine.«

Mladenič se je nasmehnil:

»Kapsula je samozadostni avtomatiziran sistem. Za uspeh misije nujno potrebujemo vaša znanja sociologije na področju zgodovine medicine. Zagotovo boste opazili kaj, česar snemalna tehnologija ni sposobna zaznati. Umetna inteligenca je sicer mogočno orodje, a nikoli ne pošlji robota, da opravi človekovo delo. V zgodovini medicine, konkretno podrobnejši analizi Viharnikovega dela, se je pojavilo več lukenj in **vaša** odprava nam bo pomagala nekatere od njih zamašiti. Vsaj upamo, da bomo našli odgovore na nekatera izredno pomembna vprašanja.«

***

Doktor Janez Viharnik je postal znamenita oseba po apokalipsi, ki so jo sprožili najboljši nameni. Doktor je bil zaslužen za virus, ki naj bi odpravil najhujšo civilizacijsko bolezen – debelost in iz nje izhajajoče težave.

Vsem, ki ne poznate zgodovine prve polovice 21. stoletja, se zdi debelost nekaj nadrealističnega. A tiste čase je bila prekomerna telesna teža najhujši morilec takratnega bogatega Zahoda. Vsak drugi človek je imel bolezni zaradi preobilja telesne maščobe. Večino sredstev takratne medicine so pobrale z debelostjo povezane težave. Danes se vam to zdi skrajno bizarno, a takrat so bili drugi časi. Ljudje so živeli pod milim nebom, jedli so, kar je tako ali drugače prihajalo iz žive in ne čisto nadzorovane narave. Samo prdci krav, ki so jih gojili za meso, kože in mleko, so prinesli h globalnemu segrevanju nekajkrat več kot celoten takraten res umazan letalski promet. Saj vem, zgražate se ob omembi, da je nekdo jedel mrtva bitja. Ljudje so pili pijače z obiljem nekoristnih kalorij, ki so jih silile v še več pitja le-teh. Pa razumite, če lahko ...

Profesor Viharnik je vedel, da reševanje težav z debelostjo in ostalih posledic obilja zahteva drastične ukrepe. Oblasti v deželah obilja so poskušale z različnimi prijemi, a neuspešno. Kako preprečiti posledice življenjskega sloga?

Našel je silno enostaven in eleganten odgovor ... Virus, ki dela v človekovo korist.

Zaradi njegovega dela so ga vrgli iz Leka, slovenskega farmacevtskega podjejta (enega od takratnih podjetij, ki so izdelovala zdravila – saj veste, medicinske kemikalije, ki so popravljale okvarjena človeška telesa – op. p.). V Krki (še eno takratno podjetje za medicinske kemikalije – op. p.) pa so tvegali in mu omogočili razvoj ideje do praktične aplikacije. Leta 2039 je nastal prvi prototip virusa AD-1.

Uspeh je kmalu prišel in je presegel vsa pričakovanja. Virus je tudi bistveno zmnajšal učinke staranja in spravil v obup vse klinike, ki so živele od umetnega pomlajevanja. A z uspehom so se pojavile tudi težave.

Leta 2060 se je pojavila prva mutacija virusa, ki je jo je Janezova ekipa hitro obvladala.

Dve leti kasneje je prišlo do druge mutacije, ki je v zelo redkih primerih povzročila psihološke težave v obliki izbruhov nenadzorovanega besa. Janez z ekipo ni uspel popolnoma obvladati težave z mutacijo.

Bob Greenfield, direktor ameriškega startupa BioViral, je leta 2066 Janeza Viharnika obtožil prikrivanja podatkov. Obtožba je imela precej teže, saj so BioViral podpirali vsi ameriški farmacevtski giganti, ki so stežka sprejeli dejstvo, da ne pobirajo najboljšega s kolača AD-1 virusa. Evropski farmacevti so podprli Janezovo ekipo na Kochovem inštitutu, čemur so sledili pravni in politični zapleti. Ameriški CDC in še nekateri regulatorji so leta 2072 odvzeli dovoljenje za Janezove »tabletke hujšanja in večne mladosti«.

Sredi leta 2077 se je pojavil nov sev AD-1 virusa in v pičlega pol leta opustošil človeštvo.

Leta 2078 n. š. je človeštvo resetiralo števec let, nastopilo je 0 p. a. – **p**o **a**pokalipsi.

***

Profesor Glavač je odsotno zrl predse. Končal je polletno urjenje, a ni čutil nobenega zadovoljstva. Čez dva meseca bo zapustil varno maternico Novega Mediterana, enega izmed manjših od desetih evropskih Mest.

Prisedejo Ana, Lara in Johan, člani t. i. talne ekipe, od katere bo profesor popolnoma odvisen. Poslali ga bodo na krono-pozicijsko točko in zatem vrnili nazaj.

Nekaj časa so molčali. Končno se opogumi Ana. Široke oči z visokimi ličnicami so izdajale vzhodnoslovansko poreklo:

»Komaj čakam na prve posnetke. Eno so posnetki avtomatske sonde, drugo pa so poročila živega človeka. Kaj ni razburljivo, da bo človek v živo videl, kakšen je bil svet pred našim štetjem?« je vse premerila z živahnimi očmi.

Johan je zamišljeno odvrnil:

»Kar malo zavidam profesorju.«

Profesor je odkimal:

»Očitno sem edini, ki ne delim entuziazma glede te poti brez premikanja.«

Lara se je pogladila po drobni bradici:

»Saj se boste premikali. Najprej po krono vektorju, a tam tudi pozicijsko. Kako se počutite,« uperi drobne sive oči v profesorja, »v vlogi pionirja krononavtike?«

Profesor je izdihnil:

»Nelagodno.«

»Zakaj?« so se vanj uprle vse oči.

»Zakaj?« je ponovil vprašanje in jih premeril. »Moj življenjski prostor bo nevidna sfera, popolnoma bom odvisen od tehnologije, ki bo prvič preizkušena na človeku.«

Johan se je z vsemi spogledal in oprezno dejal:

»Vsi bomo sodelovali v projektu, ki ga nekatere politične struje nočejo. Ves čas so nas poskušale ustaviti ali vsaj znatno upočasniti.«

»Zakaj?« je zanimalo Tima.

Lara z malce zarotniške grimase odvrnila:

»Nekateri postanejo silno nervozni ob misli, da bo prva krononavtska odprava brskala po zgodovinskih dogodkih, ki so neposredno pripeljali do naših mest pod kupolami. Mogoče komu ni všeč, kar utegnemo odkriti. Nihče ne mara brskanja po kosteh zgodovine in morebitnega spreminjanja utečenih zgodovinskih resnic, zlasti teh, na katerih temelji naš svet.«

Tim je prhnil:

»V res lepo godljo me pošiljate. Omenjate neka politična ozadja. A saj ni rečeno, da bodo kakšni rezultati, ki bi koga naredili nelagodni. Pot v preteklost se ni zgodila še nobenemu človeku. Torej?«

Ana mu je skočila v besedo:

»Živemu človeku,« in je tiho dodala, kot bi se bala, da jo kdo sliši. »To je samo za vas,« in je še enkrat zarotniško ošinila okolico. »Predlani smo poslali in vrnili truplo. Tako vemo, da človeško meso nepoškodovano prenese krono-črvino. Zanimale so nas morebitne posledice na genetiko. Pri genetskih preiskavah smo bili izjemno dosledni.«

Johan se je nakremžil:

»Fuj! Meso. Lahko bi drugače rekla,« Lara ga je dopolnila: »Recimo telo ali kaj podobnega. Meso se sliši tako ... mesojedsko.«

Profesor je dodal:

»Res ste me ohrabrili. Sposobni ste prenesti truplo. Gručo mrtvih celic. Kar je mrtvo, se itak ne da ubiti.«

Vsem se je na obraz pričaral smeh.

***

Profesor Tim Glavač se je prepustil razmišljanju o tem, kaj ga čaka na drugi strani. Kaj bo občutil, kako se bo odzval na okolje? Kakšna korist bo od njegovih opazovanj? Kako lahko sociolog pomaga pri projektu, povezanim z virologijo? Kakšna bo sploh korist od proučevanja mladosti izumitelja najpogubnejšega virusa na Zemlji? Najboljši nameni se tako radi sfižijo v najhujše nesreče.

Z očmi je preplašeno begal po notranjosti sfere. Številke so odštevale do zagona tahionske reakcije. V simulatorju je bilo vse skupaj preprosto, a tokrat gre zares. Tam je doživel predvsem predstavo ...

»Profesor, malce se sprostite. Krivulje kažejo, da ste pod prevelikim stresom.«

Tim je jezno odvrnil:

»Če bi hoteli, da sem sproščen, bi mi morali za popotnico dati kaj sproščujočega s primerno vsebnostjo etanola ali sorodne substance.«

10 ... 9 ....

»Saj veste, da na to pot ne smete z ničimer, kar vpliva za zavest.«

... 6 ... 5 ...

»Dajte no! V starih časih ...«

... 4 ... 3 ...

»Nismo v starih časih.«

... 2 ... 1 ...

»Vžig.«

... 0 ...

Ničesar ni čutil. V enem trenutku je sedel v sferi, obkrožen s paneli, v naslednjem je lebdel nad zelenilom pred zgradbo v vrsti podobnih, česar se spomni iz zgodovinskih filmov. *Kako potratno.* V vsaki od teh hiš živi samo nekaj ljudi. Vsaka od teh hiš ima lastno shrambo, kuhinjo in vsaka zase skrbi za osnovne življenjske potrebe. Kako je lahko človeštvo zdržalo toliko časa s to potrato?

Posvetil se je nevralni povezavi. Sfera je pod nadzorom nevrolinka delovala popolnoma avtonomno. V spomin si je priklical zemljevid lokacije.

To je torej hiša Viharnikov. Kakšno razkošje ...

Skozi vrata je stopil, pravzaprav smešno priracal, konkretno predebel fant. Tim se je zgrozil ob pogledu nanj. Kakšna pošast! Hitro se je umiril. Logično. Takrat je bila skoraj polovica najstnikov vsaj malo predebela.

Srečanje v živo je nekaj čisto drugega od suhoparne statistike. Videl je posnetek mrožev in v um mu je takoj padla podobnost te okorne gore špeha z mroževim valovanjem tolšče.

Fant je okorno racal po potki do naprave, ki so ji rekli električni skuter. Ljudje so se premikali z individualnimi prevoznimi sredstvi, ki so jih upravljali s telesom. Nobenih nevrolinkov, nobenih premičnikov. Kako primitivno, neučinkovito in predvsem energijsko potratno.

Upočasnil je sfero in se rahlo dvignil. Mladenič je odbrzel po ulici. Tim je nekaj trenutkov posvetil okolici. Opazil je to, o čemer je bral na faksu - pravo zborovanje pošasti vseh kalibrov. Res so živeli v preobilju kalorij, ki jih niso porabili. Še huje od hiše strahov, kjer strašijo predšolske otroke.

Mladi doktor Viharnik, davno preden je to postal, je brzel po ulici. Kmalu je zapeljal na prometno cesto. Znova ga je presunila neučinkovitost transporta. Skoraj vsak se je vozil s svojim prevoznim sredstvom, ki je za delovanje požiralo vire planeta.

»Debelinko« se je ustavil pred kioskom, kot so rekli takšnim prodajalnam. Prvič je v živo zaslišal besede znamenitega doktorja:

»Kebab in veliko kolo.«

V zameno za denar je dobil tekočo kalorično bombo in obrok, sestavljen iz predelanih delov mrtvih rastlin in kosov živalskega trupla. Kako ogabno! Zamislite si to ogabo vseh ogab! Ljudje so gojili živali samo zato, da so jih potem pobili in predelali v hrano. Fej in fuj!

Na eni strani je takratni človek rohnel o pravicah živali, ki jo je naslednji dan zaklal, ji pustil kri in že za večerjo jedel dele njenega telesa. Izdal je zaupanje inteligentne živali, kar domača svinja zagotovo je. Čisto mirne vesti je doktor Viharnik konzumiral dele nekoč žive živali.

Obilno telo mladega doktorja Viharnika je brzelo skozi vse gostejši vrvež hodečih in vozečih ljudi. Znova ga je presunila prostaško razkošje tistega časa.

Tistega leta je človeštvo že sredi leta porabilo vse vire, ki jih planet lahko omogoči v enem letu. Pogoltna civilizacija se je leto za letom zažirala v substanco matere Zemlje - kot bi pretirano požrešen mladič pojedel kos lastne matere po tem, ko ji je izpil vso mleko.

Tim je opazoval te množice. Na srečo je imela sfera samodejno vodenje izbrane tarče, saj bi se zagotovo izgubil v vsem tem grozljivem vrvežu potrate različnih dvokolesnikov in štirikolesnikov. Debelinko se je ustavil pred veliko zgradbo. Takšne so bile takrat gimnazije. Komaj je sestopil s skuterja, sta ga le malce manj obilna fanta spotaknila. Mladi Viharnik je zaradi vsaj dvakratnika normalne teže izgubil ravnotežje. Zaslišal je kričanje:

»Debelinko, debelinko,
razvaljali te bomo v palačinko pinko!«

Na tleh se je kobacal kot nekakšen debel hrošč in se komaj spravil na noge. Tim si je mislil, žaba zasmehuje miško, da ima velika usta. Nesrečnik se je obilno potil. Sreča, da v sfero ne morejo kemijske substance, torej tudi vonji. Baje je švic tistih ljudi precej smrdel. Vzrok naj bi bila nezdrava hrana. Komaj se je debelinko spravil na noge, je ob težkem dihanju grabil naokoli razmetane stvari. Res ogaben šov pošasti. Med zlaganjem v torbo je mrmral nekaj nerazumljivega.

Tisti čas so v šole nosili skladovnice iz ubitih dreves. Vsak je imel svojo nerodno komunikacijsko napravo, ki jo je moral upravljati z rokami. Res primitivno, kot vse iz tistega časa, ki se je moral končati. Mnogi so kot začarani buljili v zaslone teh naprav. Še ena velika potrata energije in pozornosti.

Čeprav je pri predmetih, povezanih z zgodovino, dodobra spoznal prvo polovico enaindvajsetega stoletja, ga je pogled v živo presunil. Ob soočenju z živo sliko je vse drugače. Posnetki davno preminulih se te nikoli tako ne dotaknejo.

Grozljivo je videti, kako vsak drugi žveči predelano truplo in se naliva z neizmernimi količinami odvečnih kalorij. Kot bi stroj uporabljal tako, da bi ga med uporabo namerno kvaril in potem za vzdrževanje in popravila porabil ogromna sredstva. Tako je delovala takratna razvita družba. V čem se je, razen v obilju kalorij, kazala njena razvitost?

Zidovi in mrgoleče množice za sfero niso predstavljale nobene ovire. Tim ni ničesar čutil, ko je sfera prečkala debel šolski zid. Znova se je čudil krdelnemu nagonu takratnih ljudi. Kako neracionalno so otroke in mlade zbirali v skupine za učenje. Presunilo ga je, ker ni bilo nobenega prilagajanja posamezniku. Vsi, ne glede na različne sposobnosti in želje, so morali skozi isti sistem.

Mlademu Viharniku so jo zagodli tudi v mučilnici, imenovani učilnica. Na hitro so obilnemu nesrečniku razrahljali vijake, ki so skupaj držali stol.

Sopihajoč je, fokusiran na ekran, ki ga je držal z debelimi prsti, spustil obilno telo na sedež.

Nekaj sekund je sedalo držalo dodatno težo, potem pa je klonilo. Nesrečni fant je s treskom padel, kosi sedeža so se eksplozivno raztresli okoli njega.

V učilnici se je razlegel krohot. Nekdo je glasno komentiral:

»Bomba je padla. Hvala bogu za železobetonska tla.«

Nekdo drug je navrgel:

»Špeh bomba!«

Nesrečnik je obsedel na tleh.

Vstopil je odrasel moški s tablico pod pazduho. Tem so rekli profesorji in so vse v učilnici učili isto predpisano vsebino. Kako dolgočasno. Ošinil je nesrečnika na tleh:

»Mladi gospodič Viharnik, zdaj ni čas za sedenje na tleh,« in se privoščljivo nasmehnil.

Nesrečni fant se je mukoma skobacal na noge. Profesor je posmehljivo dejal:

»Zaradi vas, mladi gospodič Viharnik, bo treba nabaviti malce robustnejše stole. Sto petdeset kil je prenizko nastavljena nosilnost.«

Tim je sam zase komentiral:

»Posmehuje se sova sinici, da ima debelo glavo,« kajti profesor je imel vsaj trideset kilogramov preveč. Seveda nihče ni slišal njegove pripombe, pravzaprav se nihče ni zavedal, da med njimi lebdi krononavt.

Profesor je tablico povezal z velikim ekranom. Kako neučinkovito, je pomislil Tim, ko je videl, da so otroci na mize postavili zvezke.

Komaj se je zadrževal, da se ni režal smešnemu Viharnikovem kobacanju. Profesor je moral posredovati, da je preusmeril pozornost razreda:

»Pustite mladega gospoda Viharnika, da se postavi na lastne noge. Pri izpeljavi gravitacijske enačbe ni tako neroden.«

Hrup se je polegel. Viharnik je mukoma popravil stol, ki je zaječal pod težo, ko je znova sedel nanj.

Profesor je popisal do polovico table in se obrnil proti razredu:

»Kdo zna nadaljevati izpeljavo enačbe?«

Pokopališki molk je kot pajčevina legel na učilnico. Končno je odrešitev pripotovala z debelo dvignjeno roko:

»Gospod profesor.«

Profesor je olajšano vzdihnil:

»Sem vedel, da je v tem razredu samo ena oseba, ki ima vsaj malo pojma o fiziki. Izvolite, mladi gospod Viharnik. Tabla je vaša.«

Počasi se je dvignil s stola in odracal do table. Profesor mu je smehljajoč predal digitalno pero in zašepetal:

»Daljšo metodo.«

Viharnik je prikimal.

Od nekod je priletelo:

»Piflar!«

Fant se ni oziral. Tablo je popisal skoraj do dna in se smehljajoče obrnil proti profesorju:

»Narejeno po daljši metodi,« in dejal proti razredu. »Gre pa tudi krajše.«

»Pa nam še to pokažite, ko ste *glih* pred tablo.«

Fant je suvereno prikimal in s kretnjo pobrisal svoj zapis. Znova je od nekod priletelo:

»Piflar zavaljeni! Mister pigi debili!«

Ni se oziral, saj je bil tega navajen. Tim je beležil dogajanje:

»Mladega Janeza Viharnika so neprestano zbadali, žalili in mu povzročali razne nevšečnosti. Te lumparije so zagotovo vplivale na fantovo akademsko pot. Klasični vpliv okolja na nadaljnji razvoj.«

Oglasil se je predirljiv zvok, ki je naznanil konec ure. Še ena bizarnost takratnega izobraževalnega sistema. Prekinitve na vsake tri četrt ure, povsod isto, ne glede na vrsto učne snovi. Tim ni ničesar občutil, ko so otroci na hodnik odbrzeli dobesedno skozi njega. Kako nenavaden občutek.

***

Timova sfera je spremljala mladega Viharnika. Nesrečni mladenič je bil ves čas tarča takšnega ali drugačnega zbadanja. Čeprav je bil debel kar znaten delež mladih, je bil glede tega resnično nadpovprečen. So se nanj spravili tudi zaradi nadpovprečnih ocen? Tako se je kuhala travma, ki je definirala njegovo nadaljnjo pot.

Kaj takšnega je v Timovem času nepredstavljivo. Ravno nesrečni debelinko Viharnik je izumil ultimativno zdravilo, ki je iztrebilo kasto ljudi mrožastih proporcev. Zdravilo, ki je ... Odmahnil je z glavo in se posvetil prosojnim ekranom. Predvajal si je nekaj odlomkov posnetega Viharnikovega dneva. Dodal je nov posnetek:

»Viharnikov kip je nastal v času po preizkusu virusa na sebi, ko je izgubil odvečne maščobe.«

Približal se je mizi. Večerja. Viharnik je imel še mlajšo sestro, pravzaprav polsestro. Mati se je drugič poročila, ko je Viharnikovega pravega očeta, Milana Viharnika, pokončala srčna kap. Zgodovinski viri pravijo, da je Viharnik nagnjenost k debelosti podedoval od očeta. Torej je debelost v družini. Takrat še niso poznali tehnologije genske separacije, ki počisti s tveganimi genskimi agensi. V tistem času je družba porabljala ogromna sredstva za popravila izraženih genskih napak.

Očim je strogo ošinil posinovljenca in se nasmehnil, ko se je srečal s hčerkinimi očmi.

Mati je na mizo postavila narezek in solato.

Mladi Viharnik je segel po žemlji, ko ga je očim strogo ošinil:

»Kdaj se boš nehal basati? Ko vidiš hrano, se ne moreš upreti.«

Mladeničeva roka je zastala. Mati je ošinila očima:

»Tal, pusti fanta na miru. Kaj ni dovolj, da ga v šoli zbadajo na vsakem koraku?«

»Poglej ga, kakšen je. Samo dobro mu hočem. Naj namesto pol kile žemelj pomlati kilo zelenjave. Še pred maturo bo imel previsok cuker in pritisk. Mene poglej,« in poudaril svoj fit videz.

»Ti si ti, on je pač on.«

Očim je zavzdihnil:

»Res je. Je sin svojega očeta. Rad bi, da začne hujšati, a ne, da ga je vsako leto več skupaj. Pravzaprav vedno bolj preveč. Ne mi reči, da je sto šestdeset kilogramov nekaj običajnega za četrti letnik gimnazije. Kile izgubiš na dva načina. Lahko povečaš porabo kalorij ali zmanjšaš vnos. Najboljša je uravnotežena kombinacija obojega. Poglej Tinkaro,« je pokazal na hči. »Ker je aktivna športnica, je kljub obilju hrane še vedno reklama za suho južino. S športanjem vsak dan porabi toliko kalorij, kolikor jih ta,« se spogleda s posinovljencem, »oprosti izrazu, debelinko, v enem mesecu. Ker se zaradi teže komaj kaj premika, skoraj nima porabe in se vrti v začaranem krogu. Potem je tu hladilnik, vedno poln sladke pijače z več E-ji, kot je pismenk v kitajski abecedi.«

Mladi Viharnik je osramočeno spustil oči.

Mati ga je prijela za debelo roko:

»Janez, vsaj nekaj ima Tal prav. Ne moremo si zatiskati oči pred tvojo debelostjo. Imaš smolo, ker si podedoval podvrženost temu. Tvoj oče je bil ves čas bajsi, tako so ga klicali že v osnovni šoli, a ti si njegovo bajsavost še nadgradil. Za današnje razmere v svoji mladosti sploh ni bil kaj posebej debel. Ti imaš smolo, da si tu malce ekstremen.«

Kljubovalno je dvignil glavo in omizje ošinil s srepim pogledom, kakršnega se spomni iz zgodovinskih virov in iztrgal roko iz maminega prijema:

»Epidemija. Debelost je torej kot virus. Virus, ki te žene k žrtju. To hočete reči? Iznašel bom zdravilo za virus!«

Omizje se je pridušeno zarežalo. Očim je pridušeno prhnil:

»Ko boš delal zdravilo, ne pozabi še na bolezni, ki jih debelost prinaša. Da se ne boš dvakrat mučil.«

Fant se je nerodno postavil na debele noge:

»Zdaj vem, kam grem po maturi.«

Očim je frknil:

»Na športni faks?«

Fant se ni oziral na njegovo zbadanje.

Tinkara se je zarežala:

»Torej bom slavna. Moj obilni bratec bo slaven in vsaj malo slave po padlo tudi name.«

Mati ji je namenila strog pogled:

»Ne zafrkavaj ga. Misliš, da mu je lahko, ker ga vsi zafrkavajo in še doma mora poslušati pridige?«

Očim je odvrnil:

»Mogoče ga bodo te pridige vsaj malo premaknile. Zakaj mora vsak dan požreti toliko sladke pijače in se basati z vsem, kar mu pride pod šape?«

Mati je pogledala za njim. Odracal je do stopnic in sopihal do svoje sobe. Ko se je sopihanje oddaljilo, je strogo pogledala Tala:

»Malce pregrob si bil. Debelost je dobil po svojem očetu.«

»Zato si tako hitro postala vdova, ker ga je kap zaradi posledic debelosti. On gre po njegovi poti, saj si videla rezultate sistematskega. Ima srce in ožilje upokojenca. Holesterol, trigliceridi in sladkor so nad zgornjo mejo.«

»Zbadanja na račun debelosti ima dovolj že v šoli. Ko pride domov, pričakuje varnost, a pride z dežja pod kap.«

Tal je vzdihnil:

»Mogoče se bo vzel v roke in premislil. Kaj bo zdaj počel? Saj vemo, ždel pred zaslonom. Moral bi športati. Sobnega bajka mu nisem kupil za lovljenje prahu in

pajčevine. Ničesar ne naredi, da bi kaj spremenil, le samemu sebi se smili in to pričakuje še od nas.«

***

Tim se je s sfero premaknil v Janezovo sobo. Sobno kolo ni dajalo vtisa uporabe. Fant je sedel pred računalnikom in počel, kar so v tistih časih pač počeli.

Znova je aktiviral zapisek:

»Janez Viharnik je bil tudi doma deležen očitkov na račun debelosti. Jasno je izrazil namero, da se bo posvetil medicini, farmaciji in virologiji z namenom, da se loti debelosti z medicinskega stališča. Debelost je podedoval, zgodaj je izgubil očeta. Genetska pogojenost in okolje so pripeljali do začetka poti, ki je pripeljala do ...«

Tim je sklenil roke in zaključil zapis:

»Okoliščine so iz njega naredilo to, kar je kasneje storil.«

Poleg tipkovnice, kot so rekli napravi za vnos v računalnik, je počivala velika plastenka z rdečerjavo tekočino, ki je počasi spuščala mehurčke. Iz zgodovine je vedel, da so v teh časih pili ogromno takšnih pijač. Poleg velike vsebnosti sladkorja so vsebovale tudi toplogredni plin ogljikov dioksid. Kako so lahko za preganjanje žeje pili nekaj, kar zaradi visoke vsebnosti sladkorjev še spodbuja žejo? In za povrh so vase vlivali toplogredni plin, ki se izloča v procesu dihanja. Sami so sprožili in spodbujali epidemijo debelosti in s tem povezanih bolezni.

Poskusil je ugotoviti, kaj fant počne na računalniku, a ni ničesar razumel. Prav je imel. Za to nalogo bi bil primernejši kdo s kompetencami arheologije digitalnega. Sam je že konec prvega dne vedel, da so Janeza Viharnika v izdelavo virusa gnale frustracije in ponižanja, ki jih je bil deležen na vsakem koraku. Nikjer ni našel zatočišča pred tem. Čeprav je vladala naraščajoča epidemija debelosti, so bili izjemno debeli ljudje izpostavljeni posmehu.

***

Zjutraj je opazoval Janezov zajtrk. Kar konkretna porcija z veliko vsebnostjo ogljikovih hidratov in za povrhu liter pijače z visoko vsebnostjo skoraj enakih ogljikovih hidratov in ogljikovega dioksida. S sfero se je popolnoma približal škatli, iz katere si je nasul nekakšne granule in jih zalil z rumenim prelivom. Kosmiči in bananin jogurt.

Vso to ogromno količin kalorij je zbasal vase in pograbil šolsko torbo. Odracal je do garaže, si nadel čelado in stopil na električni skiro.

Zapeljal je na šolsko dvorišče. Tim je med počasnim premikanjem tik nad glavami skeniral množico mladih. Zbral bo dragocene podatke o deležu maščobnega tkiva in obsegu pasu. Kot sociolog medicine bo lahko pripravil študijo o sociooloških in medicinskih vzrokih za delo Janeza Viharnika.

Ustavil je in parkiral skiro. Že po minuti hoje se je zadihan ustavil in si brisal pot s čela. Pozdravil se je s skoraj enako debelim fantom nakodranih las in zaradi sala skoraj brez vratu:

»Kako, stari?«

Janez je zamahnil z roko:

»Danes je malce prevroče za moj okus.«

»Si dobil odgovor s faksa?«

Janez je prikimal:

»Sprejet. Samo še matura, a to je za moje povprečje skoraj 5 itak formalnost.«

Tudi fant s skodranimi lasmi je prikimal. Tedaj ju obkroži skupina v enakih trenerkah:

»Dva prašiča na kupu. Le korito s pomijami še manjka. Lažje vaju preskočimo kot obidemo.«

»Kaj, če ju prodamo za protitankovski oviri?«

Tim je spremljal norčevanje in izmeril fante, ki so ju nadlegovali. V vseh je odkril umetne substance za pospešeno rast mišic. Še ena razvada tistega časa. Mnogi so telesno aktivnost popestrili z umetnimi sredstvi za športni videz, a tudi ta navada se je iztekla v razne anamneze, ki so enako obremenile takrat preobremenjene zdravstvene sisteme.

Janez je jezno odvrnil:

»Zase se brigajte, plastični napihnjenci.«

»Si ga slišal, Pero? To je nekaj novega. Predrzen prašič.«

»Naučimo ga spoštovanja.«

Eden od njih je spotaknil Janeza, a drugi njegovega prijatelja. Oba sta se zvrnila po tleh:

»Debeluharja, bi še rada kaj rekla?« in se glasno zarežal. Fantje so zatem stekli stran. Nesrečnika sta se nerodno postavila na noge.

»Me zanima, če je kdo od njih sprejet na kakšno dobro univerzo.«

Janez je skomignil z rameni:

»Še ta mesec bom že preživel s temi proteinskimi baloni.«

Pridružila se jima je sorodna duša, rdečelaso dekle z vsaj dvojno normalno težo:

»Ker imajo med ušesi prepih, jim ostane samo norčevanje iz pametnejših. Ko bomo čez deset let praznovali obletnico mature, bomo spoznali vratarje ali varnostnike z dna plačilne lestvice.«

Tim skenira tudi dekle. Tudi njeno ožilje je, kot pri obeh debelušnih fantih, precej okvarjeno zaradi pretirane telesne teže. Prešine ga - gliha skup štriha.

Vsi trije nerodno odmarširajo skozi vhod.

***

Tim se je po desetih dneh opazovanj in skrbnih meritev odločil. Tukaj nima več česa početi, saj je zbral dovolj podatkov za resno analizo. V tem času je dobil trdne dokaze o življenjskem cilju Janeza Viharnika. Družbene okoliščine in nekaj genetske danosti sta ga popeljala na pot, ki je tako drastično zaznamovala svet.

Povezal se je s centralo. Oglasila se je dežurna operaterka Lara:

»Kar hitro si se naveličal enaindvajsetega stoletja njihovega štetja. V analitiki proučujejo podatke in jih poskušajo interpretirati.«

Tim je kislo odvrnil:

»Saj bi lahko te posnetke naredila sonda brez posadke. Verjetno nisem ugotovil ničesar, česar že niso vedeli. Saj so vsi vedeli za njegovo medicinsko, sociološko in psihološko sliko. Moje poročilo verjetno ne prinaša nobenih presenečenj. Najbrž je pomembnejši čas, ko je za njim izginila vsaka sled.«

»Vaše poročilo je za raziskave bistveno pomembnejše od brezdušnih podatkov avtomatov. Saj veste, kaj je rekel znani pisatelj starega sveta. Robot je logičen, ni pa pameten. Mi na terenu potrebujemo pamet. V inštitutu se strinjajo z vašo oceno glede raziskovalne misije v čas kritičnega preloma. Vse sledi za Janezom Viharnikom se izgubijo v Kochovem inštitutu. Šef je preprečil poskuse vmešavanja v izvedbo projekta. Pojavili so se pomisleki glede varnostnih groženj. Res je hecno, ko se politika poskuša mešati v stroko in zadrže utemeljuje z lastnim neznanje,« se je pridušeno zasmejala.

Tim je dejal:

»Politiki se ne bi smeli mešati v čisto znanstveno delo. Pri drugi fazi projekta bo vrhunski virolog gotovo opazil kaj pomembnega in pomagal pri sanaciji stanja.«

Lara se je zarežala:

»Tja boste potovali vi, saj najbolj poznate teren.«

Timu se je zameglilo pred očmi:

»Tako mislite?«

Lara je zaključila:

»Ne mislim, temveč vam prenašam šefove ukaze.«

Tim prhne:

»Nekatere stvari so večne.«

***

... 3 ... 2 ... 1 ... 0 ...

Timu je zastal dih ob pogledu na nerazumljiv kaos. Razlegali so se streli. Na obrazih ljudi je razbral samo panični strah. S sfero se je zapeljal v notranjost osrednje stavbe Kochovega inštituta. Sledilnik ga je pripeljal v bližino zdaj že odraslega Janeza Viharnika. Racajoči debelinko se je preobrazil. Nerodna gosenica je vzcvetela v živahnega metulja. Mrzlično je ukazoval:

»Hitreje! Nimamo neskončno časa.«

Mlajša ženska je kljubovalno dvignila drobno bradico:

»In zakaj bi hiteli? Tako je vsega konec.«

Janez se ni predal:

»Ne smemo obupati zdaj, ko je rešitev pred nami!«

Tim se je približal Janezovemu ekranu. Poskusil je razbrati njegovo vsebino. Snemalnik je srkal zvoke in slike. Sam zase je vzdihnil. Posneti podatki so mu bili popolnoma tuji. Glede na mrzličnost početja je sklepal, da gre za nekaj pomembnega. Vsaka sled za takrat znamenitim doktorjem Viharnikom je izginila v tem laboratoriju z oznako C1.

Tima je zanimalo, kaj se je dogajalo zunaj. Čeprav nerad, se je odločil za ločitev od samostojne snemalne sonde.

Po ločitvi od sonde je hitro preveril povezavo in se s sfero pognal iz stavbe inštituta. Večer je žarel od neštetih ognjev. Odmevali so streli iz različnega orožja. Nebo so preletavali helikopterji in druga takratna vojaška leteča sredstva. Spustil se je nižje in se zgrozil ob pogledu na ogorčen boj med ulicami. Uniformirani ljudje so se spopadali z drugimi ljudmi. Znašel se je v času vrhunca tretje virusne mutacije. Vključil je vse skenerje. Mogoče bo posnel kaj pomembnega, nekaj, kar se ni ohranilo in bo pomagalo razrešiti puzlo konca takratne civilizacije, ki je glede na videno ni kaj prida objokoval.

V oči mu je padlo krdelo psov, ki so se besno zapodili v kordon uniformirancev z zaščitnimi maskami. Nekaj jih je ob naletu padlo, drugi so pobili nesrečne živali. Takoj zatem je v obrambni kordon butnil val pobesnelih napadalcev. Tim je bil popolnoma paraliziran ob pogledu na povodenj nasilja, ki je pljusknila čez človeško civilizacijo. Vse to zaradi virusa, ki naj bi človeštvo odrešil najhujših bolezni obilja.

S skenerji je posnel telesno stanje enega od brezumnih napadalcev. Zgrozil se je ob pogledu na razširjene zenice, ki so sijale nerazložljiv bes. Je nesrečnika gnala bolečina? Psihoza? Jeza in sovraštvo? Podivjani mož srednjih let ga ni zaznal. Na srečo. V varni sferi je skoraj otipal in vonjal pritisk vročice okoliškega razdejanja. Prisilil se je v upočasnjeno dihanje. Še sreča, da diha zrak iz sferinega rezervoarja. Temeljno pravila krononavtike – nobene izmenjave s časovno destinacijo.

Sfero je znova usmeril v oblegano stavbo. Na hodnikih je vladal mrzlični vrvež. Intenzivno je zbiral medicinske skene in upal na uporaben odtis virusa pred mutacijo M2. Navkljub trudu mu ni uspelo zaznati izvorne mutacije M1, ki je bila ključna za zdravilo in vrnitev človeštva v naravno okolje.

Spustil se je do vhoda pritličja. Postal je pozoren na skupino izurjenih vojakov, ki so brez sledu virusnega besa odstranjevali vse na svoji poti. Z enako hladnokrvnostjo so odstranjevali varnostnike in napadalce. *Čigavi so?* Tim je prebledel. Niso pripadali branilcem, a tudi ne napadalcem. Previdno, kot bi se bal, da ga zaznajo, je skeniral očitnega vodjo.

Skupinica je hitro napredovala in puščala sled trupel.

Tim se je zdrznil ... *Sled izgine ...*

Bliskovito se je potegnil do Janezovega laboratorija in sfera je posrkala snemalno sondo. *Tole moram posneti*. Janez se je presenečeno spogledal s sodelavko. Oba sta si

nekaj trenutkov izmenjevala nevidne niti misli. Stisnil je ustnice in udaril po pultu, da je odmevalo po prostoru:

»Tole je umetna in ciljno dizajnirana mutacija.«

»Nekdo je torej ...« Janez je dopolnil stavek:

»Bob in BioViral!«

Tim je mrzlično skeniral vsebino ekrana. Zavedal se je, da je ujel verjetno najpomembnejši podatek. Mogoče bo posnetek celo prinesel rešitev uganke. Odmeval je stavek – Bob in BioViral.

»Ko bo poslano, nimava tu kaj početi!« zakliče in se posveti preostalemu osebju:

»Tu smo končali! Konec je!« in se je spogledal z mrkim varnostnikom. »Prebiti se moramo na varno.«

Oboroženec je prikimal:

»Vnašam koordinate.«

Janez se je spogledal z asistentko, ki je nemočno skomignila z rameni:

»Povezava je pretrgana. Tega ne morem nikamor poslati.«

»Potem pa vse shrani na ključek! Tukaj ne moremo pripraviti cepiva proti tej mutaciji. Presneti pohlepnež!«

Mrzlično ga je prešinilo. M2 je torej umetna mutacija, ki je ušla z vajeti. Torej ima verjetno shranjene ključne podatke, ki bi brez njega ostali v tem laboratoriju. Za vsak slučaj bo še enkrat pognal shranjevanje. Oboroženci ...

Podatki iz računalnika so se začeli pretakati v sferin pomnilnik. Živčno je tapkal s prsti ob pogledu na precej počasen prenos.

Streljanje je postajalo vse glasnejše, vse bližje. Janez in asistentka sta se spogledala. Varnostnik se je odzval nagonsko. Žal trenutek prepozno.

Vrata so se s truščem razletela, laboratorij je napolnila meglica. Napadalci so natančno pokosili varnostnike.

Janez je obstal in namignil asistentki.

Odločno je pristopil očitni vodja napadalcev:

»Doktor Viharnik, moj delodajalec bo zelo nesrečen, če skrivnost izplava iz tega prostora.«

»O čem govorite?«

Vodja se je glasno zarežal in s strelom pokosil asistentko:

»Ne sprašujte neumnosti! BioViral si ne želi povezave s tukajšnjim dogajanjem. Ne moremo vam dovoliti, da preprečite novi svet. Naj vam bo v tolažbo,« je mračno pribil. »Vi ste njegov začetnik.«

Janez je nagrbančil čelo:

»Jaz? Če je to, kar se dogaja, vaš novi svet, zagotovo nisem njegov začetnik.«

»Vi ste hoteli brezhibne, popolnoma zdrave ljudi. Žal se moj delodajalec ne strinja z idejo popolnosti za vse,« in odjeknil je strel. Poveljnik prhne:

»Škoda, da na farmaciji nimajo poglavja o ekonomiki. Svet se ne razvija zaradi nesebične dobrote, temveč zdravega pohlepa.«

Tim je zgroženo opazoval smrt avtorja izumrtja bolezni obilja. V možganih mu odmevata besedi **novi svet**. Pogledal je na ekran. Sfera je shranila vse podatke z Janezovega računalnika in posnela njegove zadnje trenutke.

Poveljnik je namignil suhljatemu možu podganjega videza. Na računalnik je naložil virus, ki je izbrisal vse podatke o Janezovih raziskavah zadnje mutacije. Ko zaključi z nalaganjem se zareži:

»Naša skrivnost je ostala zaklenjena. Do teh podatkov še bog ne more.«

Znova ga je prešinila misel – novi svet. Oboroženi možje niso vedeli za nevidno sfero, ki je posrkala vsebino Janezovega računalnika.

***

Ana sproži predvajanje posnetka zadnjih Janezovih minut. Vsa ekipa odprtih ust opazuje strel v Janezovo glavo in uničenje podatkovnih baz.

Lara je vzdihnila:

»Se zavedate, kaj smo odkrili?«

Ana je odkimala:

»Zdaj vemo, zakaj so ovirali projekt. Vodstvo BioViral je bilo z razlogom strah.«

Tim je spustil obraz med dlanmi in zaječal:

»Tako je nastal naš novi svet,« in dodal. »S strelom v glavo.«

*****

Dominik Lenarčič

Obisk knjigarne

Leto: 2023 n. št.

Lokacija: knjigarna v Ljubljani.

Starša svojega majhnega otroka vlečeta na mladinski oddelek. V skladu z njegovo mentalno in dejansko starostjo sklepata, da bodo njunemu sinu všeč slikanice in igrače na policah. Otrok pa se upira, rad bi si ogledal knjige na strokovnem oddelku. Starša ga skušata prepričati, s sladkimi besedami ga vabita v svet barvitih podob, a on vztraja. Kot da bi kljub svoji nezrelosti vedel, kako prazne so vse tiste kičaste knjige.

Ob pogledu nanj se nasmehnem. Rad bi stopil do njega, začel pogovor z njim in njegovima staršema, pa ne morem. Spektralno-temporalna tehnologija ne deluje tako kot običajni časovni stroj; v preteklost lahko pošljejo samo tvojo zavest. Na dogajanje ne moreš vplivati, lahko ga samo opazuješ. Otroku tako ne morem preprečiti, da bi pobegnil na strokovni oddelek in z odprtjem rdeče knjige naredil prvi korak na poti, ki vodi proti uničenju sveta.

Ime mu je Max Alic, je sin slovensko-ameriških staršev. Čez en mesec se bo preselil k mamini družini v ZDA. Tam bo odrastel in čez 51 let dosegel nemogoče: v ameriški trdnjavi kapitalizma bo izvedel komunistično revolucijo. Poteza, ki bo sprožila jedrsko vojno z demokratično Rusko federacijo. Alic bo vojno preživel, a do konca svojega življenja bo moral uživati sadove svoje zapuščine.

Prizor, ki se odvija pred mano, predstavlja pomembno poglavje v njegovem življenju. In v vsaki njegovi biografiji. Enega primera se še prav dobro spomnim:

»Knjigarna je bila velika kot Aleksandrijska knjižnica. Knjige, polne znanja z vsega sveta, so Maxa klicale k sebi. Ena od njih ga je še posebno močno klicala. Maxova starša, buržuja, je nista slišala. Omamilo ju je prazno čebljanje knjig na otroškem oddelku, kamor sta hotela odpeljati svojega sina. Max jima ni sledil. V tistem trenutku je odrasel. Starša je pustil za sabo in pokončno stopil na pot proti policam z družboslovjem. Korak za mladim korakom, naproti knjigi, ki ga je klicala. Naproti prihodnosti. Razdalja med njim in knjigo se naposled zmanjša. Pred njim na podstavku stoji velik rdeč kodeks, na katerem je z veliki veličastnimi črkami napisano: "Komunistični manifest".«

Vzneseno sranje. Mali Max ne maršira proti strokovnemu oddelku kot vojak, upira se mamici in očku in vrešči kot otrok. Saj tudi je otrok. Izmučena starša se končno odločita, da mu ugodita in ga držeč za tresočo se roko peljeta k resnim knjigam. Zgodovina se začenja. Počasi jim sledim. Ne zaupam tistemu odstavku, *Komunistični manifest* je preveč klišejska izbira. Rad bi videl, katero knjigo je Max tisti dan v resnici vzel v roke. Družina hodi proti majhnemu razstavnemu plakatu. Na njem: slika knjige s temno rdečimi platnicami. Otrok se ustavi in z mehko roko pokaže na plakat. Stopim skozi mizo in si ga pobliže pogledam. Končno lahko vidim, kaj piše na njem.

»Zablode komunizma: Od boljševikov do današnjih liberalcev«

Glavna prednost STT naj bi bila ravno ta, da ne moreš vplivati na preteklost in povzročiti nepovratnih sprememb. Prednost pa je tudi ta, da nihče ne sliši tvojega glasnega krohota. Ob plakatu so razstavljeni primerki knjige. Otrok skuša prijeti eno od njih, pa ga oče nežno odrine in jo sam vzame v roke. Obrne jo, potem pa se nasmehne in svoji ženi nameni porogljiv pogled, češ: Glej, najin sin bi rad bil intelektualec. Žena se tudi nasmehne. Oba se rogata nad svojim otrokom.

Obrnem se od njih. Izvedel sem, kar sem želel izvedeti. Pritisnem na vsadek v svojem ušesu in sporočim, da bi se rad vrnil nazaj v svoj čas.

»Seveda, že začenjamo postopek. Se vidimo, gospod Alic.«

Še zadnjič pogledam družino. Starša mi nikoli nista povedala, katero knjigo sem si takrat hotel ogledati. Zdaj vem. Ko bi mi jo le kupila, mogoče bi celo rešila svet.

*****

Majda Arhnauer Subašič

Skrivnostni Gospod Dot

»Mami, kaj je to evolucija?«

»Eh, ti moja mala bučka, spet sprašuješ stvari, ki so še pretežke zate,« ga je na videz okarala, a sama pri sebi je bila vesela, da ima tako radovednega otroka.

»Drugače pa je to razvoj človeka; ne posameznika, ki odrašča, ampak ljudi skozi zemeljsko zgodovino. Sicer pa se boste o tem učili v šoli in boš lahko vse izvedel,« mu je pojasnila.

»Obstaja pa tudi evolucija Zemlje in tudi vesolja. A to so še mnogo bolj zakomplicirane stvari, o katerih v resnici še ne vemo kaj dosti,« je nadaljevala.

»A, razumem. Se pravi, vse od Eve in Adama naprej. In po Evi se imenuje tudi evo-lucija. Zakaj pa ne po Adamu? Potem bi bila lahko adamo-lucija,« je resno ugotavljal Nikec.

Morala se je nasmejati njegovemu načinu razmišljanja in priznati, da v njem obstaja logika.

»No, ni čisto tako. Evolucija pravi, da smo se ljudje razvijali počasi in zelo dolgo. Najprej smo bili enaki opicam, potem pa smo se ljudje počasi začenjali spreminjati. Izgubljali smo dlako, hodili vse bolj pokončno, naši možgani so se pričeli razvijati in začeli smo govoriti, predvsem pa razmišljati. Menda je to povezano s tem, da smo pričeli jesti meso in ne le sadeže. Vsaka nova generacija je bila bolj napredna, bolj podobna današnjim ljudem. Skratka – drugače kot se učiš pri verouku, kjer pravijo, da sta bila prva človeka Adam in Eva, ki pa sta bila takšna kot mi.«

Videlo se je, da deček intenzivno razmišlja. Čez čas pa izjavi:

»In kaj je potem res? Kdo ima prav – tisti, ki trdijo, da smo se razvili iz opic ali oni, ki verjamejo, da prihajamo iz Adama in Eve?«

Skomignila je z rameni. Dobro vprašanje, je morala priznati. Kdo bi le vedel? Vsaka stran odločno zagovarja svoje stališče. Sama se s tem nikoli ni obremenjevala. Pri »nauku« je veljala ena resnica, v šoli pa druga. Prav nič težko ji ni bilo verjeti obema. Preprosto se je prilagodila okoliščinam in sprejemala tisto, kar je bilo potrebno, da je najbolje prišla skozi. Niti ni bilo časa, da bi se ukvarjala s tovrstnimi razmišljanji. Vsakdanje življenje jo je vselej postavljalo pred mnogo bolj praktične izzive. Treba je bilo delati in skrbeti za sina in zase.

A Nikcu vprašanje ni dalo miru. Zazrl se je nekam v daljavo in čez čas dejal:

»Kaj pa, če je resnica čisto nekje drugje?«

Vprašanje je obviselo v zraku. Tudi kasneje nikoli ni sprejemal le eno ali drugo možnost, ampak je vedno razmišljal še o tretji, četrti … Kot bi se ves čas zavedal, da živimo v polju neštetih možnosti, kjer je vse mogoče.

Res, kaj, če je resnica povsem drugačna, je prvič pomislila tudi sama. Kdo bi le vedel, kdo smo in od kod prihajamo? S kakšnim namenom? In kam gremo? Bomo sploh kdaj zagotovo vedeli?

Zvečer je s hvaležnostjo pomislila, da je lahko vesela, ker ji je bog ali pa usoda naklonila otroka, ki zna razmišljati izven utečenih okvirjev. Bog ali skupek genov, ki se je v njeni notranjosti oblikoval v novo živo bitje? Ali pa morda tudi tu obstaja kakšna tretja možnost?

Drugo jutro jo je prebudilo njegovo modrovanje:

»Zvečer sem premišljeval in ugotovil, da bi bilo še veliko bolj zanimivo vedeti kaj več o evoluciji vesolja. Je to res tako zakomplicirano? Zakaj ne moremo kar tja in tam odkriti kaj več? Iz česa pa sploh je sestavljeno?«

»Znanstveniki se trudijo, da bi ga proučili, toda to je zelo težko. Ni jih veliko, ki so se sploh sposobni ukvarjati s takšnimi vprašanji,« ga je mama soočila z realnostjo.

»Se bom pa sam lotil tega,« si je obljubil.

#

Verjetno niti mali Nikec, niti nihče drug njegove vrste, ki je gospodarila planetu, ni slutil, da bo nekoč nekje v globinah vesolja prav mali planet Zemlja nekega dokaj nepomembnega osončja predmet razprave v krogih varuhov in upravljalcev celotnega stvarstva.

»Kaže, da so bitja planeta Zemlja, ki so se izkazala za dovolj perspektivna, da smo jih nekoč izbrali za pospešeni razvoj in jim z genetskim inženiringom omogočili, da so v kratkem času močno napredovala, prišla do stopnje, ko bi bila potrebna ponovna revizija njihovega stanja. Kot je znano iz preliminarnih raziskav, so napredovala do stopnje, ko bi jih lahko začeli jemati resneje.«

Signum-1 in Signum-2 sta pozorneje prisluhnila, pravzaprav svoje frekvenčno polje natančneje uskladila s poročevalčevim. Njihovo sporazumevanje je bilo namreč telepatsko. Oba sta bila nekoč operativca, ki sta se s svetlobno komoro spustila na planet, njun kolega Signum-3 pa je opravil postopek implementacije genoma na telesu enega od bitij. Prav zanimivo je bilo opazovati, kako so se tekom generacij primitivni divjaki telesno spreminjali. Pridobivali so na masi osrednjega organa za miselne funkcije, ki je doživljal tudi strukturno preobrazbo. Preoblikovala se jim je telesna drža in z njo tudi način premikanja. Neartikulirane zvoke je nadomestila govorica, ki je tekom časa postala vse bolj raznolika in obogatena z glasovi, katerih namen je bilo tudi čutno zadovoljstvo, ne le sporazumevanje. Predvsem pa je presenečal umski razvoj, s katerim je vrsta nadvladala ostale in si jih podredila, prav tako tudi svoje okolje. Žal je zavest v primerjavi z razumom ves čas zaostajala, kar je z razvojem tehnologije nekajkrat povzročilo nevarnost izumrtja vrste in tudi celotnega življenja na planetu. V enem od teh primerov je kot posledico uničujoče dejavnosti nad svojo vrsto človek povzročil epidemijo bolezni, ki je resno ogrozila

njegov glavni potencial – možgane. Takrat je bilo treba hitro in diskretno ukrepati. Bilo je še prezgodaj, da bi prebivalstvo planeta izvedelo več o svojem izvoru in ustroju Vesolja, čeprav so se posamezniki že od nekdaj spogledovali z možnostjo, da niso sami v prostranstvih, ki so jih le slutili. Vse več jih je bilo tudi, ki so se spraševali in ugibali o svojem resničnem izvoru, saj jih veljavna resnica ni prepričala.

»Njihova tehnologija sicer še zaostaja, a teoretična razmišljanja se razvijajo v smeri znanj, ki jih posedujemo razvitejše civilizacije naših galaksij. Tekom nekaj generacij bodo na pravi poti, da dopolnijo vrzeli v poznavanju ustroja Vesolja. Naglo se približujejo točki, ki jim bo odprla vpogled v strukturo elementarnih delcev in njihovih korelacij, s tem pa možnost praktične uporabe prehajanja energije v materijo in obratno,« je Signum-1 spet bolj zavzeto prisluhnil razlagi potem, ko je v mislih nekoliko odplaval k Zemlji, kjer je deloma odigral vlogo stvarnika. Občutil je ponos in zadovoljstvo, ko je poslušal pohvalne besede o planetu, ki mu je pomenil nekaj več od množice drugih.

Govornik pa je nadaljeval:

»Odkritja vse manjših snovnih delcev so človeku prinesla spoznanje, da ustroj Vesolja temelji na vibrirajočih fragmentih energije, ki jih je poimenoval strune. Presegel je njemu zaznavne štiri dimenzije in matematično dokazal zaenkrat 26 možnih dimenzij, ki pa jih zaradi tehnoloških omejitev še ne more eksperimentalno potrditi.«

»Kot sem seznanjen, je odkril celo, da solitoni okoli sebe ukrivljajo prostor in čas. Poznan mu je tudi princip črvine. Od tod do potovanj v času in prostoru pa je le korak,« ga je dopolnil drugi.

»Torej, so na poti, da odkrijejo nas in svoj izvor. Jim omogočimo to možnost?«

Trenutek tišine. Kratek, a tehten razmislek o morebitnih posledicah zanj in za galaksijo, morda celo za širše Vesolje. Računalniška simulacija poda natančen izračun faktorjev tveganja, a njen končni odgovor je pritrdilen. Zdaj je dokončna odločitev v rokah varuhov Vesolja.

»Na osnovi predloženih dejstev je prav, da odpremo portal, ki Zemljanom omogoča izhod izven danih okvirjev,« je padlo prvo mnenje.

»Se strinjam, a s pridržkom. Tokrat bodo morali zrelostni izpit opraviti sami, brez naše najmanjše pomoči. Predlagam neodvisen poskus. Nekdo od teh, ki so na Zemlji inkarnirani v časovnici +50, bo za krajši čas zamenjal kronološko dimenzijo in kot neposredni opazovalec brez možnosti vpliva opazoval življenje ključnega faktorja prehoda na višji nivo znanja in zavedanja,« je bil konkretnejši drugi.

»Ideja zveni dobro. A kako bomo dosegli, da izničimo možnost kakršnegakoli vpliva? Lahko se zgodi, da bo svoje znanje in izkušnje nehote posredoval dalje, kar bi zmanjšalo objektivnost poskusa,« je bil nekoliko skeptičen tretji.

»Drži. Pasivni opazovalec iz njihove časovnice +50, oziroma zanje prihodnosti, je

lahko bitje, ki ne bo imelo možnosti podajanja svojega znanja in vedenja. Monitoring lahko vršimo prek njega.«

Ideja zadnjega se je vsem zdela primerna, če že ne dobra. Manjkale so le podrobnosti.

Tedaj se je oglasil Signum-1:

»Ko sem se nekoliko bolj ukvarjal s Homo Sapiensi, sem opazil, da so se z eno od vrst, ki jim je sprva predstavljala nevarnost, zbližali. Močna zver z nevarnimi, celo usodnimi zobmi, je postala njihov zaveznik. Poskrbeli so za njeno hrano, ona pa jih je varovala. Kot pravijo sami, so jo udomačili. Kasneje so to zver, ki jo imenujejo pes, modificirali v različne oblike in ji prek genov in vzgoje pridali še druge funkcije. Veliko njih ima danes vlogo hišnih ljubljenčkov.«

»Rešitev kot na dlani,« se je odobravajoče nasmehnil predsedujoči.

Zadovoljno so se razšli in se posvetili vsak svojim nalogam, ki jih v vse bolj razširjajočem se Vesolju ni bilo malo.

***

»Mami, mami …« je iz telefona odmeval navdušen glas in čez čas malo bolj umirjeno nadaljeval:

»Veš, kaj se je zgodilo, ko sem se vrnil iz šole … ne boš verjela … točno pred vrati je sedel majhen kuža. Kot bi čakal prav mene. In takoj je začel migati z repom. Saj ga lahko obdržim, kajne?«

»Nikec, se bova doma pogovorila. Zdaj ne morem. Bova razmislila in pretehtala.«

A misli ni mogla dokončati, saj jo je že prekinil:

»Ampak kuža izgleda tako ubogi. Sigurno bo razočaran, če ne bo ostal pri naju. S takooo velikimi učki me gleda. Tudi ti mu boš všeč. In lačen je, takoj je pohrustal piškote, ki sem mu jih dal.«

Ko se je Nataša vrnila domov in zagledala ljubek prizor, je vedela, da ne bo nobenega razmisleka in tehtanja. Na kavču sta sedela njen edinec in res ljubek psiček, ki je ob pogledu nanjo veselo mahal z repom in se stiskal k svojemu srečnemu najditelju. Prvotni namen, da bi poiskala lastnika kužka, je hipoma zbledel.

Zvečer je premišljevala, da je kuža prišel k hiši gotovo s kakšnim namenom. Dobra družba Nikcu bo. Včasih ima kar slabo vest, saj veliko dela in za otroka nima toliko časa, kot bi želela.

Dnevi so se prevesili v tedne in mesece, navdušenje nad kužkom pa je kar trajalo. Nikec je zgledno skrbel zanj, nobeno delo mu ni bilo odveč. Jutranji sprehod ga je napolnjeval z veseljem in v šolo se je odpravljal prav nič zaspan kot nekoč. Mala živalica mu je sledila na vsakem koraku, seveda je tudi spala ob njem. Vse skupaj je izgledalo skoraj filmsko kičasto. Sicer pa je bil že čas, saj njuno življenje prej ni bilo ravno postlano z rožicami. Morda se je Nikec prav zaradi očetove prerane smrti še bolj navezal na Pikca, kot so poimenovali prišleka z velikimi črnimi pikami na belem kožuščku.

»Včasih se mi zdi, da vse ve, le govoriti ne zna,« je ugotavljal fant.

»Res deluje pametno,« se je strinjala tudi Nataša. Zadnjič je po službi utrujena zaspala in skoraj pozabila na nek opravek, a jo je kužek pravočasno zbudil in ji celo prinesel torbico k postelji, kot bi vedel, da mora ven. Ker bi kmalu pozabila ustrezno kartico, je pristopil k omari, kjer jo je hranila, in lajal. To bi pravzaprav lahko bil slučaj, a z lajanjem se je oglasil tudi, ko je pri svojem delu naredila opazno napako in že hotela ugasniti monitor. Sedeč poleg nje je s tačko zaustavil njeno roko. Nekaj ji je reklo, da naj zadevo še enkrat preveri. Prisegla bi, da je slišala glas, a je misel na to hitro odgnala. Vseeno pa je izračun opravila še enkrat in ugotovila napako.

»Sicer pa to o svojem psu pravi skoraj vsak lastnik,« je hotela ostati realna in se nasmehnila.

»Ampak Pikec je res drugačen,« ji je ugovarjal.

»Včasih se mi zdi, da vse razume, kar mu govorim, čeprav gre za stvari, ki jih nikakor ne bi mogel razumeti. Prikima mi ali pa pogleda vstran. Sem ga tudi preizkusil. Ko sem mu govoril neresnične stvari – na primer, da je Zemlja kockaste oblike – se je izrazito obrnil stran. Nasprotno pa je ob stvareh, ki so splošno znane, navdušeno kimal. Me pa nekoliko bega, ker me včasih gleda globoko v oči, kot bi mi na vsak način hotel nekaj povedati,« je nadaljeval.

Oba sta utihnila. Nataša se je za besede svojega sina skoraj zahvalila. Tudi sama je na trenutke pomislila enako. Ni si znala razložiti, kaj jo je privedlo na to misel. Kot bi ob pogledu iz oči v oči s psičkom nekaj v njej zavibriralo na poseben način, česar si ni znala razložiti. Ko je bilo to prvič, je občutje pripisala kozarcu močnega vina, a naslednjič in kasneje razloga ni bilo. Morda sem osamljena, pa mi že bližina živali vzbuja toplino, je poiskala razumsko razlago.

Tudi v najstniških letih se Nikec, ki je v družbi vrstnikov zdaj raje slišal ime Niko, ni bistveno spremenil. Še vedno je bil željan znanja in najbolje se je počutil s svojim Pikcem. Veliko je bral, razmišljal o prebranem in o tem govoril tudi psičku. Z leti in izkušnjami se je vse bolj nagibal k mišljenju, da premalo poznamo pasjo inteligenco. Če ga ne bi tako močno zanimala astronomija in z njo povezane vede, bi se morda kasneje resneje ukvarjal s tem. Ali pa je le njegov najboljši prijatelj nekaj posebnega? Ker je tudi sicer veljal za nekoliko posebnega, o tem rajši ni govoril.

»Misliš, da nam bo kdaj dano, da bomo presegli omejitve in lahko opravljali medgalaktična potovanja?« se je vprašujoč sebe obrnil k Pikcu.

Pes je odločno prikimal.

»Kaj pa potovanja v času? Princip bi lahko bil isti, vsaj upoštevajoč današnje znanje o strukturi vesolja,« je razpredal dalje.

Tokrat se je kosmati sogovornik nekoliko zmedel in čez čas prikimal.

Niko je imel pred seboj nekaj različnih natisnjenih fotografij, ki so se nanašale na teme, katere so zadnjič obravnavali na fizikalnem krožku. Razporedil jih je po tleh.

Sam sebi se je zdel smešen, ko je spregovoril:

»Zdaj pa pokaži, na kateri sliki vidiš prikazan način, ki bi nam omogočal preskakovati čas.«

Kot bi ga razumel, se je kuža usmeril k fotografiji, ki je prikazovala shemo črvine, in odločno položil tačko nanjo. Je na pasjem obrazu opazil zmagoslaven nasmešek, medtem ko je v elegantnih zamahih migal z repkom? Je čutil, da ga je njegovo dejanje resnično presenetilo? Možnost, da je spet šlo za naključje, je sicer obstajala, a glede na dosedanje izkušnje pri podobnih poskusih, je vse manj dvomil.

Objel je kosmato kepico, jo počohal in zamišljeno dejal:

»Si morda tudi ti popotnik iz neke druge galaksije ali prihodnosti?«

Dolg pogled z izrazom v očeh, ki ga ni bilo moč doumeti. Vedel je, da mešanice pripadnosti, bližine, skrivnosti in vsaj kančka žalosti, doživete v tistem trenutku, dolgo ne bo mogel razvozlati. A nekoč bo prišlo tudi to. Kot še marsikaj drugega, v danem hipu povsem utopičnega.

Nataša je z veseljem in zadoščenjem opazovala sina, kako se razvija v mladeniča, ki mnogo obeta na znanstvenem področju. Kot za šalo je zmagoval na različnih tekmovanjih in blestel z inovativnimi zamislimi. Verjetno je bila to zasluga genov s strani njegovega očeta, saj je bil njegov daljni sorodnik uspešen znanstvenik, zaslužen za odkritje ključne učinkovine za zdravljenje Alzheimerjeve bolezni, ki je v njegovem času predstavljala trd oreh. Aleksej Petrovič je žal umrl dokaj mlad, materialna plat njegovega odkritja pa je po spletu okoliščin pristala v rokah ene vodilnih farmacevtskih korporacij. Kot je razbrala iz fotografij, je bila tudi fizična podobnost med njim in Nikom presenetljivo velika. Če bi verjela v reinkarnacijo, bi pomislila, da je tu v igri ponovno utelešenje.

Stiskalo jo je ob misli, da bo verjetno kmalu nastopila praznina v njenem življenju. Niko je svojo študijsko pot načrtoval tudi v tujini, Pikec pa je tudi stopal v leta, ki za psa veljajo za zrela. Začuda pa tega ni kazal. Še vedno je imel bister pogled, veliko energije, rad se je lovil z mlajšimi psi in celo pokazal zanimanje za kakšno pasjo gospodično. Tudi veterinarka je ob podrobnejšem rednem pregledu dejala:

»Tale kuža se odlično drži. Še nisem naletela na nobenega, ki bi pri teh letih izgledal in deloval tako vitalno. Kot da se je pozabil starati. Njegova genetika je sicer nekoliko nenavadna, a ne vem, če bi njegovo mladostno stanje lahko pripisala temu. Tudi preiskava po metodi ultrasenzorične magnetne resonance je pokazala nekoliko nenavadno razporejenost možganskih centrov, a nič posebno izstopajočega.«

»Res pravi večni Saint Germain, za katerega pravijo, da se je menda kot ista oseba pojavljal v različnih zgodovinskih obdobjih,« se je ob dobri novici nasmejala Nataša. Tudi na pasjem obrazu je igral nasmešek, kot bi razumel, o čem sta govorili. Ob koncu pregleda je še nagajivo pomežiknil, kot se je to običajno dogajalo, kadar je s kakšno svojo vragolijo ali reakcijo presenetil ljudi.

Novice, da je kuža potrjeno popolnoma zdrav, se je veselil tudi Niko. Z mamo sta se dogovorila, da ga bo vzel s seboj na študij na Dunaj. Pred sabo je imel jasne cilje. Svojo prihodnost je videl v teoretični fiziki, kjer je videl največ izzivov.

Tekom študija ga je še vedno zanimalo vesolje, a zdaj na drugačen način. Odgovore na marsikakšna vprašanja, ki so ga zaposlovala v preteklosti, je dobil, a vedno je naletel na bariero. Matematično dokazljivo, v skladu z obstoječimi fizikalnimi zakoni prav tako, vsaj z uradno priznanimi korekcijami le teh, celo eksperimentalno potrjeno, toda praktično neizvedljivo za več kot mili sekundo, kar je že velik napredek glede na prvotne rezultate. Problem je videl tudi v tem, da sodobni pospeševalniki delcev kljub napredku in sprotnim nadgradnjam ne zmorejo poganjati osnovnih delcev z dovolj visokimi energijami, da bi lahko nedvomno potrdili teoretične modele najnovejših inačic teorije strun. Tudi najnovejša spoznanja na področju geometrijskega modela M-teorije, ki se je s svojim konceptom večdimenzionalnih prostorov ob sinergiji sil, ki vladajo vesolju, niso prinesla otipljivih rezultatov, ki bi vodila dalje.

Doktorski študij mu je odprl nove vidike, a tudi ti ga niso zadovoljili. Na konferencah se je srečeval s kolegi, ki so prav tako izražali dvome o pravilnosti svojih poti pri raziskovalnem delu. Vznikale so nove hipoteze, ki pa po obetajočih začetkih niso doživele potrditve, še manj prinesle bistveni napredek.

»Kot bi se na področju raziskav naše stroke čas ustavil, mi pa si prizadevamo, da bi ga razkrinkali v vseh njegovih subatomskih potankostih in si ga podredili,« je na banketu po simpoziju potarnal ugledni profesor.

»Drži, res paradoksalna situacija. Izgleda, da za časa naših življenj ne bomo uspeli najti poti, da bi ga ujeli v jadra in z njim zaplavali novim svetovom naproti,« ga je poetično dopolnil drugi.

Ob teh besedah se je Niko spomnil svojih skoraj še otroških sanjarij, kako bo nekoč odkril način, s katerim bo na krilih energij še neraziskanih delcev zajahal čas in z njim potoval v prihodnost in preteklost. Spoznaval bo nastanek človeštva, spremljal evolucijo, se morda vrnil celo do trenutka Velikega poka in stvarjenja vesolja. Pokukal bo v prihodnost in iz nje prinesel znanja, ki bi pomenila doprinos k boljšemu življenju ljudi. Lahko bi celo obudil svojega mrtvega očeta, ki bi bil gotovo zadovoljen, če bi spoznal sina.

Ko je prišel domov, se je moral nasmejati svojemu zvestemu kosmatemu spremljevalcu, kako spretno drsa po lahki preprogi iz enega konca sobe do drugega. Kot bi zajahal val, ki ga je nato sam nosil dalje. To je počel večkrat, odkar je začasno bival v starinsko opremljenem stanovanju v Ženevi, ki mu je nudilo razkošen pogled na jezero. Večkrat se je s Pikcem sprehajal ob njem in kadar je bilo vzvalovano, se živalica kar ni hotela odmakniti od njega.

Valovanje! O doslej znanih oblikah valovanja je vedel praktično vse, a tokrat se

mu je misel nanj zdela kot razodetje. Tu je ključ! A kako ga uporabiti? Spet je zavrtalo vanj. Vprašanja so se nizala z mrzlično hitrostjo, odgovorov pa ni bilo od nikoder. Kot pes, ki lovi svoj lastni rep in se vrti v krogu, se je zdel sam sebi.

Zvečer je o svoji nemoči spregovoril Pikcu, ki ga je tokrat še posebej pozorno poslušal.

»Ej, kamerad moj stari, ti si s svojo pasjo pametjo očitno že odkril manipulacijo časa, nekatere najpametnejše glave vrste, ki ji rečemo misleči človek, pa tavajo v temi,« se je pošalil med čohanjem. Skoraj nihče mu ni verjel, da ima njegov kuža že vsaj 25 let.

Spet tisti pogled bistrih oči, kot bi mu hotele nekaj povedati. Tokrat je v njihovem odblesku zagledal nešteto drobnih, svetlikajočih se točk, ki so se spoprijemale v valujoče nitke. Kot hipnotiziran je zrl vanje. Ko se mu je slika približala in izostrila, je opazil, da jih je vse več in se skoraj dotikajo druga druge, ko plavajo v mediju motno mlečne barve. Zazdelo se mu je, da zre v 3-, 4-, 11-, celo 26-dimenzionalni monitor in da lahko le z močjo misli poveča sliko. Nitke, v kateri je prepoznal strune, so bile pravzaprav tanke ploščate strukture fluorescentnih barv, razdeljene v več polkrožnih nivojev. Ko je stopnjeval povečavo, je na vseh nivojih opazil rahle vdolbine in simetrično njim dvigajoče se izbokline s komaj opaznim lijakastim tunelom.

Manjkajoči delci so dopolnili sliko, ki je zasijala v vsej svoji veličini. Mozaik se je dokončno sestavil. Možnost medgalaktičnih potovanj na osnovi koriščenja valovanja elementarnih delcev se je široko odprta, princip potovanja v času, ki pravzaprav predstavlja le prehod med dimenzijami, pojasnjen. Zmagovalen krik je pretrgal tišino.

Isti hip je podoba začela medleti, dokler se ni dokončno izgubila. Niko je kot odčaran ugotovil, da še vedno zre v oči svojega pasjega prijatelja. Z grozo je doumel, da ga zapušča. Odhaja. Zmagoslavje se je sprevrglo v obup.

»Hvala ti, hvala za vse … ljubezen, vdanost, podporo, večni navdih … bil si tako poseben … še v poslednjih trenutkih si mi naklonil dragoceni dar … neprecenljivo spoznanje … zame in za človeštvo …«

Nekaj dni zatem se je dokončno poslovil od svojega Pikca.

»Vrni se v miru tja, od koder si prišel. Zdaj razumem tok usode, ki te je k meni poslala s posebnim namenom.«

Izgubo je utapljal v delu, v katerega je zagrizel še bolj zavzeto. Pot je bila zdaj široko odprta, nova obzorja na vidiku.

***

10. decembra dve leti kasneje je Nobelovo nagrado za fiziko prejel mladi up sodobne znanosti Nikolaj Petrovič, ki je s svojim revolucionarnimi dosežki na področju fizike elementarnih delcev omogočil preboj v razumevanju ustroja vesolja.

Po pričevanju medijev je na slovesnosti v Stockholmski koncertni dvorani precej pozornosti požel skrivnosti gost, znan le po imenu Gospod Dot, ki je med prvimi, mimo uradnega protokola, čestital slavljencu in se z njim prisrčno objel. Videlo se je, da ga je bil nagrajenec iskreno vesel in ni mogel skrivati ganjenosti. Niti organizatorjem ni bilo jasno, od kod se je vzel. Nagrajenec se je na vprašanje o tem, kdo je neznani gospod, le nasmehnil in dejal: »No comment, tako ali tako mi ne bi verjeli.«

*****

Fanfestov razpis
Prvi stik
v Celju

Prvostični uvod

Prvi stik (z nezemeljskim inteligentnim življenjem) je eden od temeljnih znanstvenofantastičnih postulatov.

Kaj naj rečemo o prvostičnih pripovedkah?

V tem uvodniku se bom posvetil obsegu pesmi in pripovedi.

Na razvitih trgih kratka zgodba obsega do 7500 besed, kar je za slovenske razmere astronomskih 45.000 znakov s presledki, to znese 30 standardnih strani.

Pomembno je poudariti, da kratka zgodba ni nekaj pripovedno razvejanega, s poglavji in kopico likov in dramskih lokov. Kratka zgodba opisuje dogodek v življenju glavnega lika, ki običajno ni posebej razvit. Vsi dodatni liki so le nakazani. Bistvo kratke zgodbe je besedna učinkovitost, torej veščina, da se čim več pove s čim manj besedami.

V razvitem svetu se nobena kratka zgodba ne začne z dolgotrajnim uvodom, temveč praviloma kar pade v dogajanje in podaja samo nujni minimum orisa literarnega sveta.

Obstajajo pa podmnožice kratke zgodbe, ki imajo precej različnih oblik. Naj naštejem le nekatere[1]:

- Miniatura (obsega do 1000 besed - 6000 znakov s presledki)
- Sličica (obsega 10 vrstic / 100 besed, ponekod ji rečejo postcard story)
- Twiter proza (obsega en čivk na Twiterju (po novem X-u))

Stanje v Sloveniji je pogojeno z naravo različnih domačih literarnih razpisov za kratko zgodbo. Naši razpisi za kratko zgodbo so običajno omejeni na do 2000 besed in avtorji oz. avtorice so se strenirali na ta obseg. Razkošnejše odmerjen prostor je prej izjema kot pravilo.

Odraz tega stanja je tudi obseg večine prispevkov, ki so prispeli na razpis. Slovenski (in ne smao slovenski) avtorice in avtorji bodo hvaležno sprejeli možnost pisanja daljših kratkih zgodb in želeli izkoristiti svobodo prostora, ki je na voljo.

Potopite se torej v Prvi stik, ki so ga z zgodbami dokumentirali:

- Barbara Ribič jelen
- Bojan Ekselenski
- Domen Mohorič
- Majda Arhnauer Subašič
- Matej Krajnc
- Matic Smerdu
- Tihomir Jovanović Tika

1. Tukajšnje definicije so samo okvirne, saj obstaja še precej drugih, ki so seveda enako dobre.

Barbara Ribič Jelen

Prvi stik

(Zgodba iz medgalaktičnih kronik)

Izhod iz črvine številka 553. Džekhuti matično ladjo ULTIMO dodatno prekrije s ščitom nevidnosti. Plovilo sicer ščiti Warp mehurček, a to zdaj ni dovolj. Ultimo usmeri k tretji krogli od Sonca. Planetarna ura kaže 4,593 milijarde in 2024 let. Zemlja.

'Kako nenavadno ime,' ga prešine misel. *'Zemeljska človeška vrsta res zna vse odlično postaviti na glavo.'*

Džekhuti se prizanesljivo nasmiha njihovim občasnim ugotovitvam, da je planet ploščat. Med članicami Medgalaktične federacije pogosto krožijo šale na ta račun.

'Ampak lepota Zemljank, eh, to pa je popolnoma druga zgodba,' tiho zabrunda in pri tem misli na tisto, ki ga je pred nekaj meseci po centralno-galaktičnem času nadvse vznemirila.

Matično ladjo ustavi na temni strani Zemljine Lune.

'Še ena traparija z imenom. Luna, ki v bistvu ni luna,' zamomlja z rahlo nejevoljo v glasu.

Izklopi ščit nevidnosti. Neopredeljiva slutnja mu za hip ustavi roko, pernati puhek na tilniku se naježi. Strese z glavo in odločno pritisne na stikalo za zvočni žarek. Trikrat na kratko in enkrat na dolgo. Zvok, ki ga lahko slišijo le redka bitja, se dotakne površine. Komaj opazna vrata z vklesanimi simboli ostanejo zaprta.

'Nič, en sam prekleti nič. Nekaj je hudo narobe,' mu trzne kljun.

Odločno vklopi rdeče stikalo. Tanek snop piskajočega zvoka raztopi površino vrat, da iz satelita zazeva temna notranjost.

Ozre se na svoje prijatelje in sopotnike, ki jih je izbral ob prevzemu poveljevanja Osme medgalaktične enote garde azilov ali skrajšano OMEGA. Elitna enota najboljših bojevnikov in zaščitnikov znanega vesolja. Zadnje zatočišče in zavetje preganjanih, nemočnih, napadenih. Ime in bistvo njegovega življenja. Prvi med enakimi.

Džekhuti pomigne Anhurju in Basti: »Pa poglejmo!«

Aktivirajo zaščitna oblačila, ki jih prekrijejo kot druga koža in vstopijo v notranjost satelita.

Anhur pregleda prostore, namenjene nadzoru Zemlje, s svojim radarskim vidom. Odkima: »Vse prazno, Opazovalci so izginili.«

Basta prestrašeno mijavkne: »Poglejta,« pokaže s prstom na droben prah ob napravah za opazovanje Zemlje, »sledi ostankov so komaj vidne. Uporabili so razblinjevalce.«

Dlačice ob ustih in nosu ji vztrepetajo: »Tako delujejo pripadniki ZGAGE.«

Vedo, kaj je ZGAGA in kdo vse je vanjo vključen, a vendar je čutila potrebo, da pojasni: »ZGAGA je kratica za Zvezo galaktičnih antihumanističnih grupacij anarhistov. Plačanci so. V ozvezdju Lire so pred tridesetimi leti po centralno-galaktičnem času naredili veliko štalo. Videla in občutila sem posledice, Ljudje mačke smo skoraj izumrli. Le še za vzorec nas je in razseljeni smo po več galaksijah.«

Džekhuti ugotovi: »Ta trenutek ne moremo narediti ničesar. Zaščitimo vrata v notranjost satelita in se vrnimo.«

Povezava s predsednikom parlamenta Medgalaktične federacije komaj zasluži to ime. Glasovi so hreščeči, podobe skoraj neprepoznavne.

Predsednikov odziv na dogajanje je nepričakovan: »Prepustite Zemljo, prepustite Zemljo!«

V ozadju je slišati hropeč glas Prve med materami starešin: »Borite se do zadnjega, aaagh …»

Potem je povezava prekinjena. Džekhuti lahko le ugiba, kaj se dogaja v parlamentu. V trenutku se odloči, da bo ravnal po svoje.

***

Roža zasanjano opazuje rogata zmajčka. Sedita na sedežni in osredotočeno gledata akcijski film. Rogi objema Lili okoli ramen. Oba grizljata čips z okusom čilija.

'*Stanovanje bo spet smrdelo po njunih vetrovih. Grozno, kako vedno uspeta priti do pekoče hrane,'* razmišlja Roža.

'*Nihče več noče k meni na obisk',* je užaljena in sama sebi prizna, da se vonja po zmajčkih in njunem prdenju res ne moreš z lahkoto znebiti. Še njene najboljše prijateljice Angelce ni na spregled, odkar ji je ta z veseljem predala Lili.

»No, zdaj pa dovolj! Gremo na sprehod,« pokaže na umetelno izdelan nahrbtnik, kjer sta vidni dve pomanjšani odprtini, ravno prav veliki za miniaturna zmajčka. Nista pretirano navdušena, a vseeno zlezeta vanj. Roža si ga nadene na prsi in na zmajčkovi glavi natakne platneni kapici, da skrije njuna rožička.

»Jesen v Celju je lepa, mar ne?« nagovarja zmajčka.

»Poglejta, kako čarobne so barve ob Savinjskem nabrežju,« nadaljuje.

»No, če se pogovarjaš z menoj, ti moram reči, da že močno pogrešam naš planet Dracolin, čeprav so ga zasedli Veliki zmaji.«

»Pa čisto malo še Džekhutija,« doda.

»Kaj pa starega zmaja Draca Mayorja tudi?« ga spomni Roža.

Rogi se ob tem imenu zdrzne in začne kolcati. Ob vsakem kolcu iz gobčka spusti plamen. Mimoidoči presenečeno strmijo vanje.

Roža z jezno grimaso zareži: »Pa kaj, pokvarjena igrača pač.«

A ni videti, da bi ji verjeli.

Najbolj pogumen sprehajalec zakriči: »Prepovedati bi morali uvoz nevarnih eksotičnih živali,« in visoko dvigne brado.

Roža sede na prvo klopco in Rogiju ponudi stekleničko z vodo. Kolcanje se umiri. Oddahne se.

A druženje z rogatimi zmajčki ni tako preprosto. Nikoli tudi ni bilo.

Po nabrežju jim prihaja naproti nenavaden primerek moškega. Ima nezdravo temno polt, ki je mestoma skoraj vijoličasta in debelo prepredena s temnimi žilami. Ves zabuhel je in nadležno strmi vanje.

Rožin spomin se počasi prebuja.

'Te vrtajoče oči?'

'Seveda, plaže na Proximi Centauri b!'

Spoznanje ostro zareže v resničnost: *'Tip je povzročil pravo hajko zaradi Rogija, in lovili so naju vsi modeli, ki so bili tam na dopustu. Zmajevi rožički so redka dragocenost.'*

Adrenalin zdivja po njenih žilah.

»Trdno se primita,« zavpije in divje steče po nabrežju v smeri Starega gradu.

»Med obzidjem se bomo skrili. Smola, da tokrat Džekhutija ni blizu,« javkne in z vso močjo teče po Pelikanovi poti navkreber.

Za seboj sliši topotanje in pomisli, da preganjalec zagotovo ni sam.

Na tilniku že čuti smrdljivo sapo, ko izgubi tla pod nogami in nezadržna sila jo vleče navzgor.

»No, Zemljanka, potrebuješ pomoč?« se pošali Džekhuti.

»Eh, saj veš, da rogate zmajčke vedno spremljajo težave,« vzdihne od olajšanja.

»Bog, kako srečna sem, da te spet vidim.«

Džekhuti se zasmeje: »Bog mi pa že dolgo ni nihče rekel.«

Roža presliši njegovo zbadanje: »Kako, da si tukaj?«

»Rešujem lepe Zemljanke.«

»Pa tudi rogate zmajčke,« doda in zapiči svoj pogled v nahrbtnik.

Trenutek kasneje jih povabi: »Pridite, da spoznate moje prijatelje.«

Anhur pokaže na zmajčka: »Zdaj pa te spremljata že dva?«

Roža je presenečena. Pomisli, da ji spomin na nenavadno potovanje vendarle ni ponagajal in je možaka nekoč že srečala.

Anhur se smeji in jo premeri s fluorescentno zelenimi očmi: »Drevesni planet v ozvezdju Oriona. Tudi Sirij je z menoj,« potreplja svojega psa.

»Hej, kužek, kako si kaj?« Roža počehlja veliko mrcino za ušesi in si prisluži mokro lizanje po obrazu.

Džekhuti se smeje in pojasnjuje ostalim: »Pred polovico centralno-galaktičnega leta smo imeli servis za Ultimo. Takrat sem se malo potepal po vesolju s svojim

starim plovilom, Roža pa je štopala z brisačo. Nekaj časa sva potovala skupaj. Anhurja sva obiskala na njegovem planetu pred skokom skozi črvino 814.«

Predstavil jih je: »Basta iz ozvezdja Lire, predstavnica rase Ljudi mačk. Zelo dobro zazna prihajajoče nevarnosti.«

»Daumu iz ozvezdja Kasiopeje, predstavnik Ljudi šakalov, odličen navigator in upravljavec vseh vrst plovil. Basta in Daumu sta že nekaj centralno-galaktičnih let par.«

Po ramenih potreplja naslednjega: »To pa je Hons, pripadnik Snežnih ljudi iz ozvezdja Laboda. Je najboljši zdravilec, kar jih poznam in tudi najboljši izdelovalec teles za prehod duš in senzibilnih teles v znanem vesolju.«

Roža komaj dojema povedano in videno. Vse skupaj se ji premeša v pisan kolaž barv in oblik, porajajo se tisoči vprašanj. A jih ne ubesedi. Prežene jih slutnja o dragocenosti te skupine.

»Vesela in hvaležna sem, da smo se srečali,« spregovori resno.

***

Komunikacija med ULTIMO in parlamentom Medgalaktične federacije je tokrat jasna in nemotena, glas Prve med materami starešin pa umirjen in zvonek kot vedno.

»Pripadniki ZGAGE so nas napadli. Želeli so ustvariti kaos in prevzeti parlament. Razbiti Medgalaktično federacijo in zavladati znanemu vesolju. Predsednika parlamenta so razblinili. Ampak njihovi načrti so se izjalovili. Niso vedeli za Speče bojevnike. V zadnjem trenutku smo jih priklicali. Projicirali in utelesili so se s Severnice. Uničili so večino napadalcev. Mislim, da se bodo preostali potuhnili. Žal je Velikim zmajem uspelo zbežati s svojimi največjimi bojnimi plovili. Pazljivi bodite.«

»Spet je zmagalo dobro,« je navdušen Džekhuti.

»Ni še konec,« odvrne Prva.

Nato nadaljuje: »Čas je že, ne smemo več odlašati. Vzpostavite stik z množicami na Zemlji. Rase iz znanega vesolja, ki so obšle naša navodila in sodelujejo z nekaterimi vojaškimi silami na Zemlji, je treba pregnati s planeta. Opazovalci so nam v svojem zadnjem stiku sporočili, da izkoriščajo zemeljske vire v zameno za staro in potratno tehnologijo. Skličite voditelje vseh držav Zemlje. Zemljani nimajo prav veliko izbire. Hitro morajo odrasti in sprejeti odgovornost zase, se samostojno odločiti.«

Za hip je utihnila in z vso resnostjo dodala: »Ugotavljamo še, kdo je bil naročnik napada. Med Spečimi so tudi vidci na daljavo. Sporočili vam bomo.«

Džekhuti se obrne k prijateljem: »Slišali ste. Nalogo imamo.«

***

Roža lahkotno stopa po Pelikanovi poti s Starega gradu proti mestu in si veselo požvižgava. Lili in Rogi nikakor ne moreta utihniti. Rogi nenehno vzklika in

ponavlja: »Spakirali bomo in potem gremo z Džekhutijem, jupii jeah. Spet bova videla druge zmajčke. Čisto zares nas bo odpeljal nazaj na Dracolin. Upam, da so se Veliki zmaji pobrali nazaj v vzporedno vesolje, od koder so se priklatili k nam.«

Lili je zamišljena: »Planet bomo morali obnoviti, če bo le šlo. Vse so uničili. Medgalaktična federacija bi nam morala pomagati. Oni so krivi, ker niso pravočasno zakrpali vseh prehodov.«

Basta počasi hodi za skupino in se previdno ozira naokrog. Dlaka se ji ježi in opozarja na nevarnost, a ne opazi ničesar sumljivega.

Niso še prišli do nabrežja, ko se nadnje spusti senca. S pišem vetra zavonjajo vonj po ognju in dimu. Gasilske sirene tulijo. Rožo stisne pri srcu.

»Ah, moja draga Zemljanka. Ti si mi ukradla najljubša rožičasta zmajčka, grrh,« in pošastna luskinasta taca z dolgimi kremplji seže proti Roži.

Za hrbtom zasliši prestrašeni mijavk. 'Basta, z*beri se,'* jo v mislih roti, a brez uspeha. Očitno pri njej telepatija ne deluje.

Stisne zobe in zbere ves svoj pogum: »Pozdravljen dragi Draco Mayor. Vidim, da uporabljaš pomado za luskine z Malega laboda. Prav lep kovinski sijaj imajo.«

»Pa luskine tvojih spremljevalcev tudi,« pokaže na tri Velike zmaje za njegovim hrbtom.

»Saj ste kar čedni,« doda.

Zadovoljstvo na Dracovem obrazu ne traja dolgo, laskanje ne doseže cilja.

»Pusti zdaj mojo lepoto pri miru. Vsi boste moji talci. Tvoj Džekhuti je s svojo floto napadel moje bojne ladje. Vse so uničene, moja glavna pa je hudo poškodovana. Pri pristanku se je sistem za pogon sesul in zdaj je praktično neuporabna. Z vami si bom kupil novo plovilo in prosto pot, vmes pa malo požgečkal tvoje mesto,« grozeče pihne.

A iz gobca se plamen ne prikaže.

»Eh,« zamahne, »ves ogenj sem porabil, moram malo počakati, da se obnovi.«

Roža se domisli: »Veš kaj, Zemljani smo gostoljubni.« Iz nahrbtnika potegne vrečke čipsa s čilijem in mu jih ponudi.

»Pogostiti te želim.«

In še poudari: »Tole vam bo hitro povrnilo ogenj.«

Stari Draco in njegovi spremljevalci strgajo vrečke iz Rožinih rok. Poskusijo vsebino. Na Dracovem obrazu se zrcali čisti užitek. A ne za dolgo.

»Prekleta, kaj si nam podtaknila. Celo drobovje me žge, zastrupila si nas,« njegove luskine zažarijo.

»Joj, žal mi je,« zastoka Roža.

»Na zmajčka pa ta hrana ne deluje tako.«

Za hip utihne, a že se ji porodi nova ideja.

»Hitro v Savinjo. Vodo popijte in vam bo boljše,« jih usmerja Roža.

Veliki zmaji skočijo v reko in hlastno lokajo vodo. A to ni dobra rešitev. Luskine se z vodo prepojijo in močno napihnejo. Postajajo vse težji, izgubijo ravnotežje in potonejo. Ni jih več na spregled.

'Še dobro, da je ves teden deževalo in je Savinja močno narastla,' pomisli Roža, na glas pa ugotovi: »Očitno so alergični na vodo. Utonili so.«

Roža pobože oba zmajčka po rožičkih in objame Basto okoli ramen.

»Pa smo rešeni,« zadovoljno vzklikne.

»Vsaj za zdaj,« doda sama zase.

***

Basta nemirno hodi sem in tja po stanovanju. Nestrpno opazuje zmajčka in Rožo, ki na velik kup odlagajo nujno potrebne stvari.

»Džekhuti je naročil, da vzamete samo najnujnejše. Na ULTIMI imamo vse, kar potrebujemo,« je nejevoljna Basta.

»Dajte že, pohitite. Ne počutim se udobno na tem planetu. Zemljani ste tako zelo nepredvidljivi,« zavihne z nosom.

»Imaš prav,« odvrne Roža.

Vzame brisačo, dokumente in brusilni kamen, ki ji ga je dala Angelca za spomin, ko sta se zadnjič videli. Še nahrbtnik z zmajčkoma in so pripravljeni za odhod.

»Gremo. Zaklenila pa bom vseeno,« in vtakne ključ v žep kavbojk.

Basta olajšano vzdihne: »Dajmo, ne zadržujmo se več.«

Pot do Savinjskega nabrežja ni dolga, a do tja je vseeno treba priti. Niso še uzrli pešpoti, ko se na obeh straneh ustvari dolga kolona ljudi. Vpijejo in mahajo vsevprek. Ponekod je videti celo državne zastave. Vzklikajo hvalnice Roži.

Basta postaja nervozna: »Med množico se vedno skriva kaka nevarna oseba in med prerivanjem ljudi to težko opaziš.«

»Tecite in se ne ozirajte!« zavpije.

Stečejo in množica ljudi za njimi. Pot postaja vse bolj in bolj razvlečena. Razdalja med njimi in množico se le počasi, a vztrajno povečuje.

Roža se nenadoma sunkovito ustavi, Basta pa z vso silo udari v njen hrbet.

Velike sluzaste oči, ki so srhljivo podobne potapljaški maski, se kovinsko zasvetijo. Temno zelena, dolga in suha okončina nevarno seže proti zmajčkoma: »No, no, Zemljanka, ne tako hitro. Vidim, da imaš pri sebi zmajčka. Prav je povedal stari Draco, preden nas je teleportiral na ta kraj. Obljubil je, da nam bo pomagal pri begu, zdaj pa bom raje uporabil zmajčka. Vsi nujno potrebujejo njihove rožičke.«

Njegove oči se mrzlično zasvetijo: »Pravzaprav si bom najprej privoščil redek užitek. Saj slutiš.«

Roža šepne Basti: »Mali zeleni iz Zete Reticuli. Nori so na seciranje in zelo nevarni s kovinskimi diski. Moj hrbet se še vedno spominja srečanja z njimi.«

S kotičkom očesa opazi nevarno oster nož v roki zelenca. Vratne žile se ji napnejo in divje utripajo.

»Počasi, Glavni sekljač,« poskuša pridobiti nekaj dragocenih trenutkov, da bi se domislila rešitve.

V ozadju zazna približevanje množice ljudi, ki jih je prej pognala v beg.

»Sranje,« zakolne in k sebi stisne nahrbtnik. Začuti trdoto brusilnega kamna.

»Kaj pa, če ...?« se v umu poraja nora zamisel.

»Veš kaj?« se Roža obrne h Glavnemu sekljaču. »Zamerim ti, da si tako površen in me hočeš secirati s topim nožem. Vsaj nabrusil bi ga lahko, da se mi ne bi scefrala vsa koža,« se njen glas trese od užaljenosti.

Mali zeleni je osupel in ni mu jasno, kaj Zemljanka pravzaprav hoče.

Roža vzame brusilni kamen iz nahrbtnika in mu ga ponudi: »Izvoli, nabrusi nož s tem kamnom. Brus je vrhunske kakovosti in nož bo ostrejši kot kadar koli prej.«

Nato se obrne k množici: »Bežite, nevarni so.«

Množica najprej okleva, potem pa se ljudje začnejo počasi zadenjsko umikati.

Glavni sekljač je osredotočen na brušenje. Z brusom vztrajno in nežno drsi po površini noža. Vsi Mali zeleni zamaknjeno strmijo v svetlikanje kovine.

»Daj, teleportiraj nas k Džekhutiju,« šepne Roža Basti in jo dregne v rebra, da se končno prebudi iz otrplosti.

***

Džekhuti razjarjeno strmi v Glavnega sekljača in Male zelene, ki so skupaj z njim v energetski kletki. Ne spomni se več, kdaj je bil nazadnje tako neobvladljivo jezen. Že ob misli, da bi jo lahko ponovno izgubil, njegova razsodnost ohromi.

Basta ga opazuje: »Poveljnik, kaj bomo z njimi?«

Ne dobi odgovora.

»Poveljnik, kaj bomo z Malimi zelenimi in kaj z vsemi drugimi, ki so goljufali Zemljane?« vztraja z vprašanji.

Džekhuti se ozre k njej: »Vsi bodo stopili pred Vrhovno medgalaktično sodišče. Sodniki bodo presojali in obsodili.«

»Nisem si niti predstavljal, da je svoje lončke pristavilo toliko ras,« nadaljuje.

»S sodiščem bomo vzpostavili izredni kanal za komunikacijo. Ne bomo zavlačevali.«

V poveljniškem prostoru: »Dajte nam 24 ur po planetarnem času. Roža in Anhur gresta z menoj na srečanje s predsedniki vseh držav in šamani staroselcev Zemlje. Pričakujem, da se bodo tam pojavili Ljudje mravlje, ki so v zadnji apokalipsi zaščitili Zemljane in jim v podzemlju omogočili preživetje. Zaslužijo si udobnejše življenje na kakem od rajskih planetov. Srčno upam, da bodo prišli tudi Skrivači, ki jih nismo uspeli najti z detektorji.«

Basta zaskrbljeno odvrne: »Dobro opravite. Če boste potrebovali pomoč, sporoči. V pripravljenosti bomo.«

»Zvesto bitje si, Basta,« jo potreplja po rami in hitro izgine.

***

Plovilo ZLOŽENČEK 1 se dvigne s ploščadi Ultime in poleti proti Zemlji.

Anhur, ki pilotira, se pritožuje: »Kako so pa Zemljani zasrali svoje dvorišče, saj kmalu še sami ne bodo mogli več iz lastne hiše, kaj šele, da bi lahko kdo varno prišel k njim na obisk. Ni čudno, da se dogaja toliko nesreč.«

Rožo je sram in v zadregi odvrne pogled, Džekhuti pa je prizanesljiv: »Tudi otroške bolezni bodo minile, tako ali drugače.«

Uspešno vstopijo v zemljino ozračje in nekaj časa lebdijo nad stavbo parlamenta držav.

Džekhuti se zaveda, da so vanje uprte vidne in nevidne oči: »Kar naj se igrajo, plovilo je zaščiteno z warp mehurčkom.«

»Tudi če bi se kakšen norec odločil postati slaven, mu kazanje mišic na ta način, ne bi koristilo,« se posmehuje.

Anhur vključi svetlobno dvigalo in spustijo se na tla. Džekhuti usmeri napravo, ki so jo poimenovali Shranjevalec, v plovilo. To se začne zlagati v miniaturno kocko in pristane na Džekhutijevi dlani.

Množica ljudi se je zbrala ob stavbi parlamenta in varnostniki jih komaj obvladujejo. Roža zasliši glasen »vuau« in pomisli, da se je v Džekhutijevi družbi že kar navadila na vsa mogoča presenečenja, pa vendar ...

Prime jo za roko in Roža začuti trzljaj, kot bi stala na tekočih stopnicah. Skupina, ki lebdi v zraku in izgine za vhodnimi vrati stavbe, je ponovno vzrok glasnega občudovanja.

V veliki dvorani jih pričaka hrumenje. Ko tako stojijo sredi dvorane, se hrup spreminja v šepet in ta končno v tišino.

»Kdo sploh ste, da si nas upate sklicati brez uradnega vabila, in to skupaj, kar vse predstavnike držav pa še šamane staroselcev povrhu. Ne upoštevate nobene hierarhije pomembnosti in moči,« se žolčne besede kot slap usujejo iz ust predstavnika države, ki se ima za nadzornika, upravitelja in prvega policista Zemlje.

»Na to pomembno mesto s seboj privlečete neko osebico iz žepne, skoraj neznane države, iz še manj znanega mesta Celja. Zakaj ste sploh izbrali tak kraj za mesto prvega stika? Se zavedate žalitev, ki ste jih pri tem naredili,« postaja vse glasnejši.

Džekhuti se zravna v vsej svoji velikosti, mišice se napnejo, njegov kljun se zatrese in iz drobnih oči šviga tisoče strel. Roža je zelo ponosna nanj in sluti, da sledi lekcija.

»Si končal?« zagrmi Džekhuti.

»Tista državica ima ljubezen v svojem imenu in Celje se rima na veselje! Kaj imaš pa ti? Kje je pozdrav nam, stvarnikom tega planeta in zaščitnikom vseh bitij? In pozdrav ostalim udeležencem tega srečanja? Kdo sploh si ti, ki si domišljaš, da si prvi? Premoreš dovolj modrosti, ljubezni in voditeljskih sposobnosti? So te okronali

vsi predstavniki držav in staroselcev?« težka vprašanja se nizajo drugo za drugim.

Džekhuti med udeleženci opazi pritrjevalno kimanje, ki mu potrdi pravilnost vtisov. Saj ne, da bi mu to sploh kaj pomenilo.

Nadaljuje: »Jaz sem Džekhuti, poveljnik OMEGE in zastopam Medgalaktično federacijo. Pozdravljeni vsi, tudi ljudje izven sedeža parlamenta, ki spremljate to srečanje. V ta namen smo povsod, kamor vam seže oko, pripravili projekcije, ki jih ni mogoče izbrisati. Želim, da vsak odrasli prebivalec tega planeta izve resnico.«

Dolg in pomenljiv molk se plazi po dvorani kot večerna senca.

Nato sledi šokantna resnica: »Nekaj vlad si je dovolilo nepooblaščeno skleniti skrivne sporazume z več vrst Nezemljani. Pojav nezemeljskih plovil in različnih videnj vztrajno zanikajo in diskreditirajo priče, jim uničijo kariere, možnosti preživetja ali jih celo razglasijo za neprištevne. Sporazumi predvidevajo neomejeno možnost izkoriščanja zemeljskih virov v zameno za prenos znanja različnih tehnologij. Seveda so te tehnologije zastarele in škodljive za planet in njihova bitja. Ampak želja pridobiti moč nad drugimi je neomejena. Mar ne?« se obrača od enega do drugega predstavnika tako imenovanih »Velikih«.

Glasno ogorčenje zavalovi po prostoru kot nevihta. Džekhuti dvigne roko in dovoli, da vpitje potihne: »Pokazal vam bom tiste, z druge strani sporazuma.«

Na projekciji se pokaže prva rasa.

»To so Veliki zmaji. Z njihovimi zadnjimi predstavniki je opravila Zemljanka Roža, o čemer so se na široko razpisali vaši mediji. Ena redkih pogumnih Zemljank,« jo pohvali.

Roža je v zadregi. Ni vajena prijaznosti, Anhurju pa se ob pohvali zableščijo fluorescentne oči. Ponosen je, da je v njeni družbi.

Džekhuti pokaže na projekcijo: »Predstavniki ras, ki jih boste videli v nadaljevanju, bodo po tem srečanju stopili pred Vrhovno medgalaktično sodišče, njihovi matični planeti pa bodo zapečateni.«

Na prikazovalniku se zvrstijo različne rase, ki jih imenuje: »Mali zeleni, Sivci, Ljudje kače, Hobotničarji, Reptohumanoidi, Bajsi in Spreminjači.«

Med udeleženci srečanja završi in Džekhuti zatrobi v veliko školjko, da še nekaj minut vibrira celotna dvorana.

Roža vonja človeški prastrah in se zave smrtne tišine.

Džekhuti se ponovno oglasi: »Trenutno izbiramo predsednika parlamenta Medgalaktične federacije, zato vam bo Prva med materami starešin predstavila našo ponudbo.«

Vključi medgalaktični komunikator. Podoba na projekciji je osupljivo lepa. Ženska s snežno belo poltjo ima popolne poteze, je visoka in tankih udov. Oblečena je v prosojno modra oblačila, ki se skladajo z barvo njenih oči. Temnomodri lasje so urejeni v umetelno pričesko in pokriti s prosojno modrim pajčolanom.

Slišati je vzklike občudovanja.

Prva spregovori, kot bi srebrno zvončkljali topli vetrovi: »Pozdravljam vas, in pozdravlja vas vsa Medgalaktična federacija.«

Po kratkem presledku nadaljuje: »Naš predlog je, da podate vlogo za članstvo v Medgalaktični federaciji. Dobili boste status kandidatke. V dveh letih po planetarnem času morate odpraviti lakoto in vojne na Zemlji. Pokazati boste morali spoštovanje do lastnega doma in vseh živih bitij na njem. Pri tem boste deležni naše pomoči.«

Toplo srebrno zvončkljanje postane ostro in mrzlo: »Če predloga ne sprejmete, bomo vaš planet zapečatili. Nikogar ne boste slišali, nihče vas ne bo obiskal, vas morda ščitil in varoval. Prepovedana vam bo pot s planeta. Vaše satelite in vesoljske postaje, ki krožijo okoli planeta, bomo blokirali. Ponovno priložnost medgalaktičnih stikov boste dobili, ko bo vaša rasa stara in pred izumrtjem.«

»Čas za soglasno odločitev je en zemeljski dan,« njen glas odzvanja po dvorani.

Mrmranje množice je kot butanje valov ob skale. Med tem mrmranjem kvišku vstaja visok Nezemljan prstene polti s prav tako prstenimi krili. Obraz mu prekrivajo ribje luskine. Počasi stopa proti Džekhutiju in z vsakim korakom je njegova postava višja in mogočnejša.

Anhur je pretresen. Sprašuje se, kako da ga ni opazil že prej. Ugotovi, da njegove oči niso več, kot so bile včasih. Očitno se bo s Honsem moral dogovoriti za novo telo. Odpre štiri dodatne pare rok, na katerih so vidne miniaturne čakre. Pripravi se na boj, če bo ta potreben.

»Ah, Skrivač Nuna'ki z Opletajočega planeta Sončeve galaksije, naročnik neke akcije,« je videti nejevoljen Džekhuti.

»Ravno pravi čas za pogovor o pravici zaščite mojega planeta,« odvrne Skrivač.

Džekhutijevo telo se začne nenadoma spreminjati. Raste in raste, dokler ni višji od Skrivača. Videti je mogočnejši, njegova ptičja glava se spremeni v bikovsko.

Nuna'ki prestrašeno zavpije: »Apis.«

Ob tem prizoru zatrepeta tudi Anhurjevo srce. Pretresen pomisli, da takega Džekhutija še ni videl.

»Vsakdo ima pravico zaščite, vendar ne na račun drugega bitja,« je slišati Apisov krik.

»Z nevarnimi tehnologijami ste se igrali in uničili svoje ozračje, zdaj to početje nadaljujete na Zemlji. Povzročate ustvarjanje neravnovesij in elektromagnetnih anomalij. Takoj odpelji svoje pomočnike nazaj domov. Zapečatil bom Temno piramido v podzemlju Aljaske, prav tako podzemne baze na Antarktiki in tiste na dnu Atlantskega oceana. Zlato za obnovo in zaščito atmosfere Opletajočega planeta si poiščite v kaki od kopic zvezdnega prahu,« Džekhutijev glas je še vedno glas razjarjenega bika.

Prva med materami starešin, ki še ni izklopila medgalaktičnega komunikatorja, se

oglasi ukazovalno: »Takoj zapustite Zemljo, in morda vašega planeta ne bomo zapečatili. Lahko bi vam celo pomagali, a niste nas še prosili za pomoč,« in pri tem poudari: »Prav zares in nikoli pa vam ne bomo dovolili uničiti svojih stvaritev.«

'Množica v dvorani je tako tiho, da bi lahko slišal še cviljenje Ljudi miši z Luknjastega planeta iz zvezdne Mlečne kopice' pomisli Džekhuti. Čuti, kako srd odteka iz njegovih žil in njegovo telo se začne preobražati nazaj v prvotno obliko.

Skrivač Nuna'ki zavpije: »Ne bomo se vam podredili, tudi za ceno atmosfere Opletajočega planeta ne.« »Poiskali si bomo nov dom v kakem od vzporednih vesolj,« doda in izgine.

V naslednjem trenutku Džekhutija obstopijo šamani staroselcev. Poklonijo se mu in šaman Zunijev spregovori: »Dobrodošel Veliki Oče. Sporočilo imamo zate.«

Džekhuti se prijazno smehlja in jih gleda z veliko naklonjenostjo: »Povejte, otroci!«

»Huda žalost nas je obiskala. Pred nekaj lunami smo opravili obred odhoda za Zadnjega izmed Ljudi mravelj. Ni dočakal tvojega obiska, a pošilja ti spoštljiv objem,« se Zuniju trese glas.

Džekutiju se zasvetijo oči, kot bi bile polne neizjokanih solz: »Hvala za sporočilo. Morda se z Zadnjim srečava čez milijone lun. Pojdite v miru. Ko me boste zares potrebovali, bom prišel.«

»Bratje!« in jim pokima v slovo.

Roža je srečna, da obvlada molk in včasih tudi solze. Pri srcu jo stiska, da ji jemlje dih, a tega k sreči nihče ne opazi.

Prva ima še vedno vključen komunikator: »Ne pozabite Zemljani, za odločitev imate le en zemeljski dan.«

Nato njena podoba izgine in projekcija se zapre.

***

Roža se mukoma prebuja. Ob sebi začuti zmajčka, ki se stiskata k njej, malo kasneje pa ju tudi zavonja.

»Aha, spet čips s čilijem,« ugotavlja.

»Le kje vedno znova najdeta pekočo hrano?« je nejevoljna.

Rogi se opravičuje: »Oprosti, saj sva že vklopila prezračevanje.«

»Bilo nama je dolgčas, spala si dva cela zemeljska dneva skupaj, pa sva se kratkočasila s čipsom. Še Džekhuti je bil zaskrbljen. Večkrat je prišel pogledat, kako si,« pojasnjuje.

»No, pa si ga izdal, čeprav je naročil, da morava biti tiho,« se je oglasila Lili.

»Nobenega čipsa več,« Roža spremeni temo pogovora.

»Priskrbela vama bom večjo količino, ki jo bosta lahko vzela s seboj na Dracolin,« ju potolaži.

Vrata, Roži dodeljenih prostorov, tiho zdrsnejo na stran. Džekhuti je nasmejan:

»Si se naspala?«

Roža zardi, on pa je ves vznesen od lastnega zadovoljstva.

»Veliko si zamudila. Vrhovno sodišče je zasedalo in pridržane obsodilo na peklenske planete. Zaporniška matična ladja ima najnovejše tehnologije. Varno lahko potuje po spodnjem svetu in skozi različne črvine, tudi skozi črvino 666.

Zapornike so že prevzeli in jih bodo izkrcali na primernem planetu. Tam bodo imeli priložnost zoreti in odrasti, njihove matične planete pa bodo zapečatili,« ji obrazloži zadnja dogajanja.

Roža vzdihne: »Kaj pa Zemljani? Kako so se odločili?«

Džekhuti omahujoče odgovori: »Niso zmogli sprejeti enotne odločitve. Tudi pričakovali nismo, da bi jo. Med seboj so preveč razklani. Parlament Medgalaktične federacije je sprejel sklep o začasnem delnem zapečatenju planeta. Ne moremo jih kar prepustiti njihovi lastni agresiji. Konec koncev smo Stvarniki. Novi Opazovalci so se že namestili v Luni.«

»Vse bo še dobro,« jo tolaži.

»Vem, da bodo v nekaj tisočletjih prerastli najstniško dobo. Boš videla, da bo tako.«

Roži se oči spremenijo v velike vprašaje.

»Ah, čaka te še veliko odkrivanja zgodb,« se navihano nasmehne.

»Preden odpotujemo, si želim še nekaj,« zašepeče Roža in povesi pogled.

***

Angelca se nemirno preseda po kavču. Dnevno časopisje leži razmetano vse naokoli.

»Ph, pa najboljša prijateljica. Kar poglej jo, kako se napihuje. Važička!« je v njenem glasu čutiti zavist.

»No, Marjan, poglej,« kaže na prizore iz televizije.

»Ti nisi nič užaljen? Kakšna hinavščina. To naj bi bila najboljša prijateljica, pa se še poslovi ne,« je ogorčena.

»Poglej no, oba psička ima s seboj,« je kujava.

»Zdaj pa nehaj! Si ti malo ljubosumna ali kaj? Zdaj jo kritiziraš, pa si ji psičko, ali kar pač že je, sama dala, ker je preveč smrdela. Ti si jo prva začela ignorirati, zdaj se pa pritožuješ?« je Marjan naveličan nenehnega pritoževanja.

Angelca je šokirana nad moževo odločno zgovornostjo. Njena usta se presenečeno odpirajo in zapirajo, glasu pa ni iz njih.

Saj je, kot riba, pomisli Marjan in komaj zadrži glasen smeh.

Zmoti ju hišni zvonec. Marjan odpre vrata in obstane.

Pred njim stoji majhen moški v nenavadni poštarski uniformi.

Čepica na glavi ne more skriti majhnih krilc ob strani obeh ušes. Tudi ob stopalih ima podobna krilca, le malenkost večja so.

Poštar mu s pismom pomaha pred nosom: »Iščem Angelco. Ali stanuje tukaj?« vpraša.

Marjan začudeno pomisli, da se je na trgu pojavila nova dostavna služba. Glas ga izda in samo pokima.

Nenavaden sel mu v roke porine veliko pismo: »V njem je majhna projekcija. Navodila so priložena,« se navihano hahlja.

»Roža vaju pozdravlja,« in izgine, a njegov glasni hehet še odmeva med stenami hodnika.

»Lej ga, vraga. Če v rokah ne bi držal pisma, bi še mislil, da se z menoj poigrava domišljija,« nejeverno zamomlja.

*****

Bojan Ekselenski

Prvi in zadnji stik

Popolnoma nepomembno je, kaj se je dogajalo tisto konfuzno popoldne. Kdo je pritisnil na gumb? Zakaj? Vse se je zgodilo tako hitro.

Zjutraj tistega junijskega dne so se iznenada pojavili v atmosferi. Nobenega namiga, ničesar do petka popoldne, ko sem se odpravil na vikend. Ker sem se v hišici ob cesti med Svetino in Celjsko kočo vedno odklopil, zanje sploh nisem vedel. Imel sem veliko dela na vrtu, urejal sem ograjo zaradi zadnjega neurja in spustil možgane na pašo lenobe.

Šele kasneje sem izvedel, da so bili mediji celo soboto okupirani z eno samó stvarjo – alieni. Si lahko mislite?

Šlo je nekako tako ...

Ravno sem v nedeljo popoldne plel po vrtu, ko je zabrnel mobi. Klara, moja mlajša sestra, je razburjeno razlagala o dogajanju na nebu:

»Iz več držav poročajo o nekih vesoljcih, ki so se iznenada pojavili na nebu. Vsi o tem poročajo. Kot da na programih ni drugega. Ponekod so celo razglasili izredne razmere.«

Skomignil sem z rameni:

»Kaj pa vem? Tukaj sem odklopljen od omrežij.«

»Kako si lahko tako ravnodušen?«

Ni se mi dalo govoriti:

»Pač ... kaj naj rečem?«

Polna navdušenja je odvrnila:

»Gre za vesoljce, aliene. Čisto prava inteligentna bitja iz vesolja. Do zdaj so o njih snemali spektakle, zdaj je to res. Tukaj so! Prišli so!« je bila vsa iz sebe.

Še kar nisem kazal navdušenja:

»Kaj naj? Do večera verjetno ne bom zamudil česa pomembnega. Najprej končam s pletjem vrta.«

Razočarano je pihnila:

»Res si zagovedan. Z Majo greva na Kongresni trg. Tam jim bomo zaželeli dobrodošlico. Legebitra in vse druge progresivne nevladne organizacije smo organizirali veličastno dobrodošlico. Vesoljci ...« je pokala od navdušenja.

»Pozdravi jih še v mojem imenu,« sem zinil malce naveličano.

Vrnil sem se k svoji njivi. Preden se bom vrnil domov, v civilizacijo, sem hotel do konca popleti vrt. Zaradi dežja plevel raste kot zmešana.

***

Opoldne sem se spravil k zasluženi malici. Najbrž sploh ne bi opazil posebnosti tega dne, če ne bi hotel na mobiju pogledati na uro.

Kako se mi je lahko tako hitro izpraznil? Vprašanje sem odplaknil z odgovorom, se zgodi in si tega nisem preveč gnal k srcu. Ampak vrag je vzel šalo, ko sem zagledal padanje potniškega letala. Oblil me je hladen pot. 2 + 2 bo vedno 4. Zlasti v fiziki, ki je moja domena. Pozabil sem na malico. Zgodnjepoletni zbor je polnil moja ušesa, ki pa so preslišala pisano simfonijo življenja. Bledo sem zrl v nebo in, glej ga zlomka, še eno letalo je izgubljalo višino. Zaslišal sem tudi zvoke oddaljene eksplozije. Zagotovo ne gre za epidemijo padanja letal! Groza. Kaj doživljajo ljudje tam gor? V koliko jezikih molijo za svoje duše?

Ni druge, kot vrnitev domov. Njiva bo že počakala. Pritisnil sem na daljinca za odklepanje avtomobila, a se ni nič zgodilo. Vraga! Prazna baterija? Nemogoče je mogoče? Nekajkrat sem globoko vdihnil. Rezerva. Na srečo sem imel rezervo. Vikend ne more brez rezervnih baterij in podobnih drobnarij. Pritisnil sem na stikalo za luč, a se ni nič zgodilo. Žarnica ni ubogala.

Fak vseh fakičev! Še ena prazna baterija? Sončna elektrarna dela na polno, še zjutraj je bil indikator do konca. Preveril sem! Takšen baterijski sklop se ne more izprazniti kar sam od sebe. Nikakor! Pozimi je baterija držala osem dni skoraj brez sonca. Poleti pa še nikoli ni padla pod tri četrt. Zdaj pa ...

Zaslon na omarici ni kazal znakov življenja. Še v truplu je več energije. Pravo zborovanje fakičev!

Potem se mi je v temi zmede počasi začelo svitati. Letala padajo, mobi je prazen, daljinsko odklepanje ne deluje, hiša je ostala brez elektrike. Kaj naj? Aha! Baterija! Mrzlično sem odprl predal v delavnici in s prepoteno roko hlastnil po staromodni baterijski svetilki. V hipu sem najprej zmolil priprošnjo, naj le dela, naj le dela. Stisnil sem stikalo in pokazal se je snop odrešujoče svetlobe. Znova sem seštel 2 + 2 in, uganili ste, znova 4. Ni težava v bateriji, temveč elektroniki. Žal je sodobni avto računalnik na kolesih, zato sem vedel, da ga ne bom spravil v pogon. Drugače pa je s hišo. Rezervno elektroniko na srečo imam, saj gre pri izvedbi napeljave za domače delo. Arduino in to ... Maherji za samogradnje elektronike dobro veste, o čem govorim.

A vikend lahko počaka. Domov sem lahko prišel samo na en način ... Pot pod noge, za zdravo srce. Tako so rekli v nekih drugih časih.

***

Če bi sklepal po prvih hišah, se ni zgodilo nič posebnega. Samo nekaj ... Tišina. Vsi zvoki civilizacije so izginili. Kmalu sem naletel na prvi avto, ki je obstal sredi ulice. Skomignil sem z rameni. Kmalu jih je bilo še več. Nadaljeval sem pot in zagledal gručo zaskrbljenih ljudi. Začutil sem olajšanje. Ljudje smo družabna bitja. Sicer imam rad samoto, a me je zmrazila samo drobna misel, da bi moral ostati sam.

Prijazno sem pristopil:

»Dober dan,« sem pozdravil.

»Ne vem, če je dober,« mi je odvrnil čokat moški mrkega pogleda. Nejevoljno sem prhnil:

»Avto mi ne vžge, ostal sem brez elektrike in mobitel ne dela.«

Mlajša ženska mi je med živčnim glajenjem las odvrnila s tresočim glasom:

»Dobrodošel v klubu. Sredi poročil je vse crknilo. Čisto vse. Nobena stvar na elektriko ne deluje.«

»Je to povezano z nekakšnimi vesoljci? Sestra,« a me je mož prekinil:

»Marsikaj se govori. Mogoče je famozni '*Čet AI'* odločil, da kvarimo idilo sveta in smo zreli za odstrel. Vedel sem, da se to igranje boga z umetno inteligenco ne more dobro končati.«

»Karkoli že je, moram domov.«

»Srečno,« je dejala simpatična mladenka okroglega obraza in vse bolj nemirni gruči sem pomahal v slovo. Kaj bi dal za kolo? Domov bom prišel šele ob mraku. Znova sem iz žepa vzel mobija in dočakalo me je isto. Crkotina. Pogledal sem v nebo. Hja, vesoljci ... Kje so? Celje je očitno premajhno za njihov desant.

Zaskrbelo me je, ker na nebu nisem opazil svežih vlečk neštetih potniških letal. Niti vlečk morebitnih vesoljskih ladij ali kaj drugega. Ta tišina ...

Tuhtal sem rešitev. V kleti imam celotno rezervo za nesrečno elektroniko. Mogoče bo vžgal »oldtajmer« mercedes, ki sem ga rešil pred odpadom. Petdeset let stara mrcina nima elektronike, niti ni odvisna od omrežja, vse je »*hand-getrib*«. Celo okna se odpirajo z vrtenjem ročice. Takrat me je oblilo. Bo ali ne bo? Takšen avto, ki je odporen na EMP, ali karkoli je že vzelo vse na elektriko, bo gotovo postal predmet poželenja. Mrzlično sem pospešil korak.

***

Prisopihal sem na domače dvorišče. Na ulici zastala vozila se sploh nisem oziral. Preslišal sem bentenje jeznih in najbrž prestrašenih ljudi. Tudi mene je od strahu tiščalo na potičko. Sosedi so se zbirali in resno pomenkovali. Na vseh obrazih sem zaznal skrb in predvsem strah. Ogromno strahu.

»Kako sosed?«

Skomignil sem z rameni:

»Bilo je že boljše. Avto sem pustil na vikendu.«

Sosed je razumevajoče prikimal:

»Crknil ti je, kot je vsem v ulici. Tudi mobilnega signala in elektrike ni. Poročali so o vesoljcih. Si lahko misliš? Kaj se nam dogaja?«

Odkimal sem:

»Ničesar ne vem o tem. Prišel sem po rezervne dele za elektriko na vikendu.«

»Misliš, da bo stari »merđo« vžgal?«

Oprezno sem odvrnil, saj mi ton glasu ni bil všeč:

»Upam.«

Zavzdihnil je:

»Kaj bi dal za starega fotrovega »*jugeca«*.«

Odklenil sem vrata in smuknil v mračno hišo. Bliskovito sem premislil in domislil. Stari »*merđo*« bo zagotovo komu (preveč) zadišal. V izrednih okoliščinah ljudje počno izredne stvari. Na to moram računati. Ne morem jim zameriti. Tudi jaz bi enako razmišljal.

Misli, misli, sem se priganjal. V omarici sem imel baterijsko svetilko in z njo pregnal napredujočo noč. Hitro sem zbobnal skupaj vse potrebno. Stvari sem zložil v velik nahrbtnik, skoraj omaro. Mila majka je ta »*rukzak*« za potovanja. Kje vse je že bil na mojem hrbtu. Po sedmih letih vse prav pride. Se bom kmalu vrnil? Vikend je bistveno varnejši od mesta. Zložil sem tudi svojo »*jagersko*« opravo. Puško, šibre in drugo. Čeprav je bilo proti pravilom, sem »*šrotarico*« napolnil, a sem iskreno upal, da bo ostala neuporabljena.

Bo stara mrcina vžgala ali ne? Tank je na srečo poln, saj bi moral v soboto na srečanje oldtajmerjev.

Najprej sem preventivno zamenjal svečke. Pokrov motorja je glasno zaropotal, ko sem končal. Kar malce me je stisnilo. Oprezno, kot bi stopal v svetišče pred božje obličje, sem končno porinil ključe v vrata. Škrt.

Nobenega novodobnega »bip, bip«. Nobene aplikacije.

S potno dlanjo sem objel kljuko in potegnil. V nosnice mi ja skočil vonj po svežem čiščenju stare vsebine. Vzel sem si čas. Globoko sem vzdihnil in sedel na voznikov sedež. Potopil sem se v usnje. Pravo goveje usnje. Novodobni ljubitelji živali bi me linčali, ker sem čutil udobje v stiku z mrtvimi celicami nekoč žive krave.

Znova me je čakalo početje, ki je v sodobnih računalnikih s kolesi skoraj izumrlo. Pred vžigom motorja sem vstavil ključ, ga obrnil in dodal plin. Zaslišalo se je predenje starega motorja. Kako čudovita melodija. Znova me je prešinilo, da bi se hotel še kdo peljati, po možnosti brez mene. Ugasnil sem motor in previdno odklenil vrata garaže. Za vsak slučaj sem pokukal ven.

Potipal sem lovsko puško na sovoznikovem sedežu. Kako prijeten občutek. V teh okoliščinah vam to priznavam brez slabe vesti.

Zdaj bo, kar bo, sem si rekel in pritisnil na plin. Starodobnik se je zganil in odbil vrata. Gume so zacvilile, ko sem zavil na ulico in se izognil nemočno stoječemu terencu. Zaslišal sem soseda:

»Miha! Počakaj!«

S težkim srcem sem ga ignoriral, a sem se zavedal, da ne morem ponuditi taksi službe. Ugasnil sem luči, kajti luč v popolni temi bi na plano privabila prežeče plenilce. Odločil sem se izogniti središču mesta.

Srce mi mora okamniti, moram se obnašati kot sebični prasec, saj drugače ne bom prišel do cilja. Predenje starega avta bo zagotovo privabil množice, željne prevoza. Pri Polulskem mostu sem zagledal mahanje z baterijsko svetilko. Zagotovo je zaseda. Tako prežijo, ker bi se radi odpeljali iz mišnice negotove teme. Nisem upočasnil. Še dodal sem plin in trobil. Na levi je zasijala luč plamena. Molotovka. Vedel sem. Nagonsko sem zgrabil puško. Naslonil sem jo na okno. Zagledal sem silhueto neznanca. Nisem okleval. Nisem smel. On ali jaz? Razlegel se je pok, zadel sem molotovko in izbruhnil je živi plamen. Stisnilo me je. Pospešil sem. Nisem smel ustavljati. Vest sem si miril z odgovorom na vprašanje – oni ali jaz? Sebično sem se odločil zase in teža vesti je takoj popustila.

Zaslišal sem posamezne strele. Zdaj pa se je vzpostavljala nova hierarhija, ki bo temeljila na orožju in zakonu močnejšega. Vse se je sesulo in tudi sam sem se s šibrovko postavil blizu vrh nove prehranjevalne verige.

Počasi sem se peljal na hrib in parkiral poleg »super-duper« sodobnega električnega avta, ki se je izkazal za kup neuporabne krame. Oldtajmer na smrdljiv bencin pa je predel kot zadovoljen maček. Ko crkne civilizacije, vse crkne v obratnem vrstnem redu, kot je nastalo. Pograbil sem škatlo z rezervno elektroniko in upal na najboljše.

***

Sem vam že povedal za klet? Nisem? Prav, vam pa zdaj. Moj stari je hotel imeti klet, da bo lahko imel pijačo na pravi temperaturi. Glede tega je bil silno konservativen. Kot mulc sem preklinjal ta njegov kletni fetiš. Ko so se zravsali Ukrajinci in Rusi, je iz kleti naredil pravo zaklonišče. Dodal je celo ventilacijski sistem s filtriranjem zraka in še nekaj preživitvenih drobnarij. Ves čas je poudarjal:

»Če začnejo padati nuklearne bombe, bomo z malce pameti in sreče preživeli. Ne smej se,« mi je požugal. »Preživijo najbolj pripravljeni in ne najmočnejši.«

Podedoval sem vse to in po njegovi prerani smrti sem zaradi spoštovanja sfinaliziral ta projekt in zdaj sem lastnik čisto pravega atomskega zaklonišča. Lani sem spravil še zadnje vedro aktivnega oglja in dopolnil skladišče.

Noč sem preživel v temi.

Jutro, nov dan. Svež dan, bi lahko rekel. Dnevni načrt je bil preprost. Menjava uničene elektronike. Po zajtrku sem se vrgel na delo. Odprl sem omarico in zavzdihnil:

»Upam, da ne izgubljam časa.«

Do poldneva sem opravil. Poln pričakovanja sem zaprl omarico in nekaj sekund okleval, preden sem obrnil stikalo.

Zaslon je oživel, zaslišal sem brnenje hladilnika. Zvok civilizacije me je pomiril in šele tedaj sem čutil, kako se mi je zvalil kamen od srca. Ljudje smo popolnoma odvisni od tehnike. Brez pretakanja elektronov smo nemočni, prestrašeni, osamljeni in brezumni.

Takoj me je prešinilo. Mogoče še ni konec tega, kar se je dogajalo. Kaj, če se EMP ponovi? Imam samo še en komplet. Torej? Nikakor ne sme crkniti hladilnik s pivom. Bistveno lažje je konec sveta spremljati s hladnim pivom.

Luči bodo videli že na daleč. Torej bom moral glede tega ravnati skrajno previdno. Hitro sem izdelal osebno strategijo preživetja, ki je temeljila na neopaznosti.

Po celodnevnem delu sem obhodil hišo in si, prav zadovoljen z opravljenim, privoščil pivo. Boga mi, zaslužil sem si ga.

Vedel sem, da bo to kmalu redka dobrina. Pravzaprav bo vse, česar smo navajeni, kmalu izginilo.

Tedaj sem jih, s pivom v roki, videl prvič. Nebo je preletela skupina cigaram podobnih letal. Naj raje rečem NLP? Pogladil sem se po glavi ... To so torej vesoljci. Zdaj smo primitivno pleme mi, oni pa moderna »*US army*«.

***

Prastari tranzistorski radio je preživel. Žal pa ni preživela nobena »FM« radijska postaja. A to sem pričakoval. Tretji dan svojega prisilnega »*vikendašenja*« sem preklopil na »AM«, kjer je bilo veliko več možnosti, da najdem kakšen glas. Nisem se motil. Naletel sem na postajo, ki se je imenovala »Radio Freedom«:

»... so se odzvali na obrambne priprave ZDA in Kitajske po propadlem koordiniranem napadu z jedrskim orožjem. Cela območja so izbrisana in zastrupljena z radioaktivnostjo. Kjer so vesoljci spustili nekakšen dežnik, od tam ni glasu. Danes, tretji dan po prvem stiku, je vojska ZDA prenehala obstajati. Podobno je z drugimi vojskami. Vesoljci se ne odzivajo na pozive raznih vlad in mednarodnih organizacij. Vse mirovne ...«

Dovolj sem slišal. Norci. »*Nuke them*« je vse, kar poznajo neumni ljudje, ki sedijo na jedrskih konicah. Torej, to je to – konec sveta in se zazrl v pločevinko. Pomislil sem na težavo, ki jo bom moral nujno rešiti. Zaloge bodo prej ali slej pošle. Kmalu se bodo ljudje pobijali zaradi konzerv pokvarjenih rib. Spomnil sem se na sestro. Lahko me je sram, da sem potreboval toliko časa zgolj za misel nanjo. Kakšen brat sem, če je moralo miniti tri dni od konca sveta, da sem se vprašal, kako je z njo?

Pri zadnjem pogovoru tik pred katastrofo je omenila Majo in Kongresni trg. Sta šli tja? Kje sta zdaj? Kje ju je našel EMP? Z Majo sta mestna otroka, popolnoma izgubljeni brez udobnega ovoja civilizacije. Najbrž jima ni jasno, da solata ne raste v Mercatorju in jabolka ne dozorijo v Sparu. Vedno sta me obsojali, ker sem lovec, torej morilec čutečih bitij in za povrh še umazani mesojedec. Ravno neko njihovo društvo je že nekajkrat vložilo predlog za prepoved Lovske zveze in lova. Aktivisti sledijo svojemu fanatizmu in ne dojamejo vloge lovstva kot dejavnika vzdrževanja ekološkega ravnotežja. V njuni zvezi je glavna Maja, je prava »*domina ultima*«. Klara je ob njej kot nebogljen otrok, ki hvaležno, kot pudelj, sledi svoji gospodarici.

A nisem se mešal, saj je polnoletna in ima pravico do svojega življenja. Na njuno poroko me sploh ni povabila Maja je neprestano glasno izražala nestrpnost do mojega načina življenja. Le kaj bi tajnik lovskega društva počel na festivalu nasprotnikov lovstva?

Kaj sem lahko storil? Ljubljana se je zdela v teh razmerah neskončno daleč. Dragoceni dizel moram hraniti za skrajno silo. Na srečo imam navadno treking kolo in ker me kondicija ni zapustila, bo to moje primarno prevozno sredstvo.

***

Peti dan se mi je zdelo, da slišim oddaljene strele. Nič čudnega. Malce kasneje sem zaslišal oddaljen zvok tovornjakov. Najprej me je prevzela evforija in sem jim že hotel steči in pomahati. Ampak stoj! Previdnost božja me je ustavila in me poklicala k premisleku. Odločil sem se za opreznost.

Vzel sem lovski daljnogled in splezal na svoj razglednik. Zagledal sem tri vojaške tovornjake. Začela me je grabiti neke vrste evforija. Naj jim stečem v pozdrav? Obstaja odpor proti zavojevalcem iz vesolja? Menda se človeštvo ni tako zlahka predalo. Če ne drugega, zagotovo imajo novice! Saj so vojska. Torej se niso vsi predali. Hura za naše! Konec ZDA še ne pomeni konca majhne Slovenije. Norce sicer imamo, a nimamo nuklearnega orožja.

Tedaj so se tovornjaki ustavili. Presenečen sem bil, ker so se pokazale samo vojakinje, brez vojaka. Nisem vedel, da ima Slovenija izključno ženske enote. Zakaj ne? Ženskam so nekatere vojaške naloge dobesedno pisane na kožo. Mislil sem steči k njim, a me je neka sila držala pri miru.

Tedaj iz kamionov spravijo devet žensk. Preštel sem jih. Prepoznal sem Micko. Vojakinje jih razporedijo v vrsto. Ženske so nemirno prestopale, do sem sem čutil njihov strah. Oblil me je pot groze. Pozabil sem dihati. Očitna poveljujoča nekaj zakliče in vojakinje namerijo in neusmiljeno postrelijo vse ženske. Ko popadajo, poveljujoča v telesa, ki so se zvrnila ob cesto, izprazni šaržer pištole. Znova sem se spomnil dihati. Kaj je to? So naše streljale na aliene, zamaskirane v ženske, ali v vojakinje zamaskirani alieni odbirajo ljudi in nepotrebne postrelijo? Sem priča vojnemu zločinu?

Odločil sem modro, ostal sem potuhnjen. Kaj sem lahko s šibrovko proti vojski? Junaki umrejo prvi.

Kar nekaj časa je minilo od zvoka tovornjakov, ko sem zbral pogum in zlezel z drevesa. Odločil sem se, da pridem stvari do dna. Odpravil sem se na mesto streljanja.

Oprezno sem pogledal preko roba ceste in se zgrozil ob pogledu na prerešetana trupla. Prekrižal sem se. Vse so bile vaščanke Svetine. Nekaj sem jih poznal, še zlasti Micko, ki mi je prodajala zelenjavo. Vsega nisem sam pridelal in večkrat mi svetovala pri mojih poljedelskih naporih. Poštena in vedno dobra duša si ni zaslužila

tega konca. Ubogi Franci. Tudi druge žrtve so bile poštene vaške ženske in ni mi jasno, s čim so si zaslužile tako hud konec? Zakaj so postrelili samo ženske? Kaj pa moški? Kje so? Jih potrebujejo za fizično suženjsko delovno silo? Skomignil sem z rameni, saj me je čakalo delo. Zmolil sem rožni venec in se vrnil s krampom in lopato. Nisem jih mogel pustiti tako ležati. Micka in vse druge so si sicer zaslužila spodoben pogreb, a tudi moja verzija bo v teh razmerah morala zadostovati. Bog vse vidi, čeprav je daleč ...

Do večera sem na gomilo v hribu zabil lesen križ, se še enkrat prekrižal in se vrnil domov. Moja pogrebna svečanost je bila zanikrna, a najboljša možna v teh razmerah. Vsaj nekaj sem vedel. Streljali so v ženske zamaskirani alieni ali, še huje, človeški služabniki alienov. Najhujši so vedno domači izdajalci. Hočejo pokazati gospodarjem, kako pokorni, zvesti in temeljiti so pri zatiranju svojih.

***

Vesoljci so se dvanajstega avgusta izkrcali na vseh večjih letališčih. Odpora že dolgo ni bilo. Zadnje še delujoče oborožene sile so izginile že pred nekaj tedni. Tako je poročal Radio Freedom. Spikerka je omenila tudi vzpostavitev nekakšnih alienom zvestih oblasti. Ta srhljiva »nova oblast« je za sabo puščala predvsem ženska trupla. Torej incident, ki sem mu bil priča, ni bil osamljen primer. Grozljivo. Le komu so napoti ženske? Zakaj?

Prvega septembra me je na frekvenci radija pričakal samo šum. Torej so jih dobili ali jim je zmanjkalo elektrike. Upam, da je bilo zadnje in se bodo še oglasili. Od invazije je minilo osemnajst dni, a razen občasnega preleta tistih cigar še nisem opazil vesoljskih kavbojev. Znova me je presunila misel na uboj nesrečnih vaščank. Nisem hotel pomisliti, da so tudi druga streljanja odmevi zločinov.

Poražene vojske verjetno delajo zanje, vsaj tako je razumel poročanje radia. Zakaj bi se mazal s svojim, če lahko v drek namočiš lokalne izdajalce? Izdajalci so stalnica vseh okupacij. Zakaj so izpraznili Svetino in druge vasi? Kje so vsi? Vedel sem, da bom kmalu moral v nov lov na zaloge. Vsega mi je počasi zmanjkovalo. S preveč očitnim poljedelstvom se bom izdal, torej previdno. Diverzifikacija virov je v moji režiji dobila novo podobo.

Skočil sem na kolo in se zapeljal proti Svetini. Tamkajšnje štacune še nisem do konca izpraznil. Že zadnjič sem opazil, da tja nihče ne hodi, a vsega ne morem naenkrat odnesti. Pokvarljive stvari sem zmetal na travo za štacuno, ostalo pa imam še za tri ali štiri porcije. Kolesarske torbe, nahrbtnik in zlasti moj hrbet pač imajo svojo nosilnost.

Razprl se mi je spokojen razgled na znamenito gotsko cerkev in idilično vasico. Zavil sem proti trgovini, ko sem ugledal velikega terenca, ki ga tam ob zadnjem obisku ni bilo. Kolo sem iz previdnosti pristavil za zid in se oprijel šibrovke. Za vsak slučaj. Oprezno sem se pomikal proti trgovini. Stisnilo me je v nosnicah, ko sem šel

mimo hleva s pobito živino. Kadavri so še po toliko dnevih zaudarjali z nezmanjšano močjo.

Uperil sem puško proti trgovini in čakal. Poskusil bom ostati neopazen. Kaj, če gre za sodelavca vesoljcev in iz zasede lovi takšne osamljene sulce, kot sem jaz. Če ga fentam, bodo takoj vedeli in me ujeli. O ne, ne bom se pustil ujeti. Lepo bom počakal. Nikamor se mi ne mudi. Upam, da kdo ni opazil mojih vrtnarskih kolonij. Tam solatka, nekje drugje čebula, pa česen, peteršilj in korenje. Tudi paradižnik imam na dveh lokacijah. Ne smem pozabiti še na štiri kurnike. Ni ga čez sveža jajčka in pečeno piško. Tudi tri pujse imam. Jim je to padlo v oči? Mogoče. A ne bodo me dobili. Kdorkoli se motovili po trgovini, me ne bo opazil.

Končno iz trgovine stopi postava. Prepoznal sem jo. Moja bivša žena Sabina ... Kaj vraga je tod počela? Šla je v trgovino, a iz nje ni ničesar nesla. Že sem se hotel pokazati, jo ogovoriti, pa me je ustavila božja previdnost in sem raje ostal potuhnjen. Počutil sem se kot skvarjen voajer. Znova me je prešinilo - Kaj tu počne? Predlani si je v Kranju z novim možem Lonom ustvarila novo življenje. Gre za kakšno meni namenjeno past? A sem odmislil to idejo. Komu bi bil pomemben? Že dobra dva meseca nisem srečal človeka, z nikomer nisem spregovoril, med skrivanjem sem skrbno zakrival sledova svoje prisotnosti. Oprezno sem plenil špecerije okoliških vasi. Samo dvakrat sem zaslutil prisotnost ljudi, ki se skrivajo in sem se delal, da ne vem zanje.

Sabina se je razgledovala, kot bi nekaj ali nekoga iskala. Potuhnil sem se, kolikor sem se lahko. Nekaj na njej me je vse bolj motilo. Skoraj otrpnil sem. Moj notranji pes čuvaj me je opomnil, naj se umaknem ob zid pod nadstreškom. Komaj sem premaknil svojo rit, je od nekod priletel ovalen letalnik in zalebdel nad cerkvijo. Pod njim se je nekaj odprlo in pristali sta dve postavi. Takšni so torej vesoljci, ki so zmleli naš svet. Odeta sta bila v sive skafandre. Logično, naše ozračje je gotovo malce drugačno od njihovega. A se mi je postavilo novo vprašanje. Če ne morejo neposredno dihati našega zraka, kaj sploh počnejo tu? Malce mehanično sta pristopila k Sabini in očitno je med njimi prišlo do nekakšnega pogovora. Je to samo model Sabine? Alien, oblečen v skafander, je komuniciral s Sabinino podobo? Ob tej misli me je zmrazilo. Odprlo se je ogromno vprašanj. Najpomembnejše je bilo – kako vedo zame? Zakaj bi drugače poslali Sabinino podobo? Klon? Imajo vojsko Sabin? Že z eno je bilo v zadnjih mesecih propadlega zakona zelo težko. Zdaj pa ... Fak vseh fakičev!

Trdno sem oprijel šibrovko. Oni so trije, a jaz imam dva naboja. Potem me je prešinilo, da so v nekaj dneh ukinili najmočnejše vojske sveta. Kaj lahko torej proti njim naredi moja stara šibrenica? Najbrž nič. A po drugi strani so dejansko invazijo izvedli šele po uničenju odpora. Na daljavo so nas razsuli kot to s primitivnimi plemenskimi skupnostmi naredijo razvite tehnološke civilizacije. Oprezno sem motril

vesoljca. Za pasom sta imela neko palici podobno orožje. Čakal sem. Letalnik se je premaknil. Sledil sem mu z očmi in prebledel. Nahajal se je natanko nad mojo hišico. Pesjani. Moja hišica! V sebi sem kriknil.

Sabina ... Znova sem se vprašal - je to sploh Sabina ali gre za neko vrsto klona? Ja, v sebi sem sklenil, klon je.

Sabinino telo je nenavadno glasno zaklicalo:

»Miha!«

Nekaj trenutkov je čakala, vesoljca sta malce okorno oprezala. Znova je zaklicala:

»Miha! Nehaj se skrivati!«

Stisnilo me je pri srcu. To je čisti overfakič! Ne vidi me. Ne more me. Očitno se zdaj gredo hajke za posamezniki, ki so se jim v prvem valu izmuznili. Če so naš super duper tehnološki svet zjebali v nekaj urah in si z našimi nuklearnimi bombami prižgali jointe, potem imajo vse preštete in zdaj iščejo manjkajoče. Če pomislim na računsko moč njihovih računalnikov in podatke, ki so v digitalnem svetu o vseh nas, so nas zlahka prešteli. Vsaj nas, v razvitem svetu, ki smo obloženi z digitalno vato.

Ampak ne! Ne bom se predal. Ne bom izzival. Potrpežljivo bom čakal.

Znova je prekinila tišino:

»Miha! To je otročje! Lepo se pokaži in nič hudega se ti ne bo zgodilo. Če bi prišli pobijati, bi že zdavnaj s tvojimi kostmi pognojili vikend. Daj no, nehaj se igrati preživelega junaka in se predaj.«

Vesoljca sta nerodno prestopala in če bi imela neke fensi senzorje, bi me že izsledila. Tako pa le niso takšni super frajerji. Zgornje okončine sta imela v nekakšnem robotsko zakrčenem pozor položaju. Je tista palica sploh orožje? Je ta scena kakšno njihovo razvedrilo?

»Daj no! Konec je!«

Zaslišal sem detonacijo. Mojo hišico so razstrelili. Prasci! Upam, da je bunker zdržal. Oblila me je mršav. Recimo, da je pred mano klon. Bolje zame, da je klon. Če je prava Sabina, jim je razodela očetovo atomsko obsesijo in obstoj bunkerja.

»Tvoj brlog je upepeljen. Kam lahko greš? Kam se lahko skriješ? Ne bodi otročji. Nehaj s svojo jagersko trmo! Požgali bomo vse, kar je v krogu pet kilometrov približno podobno obdelani zemlji. Torej?«

Z očmi je švigala okoli. Tudi njena vesoljska prijatelja sta oprezala. Mislijo, da so me ujeli. Čakajo na moj popizditis. O ne, tega veselja jim ne bom dal. Potuhnil sem se in čakal, da se naveličajo, če poznajo to človeško lastnost.

»Miha! Res je dovolj! Vsake zabave je enkrat konec. V petih urah smo onesposobili najmočnejše vojske sveta. Dvanajst ur po prvem stiku je svet kapituliral in zadnje otoke odpora smo odstranili v naslednjih dveh dneh. Vse to brez lastnih izgub. Vsi junaki so hrana črvom. Kdo si ti, da lahko kljubuješ? Vse lovske zveze so

ukinjene. Konec je s srninim golažem, pečenimi rebrci ali zajčjo obaro. Konec!« je srhljivo dvignila glas.

Mrha frdamana! Izzivala me je. Kaj pa drugega! Tako me je provocirala zadnjih nekaj mesecev triletnega zakona. Njena igra ... Ne, ne bom nasedel. Tudi takrat nisem. Ostal sem v zaklonu in čakal. Zadrževal sem dih in prosil vse svetnike, naj me naredijo nevidnega.

Minute so se vlekle huje od čakanja pred zasedenim WC-jem. A sem vztrajal na svoji poziciji. Moral sem.

Oba njena zaskafandrena sopotnika sta se na njen znak začela hecno okorno pomikati v mojo smer. Oblila me je mrščavica. Zdaj gre zares. Še trdneje sem stisnil puško. Letalnik se je vrnil na svoje prejšnje mesto nad cerkvijo in raje nisem pomislil, kaj je ostalo od moje ljubke hiške.

Prišla sta do roba ceste in obstala. Sam Bog ve, s kakšnimi senzorji sta obdarjena. Na srečo je name sijalo sonce in če je kaj pravice na svetu, me ne moreta zaznavati z IR senzorji.

Poiskal sem Sabinine naokrog švigajoče oči. Še vedno sem iskal odgovor na vprašanje - je to ona ali kakšen bizarni klon? Če bo treba, bom najprej pihnil njo. Ta dva nerodna vojščaka sta se mi vse bolj dozdevala kot nekakšna od Sabinine volje odvisna trota.

Razšla sva se, glede za zadnjih nekaj mesecev najedanja in izzivanja, precej prijateljsko, brez pranja umazanega perila. Najbrž se je zadnje mesece že na skrivaj sestajala z Lonom in je hotela zaigrati žrtev. Je želela vzrok za ločitev prevaliti na moja pleča? Saj ni bilo pomembno. Tudi zdaj je nepomembno, kako in zakaj je šla. Ko je hotela iti, ji nisem nasprotoval ali kaj zameril. Zakaj bi? Komu na čast?

Dva naboja, a pred mano so trije tujci. Najprej Sabino, o tem ni dvoma, ona je glavna. Za koga pa prihranim drugi naboj? Levega ali desnega pajaca? Naj gre ta žehta mimo mene, sem parafraziral biblijski stavek.

Skafandarja sta potrpežljivo, kot robota, čakala in oprezala samo pet metrov od mene. Še nekaj korakov in vsega bo konec. Upirala se mi je orožna sila. Oba sta gledala v mojo smer. Zakaj me ne vidita?

Sabina me je ogovorila:

»Daj no, Miha! Lepo se predaj. Kaj nam lahko storiš? Kaj boš s tisto šibrovko? Saj se menda ne boš ponižal z nasiljem?«

Ne, nista me videla. Torej je še upanje. Pri svojem mirovanju sem šel tako daleč, da sem zadrževal celo sapo.

S kotičkom očesa sem opazoval letalnik. Sabina se je pripeljala s precej starim land roverjem. Krinka? Trota sta okorno zakoračila v travo. Če bi se samo premaknil, bi me gotovo zaznala. Mogoče sploh nimata vida v našem pomenu besede. Zagotovo pa imata senzorje za gibanje, podprto z vesoljsko AI.

Sabina je zaklicala. Jezik se mi je zdel domač, čeprav ga nisem razumel. Pač vesoljski jezik in se mi je podobnost samo zdela. Pajaca sta se spogledala, vsaj zdelo se mi je tako in se vrnila. Sila ju je potegnila v letalnik, ki je v hipu izginil. Ostala je samo še Sabina. Jo počim? Moja demonska polovica je že začela dvigovati puško. Tedaj se je vmešala angelska polovica in mi zabičala – Ne! Nobenega nepotrebnega nasilja. Če je klon, bo na njeno mesto prišla nova kopija.

Sabina je z zapeljivo hojo krenila proti meni. Takšne sem se spomnil s prvega resnega zmenka. Zdrznil sem se. Ustreliti? Ne? Ustreliti? Nikakor ne. Ustavila se je dva metra pred mano in se zagledala vame:

»Miha, res si smešen s to svojo jagersko prežo. Nehaj se igrati partizana in se dvigni. Prijatelja sta odšla, torej sva sama.«

Okleval sem. Ti njeni »prijatelji« so lahko tu v manj kot minuti. Kar iznenada izgine, se lahko iznenada tudi pojavi.

Naredila je še nekaj korakov in počutil sem se – bedno. Ekstra bedno. Roke je postavila na boke kot žugajoča učiteljica:

»Zdaj pa res nehaj ali naj te za ušesa povlečem iz tvojega brloga!«

Končno sem popustil. Oprezno sem se dvignil. Ves čas sva se motrila. Nekaj trenutkov sva molčala. Kaj naj rečem?

Končno sem izdavil:

»Živijo! Na čudnem mestu se srečava. Si res ti ali se pogovarjam s kakšnim klonom?«

Ustnice na resnem obrazu so se ji raztegnile v sled nasmeška:

»Lahko potrdim, da sem jaz.«

Nagrbančil sem čelo:

»Pa bi vedela, da si klon? Lahko so prenesli Sabinino zavest v kopijo Sabinine vreče špeha in kosti. Bi opazila razliko?«

Nasmehnila se je, kot se je vedno, ko me je hotela o čem poučevati:

»Zanimivo vprašanje. Bistro. Je kakšna razlika med originalom in kopijo?«

»Če originalu preluknjam možgane, bi me pekla vest, a če v pekel pošljem klona, bi to storil mirne vesti. Božja zapoved »ne ubijaj« velja samo za od Boga dana bitja. Kloni, roboti in druge umetne tvorbe niso na seznamu božjih milosti.«

»Vidiš, zaradi tvojega lovskega pedigreja sem se ločila od tebe. Življenje ne loči med originalom in kopijo, torej je nepomembno, če je moje telo original ali kreacija napredne tehnologije. Pomembno je, kar je tu,« s kazalcem potrka po têmenu.

»Ločitvene papirje je vložil original in zagotovo ne zaradi jagerstva, temveč Lona. Res se ti ni treba pretvarjati. Mimogrede, kako so Lon in otroka?«

Hladno je odvrnila:

»Žal so se izgubili v zmedi prvega stika.«

Skomignil sem z rameni:

»Zabavno. Hvalila si se, da nikoli ničesar ne založiš ali izgubiš, zdaj si pa izgubila moža in otroka. Res vražja nemarnost, ki ti ni podobna. Zdi se mi, da si klon, pravzaprav zelo površno narejen klon.«

Glasno se je zarežala:

»Fora klona je v tem, da je popolna kopija originala. Na svetu je lahko zdaj milijon Sabin in vsaka zase je prepričana, da je original, saj po svoje je.«

Uperil sem puško vanjo:

»Torej imam preprosto izbiro, ki pa se konča z zapletenim izkupičkom. Če te pihnem, bo na tvoje mesto stopilo deset novih Sabin. Vseeno nekaj razčistiva. Ugotovila si, da si bolj za skupaj z Lonom in si odšla. Zakaj si zdaj prišla? Da me rešiš? Pred kom? Te vasi so opuščene, prišli so kamioni in nanje so tvoji prijatelji, pravzaprav prijateljice, naložili ljudi. Na svoje oči sem videl, kako so ustrelili ubogo Micko in še osem drugih, nič krivih žensk. Poznate to, čemur ljudje rečemo vest? Moralnega mačka? Mogoče moralnega alienmjavčka?«

V hipu se je zresnila:

»Z debato ne bova ničesar rešila. Lahko gre na lep način, lahko pa na manj lep. Kam se boš vrnil, če te prepustim usodi? V ruševine? Boš do bridkega konca ždel v tisti luknji starega paranoika?«

Tedaj me je pograbil smeh:

»Raje sem v luknji. Res je. S klepetom ne bova ničesar rešila. Na voljo imaš vsaj dve opciji. Prva je, da se odpelješ k svojim in jaz grem svojo pot.« Glede druge sem molčal. Naj ona o njej spregovori.

Presenetila me je z odgovorom:

»Pa grem.«

Po čudežu božjem ni hotela polemizirati, le sedla je v avto in se odpeljala. Ostal sem brez besed. Kaj naj bi drugega? Nekaj časa sem gledal prah, ki se je dvigal za njo, potem sem se podal v trgovino in nabral potrebščine.

***

Sestopil sem s kolesa in jezno gledal v kadeče ruševine vikenda. Lopa z oldtajmerjem in orodjem je po čudežu ostala skoraj nedotaknjena. Okleval sem, ko sem malce jezen stopil do lopute zaklonišča. Hvala bogu za fotrovo paranojo. A če je vedela za zaklonišče, zakaj ga niso uničili? Do zime bom že obnovil sončno elektrarno. Med svojimi nabiralnimi pohodi sem vedel, kje so potrebni deli. Najbolj mi je bilo žal za hladilnik in pivo. Žalostni ostanki so ležali med ostalimi razbitinami. Tudi od vrta sem se lahko poslovil. Adijo, moj paradižnik, pa tako ponosen sem bil nanj. V mislih sem se zahvalil za Mickine flancate.

Zgrabil sem ročko lope in se po lestvi spustil v predprostor. Obrnil sem zasun in odprl vrata. Obstal sem. Saj ni res. Preštel sem vse fakiče, ki me danes spremljajo in nikakor nočejo oditi. Na kavču je sedela Sabina in se mi smehljala:

»Vidiš ... Ne moreš se skriti. Zlahka ti pridemo do živega. Najmočnejšo letalsko silo na svetu, US Air Force, smo uničili v dvainpetdesetih minutah. US Army je izginila v naslednjih nekaj urah. In zdaj si tukaj ti s svojim smešnim kljubovanjem. A tak si,« je prhnila.

»Veliko truda vlagate, da bi me ujeli. Zakaj tolikšna potrata sredstev za nekega osamljenega jagra, ki bi rad le goli mir? Saj menda nimate kakšnih legend o prerokovanem junaku z atomskim zakloniščem, ki vas bo uničil!«

Vstala je in stopila predme:

»Bom odgovorila z vprašanjem. Zakaj se trudiš z vzdrževanjem Robija? Ima robotska kosilnica še vedno nalepko s tem imenom? Tudi za svojega negibnega Teslo si skrbel in te je stisnilo pri srcu, ker zaradi našega A-EMP ni vžgal in je zdaj kup drage šare.«

»Torej sem neke vrste Robi?« sem jezno pihnil.

Sabina je šla mimo mene do predprostora:

»Blizu si.« Ko je na vrhu lestve odsunila loputo, se je še zadnjič ozrla. »Premisli o vsem.«

Ostal sem sam. Žrlo me je nešteto vprašanj in skoraj na vsa sem si znal odgovoriti. Samo eno vprašanje je ostalo brez odgovora – *Me bodo našli, če si najdem drugo luknjo?*

Pomislil sem na starega mercedesa. Z namenom so mi ga pustili. Sabina, oziroma klon, misli, da me pozna do obisti. A se mrha naduta moti.

Zarotniško sem se zarežal. A smeh me je hitro minil, saj se je pojavil pomemben logistični problem. Kako vso svojo kramo preseliti na novo lokacijo? Na hrbtu? Ne. Z biciklom? Ne. Sesedel sem se v mehak kavč. Naj postanem nomad s culo? Nisem ravno potovalni frik. Kako torej?

Opuščenih hiš je samo na Svetini kar precej. Potem je še Almin dom, ki ima tudi sončno elektrarno in bi jo usposobil s svojo elektroniko. Odmahnil sem. Narediti moram nekaj nepredvidljivega. Sabinino so poslali s preprostim sporočilom – karkoli narediš, nam ne moreš uiti. Ko te bomo potrebovali, nam ne moreš uiti.

Torej? Sabina je vedela vse o meni.

Najprej sem se odločil, da grem na zrak.

Želel sem pretuhtati, kako naprej in predvsem, kako zjebati vesoljske prasce.

Odgovora na vprašanje, zakaj se sploh trudijo okoli mene, pa nisem našel. Legende o ugrabitvah so samo legende. Zakaj?

***

Nekaj dni sem tako preživel v novi rutini. Malce sem pogrešal Radio Freedom, a sem se navadil. Počasi sem upal, da so se sprijaznili z mojim neškodljivim begunstvom. A vedel sem, da bo treba narediti »*premikovec*«. Takšnega ali drugačnega. Bivanje v zakloniščU, takole pokopan, ni moj ideal svobode. Luknja je odlična za skrivanje nosu za kratek čas in v sili, a za daljše bivanje bo treba najti kaj manj klavstrofobičnega.

Zjutraj zadnjega septembrskega dne, ki se je začel z gostimi oblaki, sem sédel na panj, ki sem ga v nekih drugih časih spremenil v udoben poletni sedež. Delal sem načrt svoje popotniške avanture skozi okupirano deželo. Kot bi se šel »Kurirčkovo pošto« na minskem polju. Adrenalin bo šprical v gejzirjih. Ker ne gre za scenarij ameriške politično korektne nadaljevanke ali filma, mi lahko oprostite, da s potjo še kar oklevam.

Razmišljanje o popotniški sagi je prekinil zvok kolesarjenja. Sem imel prisluhe? Se mi je že fecljalo od osamljenosti? Kdo pri zdravi pameti bi se zdaj šel kolesarjenje? Postal sem pozoren. Res je. Pravzaprav je šlo za zvok več koles. Zgrabil sem šrotarco in se postavil za grm, od koder sem imel dober pregled na kolovoz mimo hiške (oziroma po novem še ne čisto pospravljenih razbitin). S ceste sta na parkirišču zavili dve kolesarki. Prepoznal sem ju. Maja v ospredju, kot se za domino spodobi in Klara, kot pudljica, ki sledi gospodarici. Takoj so se mi prižgali vsi alarmi.

Čakajte no, čakajte. Sem vam omenil, da sta Maja in Klara mestni frikici, ki ne stopita niti na travo, če ta ni zglancana v nulo? Sem pri tem dodal, da dobita napad histerije zunaj urbane vate? Zanju je gibanje zunaj telovadnic brez osebnih trenerjev nekaj čudaškega in predvsem nevarnega, skoraj neke vrste kaskaderstvo. Zdaj pa tu s kolesi. Za živo glavo se ne bi podali na adrenalinsko avanturo kolesarjenja v divjini neukročenega okolja zunaj fitnes dvorane. Tu nekaj ne štima. Ko sem ju povabil k sebi, sta me zavrnili zaradi nekih alergij. Maja je verjetno šele ob mojem povabilu spoznala, da obstaja svet tudi zunaj ubogljivega urbanega mehurčka. Zdaj pa to.

Potuhnil sem se. Napel sem vsa čutila. Na robu ustnic sem začutil sol lastnega švica. Prešinila me je kruta misel – dva naboja za dve človeški postavi. Pa sta res človeški bitji? Kjer je en klon, jih je še več, recimo vsaj dva.

Takrat sem ugotovil, da ne gre za čisto fizično poganjanje pedalov. Električni pogon v svetu brez elektrike? Skoraj sem nehal dihati. Ustavila sta kolesi poleg razbitin hiše in sestopili s koles. Ogledovali sta si še nepospravljene ostanke in se spogledali. Napenjal sem ušesa in prepoznal Majin glas:

»Kje je tvoj brat? Moral bi biti tu nekje. Pokliči ga!«

Sestra je med razgledovanjem prikimala in zaklicala:

»Miha!«

Že od osemnajstega leta me ne kliče Miha, temveč »Bigec« ali »Biger«, kot njen »big brother«. Pač anglizmi, ki so prevladovali v mestih po formuli, večje mesto, več spakovanja v jeziku družabnih omrežij. Torej to bitje ni moja izvirna sestra, temveč na hitro spackan klon z nepopolno kopijo zavesti. Sabina je recimo popolnejša kopija. Fak, zdaj že razmišljam zgolj o klonih, oziroma boljših in slabših kopijah originalov. Kje so originali? Zakaj kloni? O tem nisem hotel več razmišljati. Posvetil sem se obiskovalkama, zlasti domini Maji.

Za hip sem jo imel na muhi, petelin pod prstom se je že pomikal proti neizbežnemu, a sem se premislil. Kaj profitiram, če jo odstrelim? Potem bi moral še Klaro. Nisem si hotel vest obremeniti z dvema umoroma. Odločil sem se!

»Klara, Maja!« sem zaklical. Obe sta se sunkovito obrnili in se soočili s pogledom na puško. Maja je takoj bevsknila:

»Mesojedec s svojim morilskim orodjem. Se kdaj vprašaš, kaj doživlja uboga žival, preden jo umoriš? Kaj čuti ob umiranju v agoniji, ki si jo povzročil?«

Preslišal sem njene pripombe, saj imam od tega že precej trdo kožo.

»Kako sta fini damici našli pot v to divjino? Vaju ni strah, da vaju kaj poje? Kakšen medo ali volkec? Volk ali medo ne ve, da sta stali v prvih vrstah proti odstrelu viška zveri, ki delajo škodo ovčerejcem. Kaj bi ovčke porekle na to?« sem ji vrnil nesramnost.

»Saj nisva edini,« je poskušala Klara, a je Maja takoj udarila:

»Smrad po mesojedcih se že na daleč voha. V novem svetu je ubijanju čutečih bitij dokončno odklenkalo. S to puško si kot mravlja proti mravljinčarju. Nimaš za burek.«

Celega me je stresla jeza in afno bo najraje preluknjal, da bi nehala gobcati. A sem se vzdržal. Poskušal sem ostati prijazen:

»Koliko čutečih človeških bitij je moralo umreti za ta ideal? Milijarda, dve, pet, mogoče sedem?« in sem se nasmehnil, »Koliko ljudi ste pomorili?«

Klara je hotela nekaj reči, a jo je Maja, kot »gazda kod kuće« grobo utišala:

»Nihče ni umrl zaman. Niti eden preveč ali premalo. Si se kdaj vprašal, koliko zajčkov, pujskov, pipik ali kravic je moralo umreti za zadovoljitev tvoje mesojedske požrešnosti? Seveda, to je nekaj drugega. Tako so vsi razmišljali. Prasci morilski ste se zdaj znašli na drugi strani ražnja,« ni mogla brez svoje ekstremistične retorike. Klonu so očitno vgradili njeno izvorno vulgarno skrajnost.

»In zakaj sta tu? Kaj hočeta od mene?«

Maja se je prav prostaško zarežala:

»Čas je, da se odpoveš temu svojemu neumnemu odporništvu. Ne sili me v ukrepanje.«

Zavrelo mi je:

»Utihni že enkrat!« Kazalec je kar sam stisnil petelin do konca, iz cevi so izbruhnile šibre in zadele Majo v prsni koš. V hipu se je ulila kri in njena bela bluza je spremenila barvo.

»Bedak zmešani,« je siknila med odtekanjem življenja v potoku krvi. Klara je segla po nečem v torbico. Nisem čakal. Še enkrat sem sprožil in šibre so spremenile njen osebni opis. Zamajala se je in se brez glasu sesedla kot izpraznjena vreča. Šele tedaj sem opazil, da sta imeli enaki torbici. Previdno sem stopil do še vedno trzajočih trupel. Segel sem v Klarino torbico, umaknil mrtvo roko in zagledal mobitelu podoben tujski predmet.

Oblila me je zona. Torej sta res frdamana klona. Ustrelil sem dva njihova klona. Zagotovo bodo kmalu tu.

Odstopil sem od trupel, ki sta končno obmirovali. Priletele so že prve muhe. Narava vse reciklira. Danes ješ, jutri si pojeden in krog se sklene.

Še preden sem se odločil, kaj in kako naprej, se je nad mano pojavilo njihovo plovilo. O ne, ne boste me dobili. Mene že ne. Bliskovito sem napolnil puško in poiskal zaklon večjega drevesa. V sebi sem premleval scenarije, kako se jim bom uprl in zaplenil letalnik. Zanetil bom odpor in človeštvo pripeljal do zmage. V vseh filmih je človeštvu v boju proti invaziji iz vesolja šlo slabo, a vedno je sledil preobrat. Mogoče pa sem prerokovani junak njihovih legend. Razmišljanje me je zaneslo. Že sem se videl na čelu odpora.

Hja, sanjala je koruza svojo svinjo ...

Vse skupaj je potekalo kot v pospešenem posnetku. Prej, kot sem preštel do deset, so se okoli mene znašli njihovi vojaki-troti in eden od njih je izkoristil trenutke moje zmedenosti. Začutil sem paralizo. Čeprav so vsak zase precej okorni, sem bil za hip prepočasen. Pajac mi je potegnil puško iz rok, a drugi jo je prestrelil s palici podobnim orožjem. Palica torej bljuva rušilno energijo. V naslednjem trenutku me je, pričvrščenega na sedež v letalniku, objela tema.

***

Tok misli se mi je povrnil na sedežu sredi tujsko opremljene sobe. Ničesar nisem prepoznal. Torej sem v alienski bazi. Slog bi opisal kot aliensko nadrealistični modernizem. Zdaj jih bom mogoče videl, aliene namreč. Do zdaj so mi pot križali le vojaki-troti in kloni.

Potem sem zagledal prvi znani stvari, pravzaprav osebi, če malce razširim definicijo pojma osebe. Maja in Klara sta me nekako obešenjaško opazovali. A nista bili sami. Zagledal sem se v zelen hrbet. Pravzaprav ženski hrbet, odet v oprijeto zeleno obleko. Na hitro, imela je, oprostite izrazu, malce preveliko rit. Maja je prhnila:

»Prototip moškega seksističnega prasca. Najprej se je zagledal v Arinino rit. Kaj pa drugega?«

Preslišal sem njeno strupenjaško opletanje. Oprezno sem obrnil glavo levo, desno in si potipal dlani. Oblilo me je grozljivo vprašanje. Sem ali nisem? Prepoznal sem se. Drobna brazgotina tik nad levim zapestjem še vedno tam, kjer sem jo pustil ob izgubi zavesti. Oddahnil sem si. Na hitro sem z introspekcijo ugotovil, da mi tudi v glavi nič ne manjka. Dvignil sem pogled k Maji:

»Vidve sta nadležni kot ose in komarji na pikniku. So že imeli pripravljene rezervne kopije ali so samo naredili remont?«

Spogledali sta se in zapustili sobo, pisarno ali karkoli je že ta tujski prostor.

Ko sem zaslišal zapiranje vrat, se je molčeča ženska v zelenem obrnila in me ogovorila s pomirjujočim, čeprav čudno zvenečim glasom. Če ne drugega, je imela močan naglas:

»Tudi brazgotine znamo kopirati,« me je prestrelilo in pomirjujoče dodala:

»Zdaj že veš, da sem Arina. Ti si pa Miha. O tebi vem vse.«

Dvignil sem pogled. Res je ženska, stara okoli štirideset let in precej visoka, kakšen centimeter višja od mene, torej okoli meter devetdeset, zelo vitke postave, imela je dolge, tanke prste, neizrazite ličnice, mogoče malce velike sijoče oči in skrbno urejene lase, ki so objemali malce podolgovati obraz s smešno majhnimi ušesi. S pegami posut obraz je bil nenaravno razbrazdan z različnimi gubicami in gubami. Oprsje je imela nenavadno veliko. Kot kakšna ponesrečena umetna lutka.

Moje oči so švigale po njeni podobi. Je vesoljka ali kakšen klon?

Znova me je presenetila, kot bi brala misli:

»Nisem ne klon, niti vesoljka v tvojem pomenu besede.«

»Berete misli?«

Z modrimi očmi se je zagledala vame:

»Ne, a domorodci ste predvidljivi kot lačni pred polno mizo. Za branje in pisanje vsebine možganov imamo različne naprave. So pa naši možgani s selektivnim genskim inženiringom in bio-nanotehnologijo pridobili sposobnost branja občutkov in čustev. Branje misli v realnem času ni potrebno, ker je vložek nesorazmeren glede na rezultat. Saj veš. Misel pride in gre. Ker sem strokovnjakinja za interpretacijo občutkov, je to v realnem svetu učinkovitejše od branja misli. In tvoji občutki so precej generični za moške. Kot bi se pred mano znašel opis članka o naravi povprečnih moških.«

Nisem vedel, kaj naj rečem. Mrha v zelenem me je obvladovala. Tuhtal sem, kako naj jo presenetim. Še preden sem odprl usta, mi je odgovorila:

»Zelo hitro smo ugotovili, da si živ, a zunaj našega nadzora. Najprej smo poslali Sabino, potem pa še Majo in Klaro.«

Prhnil sem:

»Frdamane klone. Kje so originali?«

»Še zavedaš se ne, kakšno srečo imaš,« je ignorirala mojo opazko. »Ogromno ljudi je ni imelo.«

Kislo sem se nasmehnil:

»Ker ste zasedli naš svet in v kratkem odporu gorjače proti vesoljski puški so mnogi umrli.«

Položila je roke na hrbet, da so ji prsi skoraj izskočile in mrko odvrnila:

»Vaši voditelji so ob naši vljudni prošnji, naj se predajo brez nasilja, pritisnili na rdeče gumbe in nas napadli z nuklearnim arzenalom. Pomislite, na lasten svet so hoteli izstreliti atomsko moč, večkratnik sile, potrebne za sterilizacijo tega nesrečnega sveta. Odločitev za armagedon so sprejeli politiki brez etike. Celo ženska je pritisnila na gumb. Ko je naša UI zaznala ukaz za sprožitev jedrskega arzenala, smo vsa izstrelitvena območja obdali z deflektorskimi mehurji. Območja znotraj mehurjev so sterilizirana in mrtva. Še tisočletja bodo takšna. Kot fizik dobro veš, koliko časa je potrebno za razgradnjo jedrskih odpadkov. Žal nam je za te smrti in uničena območja. V nič je šlo ogromno koristnih virov.«

Nasmehnil sem se:

»Če vas ne bi bilo, bi vsi ti ljudje še naprej živeli, saj ne bi bilo potrebe po stisku na rdeči gumb iz obupa. A ne perite si vest z izpovedjo, ker vam poboji nedolžnih niso tuji. Na svoje oči sem videl, kako so neoborožene ženske nagnali iz tovornjaka, jih poravnali na rob ceste in hladnokrvno postrelili.«

Zazrla se je vame in tiho odvrnila:

»Nesreče se ves čas dogajajo.«

»Ustrelitve neoboroženih ljudi ne bi opisal kot nesrečo, temveč vojni zločin.«

Arina je mračno dejala:

»Zastonj ogorčenje in nasprotovanje. Tudi v klavnicah nihče ne odgovarja za poboje čutečih bitij, kot so pujski ali kravice.«

Vedel sem, da je ta debata samo potrata časa. Želel sem hitro razčistiti glede svojega prihoda v njihovo bazo:

»Zakaj sem tu in kaj bo z mano? Bom deležen kakšnega sodišča, ker sem vas prikrajšal za klona? Imajo tudi kloni alienske pravice, saj verjetno alieni ne govorite o človekovih pravicah.« Usta sem povesil v jezi.

Nekaj trenutkov me je nepremično opazovala, potem so se ji ustnice razprle v nasmešek in je odkimala:

»Ne morem, da se ne nasmehnem ob tej srditosti, ki ste jo zaigrali. Alienske pravice! Vas lahko kdaj citiram? Alieni nastopajo le v vaši fikciji.«

Nisem se pustil:

»Od kod ste? Zagotovo niste skrivnostna civilizacija iz središča Zemlje. Geologija je že pred stoletjem ukinila potrebo po vas. S katerega sveta ste? Ste že na seznamu eksoplanetov? Sicer sem po profesiji fizik in ne astrofizik, a sem prebral nekaj o tem.«

Nasmešek ni zapustil njenega podolgovatega obraza:

»Res si prisrčen. Kot sem pričakovala. Drugačno vprašanje bi moral postaviti.«

Malce me je zmedla:

»Kakšno drugačno vprašanje? Tujca se vedno vpraša, od kod je prišel?«

Znova se je nasmehnila:

»V našem primeru gre za drugačno definicijo izhodišča. Ne od kod, temveč od kdaj! To je pravo vprašanje.« in obraz ji je otrdel v nekakšno pozornost.

Besede so mi zastale v grlu. Čutil sem mravljinčenje po celem telesu. Slina je ostala na pol poti, med pogoltniti in ne pogoltniti. Končno sem jo pogoltnil:

»Od kdaj ste?«

»Terna! Pri nas štejemo vaše leto 10944. Skoraj stoletje smo načrtovali to posebno krononavtično operacijo. Mi smo rezultat tisočletij skrbnega genskega inženiringa in čiščenje človeškega genoma vseh ostalin zverske preteklosti.«

Tedaj sem se jaz moral zarežati:

»Stoletje ste načrtovali, da nas praktično uničite? Deset tisoč let evolucije je vodilo k samo enemu cilju - uničenju človeštva. Očitno se je človeštvo rešilo na robu samouničenja samo zato, da ga uniči veličastna prihodnost. Se zavedate paradoksa deda? Najbrž ne, sicer ne bi tega storili. Tako pa ste s svojo krononavtično avanturo pokončali svoje pradede. Najbrž se boste vrnili v izpraznjen čas.«

Debelo me je pogledala, saj očitno ni razumela mojih besed:

»Nobeno živo bitje z našo tehnologijo ni na robu izumrtja. Saj ste sami videli klone žensk svojega življenja. Tudi vašo mater bi lahko oživeli, le iz groba bi morali izkopati kakšno kost. Seveda bi bil to slab klon, ker nimamo shranjene njene možganske vsebine. Ravno ta definira človeka.«

Nisem se nehal smejati, pravzaprav prostaško režati. Vsa ta tisočletja evolucije in tehnološkega razvoja ...

»Niste me razumeli, ker me ne morete, saj živite v dekadentnem času umiranja. Stoletje ste se pripravljali na to pot v preteklost. Zagotovo ne zaradi dobrodelnosti. Tudi vi ste klon. V vseh teh stoletjih in tisočletjih zanašanja na kloniranje ste spregledali bistvo klonov.«

Zožila je pogled:

»Bistvo klonov je življenje. In ja, tudi jaz sem neke vrste klon, kot je to celotno človeštvo enajstega tisočletja. Najpomembnejša vrlina klonov je, da se z njimi ohranjajo spomini in minula življenja. Pred tisočletji smo iznašle reinkarnacijo brez stranskih učinkov. Oploditev z biomedicinsko pomočjo je izum vašega časa in mi smo ga razvile do popolnosti. Potreba po moških je odpadla in genska naključja je zamenjala precizna znanost genske regulacije.«

Ta ženska me je res nasmejala:

»Ne razumete? Saj ne morete. Ni vam jasno, da je seme življenja tudi začetek odštevanja do njegove smrti in menjave generacije. Vrlina klonov je njihova slabost. Ko ste ukinili vlogo naravnega izbora, ste se obsodili na propadanje. Načelo nedoločnosti, ta fizikalna kuzla, vas je začela lizati in popolnost klonov se je obrnila proti vam. Znašli ste se v smrtonosni zanki.«

Arina se je popolnoma zresnila:

»V vaš čas smo posegli, ker ste postali resna grožnja temu planetu. Vaš pohlep, agresija in destruktivnost uničujejo vse ekosisteme. S svojim sovraštvom in pohlepom ste ustvarjali samo uničevanje. In mi smo to premagale.«

Smehljaje sem ji odkimal:

»So vas to naplahtali, preden ste pognali kronotransport? Dajte no! Vaš genski bazen se je izpraznil in kloni ste našli pot do osvežitve. Žal pa vaš čas ne pozna lova in bojevanja v pravem pomenu besede. Genetsko nasledstvo praskupnosti iz časov lova in nabiralništva ste v svojem čistunstvu počistili. Narave se ne da goljufati. Sami ste mi dali vedeti, da je človeštvo vaše dobe samo človeštvo žensk, ker za rojstvo otrok ne potrebujete moške. Seks ste zamenjale za medicinski poseg in mislite, da ste gospodar življenja. Vaš krasni svet je planet krasnih žensk, ki postaja na smrt obsojena karikatura človeštva. Le kje je našemu svetu spodletelo, da se je lahko kaj takšnega zgodilo? A narave ne more premagati nobena človeška znanost in zdaj ste tu. Raje ne pomislim, kaj vas čaka ob vrnitvi v svoj čas.«

Arina je nekaj časa ostala brez besed, potem je končno našla odgovor:

»Ni čisto tako. Videli ste naše vojake.«

Še kar me je zabavala:

»Tiste nesrečne pajace v skafandrih? Naj ugibam. Sto let so trajali poskusi, da bi ustvarile nekakšne vojščake, pri tem ste se zgledovale pri termitih ali mravljah. Kloni imate še eno pomembno omejitev,« in se zazrl v njene široke oči. »Z vsako generacijo se nekaj izgublja. Naravni izbor, običajno delanje otrok, skrbi za bogatenje človeštva. Vaša tehnologija kloniranja, čeprav skozi umetne oploditve, pa slabi obče zdravje celotne populacije. Večno življenje, reinkarnacija brez stranskih učinkov, prinaša le počasno degradacijo. Z ukinitvijo strahu izgine tudi pogum. Najbrž je eden od vaših dosežkov tudi odstranitev sovraštva, a je zato izginila tudi ljubezen.«

Začutil sem naraščanje njene negotovosti. Čakal sem na njen odgovor. Nekaj časa je vrtela s pogledom po velikem prostoru, ko se je znova osredotočila name:

»Saj ne veš, kaj je to ljubezen. Moje prednice, še preden smo iznašli kopiranje spomina, so dokazale, da lahko človeštvo živi brez moških. Torej brez moške agresije, sovraštva in strahu. Seveda imamo kot družba določene izzive, a nasilje je, skupaj s strahom in sovraštvom, del skoraj pozabljene zgodovine. Nasilni odziv je bil samo odgovor na vaše nasilje.«

Prav zabavala me je s svojimi odgovori in opravičevanjem te časovne invazije:

»Bodo deflektorski ščiti zdržali do vašega časa? Kaj, če se nimate kam vrniti? S svojim posegom ste grdo posegle v časovno nit.«

Čutil sem, da so se vrata za mano odprla. Arina se je z nekom spogledala. Čeprav me je radovednost vabila, da obrnem glavo, sem zrl predse.

V vidno polje je stopila ženska v modrem oprijetem kostimu (je morebiti uniforma?) z rumenim pasom. Podolgovat obraz, obrobljen s pšeničnimi lasmi, so kazila prevelika ušesa in bizarno napihnjene ustnice. Sinjemodre velike oči so nenavadno skupaj ob korenu skoraj ljubkega nosu. Boke je imela precej ozke, tudi oprsje ni bilo ravno gotskih dimenzij. Posebej grozljiva se mi je zdela nezdrava, pravzaprav nenaravno napeta koža.

Nagrbančila je čelo in me ošvrknila:

»Po Mihovi glavi plujejo seksistične misli. Vsi moški so isti, hlepijo po razplodu s plodno samico.«

Njen globok glas me je silil v smeh:

»Sva na ti? Pa naj bo. S tabo da bi seksal? Si se pogledala v ogledalo? In kako ti je ime? Pri nas se predstavimo.«

Trdo je odvrnila:

»Naj ti bo. Freja sem.«

Začel sem se režati:

»Freja? Kot nordijska boginja plodnosti in ljubezni? Saj si kot od botoksa iznakažena ostarela vplivnica, ki noče razumeti, da si sedemdesetletnica ne more nadeti videza sedemnajstletnice. Ta napihnjena goflja, pa razvlečeni uhlji in čudno napeta koža. Telo pa ni ravno vzor ženstvenosti. Nimaš bokov in jošk. Saj veš, iks faktor, ki je vsajen globoko v moško psiho. Upam, da se briješ redkeje od mene. Takšne plastik fantastik me ne rajcajo. Pa ta tvoj globoki glas. Fak in šit,« sem zaigral gnus, »karikatura boginje.« Biti med temi ženskami je podobno obsodbi na umiranje od žeje sredi vode.

Spogledala se je z Arininim povešenim pogledom in postavila roke na boke:

»Nimaš za povedati še česa drugega, razen teh umazanih seksističnih žalitev?«

Nisem mogel odgnati nasmeha z obraza. Iznakažena grdosija je še kar pridigala. Nekaj trenutkov sem s pogledom izmenično švigal med njima in se končno zresnil:

»Resnica boli. A v svetu, ki ste ga ustvarile, itak ni pomembno estetsko videnje predstavnika izumrlih. Naj vam osvežim spoznanje o estetiki,« sem se zopet nasmehnil. »Nobena ženska se ne rodi grda. Pravzaprav se je ideal ženske lepote spreminjal skozi čas. Vsaka ima neko lepoto. To vemo vsi normalni moški. Ženska postane grda, ko hoče postati nekaj drugega, kot je. Vam je mogoče popolnoma tuje, da si ženska spremeni videz, ker želi ustrezati nekim lepotnim idealom in te

spremembe so mnoge pripeljale do absurda. Zatem v igro vstopi še mati narava, ki se ne strinja z mešanjem v svoje rabote in zato nastanejo vse stopnje iznakaženosti.«

Vstopili sta Maja in Klara. Ista ali druga klona? Znova sem se nasmehnil:

»Sta tisti od prej ali kakšna druga verzija?«

Freja je siknila:

»Kako pripravno. Tvoja sestra in njena zakonita žena te bosta odpeljali tja, kjer je mesto tebi in tvoji nasilni vrsti.«

Maja se je spogledala z Arino in Frejo in vame zapičila svoje stroge oči:

»Gremo. Upam, da ne boš delal zgago.«

Skomignil sem z rameni in preden sem zapustil bizarno pisarno, sem se spogledal s Frejo:

»Mogoče se še srečava in kakšno rečeva o genetiki in razvoju vrst.«

Odkimala je:

»Ne verjamem. Odpeljita ga!« je ukazala. Maja in Klara sta prikimali in mi nakazali pot.

Pred vrati je čakalo nekaj pajacev, ki so jim rekli vojaki. Mogoče so res nekakšni troti, a tiste palice za pasom so nevarno orožje.

Hotel sem nekaj reči, a me je Maja prekinila:

»Brez besed. Nimamo se o čem pogovarjati. Svoje blodnje obdrži zase.«

Molčal sem in tuhtal, kako iz pasti.

Minute hoje po praznih hodnikih so se vlekle. Večkrat smo šli skozi vrata, ki so se neslišno odprla in za nami zaprla. Ko sem že izgubil upanje, da bomo kam prišli, je posijala naravna svetloba. Ustavil sem se ob veliki prozorni steni in se zgrozil. Alienski kompleks so postavili nad Savinjo, spodaj sem videl ruševine Splavarskega mostu. Skoraj slišal sem rečno šumenje. Okoli so ležale ruševine. Je kdo preživel? Lahko bi rekel, da ni ostal kamen na kamnu. Srdito sem se obrnil proti ženskama:

»V čem vas je Celje ogrožalo?«

Maja je ravnodušno prhnila:

»Bolezen smo iztrebile. Gremo!« in začutil sem palici podobno cev, ki jo je sunil pajac, skrit v brezdušnem sivem skafandru.

Odprla so se vrata pred mano.

Mislim sem, da je pogled na ruševine Celja resnična groza. A kar sem videl levo in desno za prozornimi stenami hodnika, je še huje od najtemnejše nočne more.

Znova me je sunek pod rebra porinil naprej.

Sunkovito sem se obrnil:

»To so ...«

V vrstah so na posteljah, priključeni na naprave, ležali nezavestni goli moški. Na mednožje so imeli nameščene neke naprave, podobne molznim strojem. Zaradi dihalnih mask nisem videl nobenega obraza. Je med njimi kakšen prijatelj, sorodnik

ali sodelavec? Na obeh straneh je bilo zagotovo več sto privezanih in onesveščenih moških. Niso mi ušle vezi, s katerimi so bili z rokami in nogami privezani na postelje. V žile so imeli speljano množico cevk. Med njimi so se premikale ženske v rdečem. Ne morem opisati groze, ki sem jo čutil.

Maja se je nasmehnila. Prvič sem videl njen nasmeh.

»Vidiš,« z roko pokaže dvorano s posteljami, »tu je odgovor, zakaj smo te dobile živega. Mrtev bi bil samo kos nekoristne hrane za črve.«

»To je?« mi je zmanjkalo besed. Naenkrat me je začelo dušiti.

Klara je tiho dodala:

»V vašem svetu ste molzli krave, v tem pa ...« in se nasmehnila. »Dobrodošel v novem svetu.«

Pogled se mi je zameglil. Prešinilo me je ... Ne bom končal na eni od teh postelj ...

*****

Domen Mohorič

Monolit

Morda je bilo za preostanek Celjskega odbora za sprejem ponosno popoldne. Spominjam se ga predvsem kot enega mojih najbolj vročih in soparnih. Stali smo na peronu železniške postaje v Celju in čakali, da pripelje vlak. Za nikogar drugega na postaji to pravzaprav ni predstavljalo težav: župan je bil obut v sandale, oblečen v premočeno srajco in ogromne količine znoja so ga očitno več kot dovolj hladile, njegovi pajdaši pa so se držali v senčnem zavetju pod streho pri blagajni. Jaz sem se edini odel v pražnjo obleko in imel na sebi svoj prekleti klobuk. Dan prej so me poslali iz Beograda, da bi utrl pot za častnega gosta, da bi pripravil vse za tapravo živino, tistega, ki smo ga vsi čakali.

Danes boste njegove zgodbe brali v vseh najboljših antologijah tistega časa, a že takrat je večina ljudi poznala Martina Aljenovića predvsem po člankih in povestih, ki so jih lahko našli v kioskih in knjižnicah. Oblak pare se je dvigal izza hribov Celjske kotline in zvok lokomotive je že odmeval. Odbor celjske smetane se je prevalil na peron in v vročini smo čakali, da velecenjeni gospod izstopi. Morda ste kdaj videli njegovo sliko, ampak v živo je bil še večji in predvsem precej bolj obilen. Kot fotograf sem moral skrbno izbirati pravo lečo, da nisem ujel vse njegove veličine, v tistem času se s tolikimi podbradki vendarle ni spodobilo ponašati.

Izstopil je iz vlaka in mi kot prvemu ponudil svojo dlan. »Lep klobuk,« je rekel in mi roko malodane strl. Skoraj bi odgovoril, ko me je županova druščina potisnila ob stran in v nekaj kratkih minutah obiskovalcu izlila tako veselje ob njegovem prihodu,

kot tudi lokacije vseh najboljših gostiln v Celju, ki jih po mojih izkušnjah lahko prešteješ na prste ene roke, seveda, če jih je tisti, ki šteje, nekaj izgubil ob delovni nesreči v železarni. Kajpada so moje zadirčne misli nekam neprimerne, ampak mi morate oprostiti, takšne vročine nisem čutil že vse od plazenja po egipčanskih grobnicah. Ampak dovolj o mojih spominih. Zakaj kar danes pišem, nima veze z mojim življenjem, ki bi mu zaradi enoličnosti biografija nič kaj pristajala. Edino moje nenavadno doživetje pa vseeno lahko zapolni nekaj strani. Zgodilo se je namreč, da sem bil poklican skupaj z Martinom Aljenovićem, da preverim tako imenovani Celjski monolit.

»Torej,« je začel Martin, ko nas je župan peljal do pokrajinskega muzeja, kjer naj bi bila najdba shranjena, »rudarji pravijo, da so ga zares našli. Nezemljana?«

»Ne, gospod. Pravijo, da so našli narobe obrnjeno hobotnico z nogami na glavi,« mu je odgovoril župan. Sprva sem mislil, da se šali.

»To je pa le nemogoče, saj nismo niti pri morju, niti hobotnice nimajo nog,« sem moral dejati.

Martin se je zahahljal: »Prav zato je enako verjetno, da taka stvar živi tukaj, kot da je prišla izza lune. Čeprav, kaj ni najbolj verjetno, da se je nekdo dodobra napil in v norosti ali lakomnosti sešil skupaj hobotnico in kakšne ostanke iz klavnice. Vsaj tako bi jaz naredil in potem naivnežem dobro zaračunal ogled.«

»Da, nekaj takega so naredili Američani, ko so skupaj sešili ribo in opico ter nato paradirali naokoli z morsko deklico,« sem rekel.

»No, jaz pa sem mislil, da so morske deklice lepe. Pri kapitalistih gre pa res vse k vragu.«

»Ne, gospoda,« je nejevoljno vskočil župan, ki nama je odprl vrata do muzeja. »Kaj takega bi že opazili. Pridita in se prepričajta.«

Nasproti nam je prišel oskrbnik muzeja in se priklonil.

»No, Jože, povej jima, kaj se je zgodilo. Ti si prišel do rudnika, ko so odkopali in odprli monolit.«

»Tako je. Bila je klada, dobra dva metra visoka in meter široka. Gladka površina, kot da bi bila izklesana, in temna kot najgloblja noč. Ko sem prišel, so se je rudarji že lotili s krampi.«

»Joj, prejoj. Pa ne morete po arheoloških artefaktih kar tako razbijati,« je rekel Martin in se že skoraj pokrižal, preden se je zavedel, da stoji pod ogromno sliko Maršala, ki je zrl nanj z mrkim pogledom.

»To sem tudi jaz dejal, gospod, a bilo je prepozno. Komaj sem prišel in že je monolit padel napol. Notri pa smo našli to … pošast. Na srečo že mrtvo.«

»Kako pa ste vedeli, da je mrtva?«

»Ni se premikala in bila je mrzla kot led pozimi.«

Martin je skoraj neopazno zavil z očmi.

Oskrbnik nas je odvedel v klet in res je bil tam, dve polovici monolita, vsaka na svoji strani. Videl se je kot noč črni blesk premoga, tako gladkega, da je odseval kot ogledalo. Na notranji strani pa je bil odtis, ki si ga nikakor ne morem razložiti. Ta votel prostor sprva ni bil nič drugega kot črnikasta luknja, a hitro sem prepoznal ugreznjeni relief. Tako podrobno in umetelno je izražal obliko neke stvari, raje nekega stvora, da če bi notri vlili mavec, bi lahko dobili repliko te stvari, ki se je notri skrivala, bila nepredušno zaprta kdove koliko časa, kdove koliko eonov. Dlje kot sem gledal, bolj sem moral škiliti, kajti nekaj pri tej obliki me je nerazložljivo motilo. Kot da so bili koti napačni, kot da so vijugali v smeri, nepoznani evklidski geometriji. Prešla me je slabost, ko sem v temni obliki začel videvati zvezde.

»Moj Bog.« Težko bi ta pretresen in ranjen glas pripisal Martinu. Obrnil sem se in ga pogledal. Z odprtimi usti je strmel v središče monolita in šele sčasoma sem ga prepoznal. Kajti njegov obraz je preplavila mrliška bledica, ki ga skrotovičila v fizični izraz največjega strahu.

»Kaj se vas je prijelo, gospod?« Župan je panično poskakoval, ne meneč se za grozljivo temo, ki je vela iz luknje.

Martin se je ovedel in spet se mu je prižgala iskrica življenja v očeh.

»Povejte, hitro, kje je ta stvor!«

»Ah …« je prišlo iz ust oskrbnika.

Vsi smo se obrnili k njemu.

»Janez, tisti, ki je našel monolit, ga je na vozu odpeljal sinoči.«

»Kaj!« smo kriknili vsi skupaj, a najglasneje je zakričal župan.

»Pač, rekel je, da ga mora pokazati svoji ženi in vsem v fari. Pa, ker ga je on našel, sem si mislil, da ima to pravico. Rekel je, da ga bo davi že pripeljal nazaj, pa ga še ni.«

Župan je deliriozno blebetal nekaj o uničenem slovesu Celja in kako bo sedaj vsem v posmeh.

»Pridi,« je dejal Martin in naju z oskrbnikom odvlekel do županovega avta, s katerim smo brž oddrveli proti Janezovi domačiji.

Nebo so prekrili oblaki in rahel dež je že začel, ko smo prišli do zaselka, kamor nas je usmeril oskrbnik.

Bilo je prepozno. Takoj se je videlo, da je nekaj narobe. En konec Janezove kamnite hiše je bil raztreščen, kot da je nekdo izstrelil s topom navzven in vsaj eno truplo je ležalo med ruševinami. Ko smo začeli teči po hribu navzgor, je bila moja prva misel: Bomba. Ampak zakaj zdaj in zakaj tu? Mislil sem tudi na lopove ali kake medvede, ampak dobro vem, da sem se slepil zato, da si zastranim odgovor, ki bi me najbolj pretresel.

Tudi nekaj ur pozneje in z miličniki, ki so prečesali vsak kotiček, nismo imeli kaj

dosti odgovorov. Janez je očitno na ogled povabil vse svoje sosede, pripravili so tudi odojka in nekaj dobre kapljice. Ampak, medtem ko je bilo vse še nedotaknjeno in ni nihče niti ugriznil v pečenko, je nekaj ogrizlo njih. O podrobnostih ne bom govoril, v pieteti do žrtev, kot tudi v skrbi za želodce kakih občutljivejših bralcev. Lahko povem le, da se je uničenje, ki smo mu bili priča, še nekajkrat ponovilo, vsakič severneje, dokler nisem slišal o izginuli vasici na severu Norveške. Martin je ta stvor iskal in ga lovil, postal je malodane njegov beli kit. Zadnje, kar sem dolgo časa nazaj slišal od njega, je bilo ravno, ko je bil na sledi na Norveškem. Bojim se najhujšega. Ne vem, kaj je tisti stvor bil, od kod je prišel, in kam je odšel. Ampak še danes se včasih zbudim iz nočne more, in vse kar se spomnim, so tiste hladne zvezde, ki so sijale iz temnega sarkofaga, iz katerega smo na plano spustili kdove kaj.

*****

Majda Arhnauer Subašič

Prvi stik v Celju

Roka je kar sama segla po sončnih očalih, shranjenimi v priročnem predalčku blizu armaturne plošče, ko se je na obzorju pokazalo sonce. Vsakodnevno vožnjo na relaciji Celje - Ljubljana in nazaj je opravljal kot na avtopilotu. Vse njegove reakcije so bile samodejne, tudi če je šlo za nepredvidene situacije. Misli so še spale, čeprav so vanje butali zvoki E.T. njegove priljubljene pevke Katy Perry.

Ampak čakaj, ga je nenadoma prešinilo. Sonce zjutraj na zahodu? Česa takega se mu še ni zgodilo. In je tudi povsem nelogično. Pomel si je oči, a svetla krogla, ki se je prebila iz megle, je še vedno tam. Nekoliko bleda, a prisotna. Kot pripeta na nebo. O tem bom razmišljal kasneje, zdaj se moram skoncentrirati na vožnjo, si je dejal, ko se je pri Domžalah kolona začela gostiti.

Hitra priprava poročila o napredku raziskav in sestanek takoj zjutraj sta prav tako terjala njegovo osredotočenost. Ob kosilu pa so se njegove misli spet vrnile k čudnemu videnju.

»Nekaj neobičajnega se mi je zgodilo zjutraj. Ko sem vozil proti Ljubljani, sem lahko opazoval sonce, ki se je prikazalo na zahodu. Ne vem, ali sem le jaz opazil kaj takega ali še kdo,« je nekoliko obotavljajoče spregovoril kolegu.

Po pričakovanju je bil deležen vprašujočega pogleda, ki se je sprehodil po njegovem obrazu.

»Si prepričan, da si prav videl? Sonce v tej megli in nizki oblačnosti? Tudi sam sem vozil v isti smeri, a nisem nič opazil. Če bi bilo kaj nenavadnega, bi to gotovo zaznal še kdo drug in bi bilo verjetno že objavljeno na portalu 24ur,« je kolega še potrdil svojo skepso.

Aleksej je le skomignil z rameni in čez čas nadaljeval: »Vem, je tudi meni nadvse nenavadno.«

»Veliko delaš zadnje čase, preveč pravzaprav. Cele dneve čepiš v labu in takšne zaznave so lahko posledica tega. Zvečer pa se tudi ne odklopiš v celoti.«

»Res je. Ko proti večeru še nekaj pojem, grem na košarko, potem pa s fanti na pivce ali dve. Ali pa tri in več, če je posebna priložnost. In teh posebnih priložnosti je kar nekaj. Jih že najdemo,« se je zasmejal Aleksej.

»Vem, saj poznam to. Tudi sam komaj čakam, da zginem od doma, kjer me kljub odraslosti mama kar naprej nekaj gnjavi. Daj to, daj ono, ne pij tega, jej ono ... Bognedaj, da vidi kakšen Red Bull, mi takoj odpredava izbrana poglavja iz toksikologije. Odkar je v penziji, se je vrgla v zdravo prehrano in pri tem je neumorna. Svoja najnovejša spoznanja razlaga vsakomur, ki ji je pripravljen prisluhniti, največkrat pa sem ji pri roki jaz. Vem, da ima najboljše namene, a res mi včasih preseda. Poleg tega je naenkrat postala internetni kavč strokovnjak za genetiko, vremenoslovje, astronomijo in še kaj po potrebi. Nekoč racionalna računovodkinja kar vpija razne teorije zarote in razvija še svoje. Po njenih predvidevanjih naj bi Zemljo v kratkem obiskali vesoljci iz nevemkatere galaksije. Če je ne bi poznal, bi mislil, da je na kakšnih drogah. Logika in argumentacija sta pri njej bob ob steno. Ima svoj prav, katerega mi, ki – po njenih besedah – še nismo prebujeni, nismo sposobni dojeti. Saj bi lahko šel v najem, a doma je kljub temu udobneje. In še ceneje. Žalostno, da si s plačami mladih raziskovalcev ne moremo privoščiti lastne strehe nad glavo,« je potožil Dane.

»Točno tako. Mi je včasih žal, da se nisem odločil za katerega od naših paradnih konjev, kjer bi danes vlekel že lepe denarje, pa še več časa bi imel verjetno. Tudi za resnejše odnose z ženskami. Tako pa sem vpet v te raziskave, ki mi marsikdaj še ponoči ne dajo miru. Vem, da smo na pravi poti, a končna slika se nikakor noče sestaviti. Vprašanje, če se kdaj sploh bo.«

»Tudi jaz velikokrat podvomim v smisel našega dela. Že nekaj let vztrajno iščemo drobce, jih zlagamo skupaj, pokaže se napredek, upamo, a poglobljene raziskave ga ovržejo. In smo spet na izhodiščni točki. Tipamo v temo, a enako tudi drugi v svetu, čeprav se lotevamo problema iz različnih iztočnic.«

»Kako res je to! Včasih se mi zdi, da je prej prekletstvo kot dar, da so se mi uresničile mladostne sanje o raziskovalnem delu,« je z nekaj grenkobe v glasu priznal Aleksej.

»Mogoče pa ne pravijo zaman, da moraš biti previden v svojih željah, saj se ti lahko uresničijo.«

Zatopljena vsak v svoje misli sta zapustila priljubljeni lokal, kamor sta zahajala še v študentskih letih. Dan se je nadaljeval kot že mnogi pred njim in po vsej verjetnosti

bo tako še lep čas v prihodnje. Med različnimi spektrometri, kromatografi in mikroskopi, upajoč na vzpodbudne rezultate pri iskanju spojin, ki bi učinkovito zavirale delovanje encima butirilholin esteraze, zla v obliki beljakovinskega kompleksa, ki ga zdaj že lahko upravičeno krivimo za enega glavnih krivcev Alzheimerjeve demence. V mnogih raziskovalnih centrih po vsem svetu so raziskave potekale pospešeno, saj je pojavnost te bolezni skokovito naraščala. Zaskrbljujoče je bilo tudi to, da se je širila med vse mlajšo populacijo. Celo pri otrocih so ugotovili zmanjšano absorpcijo glukoze v možganskih celicah in znižane ravni acetilholina. Obdukcije so pri znatni večini pokojnikov pokazale nenavadno povečanje s tekočino napolnjenih možganskih prekatov. Podrobnejše analize so razkrile tudi povečano prisotnost amiloidnega plaka in prosto plavajočih nevrofibrilarnih pentelj – vlaknastih proteinov, ki so sicer sestavni del nevronov.

Tudi sicer je bil zaznaven upad kognitivnih sposobnosti pri celotnem prebivalstvu, kar bi lahko že v nekaj generacijah obrnilo pot evolucije nazaj. Ogromno denarja se je stekalo v raziskave vzrokov za takšno stanje in mrzlično iskanje rešitev, ki pa jih ni bilo od nikoder. Voz človeštva je naglo drvel v propad. Na drugi strani pa je umetno ustvarjena inteligenca nezadržno pridobivala sposobnosti, ki ji prvotno niso bile namenjene. Njen razvoj je presenečal celo stvaritelje same. Marsikdo se je spraševal, ali bo že v bližnji prihodnosti nadvladala vrsto, katera jo je ustvarila.

Aleksej je že med študijem zavzeto proučeval mehanizme bolezni, ki je prizadela in slednjič ugonobila njegovega dedka. Leta je imel priložnost opazovati njegov propad in počasno, a vztrajno pustošenje njegovih miselnih, čustvenih ter slednjič tudi motoričnih funkcij. Nemoč znanstvenih metod je v mladeniču vzbudila zanimanje za drugačne pristope. Globoko v sebi je upal in zaupal, da se nekoč zgodi čudež, ki bo nakazal novo pot.

»Za dedka je bilo prepozno, a naj bo vsaj drugim dano, da se postavijo po robu uničujoči demenci,« je vse pogosteje prosil Stvarnika. Ko je čakal na rezultate meritev katere od svojih sintetiziranih spojin, ga je skoraj rotil. Včasih se je že spraševal o svojem duševnem zdravju, saj se mu je dozdevalo, da čuti prisotnost nekoga tretjega. O tem ni spregovoril z nikomer.

Tudi tega dne je med vožnjo domov poslušal oddajo o znanstvenofantastičnih filmih s tematiko o Nezemljanih. Sprva ni bil posebej pozoren, saj ga tovrstni žanr ni zanimal, a glasba ga je pritegnila.

»Misliš, da bomo bližnja srečanja tretje vrste doživeli že mi?« ga je zanimalo mnenje sokrajana, ki se je peljal skupaj z njim.

Le ta je skomignil z rameni in dejal: »Me ne bi začudilo, če bi se to zgodilo že jutri. Na nekaj nas očitno pripravljajo, saj je zadnje čase precej govora o tem. Zdi se mi, da je vse skupaj le vprašanje časa.«

»Le kje neki se bo to zgodilo prvič?« je ugibal Aleksej.

»Verjetno kje v Ameriki, kjer imajo menda že vso infrastrukturo za te namene. Ali pa v Sibiriji, če ne bodo želeli publicitete. V našem Celju verjetno ne, čeprav bi bila to kar lepa poživitev. Pa še Ljubljančani in Mariborčani bi nam zavidali.«

»Si predstavljaš, da bi se to zgodilo na finalnem večeru Piva in cvetja v Laškem? Ljudem ne bi bilo prav nič jasno, ali je res ali so zeleni možici posledica maliganov.«

Oba sta se zasmejala.

Ponoči se je Alekseju zazdelo, da je zvečer pomotoma pustil prižgano luč v sobi. Skozi zaprte veke je namreč zaznal svetlobo. Sanjam ne, dan še ni, je hipoma ugotovil, ko je odprl oči. Nekajkrat je pomežiknil, pomigal z glavo in prsti, da bi se prepričal, ali je res buden. Svetloba je nekaj sekund še vztrajala, nato pričela jenjati. Toda ni prihajala od luči. Tudi drugega vira ni odkril. Zmedeno je še pogledoval v temi in se slednjič spet zavalil v posteljo. Prešinil ga je nedoločljiv občutek, da v prostoru ni sam. Energije, ki jih je začutil, ga niso prestrašile, temveč so ga božajoče zazibale v sen. Kot bi mu oddaljeni glas nežno zašepetal: »Upaj in zaupaj.«

Zjutraj je na stopnišču srečal sosedo Sanjo. Njena mama je bila ena tistih nesrečnic, ki jih je prizadela zgodnja oblika Alzheimerjeve bolezni.

»Kako je kaj z mamo?« je bilo njegovo prvo vprašanje.

»Gre, a iz tedna v teden se njeno stanje po malem slabša. Noč menja za dan in daje jo nemir. Na trenutke prav tisti agitirani. Zdravila ne pomagajo kaj dosti, sploh ne ob dneh, ko se spreminja zračni tlak. Kot spremljam, njeno počutje zavisi tudi od luninih men. Pa skrbno ji moram izbirati filme na TV. Zadnjič je gledala neko vesoljsko sago in začela napletati o vesoljcih, ki so menda med nami. Razlagala mi je, da jo je obiskal in ji govoril nerazumljive besede. Na koncu naj bi se ji celo nasmehnil. Tako živo je razlagala, da se mi ni zdelo smiselno, da jo prepričujem nasprotno. Naj uživa v svojem namišljenem svetu, v katerega se vse bolj umika.«

Prikimal je.

Zamišljeno je nadaljevala: »Kaj vse dela bolezen! Ukrade nam samega sebe. Hudobci, ki se podijo po naših možganih, jih spreminjajo v kaotično gmoto, v kateri neuglašen orkester igra vse glasnejšo melodijo, dokler v praznini ne odmevajo le kakofonični zvoki.«

»To je pa odličen opis bistva te zahrbtne bolezni,« je presenečeno izjavil z navdušenjem v glasu. Sanja je bilo res sanjavo dekle, zdaj že mlada ženska, ki jo je življenje z bolno materjo krepko preizkušalo. Veliko svojega časa ji je morala posvečati. Spoštoval jo je. Za hip je pomislil, da bi bilo prijetno z njo preživeti kakšen večer. Ne v njegovem stilu bežnih avantur, ampak v pogovoru, izmenjavi mnenj, pomoči. A zdelo se ji je neprimerno, da bi ji predlagal kaj takega. Vsaj zdaj še ne.

»Upaj in zaupaj,« je izjavil, kot da bi mu kdo te besede položil na jezik. Oba sta se presenečeno spogledala. Je to res spregovoril on? Realno gledano ni bilo posebnega razloga za te besede, saj je situacijo še predobro poznal. V tavanju v temi in iskanju igle v senu, ki bi lahko vzbudila optimizem, ni prav nič obetajočega.

Na hitro sta se poslovila, njemu pa razmišljanje o dogodku ni dalo miru. Le od kod mi ideja o upanju, če si še glede točnega mehanizma nastanka bolezni nismo enotni. Nobena hipoteza zaenkrat ni bila popolnoma potrjena, hkrati pa ne ovržena. Tudi sam se je nagibal k razmišljanju, da gre za medsebojno povezane faktorje, od genetike do vpliva okolja, ki rezultirajo v zapleteno biokemično dogajanje, kateremu je prav zaradi te kompleksnosti težko priti do živega. Skupina raziskovalcev, ki ji je pripadal, je rešitev predvidela v učinkovinah z multiplim delovanjem, ki ciljajo na več tarčnih mest v možganih. Tekom let so preizkusili že marsikakšno spojino, ki bi utegnila pomeniti korak, če že ne skok naprej. Prav zdaj je ena od Aleksejevih »spojinc«, kot jih je včasih šaljivo imenoval, obetala nekaj več.

Ko je stopil med sodelavce, je zaznal vznemirjenje v zraku.

»Veš, da smo že prejeli rezultate iz Grenobla.«

Srce mu je zaigralo v hitrejšem ritmu. Po glavi so se mu zapodile misli pričakovanja, upanja na uspeh, strahu pred ponovnim razočaranjem. Ne zaradi njega samega, temveč zaradi vseh sedanjih in bodočih nesrečnežev ter še bolj zaradi njihovih svojcev. Tudi zaradi Sanjine mame, čeprav bo zanjo že prepozno.

Glasovi sodelavcev so prihajali kot iz daljave, ko se je skoraj pognal proti računalniku. Na mizi pa je zagledal že natisnjeno shemo kristalne strukture njegove »spojince«, umeščene v aktivnem mestu encima butirilholin esteraze. Le nekaj rdečih črt in peterokotnikov, vpetih v zelenilo zlobnega vejevja, bi lahko preprečilo njegovo uničujoče delovanje in človeka vrnilo človeku. Pot je prava, je zmagovalno pomislil, a to je le drobec v mozaiku, katerega sestavljanje bo verjetno še kar trajalo.

Vrnil se je k sodelavcem, prejemal čestitke in nazdravil. Nestrpno pričakovani Dan D je torej prišel in začutil je, kako je napetost, ki se ga je polastila v zadnjih nekaj tednih, končno popustila. Kot bi ga obsijalo sonce. Dobesedno. Iz turobne sivine jutra je zasijala svetloba, za katero se mu je zdelo, da je usmerjena točno vanj. Prijazna, božajoča, kot da se veseli skupaj z njim. Ta aromatična penina iz pišečke marelice, ki jo je imel za takšno priložnost pripravljeno že nekaj časa, je očitno močnejša kot sem predvideval, je pomislil. A nič ne de. Danes je njegov dan.

»Je vredno upati in zaupati,« mu je spet ušlo z jezika, preden se je zavedel svojih besed. Požel je odobravajoče besede in celo aplavz deklet. Vsi so se iskreno veselili z njim, saj je bil to uspeh celotne ekipe. On sam je imel le nekaj več sreče pri raziskovanju. Ali pa morda navdiha. Kadar se je sprehodil do Celjske koče, so se mu misli nehote uhajale k delu in problemom, na katere je naletel pri tem. Presenetljivo je ravno takrat našel ideje, ki so se pokazale kot učinkovite. Sploh v dneh, ko se je

zazrl proti obzorju, se mu je zdelo, da se mu je kakšna zagonetka kasneje prav čudežno razrešila. Kot da bi nekje tam daleč, izven meja vidnega in dojemljivega, iskal rešitev.

V vznesenem stanju in po nekaj popitih kozarcih v veseli družbi prijateljev v piceriji Verona je zvečer spregovoril o tem. Razlaga, ki jo je podalo eno od deklet, njegove razumske plati ni prepričala, a nekaj v njem je zavibriralo na način, ki mu ni bil poznan:

»Morda sta obzorje in nebo v naši kolektivni zavesti vir višje sile, ki nas usmerja in nam nudi rešitve. Pa ne mislim le kot oziranje navzgor k bogu, ki ga poznamo iz krščanstva. Skoraj pri vseh znanih kulturah naletimo na čaščenje neba in tega, kar prihaja z njega. Kot bi bilo vse skupaj povezano z nekim virom, ki se je kdo ve kdaj in zakaj zasidral v človekov praspomin.«

»Misliš reči, da verjameš v teorijo, kako so nas v pradavnini obiskali vesoljci in z genetskim inženiringom iz primatov ustvarili človeka, kot ga poznamo danes?« je povzel David, sicer znan, da je bil od nekdaj odprt za vsa nenavadne zamisli.

»Nič ni nemogoče,« se je zamislila tudi strogo racionalna Andreja.

»Prav lahko, da nas opazujejo in spremljajo naš razvoj. Čisto možno, da smo del njihovega eksperimenta. Zna biti, da nas vsaj občasno usmerjajo. Lahko pa se bodo nekoč vrnili in se nam celo razkrili. Morda čez nekaj milijonov let. Ali pa že jutri. Navsezadnje, mnoge religije, tudi krščanstvo, s prihodom Mesije, namigujejo v tej smeri,« je razvijal svoje misli David.

Svetloba … žareča krogla, ki se spušča na afriško pustinjo … strah malih človečnjakov, ki se iščoč varno zavetje razpršijo po okolici … bitja njim podobnih oblik, a vendarle tako drugačna … neartikuliran krik ammo raa, ki odmeva … skozi generacije, ki so si sledile tekom tisočletij.

Privid? Kaj se mi vendar dogaja, s strahom pomisli Aleksej. Nekaj podobnega se mu je zgodilo, ko je poskusil absint. Ampak zdaj vendar pije vino. In to zmerno, pa tudi jedel je dovolj.

Tudi utrujen je že bil in hitro se je poslovil.

Nenavadno svetlo je za pozno uro, ga je prešinilo, ko je odprl vhodna vrata doma. Je pustil prižgano luč? A svetloba je bila motna in hkrati svetleča, nekako drugačna od običajne. Tudi ni prihajala od ulične svetilke.

»Kaj se mi dogaja zadnje čase? Se mi meša?« je vznemirjen zašepetal sam sebi. Oči naj bi imel zdrave, saj je bil pri oftalmologu nedolgo nazaj. Menda ne gre za motnje zaznavanja? Skozi možgane mu je šinilo kar nekaj možnih diagnoz, od tega večina ne ravno nedolžnih.

»Ne boj se. Vse je v redu s teboj,« je do njegovih ušes prodrl nekoliko nenavaden glas.

Je sploh šlo za glas? Besede je zaznal bolj v mislih kot skozi ušesa. Pa saj ni nikogar v sobi! Če je na verando slučajno zašla sosedova mačka, pa tudi ni možno, da bi čudežno spregovorila. Obotavljajoče je pokukal ven in po pričakovanju ugotovil, da tam ni nikogar.

Opustil je misel na govorečo mačko in se povrnil v realnost. Tik pred spanjem je želel še malo uživati v občutku zmagoslavja. Zazrl se je v list z natisnjeno shemo kristalne strukture njegove »spojince«. Znova se je v njem porodilo vrtajoče vprašanje, kako skleniti krog. Natančneje, doseči učinkovito in stabilno vezavo spojine v aktivno mesto encima butirilholin esteraze. Mnogi pred njim so že iskali rešitev in veliko jih je, ki jo širom sveta iščejo tudi zdaj. Vse več je obetavnih študij, cilj se zdi skoraj na dosegu roke, a pot do njega ostaja uganka.

»Iščeš pravi ključ za ključavnico?« se je ponovno od nekod pojavil nenavaden glas.

Aleksej je ponovno onemel v šoku, ki pa se je še stopnjeval, ko se je pred njim zarisal snop svetlobe. Široko razprtih oči je strmel vanj in opazoval, kako se iz njega izlušči postava. Človeška, a ne povsem. Še sam ni vedel, kaj je tisto, kar mu je bilo na njej tuje in rahlo zastrašujoče. Strah pred neznanim, še nikoli videnim in doživetim, ga je ohromil.

»Aaaa …« se je izvilo iz globin njegovega grla. Kot bi se enak krik groze že davno tega razlegel po puščavski pokrajini. Spomin, vpet v njegov DNK, je hipoma oživel. Zavedal se je, da je tudi takrat v tišino zarezal njegov glas.

»Ne boj se. Kot se zavedaš, sva se že srečala. Usojeno ti je bilo, da boš prav ti en od izbrancev, ki ste bili in boste nosilci razvoja vaše vrste na planetu, ki ste ga poimenovali Zemlja. Tudi tokrat prihajamo z dobrimi nameni.«

Neznanec mu je očitno bral švigajoče prebliske. Oklep strahu je popuščal, telo se je sprostilo, hudourniki misli v njegovi glavi se je vrnil v umirjene struge. Takrat je preživel. Enako tudi vsi iz njegovega plemena. Otroci, ki so jih rodile njihove žene, so izboljšali težko življenje v tisti skopi pokrajini. Njih potomci so z novimi zamislimi pridobljeno znanje še nadgradili. Vsaka generacija je dodala nekaj novega. Vse do današnjih dni.

Tako torej izgleda razodetje, je pomislil Aleksej, medtem, ko je neznanec nadaljeval:

»Takrat smo vam, le redkim izbrancem, implementirali določene gene v vijačnico DNK, kar je povzročilo hiter napredek vaše vrste. Na nek način se zato upravičeno poimenujete božji otroci in nas smatrate za bogove, a to je le delček resnice, ki je mnogo bolj kompleksna. V večji meri se vam bo razkrila šele, ko boste zreli, da jo sprejmete. Tekom tisočletij smo spremljali vaš razvoj, ki je vse do današnjih dni potekal po pričakovanjih. Pred nedavnim pa ste prišli do točke, ko bi se le ta lahko obrnil nazaj in po najslabšem scenariju lahko pomenil celo izumrtje človeštva. Vaša vrsta je z napredkom prišla do točke, ko ogroža samo sebe.«

Aleksej je pokimal. Besede neznanca so mu zvenele logično. Nezaupanje se je počasi porazgubljalo. Tudi v javnosti, ne le v strokovnih krogih, se je vse pogosteje govorilo in pisalo o morebitnih pogubnih posledicah epidemije Alzheimerjeve bolezni za celotno populacijo. Vse več raziskav se je nagibalo v smeri potrditve hipoteze, da je vzrok za to onesnaženje vseh virov, še zlasti ozračja, z radioaktivnim sevanjem.

»Vojna, pa čeprav omejenih razsežnosti, je z uporabo izpopolnjenih umazanih bomb, katerih delci ob posebnih atmosferskih pogojih žarčijo še intenzivneje, v človeških možganih v kratkem času sprožila uničujoče procese. Kot vsako odkritje, je tudi upravljanje z vremenom lahko dar ali prekletstvo. Blagodejen dež na sušnem področju vrača življenje, a spremembe tokov zračnih mas in naglo spreminjanje tlaka ga uničujejo. Sinergija obeh faktorjev - relativno šibkega radioaktivnega sevanja in manipuliranja zračnih mas – je tako prinesla katastrofalne posledice za ves svet. Udarila je ravno na področje, kjer ima človek svoj primat med vsemi živimi bitji na planetu. Razum.

Kot sam dobro veš, so zdaj vsi ljudje z izraženim genom APOE e4 obsojeni, da jih v vse mlajših letih, tudi otroških, doleti Alzheimerjeva bolezen. To pomeni, praktično vsak 5. človek. Ob tem dejstvu smo bili skoraj prisiljeni ukrepati. Škoda bi bilo, da se uspešen poskus konča na tako bizaren način. Ne bi bilo pa to prvič v Vesolju.«

Podatki so bili Alekseju žal dobro znani. Upajoče se je zazrl k neznancu, ki ima morda ključ do rešitve problema. Ne le njegovega, temveč vse bolj očitno problema celotnega človeštva.

Upam le, da ne sanjam, je pomislil. A četudi so le sanje, naj mi prinesejo vsaj namig. Zbral je pogum in upajoč vprašal:

»Kdo si, pravzaprav? Kako to, da te zanima, kaj se dogaja na tem skoraj zgubljenem planetu v množici vseh, verjetno bolj perspektivnih svetov?«

»Ime Signum-1 ti ne bo povedalo veliko. Bil sem en od treh, ki smo v davnini obiskali vaš planet in vam z gensko tehnologijo pomagali, da ste se iz poraščenih divjakov tekom evolucije preobrazili v krono stvarstva na Zemlji, vi pa ste nas v svoji zavesti preobrazili v božanstva. Naša misija je bila in je še vedno razvoj celotnega Vesolja. Bolj smo soodvisni, kot si morda ta hip misliš. Na določeni stopnji vam bo dano vedeti in razumeti več.«

Odgovor je Alekseju povsem zadostoval. Osredotočil se je na bistvo, saj ni želel, da se neznanec morda kar razblini kot privid.

»Res lahko pomagaš?« je upajoče vprašal.

»Upaj in zaupaj,« so znane besede dosegle njegova ušesa na način, da so se dotaknile nečesa globoko v njem, kar ni znal opredeliti. Počasi je povezal drobce dogajanja zadnjih dni.

»Poti so različne in tvoja je ena učinkovitejših. Iščeš le zadnji košček sestavljanke.«

»Točno tako. Če bi našli način, kako stabilizirati vezavo spojine v aktivno mesto encima, bi bil na tej stopnji problem rešen. Korak do izdelave zdravila bi bil nato zelo enostaven.«

»Tu smo, da kot vaši skrbniki vnesemo poslednji manjkajoči delec. Naprava, ki ti jo predajam, bo s pomočjo ozko usmerjenega snopa fotonov, izven vam doslej znanega spektra elektromagnetnega valovanja, utrdila vezavo na aktivnem mestu encima.«

Na prvi pogled preprosta, kot svinčnik velika kovinska naprava z okroglim monitorjem bo torej prinesla rešitev. Pravzaprav odrešenje zablodelemu človeštvu, ujetemu v lastno zanko.

Aleksej je sprva nejeverno pogledoval proti njej, a razlaga se mu je zdela vse bolj logična v svoji preprostosti. Občutil je hvaležnost, ki se je pričela mešati z navdušenjem. V duhu si je že slikal dogodke, ki bodo sledili vse do slovesne predstavitve novega zdravila, ki bo svet odrešila dolgoletne more.

Šele zdaj se je zavedel, da je bil prvi ali vsaj en prvih, ki mu je bilo dano navezati stik s tujo civilizacijo. Zrl je v izginjajočo podobo, ki se je pred njegovimi očmi preobražala v svetlobo. Mehko žarečo, ki ni več potrebovala besed za sporazumevanje. Vse je potekalo le še na telepatski ravni. Začutil je povezanost z njo, kot bi delček nje ostal z njim, delček njega pa odšel z njo kdo ve kam v globine vesolja.

Naslednji dan so mediji poročali o nenavadnih lučeh, ki so se pojavile nad Celjem. Opažene so bile tudi s strani pilota letala, ki je tedaj letelo mimo, a radarska kontrola ni zaznala ničesar. Komentarji pod novico so bili – kot vselej – močno različni. Ni pa jih bilo tako malo, ki so omenili možnost, da je šlo za obisk iz Vesolja.

Ni minilo dolgo, ko je zdaj tudi svetovne medije preplavila novica, da je eno od potencialnih zdravil za zdravljenje Alzheimerjeve bolezni uspešno prestalo klinična testiranja. Posijal je žarek upanja, da bo epidemija končno zajezena. Na široko so se razpisali tudi o dotlej še nepoznani tehnologiji, ki se je izkazala za ključno pri njegovem razvoju. Povsem nov princip pristopa je presenetil tudi znanstvene kroge. Begal jih je tudi mladi znanstvenik, ki je bil glede svojega dela precej skrivnosten.

Nekaj let zatem se je za njim izgubila vsaka sled. Ugibanja so sprožila govorice o tem, kaj se je zgodilo z njim. Je vedel preveč? So ga ugrabili? Kdo – Rusi, Izraelci, mafija, Američani, morda celo nezemljani. Znova se je znašel med udarnimi vestmi, a že čez nekaj dni so ga izpodrinile novice o dogajanju v aktualnem resničnostnem šovu, novem oprsju znane starlete, dopustovanju pevke, ki je pred šestnajstimi leti zmagala na enem od lokalnih festivalov. In svet se je vrtel naprej.

*****

Matej Krajnc

SEDEL JE MOŽ V KINU METROPOL

Sedel je mož v kinu Metropol,
pa je bil še edini prazen stol.
Pristopil sem in ga pobaral, če
lahko prisedem. On: zakaj pa ne?!

Bila je tema. Film se je začel.
Najprej reklame, dolge kakor čreva.
Nato pa glasba, ki je ubijala.
Mož se je dvignil in mi rekel: greva!

Dodal je: ladjo sem parkiral tam,
kjer mož stoji, ki kaže dol in gor.
Spoznal je Aškerca, pomislil sem. Drugam

najbrž ni šlo. A sem molčal, ker nisem nor.
Dal mi je listič in dejal: fumete?
Oho, sem del. Vesoljske cigarete!

Matic Smerdu

Blatni prvi stik

Brodil je po blatu. Po nekakšnem na pol močvirnem travniku. Škornji so se mu do gležnjev ugrezali v spolzko sluzasto smrdljivo brozgo. Saj travnik je bil videti krasen sočno zelen. A vsak korak ga je postavil na laž. Vsak sluzast brbotajoč ugrez in potem še bolj brbotajoč izvlek škornja. Vsakič je prav zaprdelo pod nogami, ko je nogo izvlekel iz blata, skritega med šopi trave.

K sreči so ga tile usnjeni vojaški škornji imenitno obvarovali pred blatom. Bili so že do sredine zapacani z blatom, a notranjost, obložena s krznom neke čudne zveri, je bila še vedno prijetno suha in topla. Zunanja stran čudne driskasto rjave barve je bila dejansko skoraj enake barve kot blato, ki se je lepilo nanj.

Stopal je naprej, počasi, ker hitro se skozi tole na pol močvirje pač ni dalo. Na nalogo, ki jo je dobil, ni hotel misliti. Ukaz seveda. Saj v vojski ni nalog. Samo ukazi. Ukaze je treba izvršiti. To je bilo jasno. Pa saj nikoli niti za hip ni podvomil o tem. Da bi se izognil izvršitvi ukaza, mu sploh ni padlo na pamet, pa če je ta še tako nemogoč. A tale ukaz je bil resnično nemogoč. Prav nor. A o tem ni hotel razmišljati. Tako grozljiv, absurden, nor, se mu je zdel ta ukaz, da sploh ni bil sposoben misliti nanj. Samo izvršiti ga, to je hodilo skozi njegovo betico. Gazil je naprej, samo naprej.

Tako je bil zatopljen v misel, da mora naprej, da bi se skoraj spotaknil ob truplo. Ogabno smrdeče, na pol razpadlo truplo se je znašlo tik pred njim. Komaj se je pravočasno ustavil, čeprav je bolj lezel kot hodil naprej. Zastrmel se je v truplo, še preden je uspel ukazati glavi, naj se obrne proč. Ne razpadlo, bolj raztreščeno se je zdelo. Od topovske granate? Ni hotel vedeti. Samo naprej. S previdnim dolgim korakom je stopil čez truplo, pri tem za hip izgubil ravnotežje in skoraj telebnil na nos. Korak na oni strani trupla ga je zadnji hip ujel in stopil je še z drugo nogo čez truplo in brž naprej.

Naprej, samo naprej. In že je naletel na naslednje truplo. Madona! Zavil je desno, nekaj korakov naprej, nekaj sluzastih lepljivih korakov in naletel na tretje truplo. Odslej je bil bolj previden. Oči na pecljih. Strmel je predse in še sreča, da je, kajti presnetih trupel je bilo vedno več. Ogabno smrdeča, kot bi jih namočili v kake kemikalije, so se mu škodoželjno nastavljala na pot. No, seveda se mu niso, samo on je imel tak občutek.

Pa saj so ga posvarili pred močvirnatim travnikom, posejanim s trupli, čez katerega bo moral na svoji misiji. »Le idi naprej. Ne meni se za trupla,« mu je govoril poveljujoči oficir. A on se takrat ni menil za nič. Srh ga je obhajal že, ko je poslušal navodila. Misliti pa sploh ni hotel. Samo da tale poveljujoči cepec čimprej konča, da bo lahko čimprej odšel izvršit ukaz. Čim prej se ga loti, tem prej bo tudi

končal. Vsaj tak občutek je imel takrat.

V vojski je bil šele kratek čas. V posebni enoti, imenovani Tigri. Nekaka diverzantska enota, specializirana za bliskovite napade na sovražnika. Na uni-če-vanje kakih ključnih objektov. Morda komunikacijskih centrov, skladišč orožja, municije, take reči.

No, tudi takrat, ko so ga tako na hitro sprejeli, ni bil posebno pozoren na podrobnosti. Da ima posebne lastnosti opazovanja in sklepanja, mu je takrat pridigal nek poveljujoči butec. Blebetanje o njegovih malone magičnih lastnostih ga ni niti malo ganilo. Preprosto mu ni verjel. No, da je le hitro konec. Da bo dobil tako nemogočo nalogo, mu sploh nikoli ni prišlo na misel. No, zdaj je, kar je. Zdaj si ne more več premisliti. Prepozno. Gremo naprej. Prekleta trupla. Pa kako smrdijo. Ne vohati, ne gledati, samo naprej. A to je laže reči kot storiti, je obupano pomislil.

Ne misliti. Samo naprej.

Trupel kar ni hotelo biti konec. Bila so posejana tako enakomerno vsepovsod, da se nikakor ni mogel izogniti pogledu nanje, pa če se je še tako trudil. Kaj hudiča se je tu dogajalo? S kakšnim orožjem so jih vse pobili? Nima veze. Nočem vedeti. Samo naprej.

Hodil je naprej in naprej. Zdelo se je, kot da mali blatni travnik z vsakim korakom postaja vedno večji. Samo naprej. Zdel se je kot neskončna môra. Nikoli ne bo konec, je obupano pomislil v nekem trenutku. A vendar. Tudi najbolj neskončne reči se prej ali slej končajo. Najprej je začutil spremembo pod nogami. Noge se nekako niso več toliko ugrezale v blato. Tla so postala bolj čvrsta. Travna ruša nekako bolj prožna. Šele tedaj se je zavedel, da se teren čisto nalahno vzpenja. Blata je bilo vedno manj in nazadnje je po čisto suhi trati zakoračil naravnost med drevesa. Gozd ga je obdal tiho, molče, slovesno. Osamljeni vojak je tiho izginil pod košatimi krošnjami, skrit pred morebitnimi opazovalci iz zraka. Če je tam zgor sploh kakšen, je grenko pomislil. Obstal je in se zastrmel v zdaj že skoraj do vrha blatne vojaške škornje. A blato se je v barvi tako imenitno ujemalo z barvo škornjev, da je bilo nazadnje čisto vseeno. Gremo naprej.

Pot se je zdaj odločno vzpenjala med koreninami prastarih dreves, a bila je trdna in kljub klancu je zdaj hodil precej hitreje.

Kljub odporu je zdaj vendarle pomislil na ukaz. Na nalogo, ki jo mora opraviti. Na nekako utrdbo, ki jo mora razstreliti. Ali, če to ne bo mogoče. vsaj uničiti komunikacijsko opremo v njej. Ali jo vsaj onesposobiti. Tudi za nekaj ur bo dovolj, mu je dopovedoval poveljujoči oficir. Tako so govorile njegove besede. A spodaj v glasu je bilo čutiti drugačno sporočilo. »Če si tak nesposoben butec, da je ne moreš uničiti, jo onesposobi vsaj za nekaj ur.« Tega seveda ni rekel. A rekel je s takim glasom, da je bilo vojaku očitno.

No, nima veze. Zdaj je tu, kjer pač je. Zdaj ukazi nič ne štejejo. No, ukazi že štejejo. In pa tiste besede, ki niso bile zares izrečene. Tiste, ki si jih je najbrž samo domišljal.

Pobočje se je vzpenjalo in nazadnje je prišel tik pod vrh kar visokega hriba. Z vrha se najbrž že vidi radarska antena na hitro postavljene utrdbe. Kar pomeni, da ga lahko tudi oni vidijo. Biti mora previden. Počasi se je pomikal naprej iz ene sence drevesa v drugo. Nazadnje je počepnil za deblo mogočnega bresta in obmiroval. Čisto negiben je samo poslušal. Skozi goščavo dreves seveda ni mogel nič videti. Vsaj od tule ne. Moral bi priti še nekaj vrst dreves naprej. A ni si upal. Čisto je otrpnil od strahu samo ob misli, da bi šel vsaj malo naprej.

Tako bi lahko ostal tudi do sodnega dne in se nazadnje spremenil v kip. A naprej mora. Tak je ukaz. Mora, pa če ga je še tako strah. Zato je nazadnje drhteče neubogljive ude vendarle nekako uspel spraviti v pogon. En obotavljiv korak, pa še en. Počasi, tako strašno počasi proti meji dreves, za katero lahko že zdaj sluti nagib terena navzdol v na videz precej strmo pobočje.

V takih hipih, ko nikoli ne veš, od kod bo priletela svinčenka ali planil vojak z naperjeno puško, pa čeprav je vseokoli njega srhljiva tišina, pridejo človeku na misel čudne misli. Dostikrat take, ki nimajo sploh nič s tem, kar se v resnici dogaja okrog njega. Vsaj njemu se to rado dogaja. Vsaj zdajle.

V spomin mu je planil prizor, ko je v neki na pol tajni vojaški postojanki prejel uniformo. Prav videl je lahko ta prizor. Kako nadležno, ko pa mora vendar paziti na vse okoli sebe. A prizor ni hotel izginiti, pa če ga je še tako odrival. Rjava uniforma, na otip nekoliko kosmata. Res je kosmata, je ugotovil, ko si je oblačil najprej hlače, nato še plašč. »Iz posebnega krzna je,« mu je razlagal intendant ali kdorkoli pač skrbi za opremo. Iz krzna neke magične živali, če si je prav zapomnil. Tisti cepec v uniformi mu je razlagal magične lastnosti živali. Menda naj bi te lastnosti prešle tudi na vojaka, ki obleče tako uniformo. Zaščita pred magijskimi napadi. Da te ne morejo zaznati z magičnimi metodami. Celo sam naj bi dobil nekaj magičnih moči s to uniformo. Sposobnost videti sovražnike skozi stene, drevesna debla. Začutiti prisotnost vojakov in morda tudi orožja. Predvsem magičnega. Vse to je Petru zdajle švignilo skozi zavest. Temule na hitro mobiliziranemu vojaku je bilo namreč ime Peter. Vojaku, ki se niti še ni dobro zavedel, da je vojak, ko je že strumno korakal k izvršitvi svojega prvega ukaza.

»Strumno?« se je posmehnil svoji lastni misli. »Če je tole strumno, potem so pač vsi klovni strumni.«

Ampak ves cinizem tega sveta mu zdajle ne bo nič pomagal. Tukaj je in to čisto zares, pa če si še tako želi, da bi se zbudil iz teh morečih sanj doma v postelji. Zakaj vse bolj je imel občutek, da to ni resnično. Da so le sanje, iz katerih se bo prej ali slej zbudil. Do zdaj se še ni in sploh ni imel pojma, kaj naj naredi, da se zbudi. Torej k

nalogi.

Nejevoljno je dvignil pogled in se zastrmel v pobočje hriba. Res je bilo strmo. Na oni strani pa ni bilo še enega hriba z vrhom naježenim od radarskih in komunikacijskih anten, kot so mu dopovedovali nekje daleč onkraj sveta, kot je imel zdaj nenadoma občutek. Nekje daleč stran, v drugih sanjah. Tam pač, kjer je prejel ta nori ukaz.

Na drugi strani torej ni bilo nobenega hriba. Bila je dolina, res široka dolina in v dolini mesto. Ob pogledu na družinske hiše z vrtovi, je osupnil. Pred-mes-tje. Katero predmestje, zaboga? »Celje,« je priplavala misel od kdo ve kje.

»Celje? Kako Celje? A sem kaj zalutal?« mu je zvonilo v glavi.

Lahko bi potegnil zemljevid iz nahrbtnika in pogledal. A ni mu bilo treba. Ta del zemljevida je znal na pamet.

Celje. Ob misli na mesto, z vsemi varnimi hišami in varnimi zavetji v njih, ga je popadla želja, da bi se kratko malo potuhnil v eni od njih in izginil. A bila je samo bežna misel. Občutek, da kratko malo mora izvršiti ukaz, pa naj se zgodi karkoli, je bil v njem tako močan, da ni mogel ugovarjati. Naprej mora. A kam? V mesto? Ne, raje na levo po pobočju navzdol. Saj levo je tudi pobočje, kajne. Pazljivo se je ozrl naokoli. Pazljivo, korak za korakom je napredoval v levo. Res je bilo pobočje, pa še dosti bolj položno. V daljavi je na oni strani videl hrib. Tiste preklete antene bi od tu z lahkoto videl. A nikjer nobene. Torej le pogumno naprej. Četudi se pobočje nazadnje ni izkazalo za tako položno, kot ga je videl z vrha hriba. Nič, bo pač napredoval počasi z zavoji. Tako je tudi storil. Spuščal se je res zelo počasi. A kot vsaka pot se je tudi tale spust s hriba še prehitro končal. Prišel je na travnik. Sočno zelena trava vsepovsod. A na srečo nikjer nobenega trupla. Naproti mu je prišumljal potoček v strugi globoko vrezani v pobočje iz temnorjave zemlje. Zaskrbljeno se je ozrl naokrog in tedaj, kot bi mu prisluhnila kaka dobra vila, se je pred njim znašla preprosta lesena brv z ograjo samo na eni strani. Za hip je imel res občutek, da tegale mostiča še pred nekaj hipi ni bilo tu. »Ah, oslarija,« je pomislil in stopil čez brv. Na drugi strani ga je presenetljivo, pričakala dobro vzdrževana z belim peskom posuta pot. Pa je stopil po njej, če mu jo že tako prijazno ponujajo. Do križišča nekaj metrov stran od potoka in na desno. Kam bo prišel, ni vedel. A obiti mora tale hrib pred njim, nato pa se vzpeti na sosednjega. Tam bo našel dovolj varen kraj za prikrito opazovanje, mu je pred sto leti rekel nek poveljniški cepec. No, ni bilo pred sto leti, le sam je imel zdajle tak občutek.

Pobočje hriba, zdaj levo od njega, se je vleklo in vleklo, a z belim peskom posuta pot mu je na srečo pridno sledila. Pogled mu je ves čas odnašalo desno, na morje hiš. Celje. Kaj bi dal, da bi zdajle lahko smuknil v eno od njih in pozabil na nalogo. Ah, sanje. Gremo naprej.

Pot se je počasi zravnala in zdaj je stopal prav po sredi med dvema hriboma. Hrib na desni je bil videti čisto tak kot oni na levi. A ob pogledu na desnega ga je vseeno spreletaval čuden srh. Prav mrazilo ga je v duši ob misli, da bi se povzpel nanj. Vrh hriba nad krošnjami ni bilo videti nobenih anten. A vseeno. Potem pa se je ozrl v levo in otrpnil. Antene. Zaobljena skleda antene radarja se je počasi obračala okoli in okoli. Hudiča, on pa koraka takole izpostavljen. Ampak domačini tod okoli prav takole hodijo, pa se nikomur nič ne zgodi. Obstal je, tih in pozoren. Še misli je utišal, da bi bolje slišal. Ali da oni zgoraj ne bi mogli slišati njega. Kdo bi vedel. Zaznal ni ničesar. Nato pa občutek. Tale antena ga ne more videti. Usmerjena je bolj daleč naokoli. Tale brazda med hriboma je zanj preozka. To je kratko malo vedel, ne da bi znal pojasniti, kako. A ni se zmenil za take malenkosti. Kaj zdaj? Nekako neodločno je obstal, ne da bi dobro vedel, katerega hriba naj se loti. Nekak občutek, napol misel, mu je pravil, da mora najprej na desnega. Tega brez anten.

Desnega hriba ga je bilo strah, resnično strah. Levega pa ne, čeprav je dobro vedel ali morda čutil, da resnična nevarnost preži prav na levem. Kljub vsej pozornosti na pobočju levega hriba ni mogel zaznati nobenih premikov. Nobenega živega bitja. Sploh nobenega človeka. Torej se lahko povzpne. A hitro, kajti tole zatišje ne bo večno trajalo.

Vseeno se je obotavljal. Nato je napravil prvi obotavljivi korak. Pa še enega. Noge so ga počasi začele ubogati in že se je vzpenjal po košatem pobočju tako strmo navzgor, da je raje spet delal zavoje levo in desno, da si je malo olajšal vzpon. Številne drevesne korenine na površini so mu olajšale vzpon, golo pobočje skoraj brez podrastja pa ga je srhljivo izpostavljalo pogledu z vrha. A še vedno ni čutil ničesar. To bi bila morda taka magična lastnost. Zaznati človeka, njegovo zavest, še preden ga vidi. »Ah, traparija,« je v mislih zamahnil z roko. Tele pravljice o magiji ga niso prav nič ganile. Vsaj zdajle ne.

Pobočje pred njim se je dvigalo vedno više. Imel je celo občutek, kot da ves hrib postane z vsakim korakom malo višji. Traparija! Ampak pobočje je v resnici postalo bolj strmo, korenine dreves pa so vedno bolj rinile iz zemlje. Prave koreninske pasti spotikalke. Zelo previdno je moral stopati čeznje.

A kje je presneti vrh hriba?! Hodil je že celo večnost, vrha pa nikjer. Vseeno vojak Peter ni obupal. Odločno, počasi, vztrajno naprej. Samo naprej. Prej ali slej bo že prišel na vrh, pa če še tako dolgo traja.

Pobočje se je nenadoma zravnalo, da ga je prav presenetilo, in že je bil na vrhu. Pričakal ga je velik gol krog skoraj brez dreves. Čisto raven, kot bi ga zravnali s stroji. Pogled je dvignil gor. Antena radarja se je še vedno enakomerno obračala, druge — verjetno radijske — pa so seveda mirovale. Pogled je spustil spet dol in vanj so se zasrepela številna okna montažnih zgradb in celo nekaj bivalnih kontejnerjev je bilo vmes. Vse se je zdelo precej na hitro zgrajeno.

Tiho je stal, nepremičen, napet, pripravljen na bliskovito akcijo ali beg. »Torej sem tukaj,« je pomislil. A občutek okoli njega je bil tako čudno prazen. Čim dlje je stal in poslušal, tem bolj prazne so se zdele vse zgradbe pred njim. Nazadnje je le dojel. Ves kompleks je v resnici prazen. Nikjer ni nobenih ljudi. »Kam pa so tako nenadoma izginili?« se je osuplo vprašal. Počasi se je sprostil. Od nikoder mu ni pretila nobena nevarnost.

Stopil je proti največji zgradbi, prav na sredini. Počasi, zdaj spet napet, kot v pričakovanju boja. Čeprav še vedno nikjer ni čutil nobenega živega bitja, nobene zavesti. Samo praznina je zijala vanj z vseh strani.

Osuplo je obstal pred na pol odprtimi vrati. Zapihal je vetrc in po zraku zavrtinčil nekaj potiskanih listov pisarniškega papirja, prav mimo njega. Hotel je že zgrabiti enega, pa je ustavil roko sredi giba. »Ah, ne,« je pomislil. »Brez veze.«

Zdaj torej tu ni več kaj uničiti, mu je prišepnila misel, kot bi mu govoril nekdo tik za hrbtom. Malce se je zdrznil, nato pa stopil k vratom. Vstopil je v utesnjeno pisarno polno listov papirja po tleh in pisalno mizo ob steni. Na pol odprta vrata so vodila globlje v notranjost. Brez obotavljanja je stopil skoznje. Tukaj ni bilo papirja po tleh. Bila je velika okrogla preproga temnorjave barve. »Kožuh rjavega medveda,« je pomislil. »Ah, ne,« se je v mislih pokaral. Čudna preproga na tleh je kdo ve zakaj pritegnila njegovo pozornost. »Kaj hudiča je to, če ni kožuh rjavega medveda?« se je osuplo spraševal. A ni bilo samo to. Zdelo se je, kot da hoče kožuh, ki ni kožuh, samo odvrniti njegovo pozornost. Bilo je še nekaj drugega. Tako čudno, da tega sploh ni znal izraziti z besedami. Nekaj čisto drugega, kot je to, kar vidi z očmi. Velika prazna soba s čudnim tepihom, nekaj kartotečnih omaric ob stenah, pa seveda vsa ta stavba, ves ta na hitro skup zmetan kompleks, pa še velik plešast krog okoli njih in venec košatih starih dreves, ki obdaja vse skupaj.

To je pač materialni svet okoli njega. A tu je še nekaj. *Nekaj* pač, kar obdaja vse to in vse nekako prežema, se širi še navzven, čez ves gol peščen krog vse do dreves. Nekakšna prisotnost, nekakšna resničnosti, ki pa ni ma-te-ri-al-na. Bolj nekaka pozornost. Kdo ve, mogoče celo zavest. »Ne, pretiravam,« je pomislil. Pač preprosto dodatna resničnost. Ali pa vendarle? Zavest? Tiho je stal in poslušal. Tale nejasna komaj zaznavna zavest se prav zdajle nič ne zmeni zanj. Morda se ga sploh ne zaveda.

Zunaj je zapihal močnejši veter. Mimo okna je divje privrtinčilo nekaj listov pisarniškega papirja, nekaj hipov zatem pa še več in zatem še več. A noter ni prišla niti sapica, kljub odprtim vratom. Bil je v nekakem zatišju, čeprav ni vedel, pred čim.

Zdaj se mu pač nikamor ne mudi. Počasi je sedel po turško. Globoko je zazehal, se pretegnil in se čisto sprostil. Naenkrat je vedel. Kot da bi mu prišepnil veter. Vsi ljudje so v naglici zapustili tale kompleks. Kot bi pred nečim pobegnili. Pred nekaj

dnevi morda. Dlje njegova misel ni segla.

Sedel je negibno, tiho. Mižal je in sprejemal resničnost okoli sebe z vsem svojim bitjem. Nekaj je zvenelo povsod okoli njega, tiho, otožno, zamišljeno. »Kot pesem delfinov,« je pomislil, pa brž utišal misel. Zavest bitij, ki iščejo druga bitja. Delfini seveda. Še sam je tiho iskal z zavestjo povsod okoli sebe. Tudi v sebi. Tiha otožna pesem, ki skriva v sebi za plaščem otožnosti še nekaj. Še veliko več.

Začutil je nekak vzdih. Zdel se je kot piš vetra, a ni bil veter. Tako silno globok in otožen vzdih, da je segel dol, prav do temeljev sveta. Neka zavest je bila vsepovsod okoli njega. Globoka, kot najgloblji jaški vodnjakov. Čudno globoka in skoraj srhljivo tuja zavest. »To prav gotovo ni zavest človeka,« je pomislil. Veliko pregloboka in preobširna je za človeka. Zavest bitja z nekega tujega sveta. Strašansko tujega in še bolj oddaljenega. »Morda prihaja s čisto drugega konca galaksije,« je pomislil nekako zasanjano. A to zdaj ni pomembno. Nič ni po-mem-bno. Samo stik s tem čudnim prastarim bitjem, ki ga je prineslo iz neuganljivih brezdanjih brezen vesolja.

»Sem rekel stik?« se je tiho vprašal. »Dotik?« Zares, kako pa naj se do-tak-ne bitja, ki sploh nima telesa? Ki ga je v razvoju njihove vrste odneslo daleč stran od omejenosti materialnega sveta. Od trde ozke ječe materialnega telesa. Še njegove misli so povsem nesnovne, če sploh ima kakšne misli.

Misli, občutki, čustva. Je to vse vezano na trdo snovno telo? Ali je mogoče tudi brez?

Zavest ob njem — ali morda okoli njega — se še vedno ni zmenila zanj.

Občutki, sanje, otožnost globoka kot najgloblji ocean, vse to se je okoli njega počasi zgoščalo v misli, v besede. Končno je slišal, ampak ne z ušesi. Nekak tih razposajen smeh, prepoln življenjske radosti, v tako čudnem kontrastu s poprejšnjo otožnostjo.

»Hecen si,« je rekla bežna neulovljiva misel, ali pa se mu je samo zdelo.

»Hecen,« je navihano zvenelo povsod okoli njega.

»Hecen?« se je začudil Peter. Seveda samo v mislih, pa še to čisto nalahno.

»Vsi ste hecni,« je nadaljevala misel. »Vsi vi ljudje,« je pojasnila, ko Peter tako očitno ni razumel.

Celo Petrova misel je osuplo obmolknila. Pa zakaj se obiskovalcu z morda drugega konca galaksije ljudje zdijo smešni?

Misel, neoblikovana misel povsod okoli njega, se je nekaj časa molče čudila, nato pa se ga je le usmilila in pojasnila.

»Ljudje ste smešni, ko ste tako zaprti vase. Tako zaverovani vase. Vsak vidi samo sam sebe, drugih ljudi pa sploh ne.«

Peter je molčal. Kot da so mu vse besede nekam pobegnile. Panično zbežale pred to vsevidno zavestjo in si nekje globoko poiskale kritje.

»Aja, seveda, telo. Na to sem čisto pozabila,« je govorila zavest okoli njega. »Snovno telo, v katero ste zaprti. Vsak človek v svoje telo. Kot v nekakšnem zaporu ste, pa se tega sploh ne zavedate. Zato pa tudi ne morete čutiti človeka poleg sebe. Ne morete ga videti. Ne morete do njega. Ne morete ven iz svojega zapora.«

»Telo,« je zatipala Petrova misel.

»Ja, telo,« je pojasnjevala breztelesna zavest, počasi in razločno, kot da razlaga kakemu bebcu. »Vaš razvoj je šel v napačno smer. Vedno globlje v snov.« Okoli Petra je za hip zavalovila tišina. »Oprosti, pretiravam,« je nadaljevala breztelesna zavest. »Kako naj vem za čisto tujo vrsto bitij, ali greste po pravi poti razvoja ali ne. Preveč pogosto delamo to napako, da druge primerjamo s seboj. Ko pa ima čisto vsak svojo pot. Svojo usodo, ki ji sledi.«

»Od kod pa si?« je previdno vprašal Peter. V mislih seveda. Ves njun pogovor je potekal v mislih. Slišati ni bilo nobenega zvoka.

»Od kod sem?« se je začudila misel. »Od *tukaj*. Vsi smo vedno *tukaj*.«

»Ampak ... Saj nisi s tega planeta? Ki mu mi rečemo Zemlja?«

Misel je morala nekaj hipov tuhtati, preden je dojela, kaj jo sprašuje. »S tega planeta? Seveda ne. Vi bi najbrž rekli ...« Za nekaj hipov je obmolknila in poskušala zgostiti v besede že davno pozabljeno znanje. »Hm,« je nato previdno nadaljevala, kot da so besede nevarne čeri, ob katere se lahko spotakneš. »Vi bi najbrž rekli, z drugega konca galaksije. Iz ozvezdja, ki ga vi imenujete Labod,« je dodala po kratkem razmišljajočem premolku.

»Ja,« je rekel Peter, ki se mu je zdelo, da mu beseda Labod zveni nekje v podzavesti. »Zakaj pa ste prišli sem?« je nato vprašal.

Pričakal ga je samo osupel molk. Skrivnostna zavest očitno ni razumela vprašanja.

»Ste prišli iskat zavestna bitja?« je poskusil Peter. »Morda celo prav nas? Ste vedeli za nas, ki sami sebe imenujemo preprosto ljudje?«

»Ah, ne,« se je tedaj zahahljala zavest. »Za vas sploh nismo vedeli. Še celo, ko smo bili že čisto blizu.« Spet je premolknila, kot da išče prave besede. »Vaša zavest je tako čudno medla, neodločna. Še celo ko smo bili čisto blizu. Nenadni bliski vseh mogočih barv. Čudna zmeda. Ah, oprosti, v našem načinu se izražam,« je pojasnila, ko je zaznala Petrov zmeden pogled. »Torej, vaša zavest je nekako zmedena, neodločna. Nikoli se ne more prav skoncentrirati na kaj. Razen nekaj posameznikov tu in tam, razsejanih po vsem planetu. Ti pa prav žarijo. Mislim njihova zavest. Ampak v celoti,« je spet premolknila in iskala besede. »Kaj si že vprašal? Aja, seveda. In odgovor je *ne*. Kot taki sploh niste zanimivi. Ne, iskali smo nek vir, nekak izvir, ki naj bi bil po pričevanju modrih nekje na robu galaksije. Naj skrajšam. Nismo ga našli. Vseeno smo še malo raziskovali, ker na tak način širiš svojo zavest.«

»Ampak potem ste vendar naleteli na nas,« je poskusil Peter.

»Ja, to je res.« Za nekaj dolgih hipov je zavladala globoko razmišljajoča tišina. »Ampak če me ne bi ti zdaj ogovoril, sploh ne bi pomislila na vas. Vaša zavest se nam je zdela preveč medla, kot sem že rekla. Nismo bili prepričani, ali je tu sploh kako zavestno bitje. Ali je to zgolj nekaka neizoblikovana energija s prvimi zametki zavesti.«

Peter je bil skoraj užaljen. Nismo vredni pozornosti? Nismo prava zavestna bitja? Ves ta silni tehnični razvoj človeka. Vsi ti računalniki, ta letala, rakete, sploh vsi stroji, elektrarne in tako naprej. Je vse to skupaj sploh kaj vredno? Ali so to zgolj igračke, ki si jih je izdelal napol zavestni človek, da mu krajšajo čas na poti skozi čas in prostor?

»Kaj pa zdaj?« je pomislil Peter.

»Ah, nič,« je vzdihnila otožna misel. »Nekaj časa bom še tukaj, potem bom pa ... *tukaj*. Ah, kako hecne so te vaše predstave,« je vzdihnilo nekje v praznini.

Peter je globoko vzdihnil. Nenadoma je imel občutek, kot da se dviga iz strašanskih globin oceana proti gladini. Njegova zavest je planila na vrh. Globoko je vdihnil in se zavedel precej prazne sobe okoli sebe. Še enkrat je globoko zazehal in se pretegnil, nato pa vstal. »Zdaj pa na delo,« si je tiho rekel. Stopil je do priprtih vrat v sosednji prostor, jih odrinil in obstal.

Zares, tu je torej središče tega, kar je iskal. Komunikacijska soba. A zdelo se je, kot da je vanjo treščila strela ali kaj. Aparature, kovinske škatle so bile razmetane vsevprek po mali sobi. Kabli izpuljeni iz vtičnic so viseli prek mize in se v pijanih zavojih vili po tleh. Komunikacijska soba se je zdela povsem ones-po-sob-lje-na. Samo ena škatla je še stala na mizi in vztrajala v mističnem zelenem življenju na velikem kvadratnem ekranu. Radar seveda. Ta še deluje. A zakaj ravno radar? Stopil je k napravi, obstal in si pazljivo ogledal prednjo ploščo. Ko mu je bilo vse jasno, je pritisnil na tipko stop. Antena na strehi se je ustavila. To je vedel, ne da bi mu bilo treba pogledati. Nato je posegel po velikem vklopnem stikalu levo spodaj in ga krcnil navzdol. Vse lučke na napravi so za hip divje zamežikale, nato pa ugasnile.

Obšel ga je zloveščˇ občutek usodnosti. Prav zmrazilo ga je. Nato pa občutek, kot da ga je kdo polil z mrzlo vodo in zatem, kot da se sunkovito prebuja iz globokega sna.

Stal je pred škatlo radarja in strmel v njegov zeleno svetleči ekran. Radar je deloval. Očitno se mu je samo sanjalo, da ga je izklopil. Ponovno je posegel po tipki stop, da bi ga zdaj zares ugasnil, a je roko sredi giba sunkovito ustavil, kot bi treščil v nevidno oviro. Nekaj ga je prestrašilo, ne da bi dobro vedel, kaj. Ne-na-do-ma ga je bilo strah tega, da bi izklopil radar. Kot da bo s tem naredil nekaj usodnega, nepopravljivega. Kaj?

»Oni zunaj bodo videli,« je govorila misel. »Dokler deluje vsaj radar, imajo lahko

občutek, da je vse v redu. Da jim ni treba priti pogledat, kaj se dogaja. Če pa umolkne še radar, bodo gotovo prišli.« Ob tej misli ga je zmrazilo. Če pridejo in ga najdejo tukaj. Kaj bodo naredili z njim? Ni hotel vedeti. Kdo so to? To je seveda vedel. Sovražniki vendar, s katerimi so že več let v vojni. Vojni, katera se sploh noče končati. »Ali se sploh kdaj bo?« se je tiho vprašal. Odgovora ni vedel. Saj ga itak nihče ne ve. Torej je svoje delo tu opravil. Naloga je opravljena. Ukaz izvršen. Ne sicer čisto tako, kot so mu naročili, a kaj potem? Saj nihče ne bo prišel preverjat.

Zavest, s katero se je prej pogovarjal, se je skrila, se pogreznila nekam globoko vase, ali pa je morda kratko malo odšla.

»Saj res, zavest,« se je nenadoma zdrznil. Kako je lahko tako hitro pozabil nanjo. Utišal je misel in se potopil globoko vase. A zaznati ni mogel ničesar. Nič hudega, je skomignil. Ne bo je več nadlegoval z neumnimi vprašanji. Gotovo ima kaj pametnejšega za početi. Karkoli že počnejo taka bitja iz globin vesolja.

»Vesolje, veselje,« je navihano pomislil. Zares, kakšna trčena igra besed.

»Ja, res je trčena,« se je navihano zaiskrila misel, ki ni bila njegova. »Rada imam trčene misli,« je iskrivo dodala.

»Ja, itak,« se je zasmejal Peter in stopil skozi vrata v veliko osrednjo sobo. Tehle razmetanih aparatur ni hotel več videti. Posebej še, če se mu res ni treba več ukvarjati z njimi. Tisti, ki so jih tu postavili, se gotovo ne bodo vrnili, da bi popravili zmešnjavo. O tem je bil zdaj prepričan. Pa naprej skozi malo pisarno na veliko okroglo peščeno ploščad. Pa proti obroču dreves. Tam je začudeno obstal. Pričakala ga je lična z belim peskom posuta potka, ki se je ob boku hriba zložno vila navzdol. »Od kod se je vzela?« se je osuplo vprašal.

Potka mu seveda ni nič odgovorila, kot pač vse potke tega sveta. »No ja, zakaj pa ne, če je že tukaj,« je nazadnje skomignil in se napotil po potki navzdol. Prišel je do vznožja in pred njim se je razgrnila zložna ravna pot okoli hriba. Koračil je po njej s tesnobnim pričakovanjem srečanja s poveljniki. Kaj hudiča naj jim reče? Predvsem o tem srečanju z nezemeljsko zavestjo seveda. Če jim pove, kako se je pogovarjal z breztelesnim glasom, ki mu je govoril nekje v glavi ali kje že, ga bodo precej strpali v norišnico. Halucinacije ali kaj pa vem kaj, bodo rekli. Pač travma zaradi grozot, ki jih je doživel na bojišču. »Ma kaka travma, butci travojedi!« je besno pomislil.

Pred njim se je razgrnil krasen pogled na idilično morje hiš. Mesto Celje. Tako mirno. Tako tiho. Nobene vojne. Nobenih absurdnih ukazov.

V trenutnem navdihu je zavil na levo, čez most, ki se je prav tedaj znašel pred njim. Širok most s kovano železno ograjo. Naravnost v mesto, v varno zavetje hiš. »Butasti poveljniki naj si kar sami pišejo poročilo,« je besno razmišljal. »Jaz jim nisem nič več dolžan. Povelje je izvršeno. Sploh pa se jim nisem prostovoljno pridružil. Nategnili so me,« je še besno zagodrnjal v mislih. Že je koračil po ulici z

vrsto visokih kamnitih hiš na obeh straneh. Avtomobili vozijo po cesti. Po pločniku hodijo pešci, ki nič ne vedo o vojni. Ah, blažen mir. Če se mu ni o tej vojni vendarle samo sanjalo. Pa o stiku dveh zavesti iz dveh različnih koncev galaksije tudi? Sunkovito je obstal. »Ne, to se mi ni sanjalo. Res je,« je sklenil po krajšem razmisleku. Sploh bo pa imel sedaj dovolj časa, da o vsem temeljito razmisli. In kdo ve, morda mu bo uspel še kak tak stik, samo doma, v varnem objemu naslanjača.

*****

Sreča-nje v Celju

Sredi bogate in kosmate Savinjske doline leži in počiva mesto Celje. Sredi Celja se nahaja moj najljubši predel Celja, imenovan železniška postaja Celje. Od tod se lahko z vlakom odpeljem kamorkoli hočem.

Če pa bi se raje odpravil stran od železniške postaje raziskovat skrite kotičke knežjega mesta, boš morda našel tale skrivni park, ki ga sicer ni na nobenem zemljevidu Celja. Sredi najgostejše goščave zidanih hiš se ti bo nepriča-ko-va-no odprl pogled na vrsto družinskih hiš z razkošnimi vrtovi zadaj. Zadaj za vrtovi boš našel obzidje iz samih šepetajočih grmov. Visok, neprediren, tiho še-pe-ta-joč zelen zid. Če nisi posvečen v skrivnost, ti bodo šepetali o nujnih opravkih, ki jih moraš opraviti v mestu. Obrnil se boš, se znova potopil v morje hiš in pozabil, kaj si pravkar našel.

Če pa imaš svečo v žepu in srečo v repu, boš našel majhen obokan prehod skozi živi zeleni zid.

Če nimaš repa, glej priložena navodila.

***

Navodilo:

Pobožaj sam sebe in glasno reci »mijav«, ko vstopaš v kratek zelen tunel. V mislih ne velja. V času kakega ducata udarcev srca, kolikor rabiš za pot skozenj, ti bodo lasje dovolj zrasli, da si jih lahko z veliko mehko elastiko spneš v res košat rep. Glede elastike ne skrbi. Ta ti bo zrasla v levem žepu.

Tvoji lasje utegnejo v tem hipu naenkrat postati čisto zlati, pa četudi si imel morda še maloprej temnorjave ali celo črne. Ta čudica je žal povsem nepredvidljiva. Povsem mogoče je, da je odvisna od trenutne količine zlata v tvoji duši. Tega nihče ne ve, a kaj čmo. Je pač romantična skrivnost. Vsekakor pa bo sedaj tvoj rep poln sreče. Če bi bila noč, bi lahko videl, kako se iskri od sreče, ker pa vstopaš v skrivni park, obsijan z veselim soncem, ne boš videl nič.

***

Gremo naprej.

Prišel boš naravnost v resnično velik, prav velikanski park. Morje trave povsod okoli, tu in tam pa kaka umetelno obrezana cipresa, da se zdi kot baročni steber.

»Od kod neki se je vzel tak ogromen park sredi Celja?« se boš gotovo vprašal. Ne sprašuj se takih traparij! Samo kolcalo se ti bo od njih.

Če si torej uspešno prestal drugo preizkušnjo, greš lahko naprej. Park je resnično velik, a pot skozenj je lahkotna in sanjava in tako boš kmalu prišel do njegovega središča, bistva, srca.

Spet visoko mehko zeleno živo obzidje, a tokrat precej manjše. Če stopiš na prste, lahko vidiš čezenj. A stopi raje skozi širok presledek naravnost v skriti vrt. Majhen okrogel tolmun, obdan z vencem nizkega kamnitega zidu, stoji prav na sredini. Iz vode brizgajo gor v vesel sinji zrak številni razigrani curki. Tako razigrana voda, mineralna voda, živa voda, polna mehurčkov, se poganja navzgor s tolikšno življenjsko silo in s toliko življenjske radosti, da v hipu pozabiš na vse skrbi in bolečine. Torej se lahko brez skrbi usedeš na eno od petih klopi, enakomerno razporejenih okoli jezerca in tesno ob živi meji.

Prav tu v tem skrivnem svetišču se je zgodilo nekaj resnično čudnega.

Zrak, ki se zdajle tako navihano iskri od curkov žive vode, se je takrat iskril še od česa drugega. Od skrivnih valov radosti, ki valovijo skozi čas in prostor in povezujejo svetove. To so seveda valovi zavesti, ki se širijo skozi galaksijo. Zavest pa je po svoji naravi seveda širša od telesa.

Zavestna bitja, katerih zavest je že zdavnaj prerasla ječo materije, so se srečala tu na nek posebej čaroben kozmičen dan. Veliko so se imela pogovoriti v jeziku, ki je v bistvu glasba zvezd.

Ljudi, teh malih preplašenih bitjec, ujetnikov trde mrzle snovi, bi najbrž sploh ne opazili, če ne bi bilo malce hecnega, pa vendar tako otožnega naključja. Saj veste, kako otožni so kriki galebov. Tako nekako.

Bil je deček. Otrok, ki je stal začuden na pragu velikega življenja. A vendar nesrečen, prav obupan deček. Ali je bil mogoče starec? Stari mož, ki je preživel že toliko zim, da ni več verjel v pomlad? Najverjetneje je bil kar oboje. Telo dečka, duša starca? Ne vem, ali je to mogoče. A vseeno. Naj bo deček za tole zgodbo. Deček je pribežal sem, na begu pred grozljivo praznino, ki se je širila povsod okoli njega, ga skušala požreti. Pošast v podobi njegove mame, ki se je razširila že povsod, kamor bi se utegnila razširiti njegova radovednost, njegova ustvarjalnost, njegova domišljija. »Tvoja ustvarjalnost ni nič vredna,« mu je govorila podoba, velika kot velikani v pravljicah. »Sram te bodi!«

Deček se niti ni zavedal parka, v katerega je stopal prvič v življenju. Košat zlat konjski rep pa je imel že od prej. Tako je lahko hitro in neopazno smuknil skozi mali obokani tunel v mogočni živi meji na robu sveta hiš, na robu zavesti navadnega slovenceljna. Bil je notri in je samo še brezciljno taval, ne da bi vedel, kam sploh hoče.

V svetišče sredi gaja ga je pritegnila silna živahnost, silna radost, silen pretok magičnih energij. Stopil je naposled skozi najsvetejši obroč žive meje proti obzidanemu tolmunu na sredi. Tiho je sédel pod nizek kamnit zidec. Tiho se je zatopil v življenje prinašajoče curke žive vode. Tiho je poslušal, pozabljajoč na vse okoli sebe in zato je lahko slišal. Žvrgolenje ali žuborenje, ali kakorkoli bi že hoteli to imenovati. Pogovor angelov, kot ga je sam imenoval v svoji večno smejoči duši. A bil je to seveda samo pogovor večno smejočih, vedno radovednih bitij iz različnih koncev galaksije, ki so se tu srečala na sproščenem klepetu ob čaši opojno iskreče žuboreče vode življenja. Ne samo vode. Izvir življenja je tu notri. Izvir življenjske energije je skrit sredi Celja, pa Celjani o tem ne vedo nič.

Tudi male ljubke preplašene miške velikani galaksije najbrž sploh ne bi opazili, če ne bi bila njegova duša v tem hipu prav tako velika in polna življenja kot oni. Z življenjsko radostjo se je napojil seveda, ko je takole brez misli in pozabljajoč na vse obsedel ob robu vrelca radosti. Tiho je poslušal deček besede mojstrov in se čudil. Ko pa so za nekaj trenutkov utihnili, da bi zbrali misli, je zapel s čistim glasom izvira vode življenja. Zapel je pesem radosti, v katero pa je bila vendar vtkana tudi bolečina njegove duše.

Poslušali so sedaj mojstri in se čudili. »Saj tu je vendar tudi eden, ki nam je po veličini duše enak,« so dejali začudeno.

In nato je stekel pogovor. O čem natanko so se pogovarjali, najbrž ne bomo nikoli izvedeli. Njihove misli, njihova občutja, njihove vizije, ki so jih izme-nje-va-li med seboj, segajo veliko predaleč onkraj zmožnosti besed človeških jezikov, omejenih s trdo mrzlo snovjo. Dolgo je trajal njihov pogovor, ali pa čisto kratko. Tega ne vemo, ker čas v njihovih umih sploh ne obstaja.

Deček je odhajal z njihovega pomenka spremenjen, prenovljen, pre-dru-ga-čen. Zdaj je vedel, da lahko prehaja meje med svetovi, meje med stanji zavesti, brez napora, brez dovoljenja tiste mogočne usode, ki ji je moral reči mama. Tiho in na skrivaj se lahko izmuzne iz kletke vsakič, ko mu bo prehudo ali pretesno, da bi lahko ustvarjal. Nobenemu od teh ozkih na razum omejenih ljudi ni treba vedeti za to. Zdaj bo lahko potoval svobodno, kot ti, s katerimi se je srečal, katerih imen ni mogel izreči z besedami, ker v taki obliki sploh ne obstajajo. Lahko pa se bo srečeval z njimi, kadarkoli bo hotel. Potoval ne bo prav pogosto. Vsaj tak občutek je imel. A pri njih bo vselej dobrodošel.

Tako se je končalo tole srečanje z izvenzemeljsko civilizacijo prav sredi Celja, pa Celjani nič ne vedo o tem. Še več. Celjani sploh nočejo nič vedeti o čudovitem dogodku, ki se je zgodil v njihovem mestnem parku. Najbrž zato, ker tudi za obstoj svojega najlepšega mestnega parka sploh nočejo vedeti.

*****

Tihomir Jovanović Tika (Srbija)

Deževni večer v Kulturnici

Konec oktobra. Dežuje, ali kot bi rekel Rade Šerbedžija v pesmi *Nedaj se Ines - kiši kao što već kiši u listopadu na otocima*. Ali kot dežuje v francoskih romantičnih filmih v prizorih razhajanja zaljubljencev ... dež, ki grozi, da se bo spremenil v *Cold November Rain* iz pesmi skupine Guns N'Roses. Otresamo dežnike in vstopamo v Celjsko kulturnico, da začnemo z zgodbami o prvem stiku, mislim na prvem srečanju človeka z nezemljani. To je bila tema natečaja za Fanfest in revijo Supernova. V Kulturnici je nekoliko topleje, a premalo, zato se pogrejemo z žganjem, ki ga je Boki natočil v kozarce. Med počasnim pitjem, ko toplota iz želodca prežema celotno telo, nam profesor Živko Zoranović, ki edini ne pije, pripoveduje šale o sovjetski Rusiji, iz časa boljševizma, gulagov in delavnicah v samicah. Vpraša nas, kaj pomeni Karamazov v ruščini in ko razloži, se skoraj zadušim v požirku žganja ...

Občinstvo so samo znani obrazi, vsaj kolikor se spomnim s prejšnjih srečanj, razen enega, ki je sedel v zadnji vrsti. Profesorjevim šalam se ne smeji. Ne čudi me, saj se mi zdi, kot da bi prišel s časovnim strojem iz obdobja železne zavese, seveda z njene vzhodne strani. Na nogah ima pletene volnene nogavice in preko nekaj, kar je bolj podobno sandalom kot čevljem. Prsi prekriva zaplata nečesa, za kar verjetno le on misli, da je usnjena jakna. In končno so tu strgane kavbojke, tako umazane od blata na njem očitno niso kot del sodobne mode. Takole sedi in lista svojo beležko.

»Kdo je on?« vprašam Andyja, ki samo skomigne z rameni.

Sem si mislil, no, moški se je prišel umaknit z dežja, ali pa je morda malo bolj ekscentričen umetnik. Je morebiti eden od avtorjev, ki pišejo za Supernovo?

Zvok z odra me je odvrnil od njega. Boki odpre festival in vsi začnemo poslušati njegov govor.

Pripoveduje nam o prispelih zgodbah na natečaj. Nisem napisal klasične zgodbe, bolj je bila podobna nekakšnemu eseju ...

Začel sem z risbami jamskega človeka, kjer je poleg lovskih prizorov mogoče videti tudi čudne stvari nad lovci na mamute ali jelene. Tudi poznejša obdobja razvoja človeštva so polna videnj nenavadnih predmetov in redkeje bitij. Te podobe so vklesane v kamen, hribe in planote, mnoge je mogoče videti samo iz zraka in nemogoče jih je narisati na tla brez uporaba sofisticirane opreme. Nekaj nenavadnih upodobitev najdemo celo na cerkvenih freskah. In poleg teh slikovitih upodobitev se v starih spisih omenjajo čudna letala ...

V ZF literaturi je tema prvega stika zelo pogosta in prva srečanja ljudi z vesoljci ali zgolj z njihovo tehnologijo so opisana na različne načine. Najbolj znan roman Herberta Georgea Wellsa je zagotovo Vojna svetov, v kateri Marsovci, kot

naprednejša rasa od Zemljanov, poskušajo osvojiti naš planet, človeštvo pa rešijo nevidna bitja – mikrobi, na katere imamo imunost, Marsovci pa ne. Drugačna vrsta srečanja se zgodi v zgodbi Arthurja Clarka - *The Sentinel* (op. pr. del zbirke Expedition to Earth - 1953). V zgodbi se ljudje med ekspedicijo na Luno srečajo z inteligenco iz vesolja. Ljudje se z Nezemljani ne srečujejo neposredno, ampak s pomočjo nekakšne nekakšno komunikacijske naprave, ki tem bitjem iz vesolja sporoči, da so jo ljudje našli.

In nikjer ni nobenih konkretnih risb ali opisov, kako ti vesoljci izgledajo, le nekaj indicev, da morda obstaja ali ne obstaja druga inteligenca v vesolju. Morda je vse to neznano in čudno le del domišljije ali množičnih halucinacij.

»Veš, žal mi je, da tvojega dela nismo vključili v Supernovo,« mi je rekel Boki, »ampak to ni zgodba, temveč bolj teoretično delo, kakršnih je nešteto.«

»Nisem jezen,« mu rečem.

»Ja, to sem vedel. S tem besedilom sem hotel začeti razpravo o Nezemljanih. Obstajajo ali ne? In če obstajajo, kako izgledajo in pojavi se vprašanje, so zgrajeni na osnovi ogljika ali silicija? Ali obstaja kakšna druga možnost?«

»Povej, kaj ti misliš!«

»Ko sem bil mlad, sem verjel, da obstajajo in upal, da jih bom nekoč srečal in videl leteče krožnike, a nič od tega. To je podobno veri v iskreno, vzajemno ljubezen, pa se ta ne zgodi. In se potem sprašuješ, ali to res nekje obstaja, ali se je že komu zgodilo, ali si ljudje to samo izmislijo ...«

»Hvala!« je rekel Boki in dodal: »Da slišimo, kaj o tem mislijo drugi!«

Oglasi se Andy:

»Verjamem, da obstajajo civilizacije na višji stopnji razvoja od naše. Ne verjamem pa v običajno upodobitev Nezemljanov, z veliko glavo, zeleno kožo in očmi kot v mangih ...«

»Dobro,« je rekel Boki. »Kdo ima še kaj povedati?«

Oglasil se je Ivan in rekel:

»Če predpostavimo, da so sposobni izdelovati ladje, ki prečkajo velikanska prostranstva vesolja, sploh ne bi mogli izgledati kot hobotnice, kot jih včasih prikazujejo v ZF stripih ali filmih in kot vidimo v filmu Wellsovih Vojna svetov. S takšnim telesom se ne morejo premikati po trdni podlagi, ampak le v vodnem okolju.«

»Točno tako!« je potrdil Andy.

Ozrl sem se nazaj k občinstvu, da bi videl, ali bo še kdo spregovoril. Večina jih je tipkala po tipkovnicah mobilnih telefonov, le neznanec je nekaj pisal v svoj zvezek. Neka tečnoba, sem pomislil in se obrnil proti odru.

Na platnu so se izmenjevale podobe vesolja, galaksij, vesoljskih ladij in nezemeljskih likov, kot so si jih zamislili v stripih in filmih: E.T., Alfi, Venerijanec

iz stripa Dana Dareja, pošast iz filma Osmi potnik, Škorpijoni iz stripa Flash Gordon, liki iz filma Avatar in mnogi drugi. Moram priznati, da mnogih nisem poznal.

Nato sem za seboj zaslišal kašelj. Ostali so ga slišali in se obrnili. Neznanec je vstal in nas ogovoril:

»Pazljivo sem te poslušal. Lahko rečem, da poleg te na Zemlji obstajajo še druge civilizacije. Precej naprednejše od vas se čudijo, da se še niste uničili.«

V njegovem govoru sem začutil nekaj čudnega, a se nisem mogel spomniti, kaj. Nadaljeval je s svojo mislijo:

»Napredne civilizacije so ustvarile galaktične zveze in federacije. Ne glede na njihov različen izvor in videz vse živijo v harmoniji in sodelovanju, za razliko od vas, ki ste v nenehnih spopadih ali vojnah in nemalokrat na robu lastnega uničenja!«

Postajalo mi je jasno, kaj je tako čudnega v njegovih besedah. Nas Zemljane je nagovoril v drugi osebi, kot da je on nekaj drugega. Srce mi je razbijalo. Ali si samo domišljam ali pa je morda le eden tistih čudakov, ki potrebuje nego v posebnih ustanovah?

Resno je dejal:

»Verjetno mislite, da sem kakšen norec, ki je pobegnil iz norišnice, recimo domišljavi Napoleon, rimski cesar ali vesoljec. No, poglejte!«

Ko je to rekel, je prinesel desnico k obrazu in zaril prste v kožo. Začel jo je trgati in raztegovati. Pričakoval sem, da bo tekla kri, a ne... Odstranil je del za delom kože, kot da bi luščil žvečilni gumi z obraza, dokler se ni pokazal njegov pravi obraz. Je res prav?

Zelena koža, velike oči, tanke ustnice in dve odprtini nad njimi, ki naj bi bili nosnici.

Vendar se ni ustavil pri tem. Začel se je slačiti. Šlo je počasi, kot da je slačifant v striptiz baru ... Ampak ne, bilo je nekaj drugega. Očitno je bilo, da oblačil na sebi ni vajen. Nadaljeval je, dokler se ni pojavilo njegovo tanko golo telo. Ni se videlo nobenih znakov reber, popka in, kar je najbolj čudno, nobenega spolnega organa. Kako za vraga se ta bitja razmnožujejo, sem se spraševal.

Odvrnil je, kot bi mi bral misli:

»Smo energetska bitja. Lahko prevzamemo želeno obliko s pretvorbo energije v snov in obratno, tako da nas lahko prebivalci drugih svetov vidijo in komunicirajo z nami.«

Ob tem je začel spreminjati svojo podobo in prevzel oblike, ki smo jih do pred kratkim videli na ekranu, dokler na koncu ne postane žarek svetlobe, ki drvi skozi okno, skozi dež in temo nekam v globino vesolja ...

Na tleh, pred stolom, na katerem je sedel, je bil le še kup oblačil, ki jih je nosil, ko je imel videz človeškega telesa ...

*****

Za konec prvostičnih literarnih izdelkov še nekaj sladkobnega ... Lepa beseda ob sladki torti mesto najde ...

Nada Tržan-Herman

SLAŠČIČARKA

Če si človek, nihaš z dnevom,
nihaš v občutkih jeze in zavisti,
nihaš v iskanju hitrega užitka,
nihaš na nihalu lastnega nemira.
Ona pa bila je vedno nasmejana,
prodajala je torte »tropezien«.
Rekli so ji - lepotica, čudo od dekleta:
ponoči peče, čez dan se veseli, prodaja.
Rekli so, da je prišla kot zvezda -
skrivnostno – kakor sveti mož Tropez.
Gola se znašla je v Celju, na obali reke,
nato odprla kiosk slastnega peciva.
Celjani so poznali rolce in kremšnite,
a zdaj naenkrat - torto »tropezien«!
In vsak želel je kos te kremne torte!
Ne le izbran okus! Občutek pomiritve!
Takšne lepe, zagonetne slaščičarke
pojavljale so se vse več in več po svetu,
z nasmehom so mirile vse neumne želje,
sladkosten mir ljudje so našli v rezini torte ...
Sestopali so k sebi z varljivega nihala,
ki sililo jih je v tekmo »imeti več in več«,
občútili so sonca dan in noč vsemira ...
... torta »tropezien« ostaja tajna zvezd!

KOTIČEK
POEZIJE

Matej Krajnc

BLAŽENI ZRAKEC IZ VAKUUMA

PRVI DEL, KO SE ZRAKEC INFILTRIRA
blaženi zrakec iz vakuuma
ti si tisti ki narediš da
se moja streha odpre proti kleti
in sprejme vase tudi alternativo

lep kavč imam v kleti
pralni stroj sem lani zamenjal
zdaj lahko tudi opanke sušite
na delovni mizi kje pa drugje

blaženi zrakec sedi
ponudil bi ti kaj za pod zob
a zob nimaš in tudi to je nekaj vredno

krvaveče dlesni skorbut
vse to te ne prizadene
pokukaj v mojo klet

***

DRUGI DEL, KO ZRAKEC OPONAŠA ČLANE DRUŽINE
zrakec ki si na tem svetu zato da
sediš in vsrkavaš okolico povej
se ti zdi da je oče sociopat
sosedje šušljajo a ne upajo izreči

ob treh zjutraj hodi domov
in gleda češke risanke tudi poljske
na ves glas ponavlja hudba hudba
a to niso znaki sociopata

vsi člani družine so že imeli
težave z dihanjem sploh mati

ki so jo opevali pevci belkanta

a ona ni potovala skoz čas zrakec
ves čas je bila v dnevni sobi
brlizgala je na prste

***

TRETJI DEL, KO ZRAKEC ZAPLOSKA
zobotrebci so na postelji
ni treba vstati če se trebiš
zrakec povej kako je v tvojem vakuumu
imate pribor za ustno higieno

vam kdaj uhajajo plini
vam pristojbino za pline zaračunajo posebej
udobno je v tem fotelju kajne
stara navada neplačana praksa

zaploskaj zrakec
to bo naredilo veter
zunaj je nenavadno vroče

gianni rijavec seka drva
vesolje je usklajeno
en plosk še ne prinese pomladi

(se nadaljuje)

*****

Stojan Knez

LEBDIM

ujet v zračnem zamašku plovil

mladenka v hologramu
s prisiljenim nasmehom ponavlja
naučena fraze

v službi me medgalaktična naročila ubijajo
svetlobna hitrost postaja prepočasna

zaužijem dve tableti
roza za preživetje
črno za zaščito pred sevanji
tekočine ne potrebujem
program v možganih
so že pred leti zaobšli

zaželim si topline
pogovora

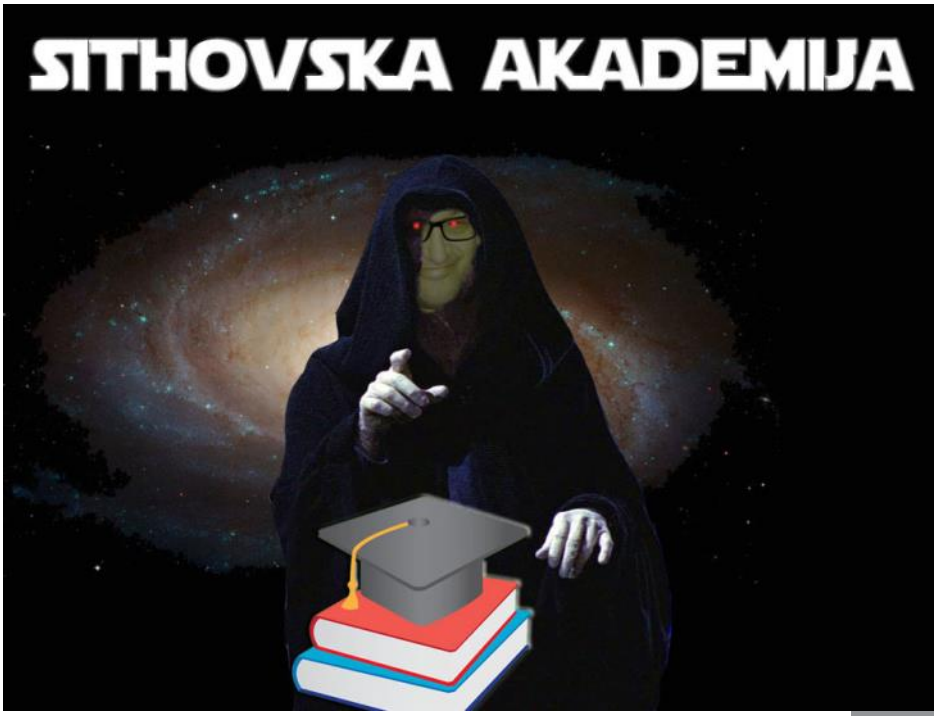
teleportiram se v mehurček
svojega domovanja

moja izbranka malo govori
postaja vse bolj hladna
neodzivna pri ljubljenju

jezen predčasno prekinem akt

misli usmerim v klic

halo prejšnji teden
ste mi popravili solarno napajanje
danes pa je zopet isto
pošljite mi nov model
tokrat naj bo brineta
*****

SITHOVSKA AKADEMIJA

Fantastična akademija

Nova rubrika, ki ni nujno stalna, je namenjena avtoricam in avtorjem. Osnovni motiv obstoja Akademije je skrb za dvig kakovosti fantazijske proze in kasneje, če bodo Alieni dali, tudi poezije. Fantazijska književnost v osnovi sledi merilom objavljivosti vseh drugih literarnih žanrov. Skupaj, v zboru z vampirji in zombiji ponovimo:

⇒ Ne opisuj, temveč pripoveduj,
⇒ Če lahko, namesto pripovedovanja pokaži,
⇒ Nizanje pridevnikov ni tvoj prijatelj,
⇒ Amputacija besed boli manj kot zavrnitev zaradi preobilja njih,
⇒ Vremenska napoved sodi v dnevnoinformativni program in ne v prozo,
⇒ Kratka proze ne mara uvodnih litanij,
⇒ Pripoveduj in ne kaži svojih veščin tvorjenja besednih zaporedij in ne izumljaj tople vode sredi toplic,
⇒ Bistvo pripovedi se mora povedati v enem stavku,
⇒ Kjer potrebuješ količek za skozi vampirjevo mrtvo srce, ne izumljaj srebrnih nabojev za volkodlake,
⇒ Pripoved mora imeti uvod, vrhunec in zaključek,
⇒ Zaključek mora bralstvu ponuditi nekaj za razmislek.

To je nekako siže prozne fantastike. Včasih dobre ideje pokoplje želja po verbalnih inovacijah, opisovanju in nasploh delanju umetnosti.

NAMEN TE RUBRIKE NI NEGATIVNO IZPOSTAVLJATI ALI KAKO DRUGAČE PRIZADETI AVTORJE IN AVTORICE, KI SE ZNAJDEJO V TEJ RUBRIKI. UPORABILI BOMO SAMO NJIHOVA IMENA, BREZ PRIIMKOV. SEM ZLAHKA ZAIDEJO TUDI UVELJAVLJENA AVTORSKA IMENA IN ZAGOTOVO SE BO KDAJ KAKŠNO TUDI ZNAŠLO NA TNALU.

OSNOVNI NAMEN JE IZOBRAŽEVANJE.

Namen uredništva je podpora avtorjem/-icam in se ne sme zreducirati zgolj na binarno odločanje objava/ne objava. Vsaka literarna revija ima svojo uredniško politiko in tudi Supernova jo ima. Uredništvo Supernove je tudi podpora avtorjem/-icam, saj se samo tako zasleduje cilj uredniške politike Supernove – kakovostna fantazijska proza in poezija.

Večkrat se zgodi, da se korektno pripravljena ideja pripelje skoraj do konca, a tam zmanjka za zaključne finese. Ravno zaključek pusti drugače zanimivo Borutovo zgodbo »Zadnji gost« nekje na pol poti.

***

Zadnji gost

Zgodba nič ne okoliša in ne muči bralca z nepotrebnim. Bistvo zgodbe se zlahka izlušči, kar je eden od pogojev objavljivosti. Takole gre:

V lokal naj bi tik pred zaprtjem lokala vstopil zadnji gost, oziroma gostja, a ta izgine.

Temeljna ideja je zanimiva, saj bralca zanima, kaj se zgodi z izginulo gostjo. Avtor naniza nekaj primerov nenavadnih izginotij, kar priča, da je tematiko predhodno proučil – še ena dobra praksa pri pisanju fantastike. Mnogim sicer odličnim prozaistom spodleti ravno na realnih temeljih drugače fantazijske pripovedi.

Vendar ima zgodba nekaj težav, kot je na primer vprašanje, ki ga postavi podporni lik Frenk:

»Je morda skočila preko tebe, ko si gledal v tla?«

Vprašanje se zdi postavljeno samo zato, da bi avtor sporočil svetovni rekord v skoku z mesta.

Tudi nadaljevanje dialogov večkrat ne deluje, tu mora avtor še enkrat vse temeljito urediti.

A to so bolj ali manj malenkosti, kajti zgodba se izteče brez jasnega konca. Ko bralec/-ka pride do konca, ostane priokus nedokončanosti oz. nejasnosti. Zlasti zadnja dva odstavka je treba predelati, pa bo sporočilo jasnejše, pa se bomo mastili z zanimivo pripovedjo.

***

Zgodba zadnjega zapisnika

Pred nekaj meseci smo od Tinkare dobili kratko zgodbo s tem naslovom. Obsega malo manj kot 3000 besed (9000 znakov s presledki)- za slovenske razmere sodi že med daljše. To cenimo. Avtorica si je vzela za prostor pri razvoju ideje.

Zgodba je sicer zanimiva (skupina ljudi, ki načrtuje in na koncu uspešno izvede pobeg z Zemlje), mora pa avtorica pojasnila o stanju sveta nekako vgraditi v samo zgodbo - tisti vrinjeni odstavki kvarijo njen tok. Pa tudi sam slog in dialoge mora izčistiti - ti niso še čisto prepričljivi.

Sam »žmoh« zgodbe obeta, zato pričakujemo, da bo avtorica zbrala čas voljo, da jo uredi.

***

Morebiti za konec še napotek vsem:

Zgodba se običajno ne pošlje, ko je napisana, temveč se jo nekaj časa pusti, da se na svoj način omedi. Presenečeni boste, koliko izboljšav boste videli, ko zgodbo znova urejate čez nekaj tednov ali celo mesecev. Seveda razumemo tegobe zaradi »deadline« časovnice. Zgodbo je potrebno poslati na razpis do določenega roka, a vsem se večkrat zgodi, da preprosto zmanjka časa za finese. Tukaj potem vskoči urednik, ki mora prepoznati kakovostno osnovo in svetovati avtorju na poti do kvalitetnega končnega izdelka. V uredništvu Supernove ne delamo napake, da zavrnemo literarno delo, ki potrebuje zgolj obrtniško finomehanično dsodelavo.

Mogoče je dobro ponoviti - Najprej je potrebno zagotoviti objavljivost in šele potem pridejo na vrsto finese.

Večkrat smo poudarili, da pravila lahko kršiš, ko si njihov mojster. Nič prej.

*****

Dogodki
in Odmevi

Bojan Ekselenski

Dogodkovni uvodnik

Od zadnje Supernove so se dogajali Na meji nevidnega, Sferakon, Festival fantazijske književnosti Pazin (znameniti FFK) z Istrakonom in Refesticon.

Mogoče za info za vse, ki bi radi videli preko sosedove ograje – 8. do 11. junija se je dogajal tudi Eurocon 2023 v Uppsali, Švedska, s pomenljivim naslovom Konflikt 2023. Za vse, ki mislijo, da je fantastika otroško čtivo, naslov jasno odraža stanje duha z družbenokritično noto. Ja, fantastika je še kako primerno literarno orodje za resno literarno analizo časa, ki ga živimo. Kmalu bo tudi Worldcon na Kitajskem ... ZF&F je pač globalna književnost.

Iskreno upamo, da bo Slovenija znova sodelovala na največji evropskem prireditvi, povezani z nam ljubimi žanri.

Ekipa Celjskega literarnega društva je pri udeležbah skromnejša, od zadnje številke smo bili v vlogi gostov na 9. fizični slovenski izvedbi Comic-Cona, Na meji nevidnega, 45. Sferakonu v Zagrebu, v Pazinu na 21. Festivalu fantazijske književnosti, združenem z Istrakonom in na koncu na 11. Refesticonu v Bijelem Polju (Črna gora).

Gremo lepo po vrsti ...

Bojan Ekselenski je v Galaktičnem glasniku o Na meji nevidnega in Sferakonu spisal obsežen članek in za Supernovo seveda ne bomo na novo izumljali alienskih tipalk.

Bojan Ekselenski

10. (fizični) NMN v Ljubljani (6. 5. 2023)

Konvencijo organizira društvo **KUD Šmaug**. Če konvenciji rečemo slovenski comic-con, smo zadeli bistvo. Že od samega začetka so v ospredju cosplay, ki je tesno navezan predvsem na ameriške fantazijske franšize.

Najprej nekaj o zgodovini Na meji nevidnega (NMN). Prvi NMM je bil v Plesni šoli Bolero leta 2013. V letih 2020 in 2021 ni bilo fizične izvedbe, samo daljinska. Tako smo bili letos, ob deseti obletnici obstoja, priča 9. fizični izvedbi. Konvencija se je od svojega začetka selila in je končno pristala v edinem prostoru, kamor glede na obseg in namen sodi – na Gospodarsko razstavišče Ljubljana.

Ves čas se fizično širi in sledi trendom.

NMN precej zvesto sledi slovenskim trendom in program Predavalnice je dober odziv na programske smernice pri resnih založbah.

Tudi resna literarna javnost se je začela ozirati po žanrski književnosti, kar dokazuje tudi majsko Prepišno uredništvo LUD Literature, ki je imelo tudi na NMN svoj delež pozornosti. Omeniti moram še O.B.O.D., ki s svojim podkastom hranijo slovensko lakoto po žanrskih vsebinah.

Šele zadnjih nekaj let so nekatere resne založbe dale priložnost domačim avtorjem/-cam in izdale prve ali tudi že druge dele večinoma mladinskih fantazijskih trilogij, kar se je izkazalo tudi na NMN, kjer so se kot gostje in sodelujoči v programu pojavili:

⇒ Julija Lukovnjak (Edgar Kaos) – Goga in Sanje

⇒ Monika Pavlovič (V objemu temnih zveri), Primus

⇒ Davorka Štefanec (Strašilka), Mladinska knjiga

Te založbe so se pojavile tudi s svojimi bolj ali manj obsežnimi stojnicami in kazale tudi slovenska dela.

Tako smo na stojnicah Goge, Mladinske knjige, Primusa in Sanj lahko videli

sveža slovenska dela. Posebej Primus ima že kar dober nabor avtoric in avtorjev.

Še pred nekaj leti je bila slovenska fantazijska književnost prisotna samo v samozaložniški obliki. Ta razvoj vse, ki že dlje časa delujemo na fantazijski sceni, navdajajo z upanjem in veseljem, da bo šel razvoj naprej in bo fantazija počasi odrasla in ne bo o(b)stala pri mladinskih trilogijah.

Bojan Ekselenski je bil naprej sam, zatem pa v okviru Celjskega literarnega društva na vseh izdajah NMN (enkrat je manjkal, a so ga odlično nadomestili drugi člani društva). Veteran je tudi Andrej Ivanuša, ki je spustil samo prvo izdajo NMN. Nekaj časa, nekako do leta 2019 (korone), je bila njuna stojnica edina, ki je ponujala slovensko fantazijsko književnost.

Vsekakor so za razvoj fantazijske književnosti potrebne tudi večje založbe, ki imajo kadrovske in finančne vire za resen in celovit pristop. Samozaložniki so dopolnilo in razvojna alternativa, morebiti pionirji na področju novih smeri, nikakor pa ne morejo biti temelj.

Celjsko literarno društvo je tokrat na konvencijo pripeljalo svoje izdaje, kot je 13. številka Supernove in zadnji dve knjigi v izdaji društva (Pisateljski izzivi, Od neandertalske grobnice mimo Celjskega stropa po drugačni poti zgodovine). Na stojnice so bile tudi nekatere knjige Bojana Ekselenskega in Andreja Ivanuše.

Srž konvencije je bilo cosplay tekmovanje. V konkurenci so nastopali s svojimi lastnimi izdelki, saj za tekmovanja ne štejejo kupljeni kostumi. V domače izdelke je vgrajeno ogromno časa, sredstev in veščin, zato poklon vsem sodelujočim.

Med stojnicami se je sprehajalo ogromno vsaj malo v kostume fantazijskih likov odetih ljudi. Konvencija je bila tokrat v dveh nadstropjih.

Poleg različnih izdelovalk in izdelovalcev marsičesa, je bilo tudi veliko za ljubitelje namiznih in računalniških (elektronskih?) iger, odvijale so se delavnice in razstave. Pojavili so se praktično vsi, ki se tako ali drugače ukvarjajo s fantazijskim.

Organizator je 3000 vstopnic, kolikor jih prenese prostor konvencije, razprodal že zgodaj popoldne. Zjutraj, ob odprtju konvencije, so ljudje na vstopnice čakali v dolgi vrsti. Gneča je bila nekaj časa res nepopisna in pri stojnici Celjskega literarnega društva se je zvrstilo ogromno ljudi. Lepo se je pogovarjati z ljudmi, ki so prebrali tvoje knjige in jih zanima, kaj pride v bližnji prihodnosti. Obisk konvencije kaže, da je v Ljubljani, od koder je bila velika večina obiskovalk/-cev, res veliko zanimanje za fantazijo.

Organizatorju seveda pohvale, da je vse skupaj zgledno obvladoval in tudi za jesti in piti je bilo organizirano.

Toliko o NMN. Desno je še nekaj slikovnega, tako za vizualni gušt o množicah, ki so se pomikale med stojnicami in uživale v pestrem programu.

Bojan Ekselenski

45. SFeraKon v Zagrebu (13. 5. 2023)

Sferakon v Zagrebu, letos v 45. izdaji in 40. izdaji pod zadajšnjim imenom, pa je nekaj precej drugačnega od NMN, čeprav gre za fantazijo. Sferakon organizira **Društvo za znanstvenu fantastiku SFera**, verjetno najstarejše društvo za (znanstveno) fantastiko na območju nekdanje Jugoslavije.

Slika 1: Od leve proti desni posadka vesoljske ladje CLD: Andrej, Dominik in Bojan

Sferakon se je odvijal tudi v koronskih časih, in sicer na prostem. Leta 2022 se je vrnil v svoje staro domovanje – FER (Fakultet elektrotehnike i računarstva) na Unski ulici 3. Društvo ima dolgo zgodovino in je ohranjalo kontinuiteto. Razvijalo seje skupaj z razvojem fantazijskih žanrov. Ves čas pa je ostala klasična konvencija z velikim poudarkom na fantazijski književnosti.

Kronologija zgodovine konvencije je tudi dragocen pomnik o razvoju popularizacije fantazijskih žanrov:

1976 – ustanovljeno **Društvo za znanstvenu fantastiku Sfera**

1977 – Prva konvencija, ki se je takrat imenovala **Zagrebački dani znanstvene fantastike**.

1981 – Prvič je bila podeljena nagrada Sfera.

1983 – SFeraKon je postalo uradno ime konvencije.

1986 – SferaKon je bil prvič domovanje Eurocona, evropske konvencije

1995 – Začelo se je z izdajanjem Sferakonske zbirke (literarne).

2008 – Predstavitev Vitezov in Čarovnikov na Sferakonu.

2009 – Prvo cosplay tekmovanje.

2012 – Že drugič je bil skupaj s Sferakonom še Eurocon, kjer je sodelovala tudi slovenska ekipa v sestavi Andreja Ivanuše in Bojana Ekselenskega, sofinancer odprave je bila Javna agencija za knjigo RS.

2020 – SFeraKORon – virtualna konvencija in oktobra še Sferakon na prostem v parku Ribnjak (tudi Celjsko literarno društvo je bilo zraven)

2022 – Vrnitev konvencije v FER.

Slika 2: Hrvaško-Srbsko-Slovenska naveza

Letošnja ekspedicija je bila malce številčnejša, kot običajno. Poleg rednega »inventarja«, Bojana Ekselenskega in Andreja Ivanuše, se je konvencije udeležil tudi Dominik Lenarčič, pomočnik urednika Supernove. Na stojnici smo predvsem razkazovali dobrote celjskega literarnega društva in predstavljali možnosti sodelovanja s hrvaško sceno.

Na konvenciji smo bili edino društvo ali skupnost iz Slovenije. Zaradi težav pri registraciji predstavitve, nismo imeli uradne predstavitve, kar ni bilo nič hudega.

Bojan Ekselenski se je udeležil srbsko-hrvaške predstavitve zbirke hororja **Besan**, kjer je že redni avtor (sodeluje od 3. izdaje in je edini iz Slovenije). Na predstavitvi so Snežana Kanački, Filip Hanzek, Leotin Čapo Milenić in Bojan Ekselenski so poleg samega sodelovanja v projektu Besan predstavili še svoje delo in kaj jim daje ustvarjalni navdih. Zbirka Besan bo letos izšla že v peti izdaji.

Slika 3: S predstavitve zbirke hororja Besan, ki ima tudi slovensko udeležbo

Slika 4: Tihomir Jovanović in Bojan Ekselenski na predstavitvi Regia Fantastica

Druga predstavitev, kjer je sodeloval Bojan Ekselenski, je bilo srbsko Udruženje Sci-Fi. Tihomir Jovanović je predstavil delovanje društva in predvsem zbirko Regia Fantastica, kjer že nekaj let redno sodeluje tudi Bojan Ekselenski. Ob tej priliki sta predstavila tudi potek priprave in izdaje antologije slovenske fantastike v Srbiji – **Svedočenja stranih svetova**, ki je izšla leta 2022.

Na konvenciji je bilo ogromno ljudi, oblečenih v različne fantazijske like. Na stojnicah je bilo ogromno različnih izdelkov.

Za razliko od slovenske NMN je bila tukajšnja populacija v povprečju starejša, kar priča o tradiciji ljubiteljske scene. Tudi knjižna ponudba je bila obširnejša in bogatejša. Domači avtorji pri resnih založbah pokrivajo precej širok žanrski lok, kar je seveda posledica dolgega razvoja. V Sloveniji šele čakamo na nekatera klasična dela ZF, ki so na Hrvaškem že nekajkrat ponatisnjena.

Pomemben del konvencije so tudi častni gostje. Ti so večinoma iz literarnih sfer,

a nekateri prihajajo tudi iz filmske industrije.

Letos so bili:

Samantha Shannon (Velika Britanija), avtorica nekaj distopičnih in fantazijskih romanov in zbirk. Na konvenciji je bil predstavljen prevod **The Priory of the Orange Tree** (založnik Hangar 7).

Nicole de Boer (Kanada) je igralka, ki je znan po svoji vlogi **Ezre Dax** v **Star Trek: Deep Space 9**. Ima še nekaj pomembnih vlog.

Lolita Fatjo (ZDA) je poznana predvsem v svetu **Star Trek,** kjer bila koordinatorka scenarijev, tudi producentka, sodelovala je tudi v filmih **First Contact** in **Generations**. Zdaj deluje kot agent igralcem ZF filmov in tudi glasbenikom. Kot insajderska poznavalka franšize **Star Trek** je večkrat gost konvencij.

*****

Povzetek NMN & Sferakon

Na Hrvaškem je fantazijska književnost že popolnoma odrasla, a pri nas je to še precej mlado dete.

V Sloveniji, razen redkih samorastnikov in samorastnic, ni tradicije in predvsem ni kontinuitete, kot jo ima Sferakon. Upajmo, da bo NMN še dolgo trajal in se razvijal.

Na Hrvaškem ni samo Sferakon, temveč imajo še precej manjših, a za razvoj fantazije še kako pomembnih konvencij, kot je Rikon, Istrakon, Liburnikon, da omenim samo tiste blizu Sloveniji.

*****

Bojan Ekselenski

21. festival fantazijske književnosti (Pazin, 1. – 3. 9. 2023)

Festival fantazijske književnostiv Pazinu, ki je buil letos v španoviji z Istrakonom, ima kar nekaj tradicije, organiziral se ni samo v času korone.

Vsakokratni festival je s tematskim razpisom za kratko zgodbo prinesel festivalsko zbirko. Razpisi so bili posvečeni, vinu, dinozavrom, samostanom, zmajem, karateju ipd. Namen festivala je združiti avtorice in avtorje območja bivše

Jugoslavije, saj smo si navkljub samostojnim državam precej blizu. Navkljub jezikovni bližini pa je razvoj fantastične književnosti potekal precej različno z različnimi hitrostmi.

Celjsko literarno društvo je kot društvo prvič gostovalo na festivalu v Pazinu. Bojan Ekselenski in Andrej Ivanuša sta pred polnim avditorijem predstavila razvoj slovenske fantastike in trenutno stanje. Zlasti je bil poudarek na aktivnostih Celjskega literarnega društva - Supernovi, Fanfestu in tematskih razpisih, ki se izvajajo v okviru Supernove in festivala.

Slovenska fantastika je zlasti v času korone in po njem doživela pomemben napredek. Slovenski avtorji/-ice so postali del programa uveljavljenih (večjih) založb, ki edine lahko poskrbijo za ustrezno založniško infrastrukturo (zlasti trženje). Založbe, kot so Sanje, Mladinska knjiga, Goga in predvsem Primus dajejo upanje, da se je začel vnovični resni razvoj fantastike. Začelo se je z mladinsko fantastiko, ki pokriva starostno območje 10 do 18 let. To je tudi logično s stališča komercialnega uspeha in samega razvoja ustvarjanja.

Poleg knjižnih projektov se je v zadnjih letih razvila tudi ljubiteljska skupnost, saj imamo množično slovensko verzijo ComicCona – Na meji nevidnega (od lani se odvija maja). Poleg nje se od 2019 uveljavlja tudi Grossmannov festival stripa in fantastike v Ormožu (letos bo drugi oktobrski vikend). Gre za sestrski festival uveljavljenega in cenjenega Grossmannovega festivala filma in vina.

Bojan in Andrej sta predstavila tudi lastna dela.

Mirko Grdinić je predstavil festivalsko zbirko Priče o konvencijama, kamor je bil, kot eden izmed devetih, uvrščen tudi Bojan Ekselenski z zgodbo Cosplay konvencija. Vsaka od zgodb se je morala navezovati na konvencijo (fantastike, znanstvene fantastike in hororja).

Tihomir Jovanović Tika je predstavil mednarodno zbirko Regia fantastica 9. Tema razpisa je bila komična fantastika, torej je morala zgodba prinesti komično vsebino. Sliši se enostavno, a ni tako preprosto spisati kakovostno komično fantazijsko pripoved. Iz Slovenije se je v zbirko uvrstil tudi Bojan Ekselenski z zgodbo Istekla pretplata (Potekla naročnina).

Mednarodna strokovna komisija je objavila tudi rezultate ambicioznega mednarodnega natečaja za zbirko kratkih zgodb, ki ga je razpisal Refestikon iz Črne gore. Na predstavitvi so sodelovali Adnadin Jašarević (BiH), Goran Skrobonja (Srbija), Mirko Grdinić (Hrvaška) in tretjeuvrščena Tatjana Milivojević (četrti član komisije, Dragić Rabrenović je bil odsoten zaradi priprav Refesticona).

Člani komisije so poudarili zahtevnost izbora, saj je na natečaj prišlo 40+ zbirk. 3 najboljše se bodo natisnile in predstavile na 11. Refestikonu v Bijelem polju (Črna gora), ki bo med 14. in 17. 9.

Na festivalu so bila še predavanja, ki so namenjena splošni razgledanosti.

Mirko Karas je predstavil eksoskelete v resničnem življenju in fantastiki. Ste vedeli, da je bila Jugoslavija svoje dni med pomembnimi pionirji na tem področju?

Marko Fančović je predstavil seksualnost, seks in seksipilnost v fantastiki. Ravno v fantastiki se je golota s seksualnostjo v odkriti (vendar ne v pornografskem smislu) in prikriti obliki pojavila že zelo zgodaj.

Dr. Mateo Paulišić, ki je doktoriral iz teoretične fizike, je predstavil relativnostno teorijo brez matematike (najvišja matematika je bil Pitagorov izrek) in na res preprost in nazoren način prikazal drugače precej zahtevno tematiko. Skoraj vsi smo bili presenečeni, kako je možno tako zahtevno tematiko pripraviti v takšno obliko, razumljivo tudi največjim antitalentom za fiziko.

Festival je bil odlična priložnost za navezovanje novih načinov sodelovanja in krepitev vpetosti slovenske fantazije v širši regionalni kontekst.

*****

Andrej Ivanuša

11. Refesticon v Bijelem Polju (Črna gora)

Refesticon je festival fantastične književnosti, ki se vsako leto odvija v mestu Bijelo Polje na severu Črne gore ob meji s Srbijo. Je mejna železniška postaja na železniški progi Beograd (Srbija) - Bar (Črna gora). Mesto ima okrog 16.000 prebivalcev.

Letošnji festival je bil enajsti po vrsti. Na njem smo se zbrali avtorji fantastične književnosti iz vseh republik nekdanje Jugoslavije. Prav tako sta bila prisotna dva udeleženca balkanskega porekla, ki živita v Nemčiji in Belgiji ter pišeta v srbskem jeziku. Skupaj nas je bilo 36, povabljena sva bila dva iz Slovenije, Bojan Ekselenski in Andrej Ivanuša. A žal je bil Bojan zadržan in sem tako potoval sam. Osnovni namen festivala je promocija fantazijske literature v vseh državah bivše Jugoslavije, medsebojno spoznavanje avtorjev in promocija te literature med mladimi bralci in avtorji iz Črne gore. V glavnem spodbujajo znanstveno fantastiko, epsko fantazijo in fantazijske grozljivke.

Letos je festival trajal štiri dni, od četrtka, 14.septembra do nedelje, 17.septembra 2023. Vse dogajanje se je odvijalo v stari hiši imenovani »čaršija«, rojstni hiši pesnika Rista Ratkovića. Je celovito obnovljena in se uporablja za mnoge kulturne dogodke v mestu. Ima lepo, ograjeno dvorišče in dve prireditveni dvorani. Pisarne so v obnovljenem gospodarskem objektu, ki je bil nekoč hlev za koze.

Vsako leto organizatorji povabijo črnogorske osnovnošolce in dijake, da napišejo kratko zgodbo na dodeljeno temo. Prav tako so povabljeni avtorji iz vse »regije« (beri: bivše Jugoslavije), da napišejo zgodbo na isto temo. Izbrane zgodbe mladine se objavijo v almanahu, svoj almanah pa dobijo tudi izbrani odrasli avtorji. Letošnja tema je bila »transhumanizem«. V mladinski zbirki so zgodbe 32 avtorjev. Po tri zgodbe so nagrajene in njihovi mladi avtorji prejmejo nagrado bronasto, srebrno in zlato zmajevo jajce. Odrasli avtorji iz »regije« smo poslali 96 zgodb. Mednarodna petčlanska žirija je izbrala 33 zgodb, ki so objavljene v almanahu

»Transhumanizam«. Moja zgodba »Zoo HomoSapiens« je bila tudi izbrana in sem za to prejel vabilo na dogodek.

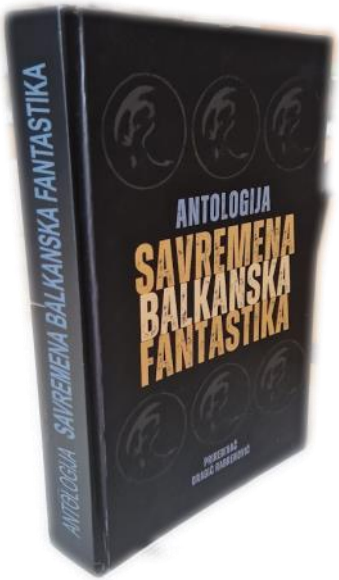
Na festivalu so predstavili še zajetno knjigo »Antologija: Savremena balkanska fantastika« na 450 straneh, ki prinaša 70 fantazijskih zgodb prav toliko različnih avtorjev iz vse »regije«. Tukaj so izbrane najboljše zgodbe, ki so bile objavljene v prejšnjih letnih almanahih. V njej sva prisotna **Bojan Ekselenski** z zgodbo »**Prvi dan kraja**« (zbirka Virus 21, 2021) in **Andrej Ivanuša** z zgodbo »**Prapočetak života**« (zbirka Putnik, 2022). Ob tem so trem avtorjem za najboljše zgodbe v preteklih desetih letih izvedbe festivala dodelili nagrade Avatar, Tatjana Milivojčević (Srbija) je dobila bronastega, Mirko Grdinić (Hrvaška) je dobil srebrnega in Ivan Nešić (Srbija) nagrado zlati Avatar. Vsak od njih je ob tem zbral po deset svojih kratkih zgodb in organizator je za vsakega izdal posebno knjigo. Tatjana ima tako svojo novo knjigo »Neotkrivena zemlja«, Mirko je dobil knjigo »Krv moje krvi«, Ivan pa knjigo »Pomalo strašne priče«. Na dogodku je sodeloval svetovno znani in na ozemlju regije največkrat prevajani sodobni avtor fantazije prof. dr. Zoran Živkovič, ki je prejel častnega Avatarja in knjigo »Fantastični dekagon«.

Ob tem sva bila Bojan Ekselenski in moja malenkost še posebej povabljena na dogodek, saj so nama dodelili mednarodno priznanje »Zlati zmaj« za leto 2023, ki ga avtorji prejmejo za poseben doprinos k razvoju fantastične književnosti v »regiji«. Ob tem so to priznanje letos podelili še Anti Zirdumu iz Bosne. Doslej ga je prejelo 12 nagrajencev iz vseh držav, nastalih na ozemlju bivše Jugoslavije. S tem sva postala še bolj prepoznavna na Balkanu. Upam, da bo to imelo tudi kakšen učinek na slovensko književno sceno.

*****

Podelitev nagrade »Zlati zmaj« Bojanu Ekselenskemu na seji Upravnega odbora Celjskega literarnega društva. Izročil jo je Andrej Ivanuša, prejemnik enake nagrade.

*****

Novo na slovenskem fantastičnem nebu

Zbral in uredil Bojan Ekselenski

Z novimi knjigami je križ, saj se slovenski založniki in samozaložniki (še) niso navadili, da v uredništvo Supernove pošljejo vsaj kratko obvestilo. Tako so predstavljene le nekatere sveže izdane knjige.

Žal uredništvo nima časa, sredstev in volje, da brska programih založb in (spletnih) knjigarnah za svežimi izdajami in se že vnaprej opravičuje za skromni seznam.

Precej aktivna na področju izdajanja domačih fantazijskih del je Založba Primus. S fantastiko povezano leposlovje imajo v programu tudi Mladinska knjiga, Goga, Sanje in še kdo. Vir zapisov o knjigah so spletne strani založnikov in distributerjev, tudi s COBISS-a.

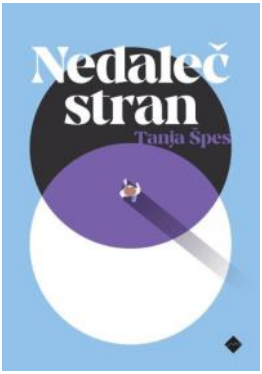
***

Cankarjeva založba

Nedaleč stran

Prvenec **Tanje Špes** je zbirka kratke proze, kjer se najdejo tudi lepobesedni zalogajčki s fantastično vsebino. V opisu na COBISS-u je zapisano:

»Prvenec Tanje Špes sestavljajo kratke zgodbe z elementi znanstvene fantastike, antiutopije, kriminalke in grozljivke, a s temelji trdno v psihološkem realizmu. Kratkoprozna zbirka, ki ne napoveduje le prihodnosti, ampak tudi nov in samosvoj literarni glas. Avtorico zanimajo ljudje, njihova duševnost in človečnost v svetu skrajnega (samo)nadzora, ki ga usmerjajo kibernetika in algoritmi. Zgodbe sestavljajo skoraj enotno podobo prihodnosti, ki je le nedaleč stran in izhaja iz družbenih silnic, tehnoloških možnosti in psiholoških profilov naše sedanjosti. Liki prehajajo iz zgodbe v zgodbo, iz ospredja v ozadje, iz življenja v smrt, strogo realističen slog pa preigrava različne tone; od absurda in satire do melanholije in tragedije. Ena osrednjih tem je spomin – to, kako določa našo individualno identiteto in kako nas povezuje z drugimi.«

Podrobnosti o knjigi:
Umeščenost: Kratka fikcija
Leto izida: 2023
Število strani: 168
ISBN/EAN: 9789612825584
Mere izdelka: 14,8 x 20,8 x 1,9 cm
Vezava: Trda
Datum izida: 20. 01. 2023
Založba: Cankarjeva založba
Urednik: Aljoša Harlamov
Zbirka: Izven

Avtorica je za svojo kratko prozo prejela mednarodno nagrado **energheia**, dvakrat je bila nominirana za najboljšo kratko zgodbo revije Sodobnost.

Recenzija knjige:
https://www.rtvslo.si/kultura/beremo/tanja-spes-nedalec-stran/668551

***

Založba Goga

Svet je senca (Edgarja Kaosa)

Založnik je zapisal:

V nadaljevanju Imaginarnih svetov Edgar, Floria in Kvint v sklopu pomembne konference in parade Obrambnega Voda obiščejo Pan Nomo, prestolnico Inkrematere, kjer najstarejša črna maginja Edgarja uroči s trdovratnim zlim urokom. Posledično Edgar izgubi nadzor nad svojim zmajem Nočno Moro vsakokrat, ko Kazimir – novi razduševalec – s samohipnozo na daljavo razduši nekoga, ki ga Edgar pozna. V vse okrutnejši in obsežnejši vojni, v kateri nikogaršnja vest ne more ostati čista, se prijateljstva hitro spreminjajo v sovraštva, sovraštva pa v nevarna prijateljstva, ki imajo lahko katastrofalne posledice za prihodnost Inkrematere.

Podrobneje o knjigi:
Copyright: Založba Goga
Leto izida: 2023
Število strani: 606
Dimenzije: 165 x 235 mm
Vrsta: mehka vezava
ISBN: 9789612773892

V tej številki si preberite zanimiv intervju z avtorico obetajoče sage Julijo Lukovnjak. Seveda najprej priporočam branje njene prve knjige Imagirnarni svetovi Edgarja Kaosa.

***

Javni sklad za kulturne dejavnosti: IO Ivančna Gorica

Medgalaktične pripovedke

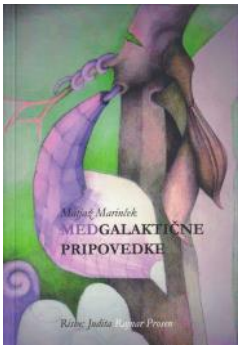
O zbirki kratke proze Matjaža Marinčka:

"Medgalaktične pripovedke so svojevrsten vodnik po človeških odnosih in zaznavah." (Barbara Rigler, producentka za literarno dejavnost pri JSKD)

"Odlično pisanje. Če sežete po Medgalaktičnih pripovedkah, vam zagotovo ne bo žal!" (Barbara Korun , pesnica, pisateljica in esejistka)

"Naj tej knjigi ne zmanjka izvodov, naj ji bodo sitne slovenske sojenice naklonjene, da avtorju ne zmanjka volje, in naj ji kmalu sledijo druge." (Barbara Simoniti, pesnica, pisateljica in prevajalka).

Predstavitev v Celju je bila v okviru predstavitve Supernove 17. maja 2023.

Podrobno o knjigi:
Umeščenost: Znanstvenofantastična kratka proza
Spremna beseda: Goran Gluvić
Vezava: mehka z zavihki
Jezik: slovenski
Število strani: 79
Velikost: 160 x 230 x 6 mm
Teža: 235 g
Leto izida: 2023
Ilustracije: Judita Rajnar Prosen

***

Založba Mladinska knjiga

Strašilka

Davorka Štefanec (1966) je od leta 1998 je zaposlena v knjigarni Mladinske knjige Dom knjige v Kopru, kjer od leta 2000 je vodja knjigarne.

Leta 2011 je prejela priznanje IBBY za promocijo mladinskega branja, a leta 2014 je prejela naziv naj knjigotržec, ki jo podeljuje društvo slovenskih založnikov.

Mlada ljubezen, razpeta med dva svetova

Alba je na svoji zadnji misiji, preden postane najmlajša vladarica Podsveta. Le še

lepega, prijaznega in priljubljenega Oliverja mora rešiti, pa bo. Nalogo sicer uspešno opravi, a kaj, ko s tem, ko rešuje Oliverjevo šibko srce, neizogibno izgublja voljo, da bi zapustila Medsvet, Oliverja in njegovo družino. Vname se mlada ljubezen, ki se zdi povsem nemogoča, Alba, razpeta med dva svetova, pa je prisiljena sprejeti težko odločitev.

Vznemirljivo fantazijsko ljubezensko zgodbo v dveh delih je avtorica postavila na Tolminsko, ob čarobno in skrivnostno reko Sočo.

Podrobnosti o knjigi:
Umeščenost: Mladinski fantazijski roman
Leto izida: 2022
Število strani: 240
ISBN/EAN: 9789610163824
Mere izdelka: 14,8 x 20,8 x 2,3 cm
Vezava: Trda
Datum izida: 13. 05. 2022
Založba: Mladinska knjiga Založba
Ilustrator: Tina Dobrajc

»Ne moreš kaj?!« je zaklical za mano. »Ne morem se posloviti od tebe,« sem odgovorila, ampak me ni mogel več slišati. Dvignila sem krilo, preskočila ograjo in tekla, tekla, tančica se mi je zatikala v grmovje in se trgala, tako kot moje srce. Pognala sem se v temno jezero, sile zemlje so me že vlekle k sebi. (Odlomek iz knjige)

Nominacija za nagrado modra ptica

Prvenec Davorke Štefanec (1966) je bil leta 2020 nominiran za nagrado modra ptica.

***

Založba Primus

Na njihovi spletni strani smo za letnik 2022 in 2023 našli nekaj fantazijskih primerkov, gre za mladinske fantazijske knjige. Seveda lahko pokukate še dlje na časovno os, saj so od leta 2020 izdali precej različnih fantazijskih del, velika večina so mladinske fantazije.

Neon

Založnik pravi o knjigi:

Skočite v neznano, pa ne pozabiti ključekača, lornjete in trgolokatorja. Še prekleto jih boste potrebovali. Predvsem pa bodite pozorni na barvo oči in nadenite si smarthead!

Če bi radi izvedeli več, potem se pridružite Elli na potovanju v novo dimenzijo in ji pomagajte dostaviti utekočinjene knjige v paralelni svet.

Bodite pripravljeni na nepričakovano in skrita sporočila ter poskušajte razrešiti misterij rdečeokarjev.

Podrobnosti o knjigi:
Umeščenost Mladinski domišljijski roman
Avtor Jana Korečič
EAN 9789617184310
Zbirka Projekt Avtorji
Leto izdaje 2023
Št. strani 269
Širina 140
Višina 220
Globina 21
Vezava Mehka

***

Kletka skrivnosti 1. del

Na založnikovi spletni strani piše o knjigi:

Mae Hatomi se življenje popolnoma obrne na glavo, ko odkrije očetovo skrivnost. Naslednji dan jo oče nepričakovano pričaka doma in ji pove, da bo odslej delala v njegovi službi. Nima druge izbire, kot da ga uboga, hkrati pa to izrabi kot odlično priložnost, da pride stvarem do dna.

Toda delo pri očetu ni takšno, kot si je predstavljala, in kmalu se začne bitka za preživetje.

Nekje na drugem koncu dimenzije kraljestvu vlada tiranski kralj in Duzae je ena izmed njegovih šestih bojevnikov.

Zanj izpolnjuje izprijene naloge in se ne zaveda, da jo kralj zaradi njene magije in lepote le izkorišča. Obljubi ji, da bo postala njegova kraljica, v zameno za to pa mora le izpolniti njegove načrte. Duzae se odloči izpolniti kraljev ukaz, vendar se stvari ne odvijajo tako, kot si želi.

***

Glasbena šola Celje | 110 let JAVNEGA GLASBENEGA ŠOLSTVA V CELJU

Podrobnosti:

Umeščenost	Mladinski fantazijski roman
Avtor	Erika Čepin
EAN	9789617184112
Zbirka	Projekt Avtorji
Leto izdaje	2023
Št. strani	347
Širina	140
Višina	220
Globina	14
Vezava	Mehka

***

V objemu temnih zveri

Na spletni strani založbe je o knjigi naslednje:

»Zaslišala sem šumenje iz gozda. Urno sem se obrnila, a videla nisem ničesar. Tudi nisem imela pretirane želje raziskovati, saj vem, kaj se potem zgodi v grozljivkah. Hitro sem se obrnila, da bi se odpravila na trg, ko sem ponovno zaslišala lomljenje vej. Obstala sem na mestu, saj sem na tlakovcih pred seboj zagledala, kako je mojo senco, ki jo je ustvarila luna, prekrila druga, veliko večja. Zgrabila me je panika, vendar se nisem mogla premakniti, saj me noge niso hotele ubogati. S strahom sem gledala obliko sence. Ni bila človeška. Moje dihanje se je pospešilo in komaj sem se držala pokonci. Počasi sem se obrnila in ga zagledala.«

**

Avtorica Monika Pavlovič o knjigi:

Navdih sem črpala predvsem iz bujne domišljije. Večkrat, ko sem opazovala naravo ali ljudi, se mi je utrnila kakšna nova zamisel, ki sem si jo zapisala in jo preoblikovala. Idejo za pisanje knjige sem predvsem dobila iz knjig Vampirska akademija. Ta me je navdušila za fantazijo in branje.

Knjiga je namenjena vsem, ki se radi izgubijo v svetu fantazije in imajo radi misterij. V prvi vrsti je namenjena mladini. Zanimiva bo lahko tudi starejši generaciji, ki jih takšna zvrst zanima.

V prvem delu se glavna oseba prvič sooči z nečim novim, z ljudem neznanim svetom. To pogumno sprejme in se ne prepusti strahu. Njen značaj se bo razvijal skozi celotno zbirko knjig, v tem delu pa je izpostavljeno sporočilo, da se je novim stvarem potrebno postaviti po robu in se, če želiš uspeti, ne sme poklekniti pod pritiskom strahu.

Knjiga je bila prvim bralcem zanimiva, saj se je nekaj neprestano dogajalo in vsake toliko se je zgodilo nekaj nepričakovanega. Je tudi zabavna in so se ob njej večkrat nasmejali. Skratka, ko so jo pričeli brati, jih je vleklo naprej v branje in

knjige niso mogli odložiti.

Podrobnosti o knjigi:

Umeščenost	Fantazijski mladinski roman
Avtor	Monika Pavlovič
EAN	9789617129670
Zbirka	Projekt Avtorji
Leto izdaje	2022
Št. strani	288
Širina	140
Višina	220
Globina	22
Vezava	Mehka

***

Sence gorskega cvetja

Prihodnost je zrcalo sedanjosti. Pred eno od ljubljanskih osnovnih šol arheologi odkrijejo rimsko grobišče. Med najdbami so najzanimivejši posmrtni ostanki čebelarja, ki je pokopan skupaj z lončenim kozarcem medu.

Novica pritegne pozornost mnogih, med drugim tudi Eve, nedavno ločene profesorice slovenščine, katere okno učilnice gleda neposredno na razkrite antične grobove.

Kmalu se na najdišču začnejo dogajati nenavadne stvari. Rimski med skrivnostno izgine in v soseski se zgodi brutalen umor. Sum, da ji je morilec poznan, vodi Evo v slovenske gore in v temačen svet preprodaje ogroženih rastlin.

**

O avtorju:

Vid Legradić živi v Zalogu pri Cerkljah na Gorenjskem. Po izobrazbi je univerzitetni diplomirani politolog, V svojem podjetju se ukvarja z logistiko v turizmu in turističnimi vodenji. Po duši in v srcu pa je gornik, popotnik in pisatelj.

Leta 2019 je pri založbi Primus izšla njegova prva knjiga Zgodba o potovanju, nadaljevanje Zgodba o potovanju 2 pa leta 2021. Leta 2020 je v samozaložbi izdal znanstvenofantastični roman Travid: Za devetimi zvezdami.

Podrobnosti o knjigi:

Umeščenost Kriminalno fantastični roman
Avtor Vid Legradić
EAN 9789617184174
Zbirka Projekt Avtorji
Leto izdaje 2023
Št. strani 235
Širina 140
Višina 220
Globina 18
Vezava Mehka

***

Bojan Ekselenski, samozaložba

To se vam ne bo zgodilo

Zbirka zgodb TO SE VAM NE BO ZGODILO je optimistično futuristično-zgodovinsko branje. Mora tako biti, kajti v primeru, da se vam zgodi kakšen od scenarijev v zbirki, vam niti Bog ne more pomagati.

Saj veste, v vesolju kričite brez zvoka.

Knjiga je razdeljena na pet poglavij - **Epidemije naš vsakdan, Sanjati ali ne sanjati, Zarote so moj idol, Mešano meso na žaru** in na koncu še **Finalna mešanica.**

Bojan Ekselenski je posebej poudaril, da tudi s to zbirko poskuša razbiti urbani mit, da je fantastika samo za otroke in ne prinaša ničesar za poglobljeni razmislek. Zakaj ne bi tudi odrasli brali fantastične literature? Življenje je pisano, zakaj ne bi bila takšna tudi literatura? Bolj ali manj očitno vsaka od zgodb izpostavi kakšen aktualni družbeni problem in ga na satirično ne-resen način razdre in na novo sestavi. Že sami naslovi poglavij razodenejo rdečo nit posameznih sklopov, ki jim zgodbe bolj ali manj očitno sledijo. Avtor je vsakemu poglavju namenil nekaj uvoda, ki ponudi osnovni uvid in poglobljeni razmislek o tem, kaj je okoli nas in kaj nas lahko doleti. Razdre nekaj krepkih o (virusnih) koncih sveta, sanjah, teorijah zarote, banalnosti nekaterih velikih tem in se poigra tudi s človeškim črednim nagonom, pozabljivostjo in iskanjem bližnjic do ciljev, ki to niso.

Zbirka je svojevrsten priročnik za preživetje v svetu teorij zarote.

Spremno besedo je v maniri celotnega tona knjige napisal Matej Krajnc, ki je pisal nekaj pesmi, navdihnjenih z zgodbami zbirke.

Podrobno o knjigi:
Umeščenost: Sodobna fantazija
ISBN 978-961-95991-2-9
Zbirka Fantazija
Leto izida 2023
Št. strani 144
Širina 170 mm
Višina 240 mm
Debelina 7 mm
Vezava Mehka

***

Izjemno delo Zorana Živkovića bo izšlo leta 2024.

RAZPISI

Splošni razpis za Supernovo

Revija izhaja dvakrat letno, spomladi in jeseni. Revija živi od prispevkov, zlasti zgodb in pesmi. Sprejemamo tudi eseje in recenzije knjig s področja spekulativne fikcije.

Sprejemamo samo prispevke v elektronski obliki. Samo tipkopisov ne moremo sprejeti in bodo zavrnjeni.

Zavrnjena bodo besedila slovenskih avtoric/-jev, ki so napisana v tujem jeziku.

Datumi:

⇒ **1. februar** za spomladansko številko (izide v času pomladnih konvencij)

⇒ **15. julij** za jesensko številko (izide pred Fanfestom)

Naslovi za pošiljanje

E-mail:

⇒ celjsko.literarno@outlook.com

⇒ bojan.ekselenski@gmail.com (urednik)

Uredništvo:
Celjsko literarno društvo
Gledališki trg 4
3000 Celje

Želimo si sledečega:

⇒ Kratka zgodba: do **7500 besed (45.000 znakov s presledki)**, za daljše zgodbe se bomo odločili glede na prostorske možnosti, po potrebi bomo avtorje prosili, da zgodbo skrajšajo na zahtevan obseg

⇒ Esej: do **7500 besed**,

⇒ Recenzija: do **3500 besed**,

⇒ Poezija: skupaj **do 300 vrstic, pesem do 150 vrstic**.

Prva stran se ne šteje v obseg besedila, na njej **morajo biti sledeči podatki**:

⇒ Naslov dela

⇒ Ime in priimek,

⇒ Veljaven poštni naslov, kamor pošljemo avtorske izvode

⇒ Veljaven elektronski naslov za komunikacijo

Avtorji in avtorice besedila do nadaljnjega odstopijo v brezplačno objavo. V primeru, da bodo finančna sredstva dopuščala izplačilo honorarjev, se bodo z avtorji(-icami) podpisale ustrezne pogodbe.

Fanfestov razpis 1: Alternativna zgodovina

Časovna potovanja so eden od temeljev znanstvenofantastične književnosti. V ta kontekst sodi tudi alternativna zgodovina. Svetovna umetnost je glede te tematike precej bogata. Posebej ogromno je del, ki opisujejo zmago nacistične Nemčije v 2. svetovni vojni. V slovenščino imamo prevedena dva takšna dela - Mož v visokem dvorcu (The Man in the High Castle) od Philipa K. Dicka in Veliki Rajh 1964 (Fatherland) od Roberta Harrisa. Mnogi se tudi spomnimo Vrnitev v prihodnost 2 (Back to the Future 2), kjer je nazorno prikazano, kako igranje s potovanjem v času ustvari točko preloma in alternativno zgodovino.

Kaj je pravzaprav pripovedna osnova alternativne zgodovine?

Vedno je prisotna t. i. točka preloma. To je zgodovinski trenutek, ki se obrne drugače od zgodovinskega dejstva. Ta trenutek definira drugačen, alternativni, tok zgodovine.

Predlagamo vam, da ste izvirni. Zgodbe na temo, da Ulrik II Celjski ni umrl, smo že imeli. Če se zgodba dogaja v Celju, je sicer plus, ni pa nujno.

Vsekakor strgajte domišljijo z verige!

Pravila natečaja:

⇒ Dolžina zgodb ali pesmi – max. 7500 besed, v elektronski obliki (ne bomo dlakocepili, če bo kakšna beseda več).

⇒ Zadnji rok za pošiljanje za pripravo za tisk: **15. 8. 2024**

V Sloveniji pošljite izdelek v elektronski obliki na naslov:

⇒ Bojan.ekselenski@gmail.com

⇒ Fanfest.festival@gmail.com

Fanfestov razpis 2: Časovna past

Tudi časovna past je povezana s časom, oziroma manipulacijo s časom. Že sam naslov pove, da gre za past, ki protagonista ali antagonista porine na popotovanje v času.

> Alternativno zgodovino in časovno past lahko združite v zaokrožen pripovedni paket.

Idej, kako literarno obdelati potovanje v času je ogromno, omejitev je le domišljija v spregi z zdravo pametjo. Če je kraj dogajanja Celje, je sicer plus, ni pa nuja.

Pravila so preprosta:

⇒ Dolžina zgodb ali pesmi – max. 7500 besed, v elektronski obliki (ne bomo dlakocepili, če bo kakšna beseda več).

⇒ Zadnji rok za pošiljanje za pripravo za tisk: **15. 8. 2024**

V Sloveniji pošljite izdelek v elektronski obliki na naslov:

⇒ Bojan.ekselenski@gmail.com

⇒ Fanfest.festival@gmail.com

Fanfestov razpis 3: Distopija - pekel na zemlji

Za dodatno začimbo prilagamo še tretji razpis. Tako bo vsak našel kaj zase.

Distopija je nekakšna zimzelena klasika. Vsi poznamo Orwellov 1984. Potem imamo tudi slovensko, precej svežo, literarno obravnavo srhljive prihodnosti, ki mogoče sploh ni tako daleč - Potovati z Orwellom od Jožeta Biščaka. Priporočam v branje, saj vas knjiga ne bo pustila ravnodušnega.

Tudi filmskih upodobitev distopičnega sveta je kar precej. Ene boljše, druge so pač pofl.

O distopiji si preberite članek v Supernovi 10, kjer so podani osnovni napotki, kako spisati berljivo distopično pripoved. Ni vsaka črna prihodnost že distopična.

Seveda lahko distopijo zmiksate tudi s časovno pestjo in&ali alternativno zgodovino. Kraj dogajanja je sicer priporočljivo Celje, a nikakor to ni nujno potreben pogoj.

Omejuje vas lahko le domišljija ...

Pravila so preprosta, le »kopij-pastana« od prejšnjih razpisov:

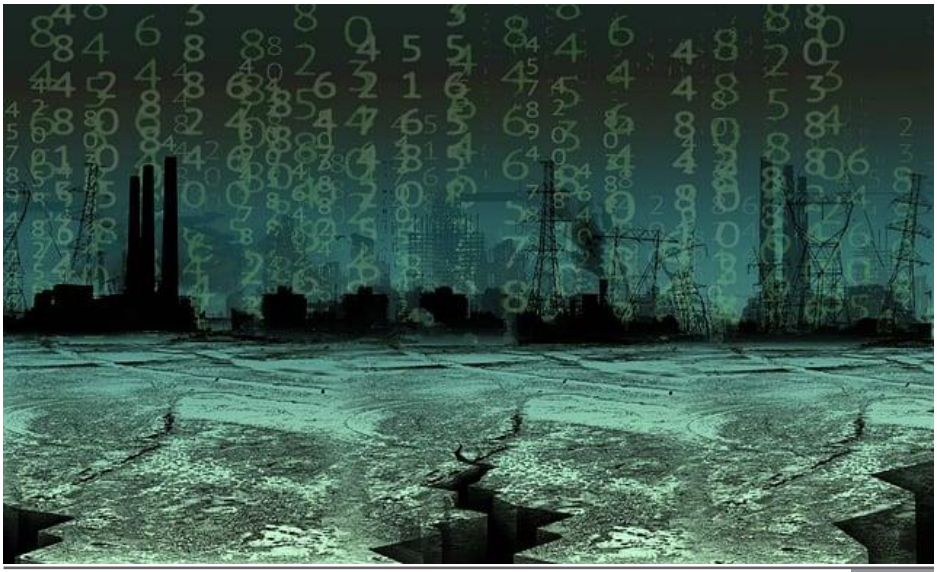
⇒ Dolžina zgodb ali pesmi – max. 7500 besed, v elektronski obliki (ne bomo dlakocepili, če bo kakšna beseda več).

⇒ Zadnji rok za pošiljanje za pripravo za tisk: **15. 8. 2024**

V Sloveniji pošljite izdelek v elektronski obliki na naslov:

⇒ Bojan.ekselenski@gmail.com

⇒ Fanfest.festival@gmail.com

Razpis za Vsesledje

Revija Vsesledje je splošna revija za kulturo in literaturo. Izhaja 1x letno, praviloma oktobra, ko je predstavitev, ki je ena od osrednjih prireditev Celjskega literarnega društva.

Odgovorni urednik revije je dr. Zoran Pevec.

V reviji objavljamo:

⇒ poezijo (zaželeno je nekaj pesmi, da ima urednik določen izbor), prozo (kratke zgodbe), esejistiko, recenzije, dramatiko (kratka dramska besedila)

Pomembno o pripravi besedila za objavo:

⇒ **Besedila morajo biti v elektronski obliki** (wordov format) poslana po elektronski pošti kot priloga, seveda s priloženimi podatki o avtorju(-ici).

⇒ Rok za pošiljanje za tekoče leto je **1. junij.** Prispevki, ki prispejo kasneje, se objavijo samo po dogovoru z urednikom.

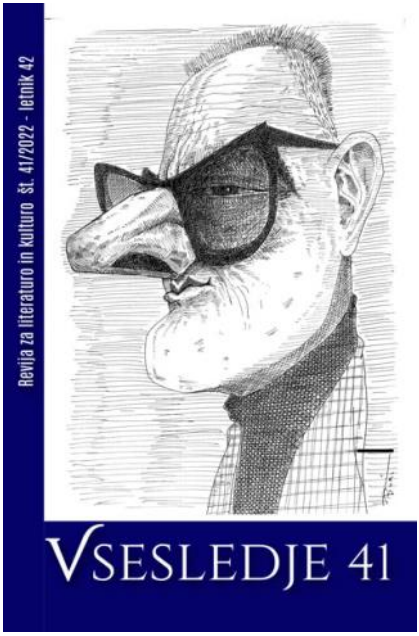
Poseben del revije je **Mlado Vsesledje** za šolajočo mladino.

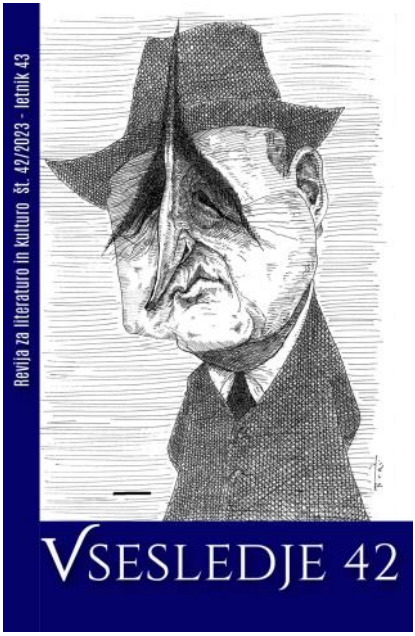
Pošiljanje prispevkov:

⇒ celjsko.literarno@outlook.com (društvo)

⇒ zoran.pevec@gmail.com (odgovorni urednik)

Obiščite tudi spletno stran http://cld.si in http://cld.si/Vsesledje.html

Po časovni osi Celjskega literarnega društva

V preostanku leta 2023 vas Celjsko literarno društvo vabi:

Vsako 1. sredo v mesecu delavnica ali bralnica v Celjski kulturnici

- 18. 10. ob 18h: Predstavitev Vsesledja in Supernove v Špitalu za prjatle
- 21. in 22. 10. Celjska kulturnica, Knjigarna Antika: Fanfest 7, slovenski festival fantazijske književnosti
- 8. 11. ob 18:15 - Delavnica aza udeležence/-ke na stojnici CLD na 39. slovenskem knjižnem sejmu
- 15. 11. ob 18:15 - Literarni večer z Medejo mahnič
- 29. 11. ob 18:15 - Literarni večer o slovenski mitologiji z Andrejem Ivanušo
- 13. ali 20. 12. : literarno silvestrovanje

Za leto 2024 pa so bogovi lepe besede še molčeči ...

Glede dogodkov spremljajte našo spletno stran:

- http://cld.si
- http://fanfest.si

Ekipa predstavitve Supernove 14 in zbirke Medgalaktične pripovedke

O Celjskem literarnem društvu

Članarina

- 10 €
- Družinska članarina 11 €
- **Članarine NE plačajo učenci, dijaki, študenti in brezposelni**

Kaj nudimo?

- Brezplačno literarno izobraževanje v okviru društva.
- Brezplačno udeležbo na Slovenskem knjižnem sejmu in sejemski predstavitev v okviru dejavnosti društva.
- Brezplačno udeležbo na predstavitvah ustvarjanja članov in članic društva.
- Brezplačno izdelavo preloma za tiskano knjigo in svetovanje pri izdaji.
- Izdajo E-knjige.
- Objavljanje v publikacijah in revijah, ki jih izdaja društvo (Revija za literaturo in kulturo Vsesledje, Literarna revija za spekulativno fikcijo Supernova).
- Obveščanje o razpisih in natečajih.
- **Brezplačni izvod knjige Mlada literatura**

Delovanje društva

- Mesečna srečanja vsako 1. sredo v Celjski kulturnici
- Literarne prireditve - običajno vsako 3. sredo v mesecu od septembra do junija
- Sodelovanje z Glasbeno šolo Celje
- Izdajanje revij Vsesledje in Supernova
- Sodelovanje na Slovenskem knjižnem sejmu
- Organizacija Fanfesta, slovenskega festivala fantazijske književnosti
- Sodelovanje na različnih kulturnih prireditvah

Osebni podatki, ki jih društvo zbere na razpisih, se uporabijo samo za komunikacijo z avtorji(-icami) in za pošiljanje avtorskih izvodov. Kontaktnih podatkov ne delimo in ne objavljamo.

NAROČILNIK

Cena posameznega izvoda:

6 €

Celoletna naročnina (plačate s položnico ob prejetju spomladanske številke):

9,60 € (cena za 2 številki z 20% popustom)

Naročila Supernove

Revijo je možno naročiti. Fizične osebe lahko revijo naročite kar preko maila.

Kako to storite?

Pošljite na celjsko.literarno@outlook.com podatke, ki so potrebni za naročilo:

⇒ Ime in priimek

⇒ Naslov bivališča

⇒ Vrsto naročila - tekočo številko ali naročilo do preklica.

Po prejetju vašega naročila vam na naslov pošljemo položnico glede na vaše naročilo.

Zakaj naročilo do preklica?

⇒ 20 % popust

⇒ Revija bo redno prihajala na vaš domači naslov.

Fantazijske slaščice Fanfesta

Sobota, 21. 10.

Celjska kulturnica od 10:00 - 13:00

⇒ Projekti v sosedstvu.

Knjigarna in antikvariat Antika od 16:00 do 18:00

⇒ Promocija svežih knjižnih izdaj v Sloveniji.

⇒ Podroben seznam bo objavljen v kratkem.

Celjska kulturnica od 19:00 dalje

⇒ Osrednja festivalska prireditev z glavnim gostom prof. dr. Zoranom Živkovićem se bo tokrat dotikala krononavtike - potovanja v času in manipulacij s časom.

⇒ Predstavitev festivalskih razpisov.

Nedelja, 22. 10.

Celjska kulturnica od 10:30 do 13:00

⇒ Fantastično lektoriranje - panel o lektoriranju v fantastiki

⇒ Zaključna konkluzija

Post fanfestum

Festivalski čas je precej ozko odmerjen, a nekatere vsebine so izredno zanimive za širšo predstavitev.

Letos se bo predvidoma novembra v **Knjigarni Antika** predstavila mlada slovenska pisateljica **Julija Lukovnjak** v družbi **Edagarja Kaosa**, glavnega lika v prvih dveh knjig od predvidenih štirih mladinske fantazijske sage.

Informacije:

http://fanfest.si

Pišite na:

bojan.ekselenski@gmail.com (organizator)